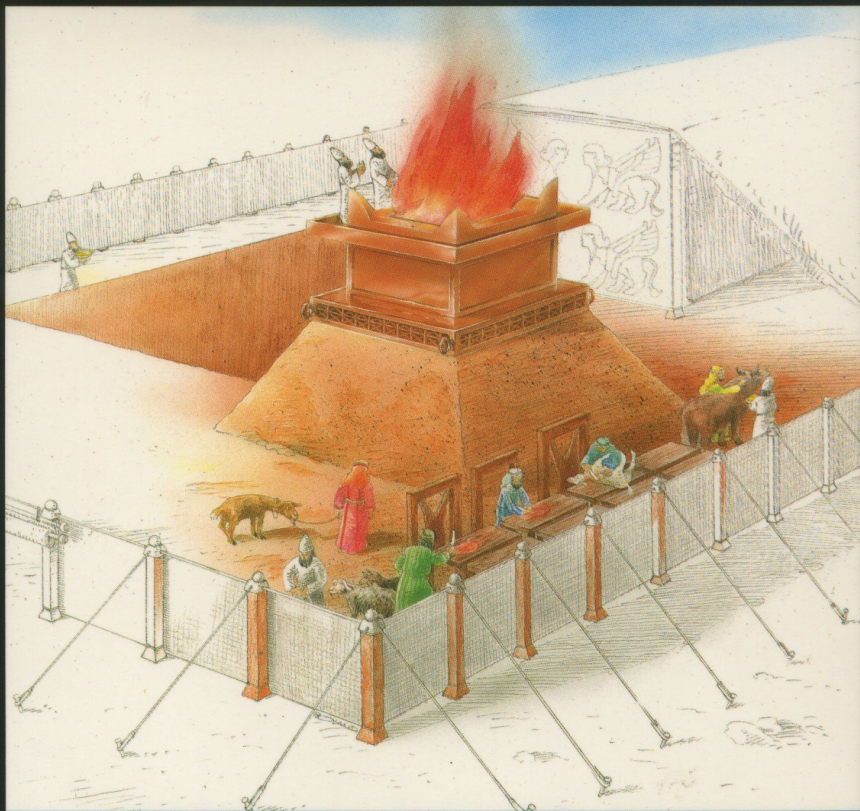

DE GEHEIMEN VAN DE OFFERS

Ds. H.G. Koekkoek

DE GEHEIMEN VAN DE OFFERS

Ds. H.G.Koekkoek

DE GEHEIMEN VAN DE OFFERS

De offerdienst in Israël bevat voor de meeste christenen veel geheimen en vragen, zoals:

Welke voorwaarden werden er gesteld aan priesters, offeraars, offer, offerplaats en tijd? Wanneer bracht men een offer? Wanneer werd men gestraft en met welke straf?

Wie slachtte? Hoe en waar? Wat gebeurde er met het bloed? En met het vlees? Hoe werd de voorhof gereinigd? Hoe kwam men op de tempelberg aan water? Wat is er bekend van de “tempelbeek”?

Hoe zag de tempel eruit? Wat was de “loting” van Zacharias? Wat gebeurde er op de grote verzoendag? Zal er weer een tempel in Jerualem gebouwd worden? Hoe moeten Godvrezende Joden leven zonder offers?

In dit boek neemt ds. Koekkoek de lezer mee naar de tempel. Wij zien de priesters zich gereedmaken voor de dienst. Wij volgen hen bij hun werk. Wij volgen zelfs de hogepriester naar het heilige der heiligen en ontdekken dan, dat de ark er niet is...!

Wij worden stil als een stier en daarna twee vogels worden geofferd, maar ook als een arme man zijn spijsoffer aan de hogepriester aanbiedt.

Je leest het boek ademloos, maar niet in één adem uit. Het bevat zoveel gegevens, dat je die rustig op je moet laten inwerken. Dan gaat de offerdienst voor je leven. Dan ga je beter verstaan wat johannes de Doper bedoelde, toen hij van de Here Jezus zei: “Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.”

DE GEHEIMEN VAN DE OFFERS

door

Ds. H.G. KOEKKOEK

Uitgave: Het Licht des Levens - Alphen aan den Rijn

ISBN 90-70700-69-0

Trefwoorden: offerdiensten ; joodse godsdienst ; Nieuwe Testament

Omslagillustratie: Bert Boland - Reconstructie van het altaar uit de tabernakel.

© 2017 Stichting Het Licht des Levens

Dr Lovinklaan 3

2405 CM Alphen aan den Rijn

Niets van deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/ of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Voorwoord

Geraadpleegde literatuur

1. De geheimen van de offers
2. Het doel van de offers
3. Het grote voorbeeld
4. Zonde en straf
5. Verschillende voorwaarden
6. De offeraar
7. Priesters en levieten
8. Het altaar
9. Op bezoek in de tempel
10. Het brandoffer
11. Het zondoffer
12. Het schuldoffer
13. Het offer op de grote verzoendag
14. Het vredeoffer
15. Daar komen de offeraars
16. Het dagelijks brandoffer
17. De grote verzoendag
18. En nu ... ?

Voorwoord

Nadat ik verschillende keren gesproken had over de offers, de tabernakel en de gebeurtenissen die in het eerste deel van het boek Leviticus beschreven staan, kreeg ik het verzoek hierover een boek te schrijven. Het resultaat ziet u nu voor u.

Ik heb het volgende doel voor ogen gehad. Dit boek moest geen herhaling worden van de reeds in ons land beschikbare literatuur over dit onderwerp. Het moest het hoe en waarom van de offers duidelijk maken en voldoende achtergrondinformatie verschaffen. Het moest duidelijk maken, op welke wijze de verzoening brengende offers hun vervulling bereikt hebben in de Here Jezus.

Van de prediking over de tabernakel is in dit boek weinig overgebleven. Er is mijns inziens voldoende literatuur over de tabernakel beschikbaar. Ik heb mij meer gericht op de tempel. Toch zal hier en daar nog iets terug te vinden zijn van de eerste aanzet.

Ik dank God, Die mij in staat stelde de offerdienst van Israël te bestuderen en dit op schrift te stellen.

Ik hoop, dat de lezer door dit boek een beter begrip zal krijgen van Gods genade, zoals deze in vroeger tijden al aan het volk Israël geschonken werd en nu door de Here Jezus ons aangeboden wordt. Ik hoop, dat door het bestuderen van de offers, de lezer meer zal ontdekken van het unieke offer, dat de Here Jezus eens en voor altijd gebracht heeft.

Moge God door dit boek verheerlijkt worden.

H.G. Koekkoek

Geraadpleegde literatuur

Naast de in ons land gebruikelijke literatuur over dit onderwerp, is gebruik gemaakt van de volgende werken:

1. ArtScroll Tanach Series. A new translation with a commentary anthologized from Talmudic, Midrashic and Rabbinic sources.
2. Judaica Books of the Bible. With Rashi and a commentary digest.
3. Love your neighbor. A study of Torah. Rabbi Zelig Pliskin.
4. De Misjna.
5. Rosh Hashana: The Akeida. Rabbi Tzvi Y. Rotberg.
6. Rasbies Pentateuch Commentaar.
7. The Tabernacle. Moshe Levine.
8. The Torah Anthology. A translation of MeAm Lo'ez. Rabbi Yaakov Culi and Rabbi Yitzchok Magriso. First published in 1730 in Ladino literature.
9. This is Jerusalem. Dr. Menashe Har-el.

1. De geheimen van de offers

Er zijn verschillende boeken geschreven over de tabernakel en wat deze ons vertelt over de Here Jezus. Er zijn ook verschillende boeken geschreven over de betekenis van de offers in verband met de Here Jezus. Naargelang het inzicht van de schrijvers wordt de lezers meegedeeld, wat deze offers ons van de Here Jezus vertellen. Zonder dat het de lezer vaak duidelijk wordt, waarom de schrijver het zo ziet, wordt hem bijvoorbeeld meegedeeld, dat het brandoffer ons de Here Jezus toont in Zijn vrijwillige overgave aan de dood (waarbij de lezer zich kan afvragen, of al die dieren dan vrijwillig de dood kozen) en het spijsoffer ons vertelt van de Here Jezus in Zijn vrijwillige toewijding aan de wil van de Vader (waarbij de lezer zich opnieuw kan afvragen, wat het spijsoffer, en niet de offeraar, met vrijwillige toewijding te maken kan hebben). Het blijkt, dat er in de offers heel wat toepasselijks gezien wordt, wat vaak erg mooi lijkt, maar geen Bijbelse achtergrond heeft.

Het gevolg is, dat mensen, die aan de hand van dergelijke lectuur de offerdienst bestudeerd hebben, alles kunnen vertellen over de betekenis van de offers in verband met de Here Jezus, terwijl zij niet weten, wie het offer bracht, hoe het offer gebracht werd en waarom het gebracht werd.

De offers blijken nog zo veel geheimen voor hen te bevatten, dat hun conclusies in feite op los zand gebouwd zijn. Het is jammer, dat ogenschijnlijk mooie conclusies vaak eigen bedenksels zijn van diverse schrijvers.

In dit boek willen wij proberen wat meer aandacht te besteden aan die zaken, die voor velen nog geheimen zijn. Vóórdat wij conclusies trekken, willen wij steeds eerst kijken naar de manier waarop de offers vroeger gebracht werden en wat de offers voor de Israëlieten zelf betekend hebben. Naast wat God Zelf ons in Zijn Woord heeft meegedeeld, kan niemand ons beter inlichten over de offers, dan zij, die de offers gebracht hebben. Zij stonden er bij en wisten waarom zij hun offers brachten. Daarom willen wij in dit boek luisteren naar het volk Israël en van hen leren hoe en

waarom zij offerden.

Om er geen droge stof van te maken, zullen wij – waar mogelijk – de offerdienst als toeschouwer bestuderen. Wij zullen naast de offeraars gaan staan en aandachtig bestuderen wat zij doen en waarom. Omdat de offerdienst voor de Joden gefundeerd is in het offer van Abraham en Izak (Gen. 22), zullen wij eerst een studie maken van deze geschiedenis, om zelf ook het fundament van de offerdienst te ontdekken. Omdat de offers te maken hebben met de zonde, zullen wij ook daaraan voldoende aandacht besteden.

Joodse bronnen

De beschrijving van de offerdienst vindt u voornamelijk in de eerste hoofdstukken van het boek Leviticus. Wie deze hoofdstukken bestudeert, komt al snel tot de conclusie, dat God veel meer tegen Mozes gezegd moet hebben, dan hier is opgeschreven. Wij lezen hier enkele voorschriften voor de offers, terwijl God zeker meer voorschriften gegeven heeft. Dat zegt de Bijbel zelf ook. Wij lezen soms, dat God tegen Mozes zei, dat hij iets moest doen, zoals God hem op de berg gezegd had. Wat God op de berg tegen Mozes gezegd had, was niet in de Bijbel opgenomen. Mozes wist wat God bedoelde, de Israëlieten hebben de opdracht uitgevoerd, maar als wij het nu ook niet bij de Joden zouden navragen, zouden wij het nooit te weten komen.

”Is dat dan belangrijk?”, zult u zich misschien afvragen. Het was zo belangrijk, dat God het speciaal tegen Mozes gezegd heeft en dat Israël zich er aan gehouden heeft, alle eeuwen dat zij offers brachten. Het was zo belangrijk, dat zij precies begrepen wat Johannes de Doper bedoelde, toen hij de Here Jezus aanwees en zei: *”Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.”* Wij menen vaak, dat wij deze uitspraak ook wel begrijpen. Je kunt hem echter pas begrijpen, als je voldoende afweet van de wijze waarop de offers gebracht werden.

Nadat de tempel in 70 na Christus verwoest werd, hebben Joodse geleerden opgeschreven, hoe de tempeldienst en dus ook de offerdienst functioneerde. Dat betekent, dat zij opgeschreven

hebben, hoe de offerdienst in de tijd van de Here Jezus plaatsvond. Hierdoor kunnen wij in onze tijd nog precies weten, hoe e.e.a. functioneerde, toen de Here Jezus op aarde was.

Met grote erkentelijkheid aan deze Joodse geleerden is voor dit boek gebruik gemaakt van wat zij eens hebben geschreven. Dit levert achtergrondinformatie die veel teksten uit het Nieuwe Testament voor u verduidelijkt.

Het doel van dit boek

Het doel van dit boek is in de eerste plaats, dat wij de betekenis van het verzoeningswerk van de Here Jezus beter gaan begrijpen. Bij het bestuderen van de oudtestamentische offerdienst, krijgen wij meer inzicht in de betekenis van de vervulling van de offerdienst, zoals deze in de Here Jezus tot stand gekomen is. Dit boek wil meer inzicht geven in wat het betekent, dat de Here Jezus zowel het "Offerlam" genoemd wordt, als "Hogepriester" en het wil meer licht werpen op het kruis, dat in feite het altaar van het Nieuwe Testament is. Studie van de offerdienst zal ons helpen, de Here Jezus beter te leren kennen en beter te begrijpen wat Hij voor ons deed. Daarnaast zullen ook teksten – in het bijzonder uit de Hebreeënbrief – duidelijker voor ons worden.

De verzoenende offers hebben hun vervulling gekregen in het offer, dat de Here Jezus bracht aan het kruis van Golgotha. Wie de betekenis van Zijn sterven voor zijn eigen leven wil verstaan, moet daarom eerst de betekenis van de oudtestamentische offerdienst kennen. Wie de verschillen tussen de diverse offers kent en weet, dat deze door de dood van de Here Jezus vervuld zijn, komt onder de indruk van wat Hij voor ons deed en wordt gedrongen Hem te aanbidden.

Het doel van dit boek is in de tweede plaats, dat wij de aard en de ernst van de zonde leren zien. Zonder zonde zou het offer niet nodig zijn geweest. Het was de zonde, die de oorzaak was, dat mensen offerden.

Voor de verschillende zonden, moesten de mensen ook

verschillende offers brengen. In dit boek willen wij letten op de ernst van de zonde. Mogen wij aangespoord worden om ons eigen leven te bezien en ons af te vragen: "Welke rol speelt de zonde in mijn leven?" Moge dit boek ons aansporen tot een heilige levenswandel. Wie de ernst van de zonde kent en weet, dat de Here Jezus Zijn leven ervoor moest geven, kan toch niet verder wandelen in de zonde?

"Mogen wij bij de zonde blijven, opdat de genade toeneme? Volstrekt niet! Immers, hoe zullen wij, die der zonde gestorven zijn, daarin nog leven?" (Rom. 6:1,2)

Offers in de eerste tijd

Het boek Leviticus beschrijft de offers die gebracht werden nadat Israël het land Egypte verlaten had en bij de Sinaï verzameld was. De offers die in het boek Leviticus beschreven worden, zijn dus geen offers die de volkeren der aarde moesten brengen, maar het zijn de offers die het volk Israël moest brengen. De offerdienst is dus duidelijk aan het volk Israël verbonden.

Vóór die tijd werden er ook offers gebracht, maar niet in de tabernakel of in de tempel, want die bestonden nog niet. Die offers werden ook niet door de Israëlieten gebracht, want het volk Israël bestond ook nog niet. Het werd pas een volk in de tijd waarin zij in Egypte verbleven.

De offers die vóór Leviticus gebracht werden, werden steeds door de enkeling gebracht. Zo lezen wij dat Kaïn en Abel een offer brachten.

Ook van Noach, Abraham, Izak en Jacob lezen wij, dat zij offerden. Wij lezen niet, dat de Israëlieten in Egypte offers gebracht hebben. Zij zullen dit ook niet gedaan hebben, omdat toen Mozes de bevrijding aankondigde, de Israëlieten lieten merken dat zij God niet eens kenden! Er is een duidelijk verschil tussen de offers die door de Israëlieten gebracht werden (dus na de wetgeving bij de Sinaï) en de offers die gebracht werden door de mensen, die vóór die tijd leefden. In de tijd van het paradijs – toen

de mens nog niet gezondigd had – werden er nog geen offers gebracht. De offers werden pas voor het eerst gebracht, toen de mens gezondigd had. Zonde en offeren horen dus duidelijk bij elkaar.

Na de zondeval was het contact van de mens met God verbroken. De harmonie die er was in de tijd van het paradijs, was verloren. De mens zocht God. Zonder God kon en wilde hij niet leven. Dit contact met God zocht de mens op twee manieren, die in feite bij elkaar hoorden: het offer en het gebed. Het was alsof met de rook van het offer, het gebed moest opstijgen tot Gods troon. Het offer was dan ook een teken van aanbidding, van eerbied, van liefde en dankbaarheid.

De offers die men in die tijd bracht, waren ook alleen brandoffers en slachtoffers.

Wij lezen nergens in de Bijbel, dat de mensen in de tijd vóór de Sinaï ook zond- en schuldoffers brachten. De opdracht om die offers te brengen, lezen wij pas voor het eerst in het boek Leviticus. In de tijd vóór de Sinaï verwachtten de mensen blijkbaar ook niet, dat zij door hun offers vergeving van zonden zouden krijgen. De Bijbel vertelt ook nergens, dat dit het geval was. De mensen vóór de Sinaï wilden door hun offers het contact met God herstellen. Een oplossing voor het zondeprobleem hadden zij blijkbaar nog niet. Die oplossing werd pas voor het eerst aan het volk Israël aangeboden! Het was het volk Israël, dat zó Gods genade leerde kennen.

Wonderen en verwondering

Het altaar was de plaats van wonderen en verwondering, niet alleen als wij de offerdienst zien in het licht van het kruis, maar ook als wij de offerdienst zien in de tijd waarin deze plaats vond.

Het altaar in de tabernakel was gemaakt van... hout! *”Gij zult het altaar van acaciahout maken.”* (Ex. 27: 1) Als er één materiaal is, dat ongeschikt is om er een altaar van te maken, dan is het hout.

Een altaar van stenen is onbrandbaar, maar een altaar van hout... Dit hout moest overtrokken worden met koper. (Ex. 27:2) Als u bedenkt, dat er dag in dag uit, jaar in jaar uit een vuur op dit altaar brandde, dan realiseert u zich, dat het een wonder was, dat het vuur nooit door het koper gebrand is en het hout in brand gestoken heeft.

Het vuur op het altaar moest altijd blijven branden en dat deed het ook.

Hoe hard het ook stormde in de woestijn, hoe fel de regen neerkletterde op het altaar, het vuur bleef altijd branden. Hoewel het vuur op het altaar op een hoge plaats brandde, zoals wij later zullen zien, is het toch een wonder, dat de rook van het altaar nooit in de tent van de tabernakel terecht gekomen is. Hoe hard de wind ook kon waaien en hoewel de wind ook in de richting van de tent kon waaien, nooit is de rook van het altaar in de tent Gods gewaaid. Als de priesters het heilige binnengingen, kwamen zij nooit tot de ontdekking, dat er rook of een rooklucht in het heilige hing.

Bij het altaar zien wij niet alleen wonderen, wij verwonderen ons ook, als wij zien wat daar gebeurd is. Wij geven u hiervan een voorbeeld.

Er werden veel offers gebracht. In sommige tijden zelfs extra veel. Zo lezen wij, dat er bij de ingebruikname van de tempel een week lang feest gevierd werd. In die tijd werden zóveel offers gebracht, dat het brandofferaltaar in de voorhof te klein was voor alle offers. Daarop wees koning Salomo een deel van de voorhof aan, dat eveneens dienst mocht doen als altaar.

"De koning en geheel Israël met hem offerden slachtoffers voor het aangezicht des HEREN. Salomo offerde als vredeoffer, dat hij de Here bracht, tweeëntwintigduizend runderen en honderdtwintigduizend stuks kleinvee. Aldus hebben de koning en alle Israëlieten het huis des HEREN ingewijd." (I Kon. 8:62,63. Zie ook: 64-66)

In de leeftijd waarop de dieren geslacht werden, heeft een rund

ongeveer 20 liter bloed, een schaap ongeveer 5 liter en een geit ongeveer 4 liter. Dat betekent, dat er in die ene week ongeveer 440.000 liter bloed van de runderen vloeide. Tevens ongeveer 600.000 liter bloed als het kleinvee uit schapen bestond. Zouden het allemaal geiten geweest zijn, dan was het "slechts" ongeveer 480.000 liter bloed. Als de helft van het rundvee uit schapen en de helft uit geiten bestaan heeft, dan is er ongeveer 540.000 liter bloed van het kleinvee gevloeid. In totaal vloeide er van runderen en kleinvee samen ongeveer 1 miljoen liter bloed! Er werden in totaal 142.000 dieren geofferd.

Als de dieren die geslacht werden, gelijkelijk over de week verdeeld waren, dan werden er per dag ongeveer 3143 runderen geslacht en 17.143 stuks kleinvee. Als de tijd die voor het slachten beschikbaar was, twaalf uur per dag was, dan werden er elk uur 262 runderen (d.i. 4-5 runderen per minuut) en 1429 stuks kleinvee geslacht (d.i. bijna 24 per minuut). Er staat, dat geheel Israël naar Jeruzalem gekomen was.

Dat wil zeggen, dat er zeker 100.000 hoofden van de families aanwezig waren. Van deze 100.000 mannen hoefden er dagelijks maar 20.286 een dier te slachten. De meeste mannen zullen gedurende deze week dus slechts één dier geslacht hebben! In de dagen van koning David waren er al 38.000 levieten, die de dienst in het heiligdom konden verrichten. Naar verhouding zullen er dan in die dagen waarschijnlijk 2000-3000 priesters geweest zijn. In de dagen van Salomo zal dit aantal zeker niet kleiner geweest zijn. Als van al deze priesters en levieten dagelijks slechts de helft aanwezig was, dan waren zij zeker in staat om al deze dieren te offeren.

De geschiedschrijver Flavius Josephus vertelt ons, dat tijdens de regering van keizer Nero de schapen eens geteld werden, die voor het Paasfeest geslacht werden. Op één dag werden toen in enkele uren 250.000 lammeren geslacht! Dit waren mannelijke schapen, die nog geen jaar oud waren.

Als al die schapen even groot waren, zodat ze allemaal 4-5 liter bloed zouden hebben, dan zou er op die dag 1.000.000-1.250.000 liter bloed gevloeid zijn. Meer dan een miljoen liter bloed op één

dag! Je kunt je haast niet voorstellen, hoeveel dat is. Denkt u eens aan een grote bak, die 20-25 meter lang, 10 meter breed en 5 meter hoog is. Als deze bak vol is, hebt u precies de genoemde hoeveelheid bloed. Anders gezegd: na drie dagen slachten, stroomde er meer bloed dan een 2 meter diep Olympisch zwembad kan bevatten.

De paaslammeren werden als een offer geslacht. Daarom mocht het slachten ook alleen in de tempel gebeuren. Het vlees van de offerdieren werd door de offeraars en hun gezinnen thuis gegeten. Het bloed diende echter tegen het altaar gesprengd te worden. Dat betekent, dat al dit bloed op één dag tegen het altaar gesprengd werd. Hoe kon dat? De Israëlieten kwamen in groepen de voorhof binnen. Als de voorhof vol was, sloot men de deuren van de voorhof en konden de Israëlieten hun schapen slachten. Iedere Israëliet slachtte zelf zijn paaslam. Naast hem stond een priester met een schaal, waarin hij de stroom bloed opving. De priester ving alleen het bloed op, dat in een straal uit de hals van het lam liep. De rest van het bloed druppelde op de grond. Terwijl de ene Israëliet zijn paaslam slachtte, stonden vele anderen om hem heen en deden hetzelfde.

Vanaf de plaats waar de Israëlieten hun lammeren slachtten, stond een rij priesters tot aan het altaar. De priester die het bloed van het lam in een schaal had opgevangen, gaf de schaal door aan de eerste priester van de rij. Deze gaf de schaal door aan de volgende. Zo ging de schaal bloed van de ene priester naar de andere, tot het kwam bij de priester, die het dichtst bij het altaar stond. Deze wierp het bloed tegen het altaar.

Reiniging van de tempel

Waar bleef al dat bloed? Het kon niet in de aarde vloeien, want de tempel was op een rots gebouwd. Het kon ook niet in de voorhof blijven liggen, want dan zou de tempel binnen één dag afschuwelijk vervuild zijn. De Tempel moest dus schoongemaakt worden.

Hoe reinigde men de gehele voorhof? Op de plaats waar de

offerdieren geslacht werden, lag veel bloed op de grond. Natuurlijk vingen de priesters het bloed dat uit de offerdieren stroomde op in de schalen, maar er kwam ook bloed op de grond, zowel op de plaats waar de dieren geslacht werden, als er omheen. De geslachte dieren werden op een andere plaats opgehangen, waarbij er nog altijd bloed op de grond drupte. Daarna werd het vlees in stukken verdeeld, waarbij toch ook nog bloed op de grond gekomen moet zijn.

De mensen liepen heen en weer en zo namen ze het bloed mee van de ene plaats naar de andere. Het zal u duidelijk zijn, dat zowel het altaar als de gehele voorhof goed schoon gemaakt moesten worden. Dagelijks moesten de priesters dit alles reinigen.

Er was dagelijks veel water nodig om de hele voorhof te reinigen. Er was een vernuftig watersysteem aangelegd. Vanuit Ein Etam, dat in de buurt van Bethlehem ligt, stroomde water naar de tempel van Jeruzalem.

Archeologen hebben zelfs aquaducten gevonden, die het water naar de tempel leidden. Er was een doorlopende toevoer van water naar de tempel. Bij de tempel aangekomen, stroomde dit water als een ondergrondse beek onder de voorhof door.

Het water kwam in het noordelijk deel van de westelijke muur het tempelgebied binnen. Dat wil zeggen, dat de ondergrondse beek dicht bij het heilige der heiligen zijn loop onder de voorhof begon. Hij liep onder de gehele voorhof door en heeft deze in het tegenovergestelde, lagere deel verlaten, waarna het water in het Kidrondal stroomde.

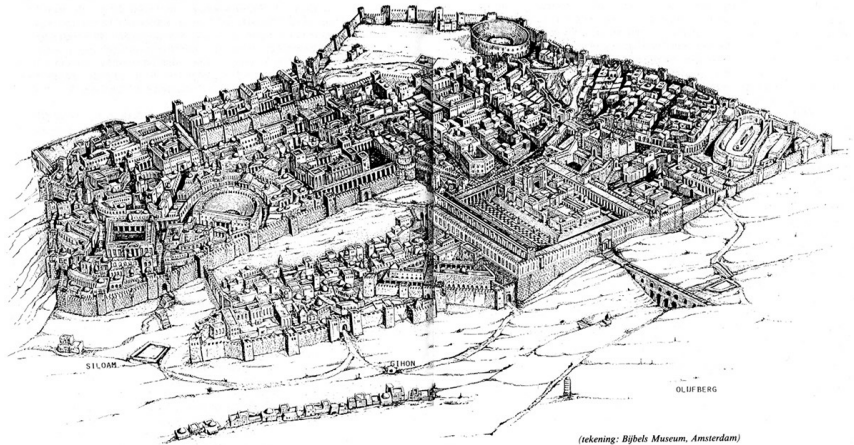
De stroom begon dus in het noordwestelijke deel van de voorhof en eindigde in het zuidoostelijke deel. Hier bevond zich de zogenaamde waterpoort.

De waterpoort was de meest oostelijke poort in de zuidelijke muur van de tempel. Door deze poort werd tijdens het Loofhuttenfeest het water uit Siloam de voorhof binnengebracht. Bij deze poort verliet het water van de ondergrondse beek het tempelgebied, waarna het in het Kidrondal stroomde. Het is begrijpelijk, dat dit water, dat zijn loop onder de voorhof bij het heilige der heiligen

begon, voor de Israëlieten zeer bijzonder was. *"Want bij U is de bron des levens."* (Psalm 36:9,10)

JERUZALEM

BEGIN 1^e EEUW

Als de priesters de voorhof moesten reinigen, sloten zij de ondergrondse beek af, zodat het water niet verder onder de voorhof kon doorstromen. Omdat de aanvoer van water bleef, kwam het water omhoog en stroomde over de voorhof en nam al het bloed, afval en ander vuil op zijn weg mee.

Bij het altaar zelf was echter nog een voorziening aangebracht, een soort pijpleiding van het altaar naar een onder het altaar gelegen grot. Van daar liep weer een leiding dwars door de rots naar het Kidrondal, dat net buiten het tempelterrein lag. Het bloed dat aan de voet van het altaar uitgegoten werd, evenals het bloed dat tegen het altaar gesprengd werd, stroomde samen met eventueel ander afval door dit afvoersysteem naar het Kidrondal. Bij de reiniging van de voorhof stroomde het water door dit afvoerkanaal en zorgde ervoor, dat ook dit gereinigd werd. Zo vermengde zich hier het water met het bloed.

Wie moet bij deze ondergrondse "beek" niet denken aan de woorden van de profeet Ezechiël, die de tempel van het

Messiaanse rijk beschreef. Hij schreef:

"Zie er stroomde water onder de drempel van het huis uit." (Ezech. 47:1).

Meerdere profeten hebben over dit water geschreven.

"Een bron zal ontspringen uit het huis des HEREN." (Joël 3:18, zie ook Zach. 13:1 en 14:8).

Bij dit water mogen wij zeker denk aan de bronnen des heils, waarover Jesaja sprak:

"Dan zult gij met vreugde water scheppen uit de bronnen des heils." (Jes. 12:3).

Bij het water van deze tekst uit Jesaja dachten de Joden aan de Heilige Geest.

Het hoeft ons dan ook niet te verwonderen, dat de stroom van de tempelbeek uit Ezechiël 47 steeds groter wordt en overal leven brengt.

Zo zien wij, dat wij hier in de voorhof van de tempel reeds het samengaan hebben van de Geest, het water en het bloed. Het bloed der verzoening wordt vermengd met het water der reiniging. Het water der reiniging spreekt verder van de Heilige Geest, die heil (redding) brengt.

Zo spreken het bloed, het water en de Geest ons van verzoening, reiniging en redding.

Zou Johannes hieraan gedacht hebben, toen hij schreef over de Here Jezus:

"Dit is Hij, die gekomen is door water en bloed... En drie zijn er die getuigen: De Geest, het water en het bloed." (1 Joh. 5:6,8).

Wilde Johannes hiermee het werk van de Here Jezus onder woorden brengen, die verzoening, reiniging en redding bracht? Zoals wij in een ander hoofdstuk zullen zien, zijn de woorden van Jesaja 12:3 aanleiding voor de Here Jezus geweest om één van Zijn grote uitspraken te doen. Dan past Hij dit water (net zoals de

Joden dit deden) toe op de Heilige Geest. Zie Johannes 7:37-39.

Ten slotte werd het bloed, dat in het Kidrondal lag, weer aan tuinders verkocht, om als mest op het land gebruikt te worden. Wie zonder betaling iets van dit bloed meenam, pleegde diefstal van het heilige.

Wanneer iemand dit gedaan had, zonder dat hij de bedoeling had om te stelen, moest hij hiervoor een schuldoffer brengen. (Zie Lev. 5:15,16).

Wie dit alles leest en tot zich laat doordringen, moet wel inzien, dat de offers een grote en belangrijke plaats innamen in het leven van het volk Israël.

Voor de geïnteresseerde lezers volgen nu eerst de gegevens over de watervoorziening van Jeruzalem en van de tempel.

De watervoorziening van Jeruzalem en de tempel

Jeruzalem was omringd door woestijnen, bergen en dalen. De stad was op drie bergen gebouwd en gedeeltelijk ook in de dalen tussen deze bergen. Hierdoor bestond de stad eigenlijk uit drie delen:

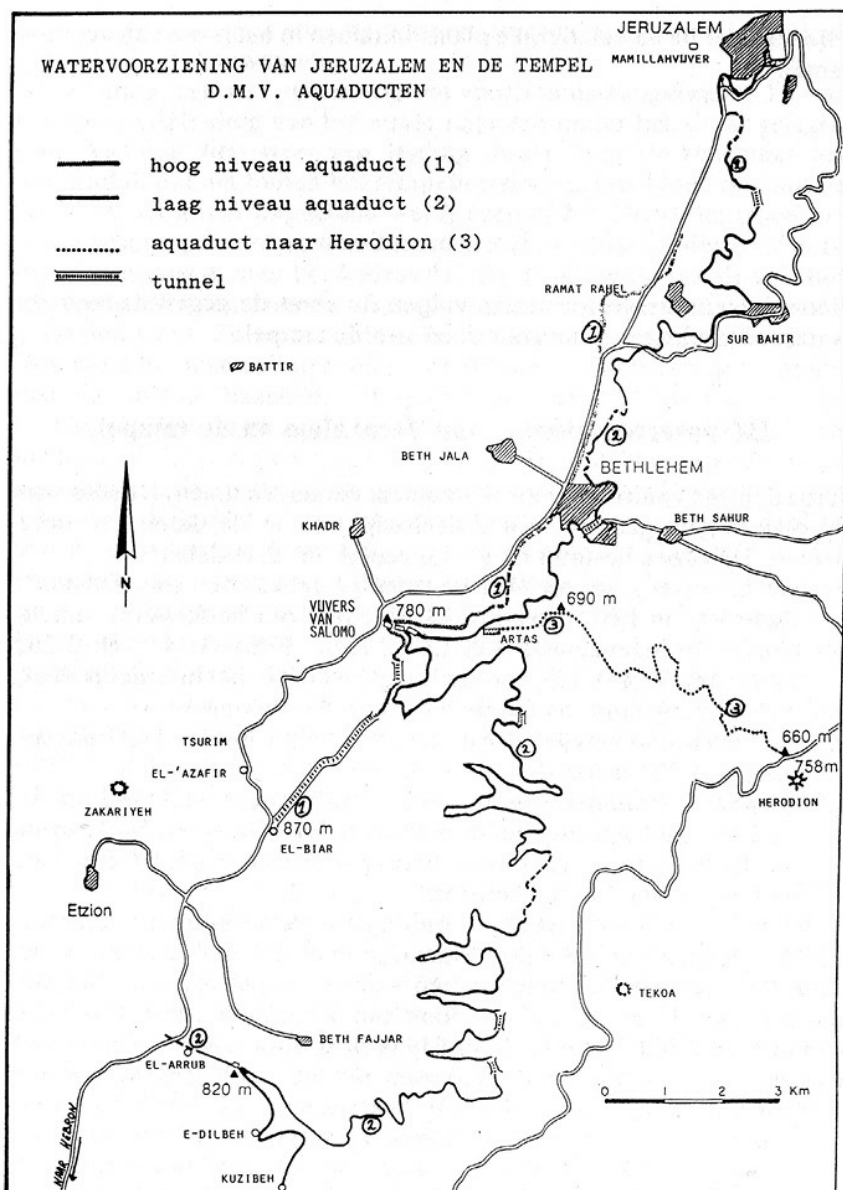
De benedenstad, met het voormalige Jebus, de "stad Davids". Deze was in het oostelijk deel. Het was een betrekkelijk smalle heuvel, de zogenaamde Ofel. (Zie 2 Kron. 27:3;33:14; Neh. 3:26;11:21; Jes. 32:14). De grootste hoogte wordt in het noordelijk deel bereikt, met de berg Zion, de tempelberg; 743 meter.

De bovenstad was gebouwd op de westelijke heuvel. Het hoogste punt was 777 meter.

De nieuwe stad, Bezetha geheten, was in het noordelijk deel van de stad. De stad was hier het hoogst, namelijk 830 meter. Hier begint ook het Kidrondal, dat de Olijfberg (grootste hoogte 830 meter) van de tempelberg en Ofel scheidt.

Gebouwd op rotsige bergen en omringd door woestijnen, zou men verwachten, dat water een doorlopend probleem voor de inwoners van Jeruzalem en voor het functioneren van de tempel zou zijn. Niets is minder waar. Het heeft de stad nooit aan drinkwater ontbroken, zelfs niet in oorlogstijd! Zelfs als de stad langdurig door vijanden omsingeld was en er hongersnood in de stad was, had men toch altijd voldoende water in voorraad! Er was zelfs water voor de verschillende industrieën en voor het besproeien van de tuinen. Toch was Jeruzalem een grote stad, met (in de tijd van de Here Jezus) een bevolking van 120.000-200.000 mensen! Ook was er altijd voldoende water voor de tempelgangers, opdat zij de nodige rituele baden konden nemen.

Hoe werden stad en tempel van voldoende water voorzien? Dit gebeurde door middel van een bron, putten, reservoirs, vijvers en een speciale "waterleiding".

Gihonbron

Net buiten de oostelijke muur van de oude stad van David lag in het Kidrondal de bekende bron Gihon. De bron werd gevoed door grondwater, afkomstig van de vele bergen en dalen rondom Jeruzalem.

Naarmate er regen viel op de bergen rond Jeruzalem, kwam er meer of minder water uit Gihon. De bron kon wel 50.000 liter per uur leveren.

Dit water stroomde uit de bron en vormde een beek van *"zacht vloeiende wateren"* die door het Kidrondal stroomde. (2 Kron. 32:4; Jes. 8:6).

Toen Jeruzalem nog een kleine Kanaänitische stad was en Jebus heette, was Gihon de enige waterleverancier voor de bevolking. In die tijd was dat voldoende.

Gihon lag buiten de stad, waardoor de bevolking in oorlogstijd bijzonder kwetsbaar was. Daarom heeft koning Hizkia een opmerkelijke prestatie geleverd. Hij liet de bron buiten de stadsmuur afsluiten, zodat de vijand deze niet meer kon vinden. Tevens zorgde hij ervoor, dat het water uit Gihon via een ingenieus systeem in de stad gevoerd werd, waarbij hij een vijver en een waterleiding aanlegde (2 Kon. 20:20). Dit geschiedde in oorlogstijd, toen Hizkia vreesde dat bij een belegering van de stad, de Assyriërs voldoende drinkwater zouden hebben, terwijl de bevolking dorst zou moeten lijden.

"Toen Hizkia zag, dat Sanherib gekomen was met het plan tegen Jeruzalem te strijden, overlegde hij met zijn oversten en zijn helden om de waterbronnen buiten de stad dicht te stoppen, en zij zegden hem hun hulp toe. Er kwam veel volk samen, dat al de bronnen en de beek die midden door dat land stroomde, dichtstopte, en zei: Waarom zouden de koningen van Assur bij hun komst zoveel water vinden? Hij stopte de bovenste uitgang van het water van Gihon dicht en leidde het naar beneden, westwaarts, naar de stad Davids." (2 Kron. 32:2-4,30).

Hizkia, die omstreeks 700 vóór Christus leefde, legde binnen de

stadsmuur een grote vijver aan, bouwde een tunnel tussen Gihon en deze vijver en sloot de opening van Gihon af. Dwars door de berg, waarop de stad Davids gebouwd was, bouwde hij een 533 meter lange watertunnel. Op het punt waar de tunnel onder de grootste hoogte van de berg doorliep, bevond de tunnel zich 52 meter onder de top van de berg! De breedte van de tunnel varieerde van 58 tot 65 centimeter, de hoogte van 1,1 tot 3,4 meter.

Het water van Hizkia's vijver werd voornamelijk gebruikt als drinkwater, maar ook voor rituele baden.

Koningsvijver Siloam

In de tijd van koning Salomo had men een deel van het water van Gihon al (buiten de stad langs) van de oostzijde naar de westzijde van de stad geleid, waar het water terecht kwam in de poel of vijver van Siloam, die in die tijd ook nog buiten de stad lag. Siloam wordt in de Bijbel ook wel de "Koningsvijver" genoemd, omdat hij bij de koninklijke tuin lag. (Neh. 2:14 en 2 Kon. 25:4). In Israël noemde men deze vijver ook wel de "oude vijver". Het water werd gebruikt voor het besproeien van de paleistuin. In Nehemia 3:15 heet hij *"de waterleidingvijver bij de tuin van de koning."* Hoewel het water in latere tijd voor besproeiing van de paleistuin gebruikt werd, werd het in vroegere tijd als drinkwater gebruikt.

Putten

Toen Israël in Kanaän kwam, was er bij Jebus nóg een bron: Rogel. (Jozua 15:7; 18: 16). Ook tijdens de regering van David was deze bron er. (2 Sam. 17: 17). De bron lag op de scheiding van het Kidrondal en het dal van Be-hinnom.

Nadat Adonia zichzelf bij de bron Rogel tot koning gekroond had (1 Kon. 1:9,18), werd Salomo bij de bron Gihon tot koning gezalfd door de priester Zadok en de profeet Nathan. (1 Kon. 1:45).

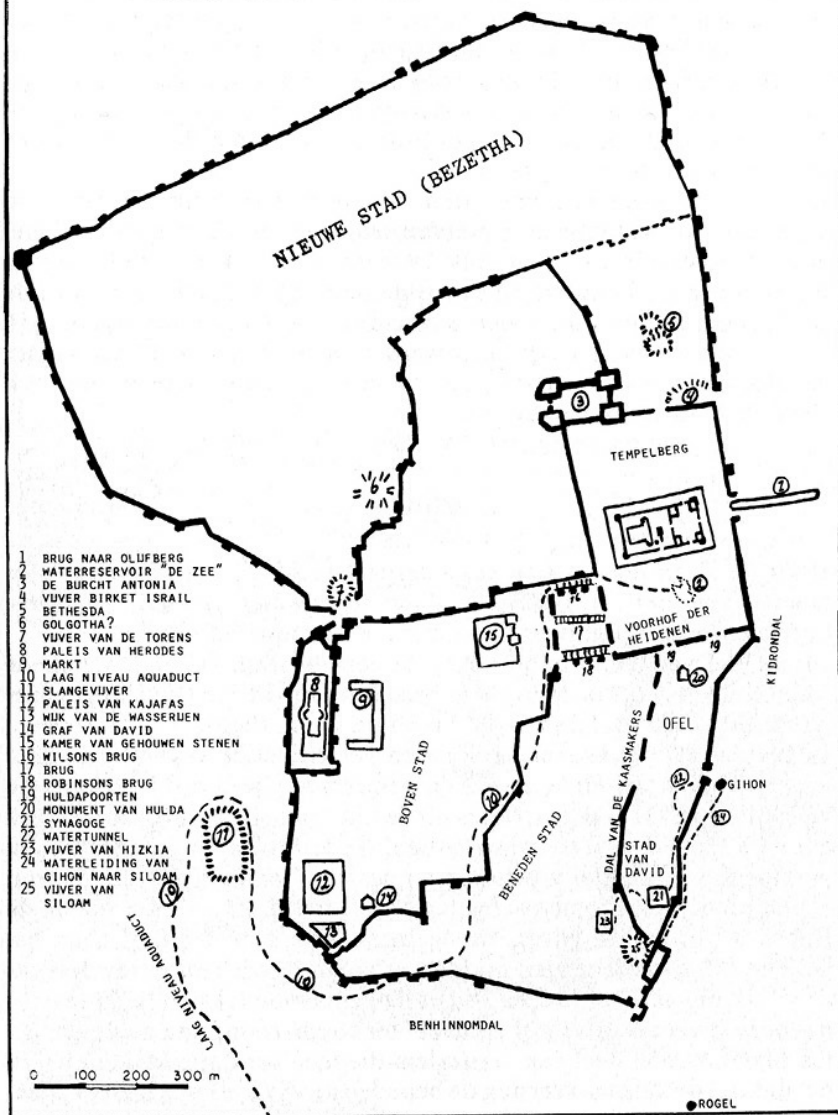
In latere tijden was er bij Rogel nog wel een put te vinden, maar geen bron meer. Putten zijn zijn gegraven. Ze zijn zo diep, dat het

grondwater uit de put gehaald kan worden. Koning Uzzia heeft zich zeer verdienstelijk gemaakt, door veel waterputten in het land te laten graven. (2 Kron. 26:10).

Bronnen zijn echter natuurlijke waterleveranciers, waarbij het water uit de bron stroomt.

De put van Rogel is 38 meter diep. Waar is de bron Rogel gebleven? Geleerden nemen aan, dat de bron Rogel verdwenen is, toen de verschrikkelijke aardbeving tijdens de regering van koning Uzzia het land trof. (Amos 1:1; Zach. 14:5). Op of bij dezelfde plaats heeft men daarna een put gegraven. Waarschijnlijk is dit direct na het verdwijnen van de bron en dus ook na de aardbeving gebeurd op last van koning Uzzia. De put gaf men dezelfde naam als de voormalige bron: Rogel.

JERUZALEM IN DE TIJD VAN HERODES

Reservoirs

Naast de gegraven putten die grondwater leverden, kende men in Israël ook nog andere putten, waarin regenwater vergaard en bewaard werd.

Hoewel onze NBG51-vertaling deze vergaarplaatsen ook "putten" noemt, waren het eigenlijk waterreservoirs, waterdichte bakken, waarop een deksel gelegd werd. Het hierin verzamelde regenwater kon niet door de bodem of de wanden weglopen. Omdat er een deksel op lag, kon het ook niet verdampen! In onderstaande verzen gaat het over deze waterreservoirs:

2 Koningen 18:31 "put"; Jesaja 36:16 "put"; Jeremia 2:13 "bakken... die geen water houden"; Zacharia 9:11 "put, waarin geen water is"

In andere vertalingen wordt soms de uitdrukking bornput, waterkelder of kuil gebruikt.

Deze waterreservoirs bevatten helder drinkwater. Er waren veel openbare waterreservoirs in het land, die je in de straten of op de pleinen kon vinden, maar er waren ook veel privé reservoirs, die de mensen in of bij hun huizen aangelegd hadden. Het regenwater dat van het dak van het huis kwam, werd in één reservoir opgevangen ten behoeve van de drinkwatervoorziening. Het regenwater uit de tuin werd in een ander reservoir opgevangen, zodat men zich kon wassen en water had om de was te doen.

In de voorhof van de tempel waren 36 waterreservoirs uit de rotsbodem uitgehouwen. Vijfentwintig hiervan zijn nog steeds in gebruik! Het grootste reservoir was maar liefst 19 meter diep en kon 12 miljoen liter water bevatten. Vanwege zijn enorme omvang werd dit reservoir "*de zee*" genoemd. De totale watervoorraad van de 36 reservoirs bedroeg 16 miljoen liter! Deze reservoirs werden niet alleen met regenwater gevuld, maar ook met water, dat via een ingenieus systeem over een grote afstand werd aangevoerd.

Vijvers

Door de jaren heen waren er in Jeruzalem 15 vijvers aangelegd. De meeste daarvan (12 stuks) werden door regenwater gevoed, 3 andere ontvingen water dat over grote afstand aangevoerd werd.

In het dal van Ben-hinnom, even buiten de stad, bevonden zich de Mamillavijver (89 meter lang, 60 meter breed en 6 meter diep) en de Slangenvijver (Neh. 2:13, 169 meter lang, 67 meter breed en 12 meter diep).

In het dal van de kaasmakers waren verschillende vijvers. Van deze vijvers kennen wij reeds de eerder genoemde vijver van Hizkia en de vijver Siloam. De laatste vijver is uit de tijd van Salomo. Hij schreef:

"Ik bouwde huizen, plantte wijngaarden, legde hoven en parken aan en plantte daarin allerlei vruchtbomen, ik groef watervijvers om daaruit een bos met jonge bomen te bevoelen." (Pred. 2:5,6).

Verder noemt de Bijbel de bovenste vijver, die gelegen was aan de weg naar het vollersveld, dat wil zeggen midden in het industriegebied van Jeruzalem. (2 Kon. 18:7 en Jes. 36:2). Uit de genoemde teksten blijkt tevens, dat deze vijver als een soort "gracht" ter bescherming van de tempel en het bijbehorende deel van Jeruzalem diende. Ten slotte kennen wij in het dal van de kaasmakers nog de benedenste vijver. (Jes. 22:9, vgl. Neh. 3:16).

In het noordelijk deel van Jeruzalem, in Bezetha, kennen wij twee belangrijke vijvers. De vijver Birket Israil diende als gracht ter bescherming van de tempelberg. De vijver was 110m lang, 38m breed en 21m diep. In dit deel van de stad lag bij de Schaapspoort de ons bekende vijver van Bethesda. (Joh. 5:2). De vijver bestond uit twee langwerpige baden, die door een muur van elkaar gescheiden waren.

Waarschijnlijk lagen de zieken in een zuilengang rond het ene bad, terwijl de schapen die voor de offerdienst bestemd waren, bij het andere bad gewassen werden. Vandaar, dat Bethesda ook wel de Schapenvijver genoemd werd. Deze vijver was 120m lang, 50-60m breed en 10-15m diep.

Aquaducten

Ten slotte staan wij stil bij het ingenieuze systeem waarmee water over grote afstand naar Jeruzalem werd gevoerd. Het gaat hier om de grootste prestatie van Joodse ingenieurs uit de tijd van koning Herodes, dat is de tijd van de Here Jezus. Het was de grootste prestatie van alle waterprojecten, die Israël kende, groter nog dan de opmerkelijke tunnel van koning Hizkia. Uit het gebied ten zuiden van Jeruzalem werd via twee leidingen het water naar Jeruzalem vervoerd. Over een grote afstand daalde het water langzaam naar Jeruzalem af. Waarom de Joodse ingenieurs twee watersystemen gebouwd hebben en hoe ze het hoogteverschil zo precies konden berekenen, is nog steeds een open vraag.

-- Aquaduct over de Wadi Qelt --

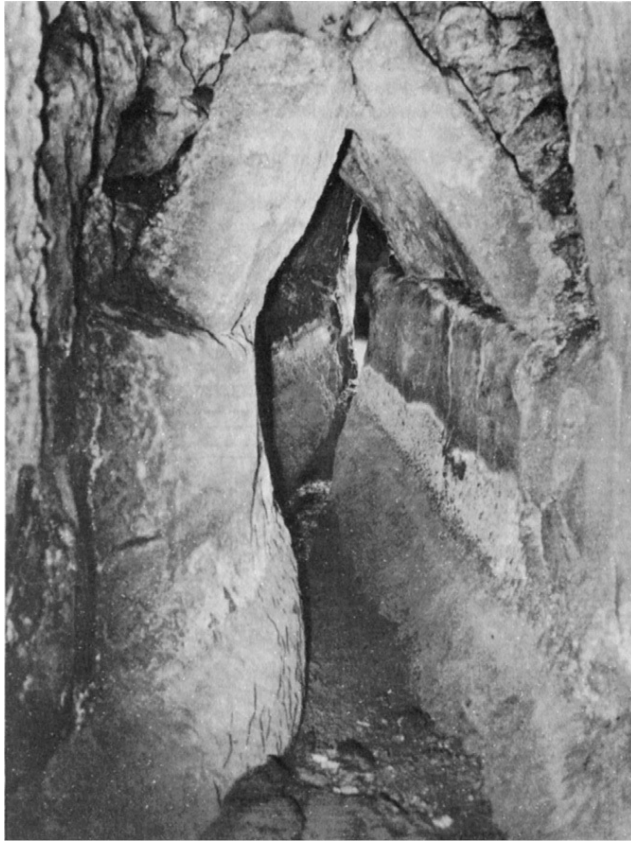
Uit het bergland ten zuiden van Jeruzalem liepen twee water-toevoeren naar de stad. De ene wordt het hoog-niveau-aquaduct genoemd. Het water hiervan was voornamelijk bestemd voor de bevolking van de stad.

De andere wordt het laag-niveau-aquaduct genoemd. Het water daarvan was voornamelijk bestemd voor de tempel.

Het hoog-niveau-aquaduct begon bij de bronnen van Biar, ten noordoosten van Etzion. Het water werd via tunnels, pijpen en aquaducten naar Jeruzalem vervoerd. Van Biar, op een hoogte van 870 meter, ging het water eerst naar de vijvers van Salomo. Deze afstand bedroeg slechts 5 kilometer. Van de vijvers van Salomo ging het over een afstand van 13 kilometer naar de bovenstad van Jeruzalem, op een hoogte van 780 meter. Over een totale afstand van 18 kilometer werd het water gevoerd naar een 90 meter lagere plaats. Het hoogteverschil bedroeg dus ongeveer 0,5%. Dit water-transport eindigde in de Mamillavijver.

Voor de tempeldienst werd gebruik gemaakt van het laag-niveau-aquaduct. Dit begon bij de bronnen van Arrub, 3 kilometer ten zuidoosten van Etzion. In Arrub waren zeven bronnen, waarvan het water opgevangen werd in een vijver van 68 meter lengte en 48 meter breedte, die 6 tot 8 meter diep was. De vijver van Arrub had een inhoud van 20 miljoen liter water. De zeven bronnen leverden gezamenlijk 60.000 liter water per uur! Van Arrub werd het water via tunnels, een stenen pijpleiding en aquaducten naar Jeruzalem getransporteerd, waar het water naar de tempel en de benedenstad werd geleid.

Hoewel Arrub lager lag dan Biar (van het hoog-niveau-aquaduct), was de afstand die het water naar Jeruzalem moest afleggen veel langer dan van het eerder genoemde aquaduct. Van Arrub, op een hoogte van 820 meter, werd het water eerst over 44 kilometer gevoerd naar de vijvers van Salomo, op een hoogte van 800 meter, waarbij 15 grote dalen overbrugd werden. Hemelsbreed was de afstand slechts 8 kilometer.

-- Tunnel van het Hoog-Niveau aquaduct --

Gedurende deze 44 kilometer zakte het water slechts 20 meter, dat is 0,045%. De vijvers van Salomo bestonden uit verschillende vijvers. De bovenste vijver was 118m lang, 71m breed en 10 tot 12m diep. De middelste vijver was 135m lang, 50 tot 76m breed en 10 tot 12m diep. De benedenste vijver was 179m lang, 46 tot 61m breed en 8 tot 16m diep. Zij bevatten met elkaar 160 miljoen liter water! De vijvers van Salomo werden niet alleen door het hoge- en het lage-niveau-aquaduct van water voorzien, maar ook door vier nabijgelegen bronnen.

Oorspronkelijk was de watervoorziening van de tempel alleen afhankelijk van het water uit de vijvers van Salomo. Pas in later,

toen men steeds meer water nodig had, heeft men de waterleiding doorgetrokken van de vijvers van Salomo naar de bronnen van Arrub.

Van de vijvers van Salomo werd het water via Bethlehem naar Jeruzalem, op een hoogte van 750 meter, geleid. In Bethlehem hadden de bewoners de mogelijkheid gebruik van dit water te maken. Van de vijvers van Salomo naar Jeruzalem had het water een afstand van 24 kilometer afgelegd, waarbij opnieuw enkele dalen overbrugd werden.

De totale afstand die het water via het laag-niveau-aquaduct had afgelegd bedroeg 68 kilometer. Hemelsbreed is de afstand slechts 20 kilometer. Over deze afstand van 68km daalde het water heel langzaam van 820 naar 750 meter hoogte. Dat is 0,1%.

Bij Jeruzalem aangekomen werd het water verdeeld. Eén deel was bestemd voor gebruik door de bewoners van de stad. Het werd naar de Slangenvijver, de bovenste vijver en de vijver Birket Israil gevoerd.

Het andere deel was bestemd voor de tempel. Via de brug, die men nu Wilsons boog noemt en de poort van de priesters, kwam het water uit de bovenstad over het dal van de kaasmakers op de tempelberg aan.

Hier werd het naar de verschillende reservoirs geleid, zodat er altijd voldoende water in voorraad was voor de rituele baden, het vullen van het wasvat en ten behoeve van de reiniging van de voorhof. Het niet gebruikte water vloeyde af naar het Kidrondal.

-- Ondergrondse tunnel van het hoogniveau aquaduct Deze tunnel bevindt zich tussen El Biar en de vijvers van Salomo . --

2. Het doel van de offers

Waarom moesten de Israëlieten offers brengen? Het antwoord is in de eerste plaats: Omdat God het wilde. Het is het zelfde antwoord als op de vraag: Waarom bidden gelovigen? Gelovigen bidden, omdat God het wil. De Israëlieten brachten offers omdat God het wilde. God had hun de opdracht gegeven om dit te doen.

Waarom wilde God, dat er offers gebracht werden? Vóór we deze vraag beantwoorden, wijze wij eerst op enkele verkeerde gedachten. Sommigen hebben verkeerde conclusies getrokken. Deze verkeerde gedachten worden eerst genoemd, terwijl erbij vermeld wordt, waarom dit niet juist is.

Geen voedsel voor God

Er zijn mensen die menen, dat de offerdieren bestemd waren als voedsel voor God. In verschillende heidense godsdiensten zet men eten neer als voedsel voor de god. Zo menen sommigen, dat de Israëlieten offers moesten brengen als voedsel voor God. Deze misvatting lijkt gesteund te worden door Numeri 28:2, waar in de NBG51 vertaling staat:

”Gij zult zorg dragen mijn offergave, mijn spijs, als mijn vuuroffers, een liefelijke reuk voor Mij, op de bepaalde tijd aan Mij te brengen.”

Het lijkt of de offers hier een spijs voor God genoemd worden, maar dat is niet de bedoeling van deze woorden. Hier wordt niet bedoeld, dat de offers spijzen zijn voor de Here, maar dat zij spijzen zijn voor het vuur (op het altaar). De Staten Vertaling geeft dan ook een betere vertaling van dit vers:

”Mijn offerande, Mijn spijs voor Mijn vuuroffers...”

De offers waren bedoeld als spijs voor het vuur, niet als spijs voor God.

Dat de offers niet bedoeld waren als voedsel voor God, heeft Asaf duidelijk onder woorden gebracht, toen hij doorgaf, wat God in verband met de offers gezegd had:

"Ik neem uit uw huis geen stier, geen bokken uit uw kooien,

want Mij behoort al het gedierte van het woud,

het vee op de bergen, rijk aan runderen.

Ik ken al het gevogelte der bergen,

wat zich roert op het veld, staat Mij ter beschikking.

Indien Ik honger had, zou Ik het u niet zeggen,

want Mij behoort de wereld en haar volheid.

Eet Ik soms stierenvlees, of drink Ik bokkenbloed?" (Psalm 50:8-13)

Duidelijk zegt Asaf, dat God geen honger heeft. En al zou Hij honger hebben, dan zou Hij niet aan de mensen om voedsel vragen. Maar Hij heeft geen honger en het is niet nodig, dat mensen Hem verzorgen. Hij eet het vlees van de offers niet, noch drinkt Hij het bloed van de offerdieren.

Geen heerlijke geur

Anderen menen, dat God aan de offers zou ruiken en dat Hij zou genieten van de geur, die de offers verspreiden. Zij menen, dat God door de heerlijke geur van de offers mild gestemd zou worden.

Inderdaad wordt er herhaaldelijk van de offers gezegd, dat zij een liefelijke reuk voor de Here zijn. Zie bijvoorbeeld Leviticus 1:9,13,17; 3:5,16 en 6:15. Maar betekent dit, dat God echt aan de offers zou ruiken en dat Hij genoot van de geur die de offers verspreidden? Beslist niet.

Wat betekent de uitdrukking *"een liefelijke geur"*? Om de betekenis hiervan te begrijpen, moet u erop letten, dat er in de Bijbel ook gesproken wordt over een *"kwade geur"*. Ieder zal begrijpen, dat *"een kwade geur"* niet letterlijk als *"een vieze lucht"* moet worden

opgevat.

Wie de teksten, die over een kwade geur spreken, leest, zal ontdekken dat met een kwade geur bedoeld wordt: Boos zijn op iemand, iemand is gehaat of heeft zich gehaat gemaakt, iemand heeft ergernis opgeroepen, iemand in een kwaad daglicht stellen, in kwade zin over iemand denken of over hem spreken. (zie Ex.5:21; 1 Sam. 13:4 en 27:12; 2 Sam. 16:21).

Een liefelijke geur is precies het tegenovergestelde: Blij zijn met iemand, in goede zin over iemand denken of spreken, behagen in iemand hebben, geliefd zijn. (zie Ezech. 20:41). Nu zijn de offers een liefelijke reuk voor de Here. Dat wil zeggen, dat Hij blij was met de offers, dat Hij er behagen in had. De vreugde die God bij de offers beleefde, was dat Hij blij was en Zich verheugde over de gehoorzaamheid van Zijn volk, want God had opdracht gegeven om offers te brengen.

Wanneer mensen Hem gehoorzaamden en offers brachten, was God verheugd. Ook was Hij verheugd vanwege het resultaat van de offers: vergeving en verzoening en herstel van de relatie tussen God en Zijn kind. Hij zocht en zoekt nog altijd de redding van de mens. Waar deze gevonden wordt, is God verheugd.

De gehoorzaamheid van de offeraar, die deed wat God hem had opgedragen, waardoor hij voor zichzelf verzoening verwierf, dat was de liefelijke reuk van de offers voor de Here. In dezelfde geest sprak de Here Jezus eens:

"Mijn spijs is de wil te doen desgenen, die Mij gezonden heeft, en Zijn werk te volbrengen." (Joh. 4:34).

De gehoorzaamheid van de Here Jezus bracht eveneens verzoening, maar niet voor Hemzelf. Zijn gehoorzaamheid bracht de verzoening voor een verloren wereld. Zijn offerdood aan het kruis van Golgotha was het bewijs van Zijn gehoorzaamheid aan de Vader, waardoor verzoening verworven werd voor zondige mensen. Daarom kan de apostel Paulus ook schrijven, dat de Here Jezus *"Zich voor ons heeft overgegeven als offergave en slachtoffer, Gode tot een welriekende reuk."* (Eph. 5:2).

Toen de Here Jezus stierf aan Golgotha's kruis, was dit offer meer dan alle offers tezamen een liefelijke reuk voor God!

Geen betaling of maaltijd

Een derde misverstand is, dat de offers bedoeld waren als een vorm van betaling aan God. In het offer zou de offeraar God betalen, wat hij Hem schuldig zou zijn. Ook dit is niet juist. Een mens is nooit in staat om God te betalen, wat hij Hem schuldig is. Trouwens, als de mens God slechts een rund of een schaap schuldig zou zijn, dan is zijn schuld blijkbaar niet zo groot.

Anderen menen, dat de bedoeling van het offer was, dat de offeraar een maaltijd met God zou houden, of dat hij in het offer God een geschenk zou aanbieden. Ook dit is niet juist, tenzij het om een dankoffer of een vredeoffer ging.

Waarom brachten de Israëlieten dan wèl offers?

Wat was het doel van de offerdienst? Wat moest er bereikt worden? Er zijn verschillende redenen, die we eerst in het kort noemen en later uitgebreid behandelen.

Het doel van de offers was:

1. De zonden te bestraffen. Verzoening te brengen voor de offeraar.
2. De relatie tussen God en de zondaar te herstellen.
3. De Israëlieten aan te sporen tot een heilige en Gode welgevallige levenswandel.
4. God bij hen te doen wonen.

De zonde bestraft

De eerste en belangrijkste reden waarom de Israëlieten offers moesten brengen, had te maken met de zonde. De Israëliet die gezondigd had, moest gestraft worden. Zonde vraagt om straf. In de offerdienst werd de Israëliet de gelegenheid geboden, de zonde

te bestraffen en de zondaar genade te schenken. Het offerdier nam de plaats in van de zondige Israëliet. Het onschuldige offerdier droeg de straf, die de zondaar verdiend had. Het offerdier stierf in de plaats van de offeraar.

De Israëliet moest door de offerdienst ook de ernst van zijn zonde leren verstaan. Hij moest weten, dat zijn zonde in feite opstand tegen God was. De man die zijn eigen offerdier gedood had, was zich diep bewust van de ernst van zijn zonde. Zo leerde hij ook de heiligheid verstaan van God, Die toornst als een mens zondigt en Die deze zonde ook moet bestraffen. Hij leerde hier ook de kleinheid van zichzelf zien. Zoals het offerdier in rook opging en er niets dan as overbleef, zo zou het ook hem vergaan, als Gods straf hem zou treffen.

Hier leerde hij ook Gods genade kennen. Hier zag hij de grote liefde en barmhartigheid van God, Die niet wilde, dat de zondaar zelf zou sterven en daarom de dood van het offerdier aanvaardde in plaats van de dood van de zondaar.

De zondaar verzoend

”Dan zal hij zijn hand op de kop van het brandoffer leggen; zo zal het, hem ten goede, welgevallig zijn, om over hem verzoening te doen.” (Lev. 1:4).

”Zo zal de priester over hem verzoening doen voor zijn zonde, en het zal hem vergeven worden.” (Lev. 4:26).

Het woord “verzoenen” dat hier gebruikt wordt, betekent letterlijk: “bedekken”. Hierbij kunnen wij twee vragen stellen: “Wat werd er bedekt?” en “Waardoor kwam de verzoening tot stand?” Wij beantwoorden nu de eerste vraag en later de tweede.

Velen menen, dat in deze teksten zou staan, dat de zonde van de offeraar bedekt zou worden. Zij menen, dat de zonde bedekt werd en daardoor onzichtbaar gemaakt voor God. De zonde, die als een barrière tussen de heilige God en de onheilige zondaar in gestaan had, zou bedekt zijn, waardoor God deze barrière niet meer zou

zien. Het zou er dan zelfs op lijken, of deze barrière er niet meer was, ja, er nooit zou zijn geweest. Anders gezegd: Voor God zou de zonde niet meer bestaan.

Voor God zou het zijn, alsof de zonde er nooit geweest was. De zonde zou dan weggenomen zijn. Dan zou reeds gebeurd zijn, wat de Here Jezus zou doen. Johannes de Doper zei immers van Hem:

”Zie het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt.” (Joh. 1:29).

De Hebreënbrieff leert ons echter, dat het onmogelijk is, dat het bloed van stieren en bokken de zonde zou wegnemen. (Hebr. 10:4). De verzoening in de tijd van het Oude Testament betekende dus niet, dat de zonde weggenomen werd, vernietigd werd en niet meer zou bestaan.

Wat betekende de verzoening dan wel? Niet DE ZONDE werd verzoend, maar de ZONDAAR! Er staat: *”... om over **hem** verzoening te doen.”* (Lev. 1:4). Dat betekent dus, dat er een bedekking kwam over de zondaar, de offeraar. De offeraar, die tot in het diepst van zijn ziel gezondigd had, stond daar als een schuldig mens voor God. Hij zou gestraft moeten worden. Hij zou zijn ziel moeten geven als straf voor zijn zonde. Hij zou moeten sterven.

Nu mag hij echter de ziel geven van het offerdier, dat mag sterven in de plaats van de zondaar. Het offerdier wordt gestraft en draagt de straf in de plaats van de offeraar. In een ander hoofdstuk van Leviticus wordt dit verduidelijkt:

”Want de ziel van het vlees is in het bloed, en Ik heb het u op het altaar gegeven om verzoening over uw zielen te doen, want het bloed bewerkt verzoening door middel van de ziel.” (Lev. 17:11).

Het bloed (de ziel) van het offerdier komt dus in de plaats van het bloed (de ziel) van de offeraar.

Zo ontvangt hij verzoening (bedekking) voor zijn ziel, voor zijn leven, voor zichzelf.

Niet alleen bij het brandoffer wordt gezegd, dat de verzoening over

de offeraar zou komen (dus niet over zijn zonde), maar ook bij het zond- en schuldoffer wordt dit gezegd. Zie Leviticus 4:20,26,31,35; 5:6,10,13,16,18; 6:7. Iedere keer opnieuw staat er:

"... om over hem verzoening te doen."

De onheilige zondaar, die daar in de voorhof niet zou mogen staan, die daar in feite "voor Gods aangezicht staat", zou direct getroffen moeten worden door Gods oordeel, want hij staat als onheilige op heilige grond. Zoals de beide zonen van Aäron, die zondigden op de eerste dag dat zij hun dienst in de tabernakel verrichtten, direct ter plekke door Gods oordeel gestraft werden en dood neervielen (zie Lev. 10), zo zou iedere zondaar direct ter plekke onder het oordeel Gods gedood moeten worden. Maar ...

God geeft hem een bedekking, waardoor hij in leven kan blijven. Het bloed van het offerdier is de bedekking van de zondaar. Achter dit bloed is hij veilig. Dit bloed beschermt hem. Zoals er indertijd in Egypte bescherming was achter het bloed van het lam, dat aan de deurposten en de bovendorpel gestreken was (zie Ex. 12:1-28), zo is er nu bescherming voor de man, die schuilt achter het bloed der verzoening.

Jacob kende deze betekenis van verzoenen. Toen hij indertijd zijn broer Ezau tegemoet reisde, zond hij Ezau een geschenk om hem te verzoenen. Jacob dacht:

"Laat ik hem (Ezau) verzoenen met het geschenk dat voor mij uitgaat, en daarna wil ik zijn aangezicht zien; misschien zal hij mij goedgunstig zijn." (Gen. 32:20).

Er staat niet, dat Jacob zich met Ezau wilde verzoenen. Het ging niet om een verzoening tussen de beide broers. Het ging om verzoening van Ezau. Jacob wilde, dat Ezau verzoend zou worden door zijn geschenk. Jacobs geschenk moest het gezicht van Ezau bedekken, zodat deze alleen nog maar naar het geschenk zou kijken en zijn broer Jacob niet meer zou zien. Het geschenk moest tussen Jacob en Ezau instaan.

Nadat de Israëlieten in de woestijn verschrikkelijk gezondigd hadden, heeft één van degenen die niet meegedaan hadden, op een

duidelijke manier zijn verontwaardiging getoond. Daarop sprak de Here:

”Pinehas, de zoon van Eleazar, de zoon van de priester Aäron, heeft Mijn toorn van de Israëlieten afgewend, doordat hij met een ijver voor Mij in hun midden heeft geijverd, zodat Ik de Israëlieten in Mijn ijver niet heb verdelgd. Zeg daarom: Zie, Ik geef hen Mijn verbond des vredes, opdat het voor hem en zijn nakomelingen tot een verbond van een altoosdurend priesterschap zij, omdat hij voor zijn God geijverd en over de Israëlieten verzoening gedaan heeft.” (Num. 25:11-13).

Er is in deze verzen sprake van Gods toorn en de mogelijke verdelging van het zondige volk. Pinehas heeft echter over het volk verzoening gedaan. Nu ligt er een bedekking op de Israëlieten. Er is een bedekking tussen het volk en God gekomen. Hierdoor werd Gods toorn van hen afgewend.

De verzoening vond steeds plaats, als de zondaar bij het altaar stond.

De verzoening geschiedde alleen op grond van het bloed van de plaatsvervanger, het offerdier. In feite had het bloed van de zondaar moeten vloeien. Nu mag hij blijven leven, in gemeenschap met God. Hij heeft Gods liefde en genade ervaren en de vergeving van God ontvangen. Hij is gered. Hij was al Gods kind, hij is nog steeds Gods kind en hij blijft Gods kind. De genoemde teksten uit Leviticus 4, 5 en 6 vertellen immers niet alleen, dat de priester verzoening deed over de offeraar, maar ook, dat de zonde hem nu vergeven was. De onheilige man is gereinigd.

Heeft hij nu nog last van zijn zonde? Gaat hij nu nog gebukt onder de zondelast? Bestaat de zonde nu nog voor hem? Neen! De straf is gedragen. De zondaar is verzoend en mag verder leven met God en in de nabijheid van God.

“Al waren uw zonden als scharlaken, zij zullen wit worden als sneeuw; al waren zij rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol”, zei de Here bij monde van de profeet Jesaja (1:18). Zelfs met

de zonde is nu een wonder gebeurd. Nu kun je zelfs zeggen, dat de zonde verzoend is. Zo kon David later zingen:

"Welzalig hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt is; welzalig de mens, wie de Here de ongerechtigheid niet toerekent." (Psalm 32: 1 ,2).

Door het verzoenende bloed is de kracht van de zonde weggenomen. Met een gerust hart kan deze mens nu weer de berg des Heren (d.i. de tempelberg) beklimmen en weer opgaan naar Gods huis. Nu gelden hem weer de woorden van David:

Wie mag de berg des HEREN beklimmen,

Wie mag staan in Zijn heilige stede?

Die rein is van handen en zuiver van hart,

die zijn ziel niet op valsheid richt, noch bedrieglijk zweert.

Die zal van de HERE een zegen wegdragen

en de gerechtigheid van de God zijns heils."

(Psalm 24:3-5).

Het plaatsvervangende offer heeft zijn handen en zijn hart gereinigd.

Welk een genade heeft hij ontvangen! Welk een zegen is hem geschonken! Terwijl het bloed van de offerdieren in eerste instantie de zondaar verzoende en hem slechts bedekte, doch niet de zonde kon wegnemen, zoals Hebr. 10:4 ons zegt, kon het bloed van Christus eens en voor altijd verzoening schenken.

"Het bloed van Christus, die door de eeuwige Geest Zichzelf als een smetteloos offer aan God gebracht heeft, zal ons bewustzijn reinigen van dode werken, om de levende God te dienen." (Hebr. 9:14).

De relatie hersteld

Ook moesten er offers gebracht worden, opdat de mens bij God kon zijn, opdat hij in gemeenschap met God zou kunnen leven. Het Hebreeuwse woord voor "offer" of "offergave" is "korban".

Wij komen dit woord ook in Marcus 7:11 tegen. "Korban" wil zeggen: iets dat naderbij brengt. Hierop kan de vraag gesteld worden: "Als de Israëliet een offer bracht, kwam hij dan dichterbij God, of kwam God juist dichterbij hem?" Het antwoord is: het laatste. Geen offer bracht een mens ooit dichterbij God. Het offer bracht God echter dichterbij de mens, die het offer bracht. Op grond van het offer kwam Gods heerlijkheid om onder de mensen te wonen.

Wij zien dit heel mooi geïllustreerd bij de aankondiging van de geboorte van de Here Jezus, toen er gezegd werd:

"Hij zal Immanuël heten, dat is God met ons." (Matth. 1:23, zie ook Hebr. 10:9).

In de geboorte van de Here Jezus vindt korban zijn vervulling. Nu is God met Zijn heerlijkheid werkelijk onder ons komen wonen.

Leviticus 9:6 had dit ook reeds beloofd:

"Dit is het, wat de HERE u geboden heeft te doen, opdat de heerlijkheid des HEREN u verschijne."

De geboden van de Here, waarnaar in dit vers verwezen wordt, zijn de offers, die in Leviticus 1-7 beschreven worden. Gods belofte was, dat Zijn heerlijkheid aan Zijn volk zou verschijnen, als zij de voorgeschreven offers zouden brengen.

Toen zij begonnen te offeren, was er echter grote ongerustheid bij Mozes en Aäron, omdat de heerlijkheid des Heren niet direct op hetzelfde moment verscheen. Zij waren bang, dat God toch niet zou komen. God kwam echter, zoals Hij beloofd had. Dit wordt ons getoond in Leviticus 9:23. Nadat Aäron het volk gezegend had, zo staat er:

"...en de heerlijkheid des HEREN verscheen aan het gehele volk."

God hield Zich aan Zijn belofte. De eerste offers waren gebracht en Gods heerlijkheid verscheen. Toen kwam God tot Zijn volk en allen zagen het.

Aansporing tot heilige levenswandel

Het lijkt wel, of het zondigen ons in het bloed zit. Wij kunnen het gewoon niet laten. Hoe gemakkelijk laten wij ons soms verleiden tot het uitspelen van onreine gedachten, of het kwaad spreken over anderen.

Hoe gemakkelijk laten wij soms geld, dat bijvoorbeeld in een winkel, teveel aan ons wordt terugbetaald, in onze portemonnee glijden. "Dan hadden zij maar beter moeten opletten", is vaak ons commentaar. Zijn dit tekenen van een heilige levenswandel? In de offerdienst hadden de Israëlieten een aansporing tot een heilige en Gode welgevallige levenswandel. De offerdienst was een aansporing om voorzichtig te leven. Want... op zonde (zelfs een heel kleine zonde!) volgde straf.

Iedere zonde had zijn consequentie. Wie gezondigd had en een offer bracht, leed altijd (financiële) schade. Het offerdier moest immers betaald worden! De Israëliet zondigde dan ook niet goedkoop. Eén enkele zonde kostte hem een offer, en wel zoveel als je maar betalen kon. Kon je een rund betalen, dan mocht je niet slechts een paar vogels offeren.

Zelfs voor zonden die je alleen maar in je gedachten gedaan had, moest je al een offer brengen.

Wie zó de gevolgen van zijn verkeerde daden moet dragen, wordt zeker voorzichtig. De offerdienst in Israël was een dure manier voor de Israëlieten om hen te leren een heilig volk te zijn. Zo werd ook voorkomen, dat het zondigen een gewoonte zou worden. Wie iets begrepen heeft van wat het de Here Jezus gekost moet hebben om Zijn leven als een offer voor ons te geven, Die Zich vernederd heeft om verloren mensen te kunnen redden (zie Filippenzen 2:5-8), die zal ook ernst maken met de woorden van de apostel Paulus:

"Ik vermaan u dan, broeders, met beroep op de barmhartigheden Gods, dat gij uw lichamen stelt tot een levend, heilig en Gode welgevallig offer: dit is uw redelijke eredienst. En wordt niet gelijkvormig aan deze wereld, maar wordt hervormd door de vernieuwing van uw denken, opdat gij moogt onderkennen wat de

wil van God is, het goede, welgevallige en volkomene.” (Rom. 12:1,2)

”God met ons”

De offerdienst had zeer belangrijke gevolgen voor het volk Israël. In het slot van Exodus 29 wordt een aantal beloften aan het volk gegeven, die zij kregen op grond van de offers, die dagelijks in het heiligdom gebracht werden.

God beloofde, dat Hij op grond van de offers daar (in het heiligdom) met de Israëlieten zou samenkomen om met hen te spreken. (Ex. 29:42,43). God zou niet vanuit de hemel tot hen roepen, maar Hij zou hen opzoeken en vanuit hun midden naar hen luisteren en tot hen spreken. Daar zouden de Israëlieten al iets ervaren van ”Immanuël”, God met ons. Op grond van het offer kon God bij Zijn volk zijn.

Als de Here Jezus alleen in een kribbe gelegen had, was er nooit ”God met ons” gekomen. Nu Hij aan het kruis gestorven is, werd het werkelijk God met ons.

God beloofde, dat Israël bij het altaar door Gods heerlijkheid geheiligd zou worden. (Ex. 29:43).

God beloofde, dat Hij niet slechts af en toe de Israëlieten zou bezoeken, maar dat Hij voortdurend in hun midden aanwezig zou zijn. Hij zou in hun midden wonen. (Ex. 29:45,46).

God beloofde, dat Hij het volk duidelijk zou doen ervaren, dat Hij hun God is. (Ex. 29:45). Nooit zullen zij hoeven te twifelen of de Here hun God is, of Hij bij hen is, als zij maar offers brengen. De offers waren de enige grond, waarop God dit beloofde.

Sinds de komst van de Here Jezus naar de aarde en Zijn dood aan het kruis is het werkelijk ”God met ons”. Het offer voor alle zonden van alle mensen is eens en voor altijd gebracht. Wie dit offer aanvaardt, mag zeker weten, dat God bij hem is, dat God luistert en spreekt, dat Gods heerlijkheid je heiligt en dat Hij altijd met je zal zijn.

"Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld" is de belofte voor iedere gelovige. (Matth. 28:20).

3. Het grote voorbeeld

Het grote voorbeeld voor de offers die in Israël gebracht werden, was het offer, dat Abraham bracht op de berg Moria (Gen. 22). God zei tegen Abraham:

”Neem toch uw zoon, uw enige, die gij liefhebt, Isaäk, en ga naar het land Moria, en offer hem daar tot een brandoffer op één der bergen, die Ik u noemen zal.” (Gen 22:2).

Abraham had twee zonen: Ismaël en Izak. Toch zei God: *”Neem je ENIGE zoon.”* Abraham hield van allebei zijn zonen, toch zei God: *”Die je liefhebt.”* De wijze waarop God hier tegen Abraham sprak, was zeer opmerkelijk.

God gaf Abraham niet de opdracht om zijn zoon te offeren; Hij richtte Zich tot hem met een verzoek. Het was, alsof God zei: *”Abraham, wil je alsjeblieft je zoon offeren...”* De woorden die hierbij voor de zoon van vader Abraham gebruikt worden (*”Uw enige, die gij liefhebt”*) doen ons onmiddellijk denken aan de Zoon van de eeuwige Vader.

”Want alzo liefheeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft...” (Joh. 3:16). *”Deze is Mijn Zoon, de geliefde, in Wie Ik Mijn welbehagen heb.”* (Matth. 3: 17).

Zo gingen die beiden tezamen

In de geschiedenis van Abraham en Izak vallen twee dingen op:

1. Bereidheid van de vader om zijn zoon te offeren.
2. Gehoorzaamheid van de zoon, die zich schikt naar de wil van zijn vader.

De bereidheid van Abraham om zijn zoon te offeren is onbegrijpelijk. Zonder aarzelen, zonder twijfel, zonder twistgesprek met God staat hij de volgende morgen vroeg op en

gaat op reis. Abraham treuzelt niet, maar haast zich om aan Gods verlangen te voldoen. De reis wordt niet weken uitgesteld, maar direct de volgende morgen aangevangen.

Eveneens onbegrijpelijk is de gehoorzaamheid van de zoon aan zijn vader. Izak onderwierp zich volledig aan zijn vader. Terwijl velen denken aan het lijden van de vader, die zijn zoon moest offeren, zullen wij nooit het lijden van de zoon mogen vergeten. Hij was immers bereid om zich te laten offeren door zijn vader! Er staat zo eenvoudig, dat Abraham zijn zoon bond, maar dat kon alleen, doordat Izak zich liet binden!

Zoals de Here Jezus later tegen de Vader zou zeggen: *"zie, hier ben ik... om uw wil, o God, te doen."* (Hebr. 10:7), zo was de jonge, sterke Izak bereid om zich aan zijn oude vader over te geven en zich door hem te laten binden en slachten. De Bijbel zegt tweemaal: *"Zo gingen die beiden tezamen."* (Gen. 22:6,8). Zó, in volledige overeenstemming, in harmonie en vrede, zó gingen die beiden tezamen. Daar mag het geloof aan toevoegen: Zó, zoals later eens de eeuwige Vader en Zijn Zoon zouden gaan (naar Golgotha's kruis), zo gingen nu Abraham en Izak als voorbeelden hun weg.

De Filippijnenbrief zegt, dat de Here Jezus is *"gehoorzaam geworden tot de dood, ja, tot de dood des kruises."* (Fil. 2:8).

De Hebreeënbrief voegt hier aan toe:

"...zo heeft Hij, hoewel Hij de Zoon was, de gehoorzaamheid geleerd uit hetgeen Hij heeft geleden..." (Hebr. 5:8).

Zo gingen eerst die beiden tezamen, Abraham en Izak. Zo gingen in de volheid der tijd die beide Anderen tezamen, de hemelse Vader en Jezus Christus en was Jezus Christus gehoorzaam aan God de Vader, zoals eens Izak gehoorzaam was aan vader Abraham.

"Zo gingen die beiden tezamen" wil ook zeggen, dat beiden in dezelfde gemoedsstemming verkeerden. Izak wist niet wat het feitelijke doel van de reis was. Voor hem was de reis mooi, hij ging

met vreugde op reis. Terwijl Izak ontspannen op reis was, liep Abraham niet met een bedrukt gezicht naast hem. Izak was blij, maar Abraham ook. Hoe onbegrijpelijk het ook moge klinken: Het leek wel, of Abraham met vreugde de reis naar Moria maakte. Hij maakte de reis echter met een bijzonder doel.

Wat hij nu meemaakte, zou een voorbeeld zijn van de wijze waarop God de Vader eens Zijn Zoon zou geven als het Offer voor de verloren wereld. Terwijl wij merkten, dat Abraham met vreugde de reis naar Moria maakte, lezen wij in de profetie van Jesaja:

"Maar het behaagde de HERE hem te verbrijzelen." (Jes. 53:10).

Toen de Here Jezus naar Golgotha's kruis ging, behaagde dit de Vader in de hemel. En van de Zoon zegt de Hebreënbrief, dat Hij *"... om de vreugde, welke vóór Hem lag, het kruis op Zich genomen heeft..."* (Hebr. 12:2). Ook hier is sprake van behagen en vreugde. Zo gingen ook Die Beiden tezamen, net als Abraham en Izak.

God zal Zichzelf voorzien

Op Izaks vraag naar het lam, gaf Abraham een wonderlijk antwoord. In Genesis 22:8 lezen wij, dat Abraham antwoordde:

"God zal Zichzelf voorzien van een lam ten brandoffer, mijn zoon."

Een wonderlijk antwoord:

"God zal ZICHZELF voorzien."

Deze woorden kun je op verschillende manieren uitleggen. Al die verschillende uitleggingen tezamen, laten iets zien van het wondervolle, dat hier zou plaats vinden.

Abraham zei:

Hij zal voor Zichzelf een lam zoeken. Wij hoeven niet te zoeken, wat wij God moeten offeren.

God zal Zichzelf zoeken als een lam ten brandoffer.

Abraham zei namelijk niet: "God zal ZELF voorzien in een lam ..." Hij zei: "God zal ZICHZELF voorzien in een lam ..." Het was alsof Abraham zei: God is op zoek geweest naar een lam voor het brandoffer en Hij heeft een lam gevonden. Het enige lam dat Hij vond, dat was Hij Zelf. Abraham zal zeker niet bewust deze woorden zó bedoeld hebben. Toch waren zij een prachtige profetie van de wijze waarop God eens in de toekomst HET OFFERLAM zou zoeken en alleen zou vinden in en bij Zichzelf: Zijn Zoon.

God zal voorzien in een lam; God zal zorgen, dat er een lam op het altaar komt. Het zal mijn eigen zoon zijn, Izak.

God zal voorzien in een ander lam, in de plaats van mijn zoon. Ongetwijfeld heeft Abraham het ook zeker niet bewust op deze manier bedoeld. Hij zal geen moment gedacht hebben aan een ram, die op de plaats van het altaar gevonden zou worden en die in de plaats van Izak geofferd zou worden.

Dood en opstanding

Wat dacht Abraham, toen hij zijn zoon op het altaar legde? Dacht hij, dat God het toch niet echt meende? Dacht hij, dat God op het laatste moment wel zou zeggen, dat het niet echt hoefde? Dacht hij, dat God misschien nog een keer een wonder voor hem zou doen en dat hij en Sara weer een kind zouden krijgen? Wij weten precies, wat Abraham gedacht heeft.

"Door het geloof heeft Abraham, toen hij verzocht werd, Isaäk ten offer gebracht, en hij, die de beloften aanvaard had, wilde zijn enige zoon offeren, hij, tot wie gezegd was: Door Isaäk zal men van nageslacht van u spreken. Hij heeft overwogen, dat God bij machte was hem zelfs uit de doden op te wekken, en daaruit heeft hij hem ook bij wijze van spreken teruggekregen." (Hebr. 11:17 -19).

Abraham was werkelijk van plan zijn zoon te doden. Als God niet ingegrepen had, had Abraham zijn zoon geslacht. Abraham heeft

niet gemeend, dat God op het laatste moment zou zeggen: "Abraham, het hoeft niet." Abraham was er van overtuigd, dat God wilde, dat hij zijn zoon werkelijk zou offeren. Abraham was er ook van overtuigd, dat God bij machte was, om Izak uit de doden op te wekken. Abraham meende, dat hij Izak zou doden en dat God even later Izak weer uit de dood zou doen opstaan. De Hebreeënbrief voegt hieraan toe, dat het zo - bij wijze van spreken - ook gebeurd is.

De Hebreeënbrief zegt: "Eigenlijk kunnen wij wel stellen, dat Izak dood was en dat Abraham hem uit de dood heeft teruggekregen." Wanneer moet Izak dan volgens deze gedachtegang gestorven zijn en wanneer moet hij tot het leven zijn teruggekeerd? Stierf Izak - bij wijze van spreken - toen Abraham het mes in de hand nam, of toen Abraham hem op het altaar legde? Of stierf hij, toen zij afscheid namen van de knechten? Ik denk, dat in Abrahams hart Izak stierf, OP HET MOMENT dat God hem vroeg om zijn zoon te offeren. Toen stierf Izak.

Wanneer kreeg Abraham Izak "uit de dood" terug? Toen de Engel des HEREN hem riep en zei:

"Strek uw hand niet uit naar de jongen en doe hem niets." (Gen. 22:12).

Hoe lang was Izak toen "dood" geweest? Precies drie dagen! (Gen. 22:4). Zo mocht Izak een beeld zijn van Hem, van Wie geschreven staat:

"Van toen aan begon Jezus Christus Zijn discipelen te tonen, dat Hij gedood zou worden en ten derden dage opgewekt zou worden." (Matth. 16:21).

Een bijzondere les

Het offer van Abraham wordt ons niet alleen verteld, om te tonen hoe trouw Abraham in de tijd van de verzoeking was, maar ook om ons te tonen op welke wijze deze gebeurtenissen als voorbeeld mogen dienen, zowel voor de offers van het Oude Testament, als

voor het grote offer van het Nieuwe Testament. Izak stond immers – bij wijze van spreken – op uit de dood. In dat geloof kon Abraham zeker tot zijn knechten zeggen:

”Blijft gij hier met de ezel, terwijl ik en de jongen daarginds heengaan; wanneer we hebben aangebeden, zullen WIJ tot u terugkeren.”

”Wij keren terug”, zei Abraham. In dat geloof ging hij met Izak de berg op. Zó gingen die beiden tezamen.

De gebeurtenissen van deze dagen – en in het bijzonder van de laatste dag – moeten een bijzondere indruk gemaakt hebben op Abraham. Hij heeft hier iets heel bijzonders van God meegemaakt. De Here Jezus zei hierover:

”Uw vader Abraham heeft zich erop verheugd Mijn dag te zien en hij heeft die gezien en zich verblijd.” (Joh. 8:56).

Bij het altaar van zijn zoon heeft Abraham de dag van de Here Jezus gezien. Hij heeft die in het bijzonder ook gezien, toen hij de ram zag, die met zijn horens in de struiken verward was, de ram die Abraham mocht offeren in plaats van zijn zoon. (Gen. 22: 13). De ram nam de plaats in van Izak.

Hier leerde Abraham op een bijzondere manier het plaatsvervangende offer kennen. De één stierf in de plaats van de ander, waardoor die ander kon blijven leven. Dàt is het principe van alle offers die in Israël gebracht werden, als men gezondigd had. Daarom gaat het ook bij het offer van de Here Jezus. De één sterft in de plaats van de ander, waardoor die ander niet meer hoeft te sterven en nu mag blijven leven.

Zo heeft Abraham de dag van de Here Jezus gezien en heeft hij zich verblijd.

Het altaar van David

De plaats waar Abraham het offer moest brengen, was een zeer bijzondere plaats. Abraham kreeg de opdracht, om zijn zoon te

offeren op één van de bergen van Moria. Deze plaats is in latere tijden van grote betekenis geworden voor de offerdienst van Israël.

Toen koning David het volk had laten tellen, kwam de profeet Gad bij David met de mededeling, dat hij van God uit drie straffen moest kiezen: Zeven jaar hongersnood in het land, drie maanden vluchten voor de tegenstanders of drie dagen pest in het land.

Er kwam drie dagen pest, waarbij een engel des Heren door het land ging en de straf ten uitvoer bracht. In die geschiedenis komen wij plotseling woorden tegen, die ons sterk doen denken aan wat Abraham meegemaakt had, toen hij op het punt stond zijn zoon te doden. In de geschiedenis van David lezen wij:

"Toen de engel zijn hand naar Jeruzalem uitstreckte om het te verdelgen, berouwde het onheil de HERE, en Hij zeide tot de engel die verderf bracht onder het volk: "Genoeg! Laat nu uw hand zinken. De engel stond toen bij de dorsvloer van de Jebusiet Arauna." (2 Sam. 24:16).

Bij de woorden: *"Genoeg! Laat nu uw hand zinken"* moeten wij ongetwijfeld denken aan de stem, die Abraham riep en eigenlijk ook tegen Abraham, die met het opgeheven mes gereed stond om zijn zoon te doden, riep: *"Genoeg, laat nu uw hand zinken!"* Het lijkt wel, of we met die geschiedenis van David niet staan op de dorsvloer van Arauna, maar of wij staan op de berg Moria....

"Op die dag kwam Gad tot David en zeide tot hem: Ga heen, richt een altaar op voor de HERE op de dorsvloer van de Jebusiet Arauna. En David ging heen, naar het woord van Gad, naar het gebod des HEREN.

En David bouwde daar een altaar voor de HERE en bracht brandoffers en vredeoffers. Toen liet de HERE Zich verbidden ten gunste van het land, en de plaag werd van Israël weggenomen." (2 Sam. 24:18,19,25).

In 1 Kronieken 21 wordt dezelfde geschiedenis beschreven. Er worden daar echter een paar extra zaken vermeld, die niet in het boek Samuël staan. In 1 Kronieken 21:29,30 lezen wij, dat in die

tijd de tabernakel in Gibeon stond. Eigenlijk had David naar de tabernakel moeten gaan om dáár te offeren. Hij durfde echter niet naar de tabernakel te Gibeon te gaan, omdat hij bevangen was door schrik voor het zwaard van de engel des Heren. Hij had de engel des Heren zien staan tussen hemel en aarde, met in zijn hand het getrokken zwaard, dat hij uitgestrekt hield over Jeruzalem. Dat had diepe indruk gemaakt op David, waarna hij de stad Jeruzalem niet meer durfde verlaten. Daarop kreeg hij van Godswegen de opdracht, om de Here te offeren in Jeruzalem, op de dorsvloer van Arauna.

Toen David zijn altaar gebouwd had en de offerdieren gedood en op het altaar gelegd had, kreeg hij niet de gelegenheid om het hout aan te steken. Niet David heeft toen het offer aangestoken, maar God Zelf.

”De HERE antwoordde met vuur uit de hemel op het brandofferaltaar. Toen gaf de HERE de engel bevel, zijn zwaard in de schede te steken.” (1 Kron. 21:26,27).

Er zijn een paar opmerkelijke feiten in deze geschiedenis. Het offer werd nu te Jeruzalem gebracht, op een bijzondere plaats: de dorsvloer van Arauna. Hier eindigde de straf van God en bracht het offer vrede over Israël. Het was de plaats, die Gods goedkeuring genoot, zoals blijkt uit het feit, dat God Zelf het offer aanstak. David heeft dat allemaal goed begrepen, zoals blijkt uit zijn reactie:

”Toen zei David: Dit is het huis van de HERE God, en dit is het brandofferaltaar voor Israël.” (1 Kron. 22:1).

Het lijkt, of David zei: ”Hier woont God, dit is Zijn huis.” Dat zei hij ook. Hij zei nog meer. Hij zei eigenlijk: ”Op deze plaats moet het huis des Heren gebouwd worden. Hier moet de tempel komen.”

Het altaar in de tempel

U weet, dat de tempel gebouwd werd door Davids zoon Salomo.

Salomo had uitvoerige instructies ontvangen aangaande de tempelbouw, óók voor wat betrof de plaats waar de tempel gebouwd moest worden. David had de plaats bepaald. Het was de plaats waar Gods oordeel geëindigd was. Het was de plaats, waar God Zelf het vuur gegeven had. Het was de plaats, die alles met Abrahams offer te maken had.

In 2 Kronieken 3: lezen wij:

”Toen begon Salomo met de bouw van de tempel te Jeruzalem op de berg Moria, waar de HERE aan zijn vader David verschenen was; op de plaats die David daarvoor had bestemd, op de dorsvloer van de Jebusiet Ornan (Arauna).”

Waar kwam de tempel des Heren te staan? Precies op de plaats, die David aangewezen had, op de plaats waar het oordeel geëindigd was, op de plaats waar Abraham zijn zoon op het altaar gelegd had en waar God een plaatsvervanger voor Izak gegeven had. Daar, op die plaats kwam de tempel. Daar werd het brandofferaltaar van de tempel opgericht. Daar zouden stromen bloed vloeien, om Israël vergeving van zonden te geven.

Het lijkt wel, of wij met de geschiedenis van David op de berg Moria staan en niet op de dorsvloer van Arauna. Zo is het ook. Met de dorsvloer van Arauna staan wij op de berg Moria, op heilige grond.

De Here ziet en voorziet

De berg Moria was en is inderdaad heilige grond. De berg Moria is de tempelberg van Jeruzalem. In vroeger tijd heette Jeruzalem: Jebus.

Arauna was een Jebusiet, dat wil zeggen een inwoner van de oude stad Jebus. Een andere naam voor de stad was in vroeger dagen: Salem. De stad bestond al in de dagen van Abraham. In Genesis 14 lezen wij, dat Abraham een ontmoeting had met *Melchizedek, de koning van Salem*.

Toen Abraham dus naar Moria reisde, om Izak op het altaar te leggen, reisde hij in feite naar Salem, naar Jebus, naar de stad, die in later tijden Jeruzalem zou heten. Toen Abraham naar Moria ging, was de naam van de stad nog niet Jeruzalem, maar Salem. Wanneer werd de naam van de stad gewijzigd, waarom werd de naam gewijzigd en wat betekende de nieuwe naam? In Genesis 22 lezen wij, dat Abraham de plaats waar hij zijn zoon op het altaar gelegd had en waar God een ram in de plaats van zijn zoon geschonken had, een speciale naam gaf. Abraham noemde die plaats:

"De HERE zal erin voorzien." (zie Gen. 22:14).

Het zal u duidelijk zijn, dat Abraham geen Nederlands sprak. *"De Here zal erin voorzien"* is de vertaling van wat Abraham in het Hebreeuws gezegd heeft. In zijn eigen taal gebruikte Abraham twee woorden. Het eerste woord was de naam van God, die wij in onze NBG-vertaling steeds weergeven als de HERE (dus met hoofdletters). Het is de vertaling van de naam, die niet ijdel gebruikt mag worden, die daarom ook nooit door Joden genoemd wordt en ook in onze vertaling niet genoemd wordt. Het tweede woord dat Abraham noemde, was *"Yir'eh"*. Dit woord betekent: *"Ik zal zien"*.

De naam die Abraham noemde, wil dus zeggen: *"Ik, de Here, Ik zal zien"*, maar ook: *"De Here zal voorzien."* Als daarna deze gedachte overgenomen en toegepast wordt op de hele berg Moria, dan wordt die berg *"DE berg des Heren"* genoemd en heet het:

"Op de berg des HEREN zal erin voorzien worden." (Gen. 22:14).

Dit betekent meer, dan in onze vertaling in één zin gezegd kan worden.

Het is waar, op de berg zal voorzien worden in de nood van de mens.

God Zelf zal op de berg, die hier aangewezen is een oplossing geven voor het zondeprobleem van Zijn volk. Het betekent ook, dat op de berg des Heren God zal zien. Hier zal Hij – door middel van de offers – omzien naar de mens en de afgedwaalde mens

terugvinden.

Het betekent ook: Op de berg des Heren zal Hij gezien worden. Hier zal Hij verschijnen. Hier zal Hij zijn heerlijkheid aan het volk openbaren. Hier zal Hij met Zijn heerlijkheid te midden van het volk wonen. Eens zal dit duidelijk gestalte krijgen, als de Here Jezus zal zijn wedergekomen. Dan zal de stad een nieuwe naam krijgen, een naam, die duidelijk maakt, waarom Jeruzalem zo'n bijzondere plaats is. De profeet Ezechiël vertelt, dat in de Messiaanse tijd de nieuwe naam van Jeruzalem zal zijn: "De HERE is aldaar." (Ezech. 48:35).

De naam van de stad was SALEM. De berg Moria is zo'n bijzondere berg en deze plaats zo'n bijzondere plaats, dat Abraham hem YIRE'H noemt. Abraham voegde nu YIRE'H toe aan SALEM, zodat de nieuwe naam van de stad werd: YIRE'H SALEM, of zoals wij gewend zijn de stad te noemen: JERUZALEM. Jeruzalem, de stad van de vrede, is de plaats waar de Vredevorst gezien zal worden en waar Hij zal voorzien in de nood van de gehele mensheid. In deze stad stond eeuwen later het kruis, als het altaar, waarop Jezus Christus als het Lam Gods geofferd werd.

Toen ging in vervulling, wat Abraham en Izak reeds profetisch meegemaakt hadden. Toen werd Jeruzalem werkelijk de plaats, waar God voorzag in de nood van verloren mensen. Toen was Jeruzalem werkelijk de plaats, waar de Eén stierf in de plaats van de ander, opdat die ander zou mogen leven. Hier stierf de Here Jezus, opdat U mag leven.

De plaatsvervanger

Toen God in de woestijn Sinaï aan het volk Israël de voorschriften voor de offers gaf, zei Hij, dat de Israëlieten alleen offers uit eigen bezit aan Hem mochten brengen. Het was niet toegestaan een schaap van je buurman te nemen (ongeacht of dit lenen of stelen was) en dit te offeren. Je moest je eigen schaap offeren. Natuurlijk mocht je wel een schaap van je buurman kopen, want dan was het ook je eigendom geworden. Offeren had dus altijd te maken met je eigendom. De ram die Abraham offerde in de plaats van zijn zoon,

was echter niet zijn eigendom. Hoe kon Abraham dan deze ram offeren als een aanvaardbaar offer? Hoe is het mogelijk, dat God dit offer accepteerde, terwijl Abraham geen offer van zijn eigen bezit bracht?

In Genesis 22:9 lezen wij, dat Abraham op de berg Moria een altaar bouwde. In het Hebreeuws staat er echter, dat Abraham HET altaar bouwde. Dat wil zeggen, dat Abraham niet zo maar een altaar bouwde, maar dat hij gekomen was op een speciale plaats, waar vaker een altaar gestaan had en waar men vaker geofferd had, een heilige plaats. Vergeet niet, dat Abraham nu gekomen was op één van de bergen, die behoorden bij het gebied van koning Melchizedek, die tevens een priester van God was. Ook Melchizedek zal vele offers gebracht hebben. Abraham is klaarblijkelijk gekomen op de plaats waar voorheen ook geofferd werd. In ieder geval is hij gekomen op de plaats, waar in de toekomst vele offers gebracht zullen worden, als de tempel te Jeruzalem gebouwd zal zijn. Daarom wordt deze plaats ook "de berg des Heren" genoemd (zie Gen. 22:14). Abraham stond op heilige grond, op de berg des Heren, die afgezonderd is voor God. Het is een gebied en een berg, die speciaal van God zijn en speciaal voor de dienst van God bestemd zijn. En hier stond de ram.

Waar stond de ram? Op de berg des Heren! De ram stond op het terrein van God. De ram was Gods eigendom. De ram is door God Zelf naar deze plaats gestuurd en de ram is Gods eigendom. Wat wil dat toch zeggen? Abraham had in geloof gezegd: "God zal Zichzelf voorzien van een ram ten brandoffer." Een offerdier moest je eigendom zijn. Hier ging God Zelf zorgen voor een ram ten brandoffer. En..... het was Zijn eigendom.

Hier voorzag God werkelijk Zelf in de plaatsvervanger. Niet Abraham zocht en vond de plaatsvervanger, dat deed God. Niet Abraham schonk de plaatsvervanger, ook dat deed God. De plaatsvervanger, die op de berg des Heren geofferd werd, was door God geschonken. De enige plaatsvervanger die waarde voor God heeft, moest door God geschonken zijn. Maar, die moest dan ook eigendom van God zijn.

Dit is het grote voorbeeld van alle offers. Dit voorbeeld is pas ten

volle in vervulling gegaan, toen God nog eenmaal op de berg des Heren de wereld voorzag van een offerlam. Ook toen werd het Offerlam door God geschonken; het was van Hemzelf, het was Zijn eigen Zoon.

”Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij Zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft...” (Joh. 3:16).

God gaf Zijn Zoon voor een verloren wereld. God gaf iets van Zichzelf. God gaf het grootste van Zichzelf. Dat werd de Plaatsvervanger, opdat ieder, die in Hem gelooft, niet verloren zal gaan, maar eeuwig leven zal hebben.

4. Zonde en straf

”Wanneer één persoon onopzettelijk gezondigd heeft... De priester zal over hem die onopzettelijk gezondigd heeft met een onopzettelijke zonde tegen de HERE, verzoening doen door over hem de verzoening te volbrengen, en het zal hem vergeven worden.

Maar wie iets met voorbedachten rade doet, hetzij geboren Israëliet, hetzij vreemdeling, die zal een lasteraar van de HERE zijn, die zal uit zijn volk worden uitgeroeid, want hij heeft het woord des HEREN veracht en Zijn gebod geschonden; die zal zeker uitgeroeid worden, zijn ongerechtigheid is op hem.” (Numeri 15:27,28,30,31).

Soms denkt men, dat voor God alle zonden gelijk zijn, dat er voor Hem geen grote of kleine zonden bestaan. Dat is echter niet juist. God maakt wel degelijk onderscheid tussen de verschillende zonden, net zoals een aardse rechter dit doet. Aardse rechters maken ook onderscheid tussen een misdaad en een overtreding, waarbij de eerste zwaarder gestraft wordt dan de tweede.

De Bijbel leert dat de Israëlieten voor de ene zonde een tijdelijke straf moesten ontvangen en voor de andere zonde de doodstraf, terwijl er ook zonden waren, waarvoor zij een offer mochten brengen.

De aard en de ernst van de zonde werd tot uitdrukking gebracht in:

straf of offer

en:

welke straf of welk offer

Niet iedere zonde werd op dezelfde wijze bestraft. Evenmin werd voor elke zonde eenzelfde offer gebracht. Iedere zonde vroeg om zijn eigen straf of offer.

Eerst zullen wij zien, voor welke zonden geen offers gebracht konden worden. Deze zonden werden bestraft. Wij zullen ook de

verschillende straffen bezien. Daarna vernemen wij, voor welke zonden offers gebracht werden. Dan zullen wij zien, dat iedere zonde een eigen offer vroeg.

Om misverstand te voorkomen wordt hier reeds benadrukt, dat offer en straf nooit samengingen. Wie voor zijn zonde gestraft werd, bracht geen offer. Een offer werd alleen gebracht, als iemand geen straf had ondergaan. Anders gezegd: Elke zonde werd slechts eenmaal bestraft. Wie zelf reeds de straf voor zijn zonde gedragen had, kon niet meer een offer brengen, waarbij het offerdier de straf droeg in de plaats van de zondaar. Dan zou de zonde tweemaal bestraft zijn; namelijk eenmaal aan de zondaar en eenmaal plaatsvervangend aan het offerdier.

Een offer werd dus alleen gebracht, als iemand straf verdiend had, terwijl die straf niet door de aardse rechters, dat is het Sanhedrin, was opgelegd en dus ook niet door de schuldige was gedragen.

Opzettelijk of onopzettelijk

In de eerste plaats maakt God onderscheid tussen "opzettelijke" en "onopzettelijke" zonde. Eigenlijk komt in onze vertaling niet goed uit de verf, wat hier bedoeld wordt. In het Hebreeuws worden namelijk wat moeilijk te vertalen uitdrukkingen gebruikt. In plaats van "onopzettelijk" wordt er letterlijk een uitdrukking gebruikt die wil zeggen: dwalend, onoplettend, onbewust. Er wordt hier gedacht aan iemand, die geen behagen heeft in het verlaten van God, maar die toch zondigt.

Hij wil wel graag de weg van God bewandelen, maar komt soms (of vaak) tot de ontdekking, dat hij zijn eigen weg bewandelt. Het kan zijn, dat hij een ander iets heeft zien doen, waarvan hij meende, dat het geoorloofd was, en dat toen nadeed. Die ander zondigde echter en nu heeft hij ook gezondigd. Hij handelde in vertrouwen, dat zijn daad geoorloofd was, maar het was zonde. Ook al handelde deze man in goed vertrouwen, hij heeft gezondigd en moet een offer brengen! Soms doet hij kleine zonden, soms doet hij zeer zware zonden. Altijd is er echter weer het berouw in zijn hart, waardoor hij tot God nadert om vergeving

te vragen. Hij zondigt wel, maar hij zou zo graag zonder zonden leven. Hij zou zo graag in zijn levenswandel tonen, hoe lief hij God heeft.

De Hebreeënbrief gebruikt een woord, dat precies omschrijft, wat hier bedoeld wordt. In Hebreeën 9 lezen wij, dat geofferd werd *"voor de zonden door het volk in onwetendheid bedreven."* (Hebr. 9:7). Het gaat om zonden die men deed *"in onwetendheid"*. Dat is onopzettelijk zondigen! In plaats van "opzettelijk" staat er in het Hebreeuws: "Met opgeheven hand". Dit is meer dan opzettelijk. Het geeft namelijk ook weer, waarom iemand met opzet zondigt. Er wordt hier gedacht aan iemand, die geen behagen heeft om God te dienen en daarom zondigt. Als hij zondigt, komt er geen berouw in zijn hart, want wat hij deed, was precies wat hij wilde doen. Daarom vraagt hij ook niet om vergeving. Hij heeft bewust gehandeld en heeft geen spijt van zijn handelwijze.

Opzettelijk zondigen

Onder opzettelijk zondigen kunnen zeer zware overtredingen gerekend worden, die dan ook zeer zwaar gestraft worden, maar ook overtredingen, die misschien in onze ogen minder zwaar zijn. Alle zonden, die echter met opzet gedaan werden, werden de Israëliet zwaar aangerekend.

Deze zonden werden beschouwd als lasteren van de Here, verachten van Zijn woord en schenden van Zijn gebod. (Zie Num. 15:30,31). God lasteren wil niet zeggen, dat de zondaar zichzelf of een ander vervloekte, maar dat hij in wezen een vloek over God uitsprak.

Dit kon hij met woorden gedaan hebben, maar ook door daden, waarbij het leek of hij alleen maar loog of God voor dom hield.

Een voorbeeld hiervan hebben wij in de geschiedenis van Ananias en Saffira (Hand. 5:1-11). Zij waren oneerlijk in hun woorden tegen Petrus. In diepste zin waren zij mensen, die er geen rekening mee hielden, dat God alles weet. Zij reageerden, alsof God niet zo goed alles kan bijhouden en het toch niet kan weten. Dat was

lasteren van God. Zij hielden er ook geen rekening mee, dat God alles hoort en dat, wat zij daar verklaarden, een openlijke verklaring was voor God en mensen.

Daarmee waren hun woorden een leugen tegen God. Dit alles deden zij niet onbewust, maar zeer bewust. Het gevolg was, dat zij direct gestraft werden.

Gods Woord verachten wil zeggen, dat men twijfelt aan de betrouwbaarheid van wat God gezegd heeft. Het wil ook zeggen, dat men twijfelt aan de betrouwbaarheid van het Woord van God dat opgeschreven is. Wie niet gelooft, dat alles wat in de Bijbel geschreven is, ook werkelijk van God is, veracht God. Wie de betrouwbaarheid van Gods Woord, de Bijbel, ter discussie stelt, veracht God.

Wij hebben hiervan enkele voorbeelden in de Bijbel. Zowel de tien verspieders als Korach, Datan en Abiram twijfelden aan de betrouwbaarheid van het Woord Gods, zoals het gesproken werd door de profeet Mozes. Natuurlijk, het Woord van God was toen nog niet opgeschreven, het werd toen nog mondeling doorgegeven. Maar het was het Woord van God. Zij trokken de betrouwbaarheid van dit Woord in twijfel en ontvingen een directe straf. (Num. 13,14 en 16).

Een zelfde voorbeeld wordt direct na de beschrijving van de zonde met opgeheven hand genoemd. Het gaat om een man, die weet, wat hij op sabbath niet mag doen. Hij trekt zich er echter niets van aan. Hij zal zelf wel uitmaken, wat hij op sabbath doet of laat. Hij wenst geen rekening te houden met wat God gezegd heeft. (Num. 15:32-36).

Gods gebod schenden, wil zeggen dat men niet doet wat God heeft opgedragen. Men kent de geboden Gods, men weet wat God wil, maar men doet het gewoon niet. Deze ontrouw werd indertijd de Israëlieten zwaar aangerekend. Want wie niet naar God luistert, doet in feite alsof Hij niet bestaat. Wie met God en Zijn gebod geen rekening houdt, leeft alsof er geen God is.

De profeet Jeremia beschreef deze mensen als volgt:

”Want volslagen trouweloos handelen tegen Mij het huis van Israël en het huis van Juda, luidt het woord des HEREN; zij verloochenen de HERE en zeggen: Hij niet”. (Jer. 5:11,12).

Dat ”Hij niet” betekent hier: ”Hij is niet”, ”Hij bestaat niet”. Zo denken zij over God. Wij kunnen deze mensen de atheïsten onder de Israëlieten noemen. Deze mensen worden gerekend onder de zondaars, die met opgeheven hand zondigen.

De man die Gods gebod geschonden heeft, is de man, die de Here verlaten heeft, om de afgoden te dienen. Ook deze mensen kennen wij uit Israëls geschiedenis. Er waren er, die de Baäl dienden. Ook waren er, die de gouden kalveren te Dan en Bethel dienden. Zij hadden met opgeheven hand gezondigd en de Here verlaten.

Opzettelijke zonde en straf

Wie ”opzettelijk” gezondigd had en daarbij door twee getuigen betrappt was, kon rekenen op bestraffing door de rechters van het Sanhedrin. Als twee mensen iemand hadden zien zondigen, dan behoorden zij de schuldige voor het gerecht aan te klagen. Het was niet toegestaan, net te doen, alsof je niets gezien had. De getuigen waren verplicht de schuldige voor het gerecht te brengen. Voor het Sanhedrin moesten beide getuigen afzonderlijk van elkaar een gelijkluidende verklaring afleggen. Als zij in hun getuigenis allebei dezelfde mens aanklaagden voor dezelfde zonde, maar op bepaalde punten toch van elkaar afweken, dan was hun verklaring ongeldig.

Het Sanhedrin ging uit van de onschuld van de verdachte. Zijn schuld moest door de getuigen bewezen worden. Op grond van hun getuigenis moest het Sanhedrin de schuldige veroordelen. Vandaar, dat zijn schuld dan ook onomstotelijk moest vaststaan. Daarom moest het Sanhedrin ervan verzekerd zijn, dat de verklaring van de getuigen absoluut betrouwbaar was.

Als er geen getuigen waren, of als er slechts één getuige was, of als de getuigen geen gelijkluidende verklaring aflegden, dan werd de schuldige niet veroordeeld, wàt hij ook gedaan had. Hij kon alleen veroordeeld worden, als er twee getuigen waren, die hem op zijn

misdaad betraapt hadden.

Als er twee getuigen waren en de schuld van de verdachte bewezen was, had het Sanhedrin geen mogelijkheid om de schuldige onschuldig te verklaren. Ook kon het Sanhedrin geen genade voor recht doen gelden.

Het Sanhedrin mocht geen genade schenken. *"Gij (het Sanhedrin) zult hem (de schuldige) niet ontzien."* (Deut. 17:13). Zelfs als de zondaar berouw had, kon het Sanhedrin hem geen genade schenken. De schuldige werd altijd gestraft en deze straf werd direct voltrokken.

Het was niet toegestaan de voltrekking van de straf één of enkele dagen uit te stellen. Wie vandaag gezondigd had, werd dezelfde dag voor het gerecht gebracht en dezelfde dag nog gestraft.

Geseling

Het Sanhedrin kende een aantal straffen. Als lijfstraf werd de geseling toegepast. De geseling bestond uit 39 slagen, waarvan 13 midden op de borst, 13 op de linker schouder en 13 op de rechter schouder. Dit waren de zogenaamde 40 min 1 slagen. Deze 40 slagen waren door God Zelf opgedragen.

"Indien de schuldige slagen verdiend heeft, dan zal de rechter hem doen neerliggen en hem in zijn tegenwoordigheid een aantal slagen doen geven in overeenstemming met zijn schuld. Veertig slagen zal hij hem doen geven, niet meer; opdat niet, wanneer hij hem nog meer slagen zou laten geven, uw broeder in uw ogen verachtelijk zou worden." (Deut. 25:2,3).

Tijdens de geseling werd de schuldige het volgende voorgehouden:

"Indien gij niet naarstig onderhoudt al de woorden der wet, die in dit boek geschreven zijn, en gij niet deze heerlijke, geduchte Naam, de HERE, uw God, vreest, dan zal de HERE u en uw nageslacht ongemeen zwaar tuchtigen met felle, aanhoudende slagen en boze,

aanhoudende ziekten.”

”Maar Hij, de Barmhartige, verzoende de ongerechtigheid en verdierf (hen) niet; Hij wendde menigmaal Zijn toorn af en wekte Zijn volle grimmigheid niet op.” (Deut. 28:58,59 en Psalm 78:38).

Nadat de straf gedragen was, werd er niet meer op de zondaar neergekeken. Hij had zijn straf gedragen en werd nu weer volledig als een broeder aanvaard.

Er waren 168 zonden, waarvoor het Sanhedrin iemand tot de geseling kon veroordelen. Wij noemen er enkele:

- het paaslam slachten terwijl men nog zuurdesem bezat (n.a.v. Ex. 34:25)
- een been van het paaslam breken (Ex. 12:46)
- voedsel dat niet-kosher is nuttigen
- een os en een ezel samen voor een ploeg of voor een wagen spannen (Deut. 22:10)
- een dier niet laten eten, terwijl het voor je aan het werk is (Deut. 25:4)

In 2 Korintheërs 11:24 vertelt de apostel Paulus, dat hij vijfmaal deze straf van het Sanhedrin gekregen heeft. Hij vertelt er niet bij, om welke reden dit was. Het had in ieder geval te maken met de wijze waarop hij zijn geloof in de Here Jezus beleed.

Excommunicatie

Een andere straf was de excommunicatie, ook wel *”de ban”* genoemd.

Deze straf hield in, dat de schuldige voor kortere of langere tijd buiten de gemeenschap geplaatst werd. Hij werd *”buitengesloten”*. Wij zouden zeggen: Hij werd onder de tucht geplaatst. Hij mocht wel in de synagoge komen, maar werd beschouwd als niet aanwezig. Om een synagogedienst te kunnen houden, moesten altijd 10 Joodse mannen aanwezig zijn. Hij werd niet meegeteld,

om tot dit aantal te komen. Als hij samen met slechts 9 andere mannen in de synagoge was, kon er geen dienst gehouden worden. Er waren dan wel 10 mannen, maar hij werd beschouwd als niet aanwezig.

Als uiterlijk teken van zijn excommunicatie mocht hij zich niet wassen, terwijl hij ook zijn haar niet mocht (laten) knippen. Hij mocht geen schoenen of sandalen dragen en moest dus steeds op blote voeten lopen. Niemand mocht dicht bij hem komen. Niemand mocht hem in zijn huis opzoeken. Men mocht hem geen brief schrijven en geen zaken met hem doen.

Er waren drie vormen van excommunicatie.

De mildste vorm duurde minstens 30 dagen. Als de veroordeelde in die periode berouw toonde en zich hield aan de regels van de excommunicatie, werd aan het eind van deze periode de straf opgeheven. Als hij in deze periode geen berouw getoond had en zich dus niet aan de regels gehouden had, werd de straf voor een nieuwe periode van 30 dagen opgelegd. Als hij dan nog geen berouw toonde, werd de tweede vorm van excommunicatie op hem toegepast.

De tweede vorm van excommunicatie ging verder: de schuldige werd niet alleen gemeden door zijn volksgenoten, hij werd ook vervloekt.

De derde vorm was nog zwaarder. Hierbij werd de schuldige min of meer dood verklaard. Zelfs als hij zou sterven, zou de ban op hem blijven. Na zijn dood mag er niet om hem getreurd worden. Hij wordt behandeld als had hij zelfmoord gepleegd. Hij wilde zich niet bekeren en wordt nu beschouwd als iemand, die zelf een einde aan zijn leven gemaakt heeft.

Er waren 30 zonden waarvoor het Sanhedrin de excommunicatie kon uitspreken. Wij noemen er enkele:

- je niet houden aan het verbod, de naam van de Here, je God, niet ijdel te gebruiken (Ex. 20:7)

- geen respect tonen voor wat in de wet van Mozes geschreven staat
- geen respect tonen voor wat door de rabbijnen geleerd werd
- oorzaak zijn dat anderen zondigen
- anderen verhinderen goede daden te doen

In Johannes 9 lezen wij van de blindgeborene, die door de Here Jezus genezen werd. Na zijn genezing gaf hij een duidelijk getuigenis van de Here Jezus, waarin hij openlijk zijn geloof in Hem beled. Hierop werd de straf van excommunicatie op hem toegepast. (Joh. 9:34 en 35).

Uitroeïing

De volgende straf was de "uitroeïing", die op drie manieren kon worden voltrokken.

Er was een lichamelijke uitroeïing, dat wil zeggen de doodstraf.

Er was een geestelijke uitroeïing, dat wil zeggen, dat iemand buiten het geestelijk leven gestoten werd.

En er was een vorm van uitroeïing, waarin zowel het lichaam als de ziel van de schuldige betrokken waren. In dat geval werd de doodstraf voltrokken, terwijl men tevens buiten de geloofsgemeenschap van het volk geplaatst werd.

De eerste manier waarop de uitroeïing kon worden voltrokken, was lichamenlijk, dat wil zeggen de doodstraf werd toegepast. Het lichaam van de zondaar werd uitgeroeïd. Dit hield geen veroordeling in over zijn geestelijk leven. Het betekende dus niet, dat hij nu ook verloren was.

Het was alleen een lichamenlijk straf. Zo iemand werd "*uit het midden van het volk uitgeroeïd*", zoals Leviticus 17:4 het noemt.

De tweede manier waarop iemand werd uitgeroeïd, of "*afgesneden*" zoals het ook genoemd werd, was geestelijk. Hiervan vinden wij een voorbeeld in Genesis 17:14. "*De man die het vlees*

van zijn voorhuid niet laat besnijden, die mens zal uitgeroeid worden uit zijn volksgenoten; hij heeft Mijn verbond verbroken.” Hier is sprake van een man, die zichzelf buiten het verbond plaatst. Hij heeft het verbond met en van God verbroken, dat wil zeggen dat hij niet wil leven met God en Zijn verbond. In het Hebreeuws staat er niet “die mens”, maar “die ziel”.

Terwijl er in Leviticus 17:4 sprake was van een man die uit zijn volksgenoten zou worden uitgeroeid, is er in Genesis 17: 14 sprake van een ziel die uit zijn volksgenoten wordt uitgeroeid. Hier gaat het dus om een geestelijke straf. Terwijl christenen vaak menen, dat “mens” en “ziel” hetzelfde is en dat er daarom niet zoveel nadruk gelegd kan worden op het onderscheid tussen beide teksten, maken de Joden zelf dit onderscheid juist wel! Joodse jongens, die nog niet besneden zijn als zij 13 jaar zijn, moeten weten, dat zij vanaf dat moment ook gelden als (geestelijk) uitgeroeid.

Een derde manier waarop de uitroeiing kon worden voltrokken, was zowel lichamelijk als geestelijk. Dit was onder andere het geval, als iemand de afgoden diende, of God lasterde. Een voorbeeld hiervan vinden wij in Numeri 15:32-36, waar sprake is van een man, die op sabbath wenste te doen en laten wat hij zelf wilde en daarbij zijn leven niet wilde laten leiden door God. God had verboden om op sabbath vuur te maken. Hij trok zich niets aan van dit verbod en maakte vuur.

Als straf werd hij buiten de legerplaats gestenigd. Hij werd buiten de legerplaats der Israëlieten ter dood gebracht als teken, dat hij buiten de geloofsgemeenschap gestoten werd. Zijn dood was niet alleen een lichamelijke straf, maar ook een geestelijke. Hij stierf buiten de legerplaats als teken, dat hij niet meer behoorde tot de geloofsgemeenschap van Gods kinderen. Er staat van hem geschreven: *”Hij zal zeker uitgeroeid worden.”* Het Hebreeuws heeft hier in plaats van het woord “zeker” een verdubbeling van het woord “uitroeien”. Letterlijk staat er dus: *”Hij zal uitgeroeid, uitgeroeid worden.”* Zo’n verdubbeling kan inhouden, dat het absoluut zeker is. Hier echter heeft het voor de Joden de betekenis: Hij zal zowel lichamelijk als geestelijk uitgeroeid worden.

Zo iemand werd dus niet alleen meegedeeld, dat hij als straf op zijn zonden de doodstraf ontving, maar ook, dat hij de eeuwige straf zou ontvangen. Hij werd losgemaakt van de geloofsgemeenschap der Israëlieten, zowel nu als later. Hij behoort niet (meer) tot de kring der gelovigen en mag ook niet delen in de zegen van de gelovigen. Hij heeft geen recht op een langer leven op aarde, maar hij heeft ook geen recht op eeuwig leven. Hij wil nu niet met God leven, dan zal hij ook in het hiernamaals niet met God leven. Zo ontvangt hij de doodstraf, die een strafvoltrekking inhoudt voor het tijdelijke en het eeuwige leven. Hij sterft de lichamelijke en de geestelijke dood. Hij wordt afgesneden van deze wereld en van de toekomstige.

Er waren 44 zonden, waarvoor het Sanhedrin iemand tot één van de drie manieren van uitroeiing kon veroordelen. Enkele ervan zijn:

- bloedschande (incest)
- homoseksualiteit
- overspel
- afgoderij
- werken op de Grote Verzoendag
- eten of drinken op de Grote Verzoendag

Als het Sanhedrin iemand veroordeelde tot de lichamelijke dood, waren er vier mogelijkheden om de doodstraf te voltrekken: stenigen, wurgen, onthoofden, verbranden.

Steniging

Over de steniging wordt meerdere keren in de Bijbel gesproken. Toen de Here Jezus naar Judea zou gaan, zeiden Zijn discipelen tegen Hem: *"Rabbi, onlangs trachtten de Joden (dat is niet het gehele volk Israël, maar dat zijn de mensen uit de provincie Judea) U te stenigen..."* (Joh. 11:8). Tot tweemaal toe lezen wij, dat de mensen de Here Jezus in de tempel wilden stenigen. *"Zij namen dan stenen op om naar Hem te werpen; maar Jezus verborg Zich en*

verliet de tempel.” (Joh. 8:59).

Vervolgens: *”De Joden dan droegen weder stenen aan om Hem te stenigen.” (Joh. 10:31).*

Steniging is niet hetzelfde als iemand in het wilde weg met stenen bekogelen, tot hij sterft. Als iemand officieel door het Sanhedrin tot de dood door steniging veroordeeld was, werd hij meegenomen naar de executieplaats. Dit was een verhoogde plaats, die twee keer zo hoog was als de lengte van een man. Bij de executieplaats werden hem de kleren van het lijf getrokken. Hij mocht alleen zijn broek aanhouden. Als een vrouw gestenigd werd, mocht zij ook haar hemd aanhouden.

Hierna brachten de twee getuigen hem bovenop de executieplaats. Zijn handen werden vastgebonden. Vervolgens wierp één van deze getuigen de man voorover naar beneden. Als hij door deze val stierf, werd hij geacht te zijn gedood door steniging. Meestal was men na zo’n val niet dood. Dan kwamen de beide getuigen met een zware steen. De steen was zó zwaar, dat ze hem alleen samen konden optillen. Deze steen wierpen ze op de borst van de man. Als hij dan nog niet dood was, werd hij door de rest van de aanwezigen met grote stenen bekogeld, tot hij stierf. Zó werd de opdracht tot de doodstraf in de juiste volgorde van getuigen en het volk voltrokken.

”Het eerst zal de hand der getuigen zich tegen hem keren om hem ter dood te brengen, en daarna de hand van het gehele volk. Zo zult gij het kwaad uit uw midden wegdoen.” (Deut. 17:7).

Er waren 18 zonden, waarvoor het Sanhedrin iemand tot de dood door steniging kon veroordelen, zoals voor: bepaalde vormen van incest, overspel en homoseksualiteit; Godslastering; afgoderij, hekserij; enz.

De mensen uit Nazareth wilden indertijd de Here Jezus stenigen. Zij namen Hem mee naar de rand van de berg, waarop hun stad gebouwd was, om Hem van de berg te gooien. (Zie Luk. 4:28-30). Zij wilden Hem van de berg afgooien, dat is hetzelfde als stenigen.

In Handelingen 7:54-60 lezen wij, dat Stephanus gestenigd werd. U leest daar ook over "*de getuigen*". U weet nu ook, wat die getuigen als eerste deden.

In 2 Korintheërs 11:25 vertelt de apostel Paulus, dat hij eens gestenigd is. Deze steniging is beschreven in Handelingen 14:19 (zie ook vers 5).

Wurging

De tweede vorm waarop de doodstraf voltrokken kon worden, was de wurging. Deze straf werd alleen door de beide getuigen voltrokken. Er waren 6 zonden, waarop het Sanhedrin iemand tot deze doodstraf kon veroordelen. Dit waren onder andere overspel met een getrouwde vrouw en valse profetie.

Het zwaard

De derde vorm waarop de doodstraf kon worden voltrokken, was door onthoofding, dat is dus met het zwaard. Er waren twee zonden, waarop iemand tot deze vorm van de doodstraf veroordeeld kon worden: Moord en het behoren tot een gemeenschap, die de afgoden diende.

Verbranding

De vierde en laatste vorm van de doodstraf was door middel van verbranding. Er wordt verteld, dat hierbij kokend lood of tin in iemands mond gegoten werd, terwijl de schuldige door de getuigen gedwongen werd zijn mond te openen. Deze straf werd voor 10 zonden toegepast, bijna alle bepaalde vormen van incest.

Van de 44 zonden waarop uitroeiing als straf stond, waren er dus 18 door middel van steniging, 6 door middel van wurging, 2 door middel van het zwaard en 10 door middel van verbranding. Dat betekent, dat in 36 (van de 44) gevallen de lichamelijke uitroeiing voltrokken werd, óf de lichamelijke uitroeiing tezamen met de

geestelijke. Er bleven dus slechts 8 gevallen over, waarbij alleen de geestelijke uitroeiing als straf werd opgelegd.

Nadat de straf voltrokken was, dienden de lijken nog dezelfde dag te worden begraven. De voorwerpen waarmee de doodstraf voltrokken was, werden naast de veroordeelde begraven.

De begrafenis mocht echter niet op de officiële begraafplaats gebeuren.

Men werd niet "*bij de vaderen*" begraven. Er was een aparte plaats waar de lichamen begraven werden van hen, die door steniging of verbranding gedood waren en er was een aparte plaats waar de lichamen begraven werden van hen, die door onthoofding en wurging gedood waren. Na verloop van tijd, als het vlees verteerd was, werden de beenderen opgegraven en alsnog begraven bij de vaderen.

Het was de nabestaanden niet toegestaan rouw te bedrijven voor hen, die door het Sanhedrin tot de dood veroordeeld waren. De nabestaanden mochten de gehele dag niet eten. Ook het Sanhedrin mocht die dag niet eten. De nabestaanden moesten zelfs, nadat de doodstraf voltrokken was, naar het Sanhedrin en de beide getuigen gaan, om naar hun welstand te vragen. Zo moesten zij tonen, dat zij het Sanhedrin en de getuigen geen verwijten maakten en dat zij doordrongen waren van het feit, dat een rechtvaardige straf was opgelegd. Zou Maria zo ook na de kruisiging naar het Sanhedrin gegaan zijn?

Een voorbeeld

Na de verschillende straffen volgt nu een voorbeeld, waaruit blijkt hoe éénzelfde zonde op verschillende manieren beoordeeld en bestraft kon worden.

Stel u voor dat iemand de sabbathswetten overtreden had. Als hij tevoren gewaarschuwd was en wist, dat wat hij wilde gaan doen, op sabbath verboden was en hij het toch deed, dan was zijn daad een opzettelijke zonde. De man had in dit geval willens en wetens

gezondigd en was niet te verontschuldigen. Zij, die hem gewaarschuwd hebben, zijn getuigen van zijn zondige daad en dienen hem nu voor het Sanhedrin te brengen. Op het getuigenis van de beide getuigen (zie Deut. 17:6 en 19: 15) wordt de man ter dood veroordeeld door middel van steniging. Hij krijgt dezelfde straf als de man uit Numeri 15:32-36.

Als de man niet tevoren gewaarschuwd was, maar men is er zeker van, dat hij bewust de sabbathswetten overtreden heeft, dus dat ook hij met opgeheven hand gezondigd heeft, dan is hij een opzettelijke zondaar en wordt bestraft met uitroeiing, zoals Exodus 31:14 voorschrijft:

”Wie hem (de sabbath) ontheiligt, zal zeker ter dood gebracht worden, want ieder die daarop werk verricht, zal uitgeroeid worden uit het midden van zijn volksgenoten.”

In dit vers is sprake van de geestelijke uitroeiing, de uitroeiing van zijn ziel. De man zal niet lichamelijk ter dood gebracht worden. Hij wordt wel buiten de geloofsgemeenschap van het volk Israël gestoten. Hij heeft Gods wet willens en wetens terzijde gelegd. Hij zal geen deelhebben aan het nieuwe leven op de dag der opstanding. Zijn ziel wordt uitgeroeid.

Als de man er echter niet aan gedacht had, dat het sabbath was en dat zijn daad op deze dag verboden was, óf als de man niet wist, dat zijn daad op sabbath verboden was, dan handelde hij in dwaling. Zijn zonde was nu zonder opzet. Nu moet hij een zondoffer brengen, waarna hij gereinigd is van zijn schuld.

Een ander voorbeeld vinden wij in Numeri 19:20. Wie onrein was, mocht het heiligdom niet binnen gaan. Als iemand, terwijl hij wist dat hij onrein was en het heiligdom niet mocht betreden, dit toch deed, dan werd hij gestraft met uitroeiing.

”Iemand die onrein geworden is en zich niet laat ontzondigen, die zal uit de gemeente uitgeroeid worden, omdat hij het heiligdom des HEREN verontreinigd heeft.” (Num. 19:20).

Ook hij wordt gestraft met de geestelijke uitroeiing, hij wordt

afgesneden. Hij wordt niet meer gerekend tot de geloofsgemeenschap van Israël.

Als de man niet wist, dat hij onrein was, of als hij niet wist, dat hij niet in het heiligdom mocht komen, dan handelde hij in onwetendheid en moest hij het zondoffer brengen dat in Leviticus 5:2-11 genoemd wordt.

Dood door de hand van God

Soms strafte God Zelf de schuldige, zonder tussenkomst van mensenhanden.

Men noemde deze straf: *"Dood door de hand van God."* Een andere benaming was: *"Dood door de hand van de hemel."* Deze straf hield in, dat de schuldige een vroegtijdige dood stierf. Wij zien deze straf bij Korach, Dathan en Abiram, die door een Godswonder stierven. De grond opende zich onder hen, waarbij zij levend in het dodenrijk afdaalden. (Num. 16). Wij zien deze straf ook bij hun 250 medestanders, die gedood werden, toen er vuur van de Here uitging en hen verteerde. (Numeri 16).

Deze straf zien wij ook bij de zonen van Aäron, die vreemd vuur in het heiligdom gebracht hadden, waarna er vuur van de Here uit het heilige der heiligen kwam en hen doodde. (Lev. 10:2). Wij zien deze straf ook bij koning Uzzia, die als onbevoegde het heilige binnenging om reukwerk te offeren. Hoewel hij door de hogepriester en 80 priesters gewaarschuwd was, wilde hij niet luisteren. Hij zondigde dus met opgeheven hand. Direct kwam de straf van God. Hij werd melaats. De dood zelf trad op een later tijdstip in. (2 Kron. 26: 16-23).

Over het algemeen kunnen wij zeggen, dat de dood door de hand van God plaats vindt, na die zonden, waarvan in de Bijbel tevoren een opmerkelijke waarschuwing gegeven was. Als er tevoren gewaarschuwd was, dat iets niet gedaan mocht worden, "opdat gij niet sterft", dan was dit een waarschuwing voor de dood door de hand van God.

Aäron kreeg de opdracht om niet in "burgerkleding" de dienst in het heiligdom te verrichten. God had duidelijke voorschriften voor zijn kleding gegeven. Als hij zich niet aan die voorschriften zou houden, zou hij sterven. Hij zou dan sterven door de hand van God. (Ex. 28:35).

Alle priesters kregen de opdracht om telkens de handen en voeten te wassen. Wie dat naliet, al was het maar één keer, zou sterven door de hand van God. (Ex. 30:20,21).

Toen de tabernakel in gebruik genomen werd, gebeurde er iets verschrikkelijks, zoals wij hiervoor reeds schreven. Twee zonen van Aäron hadden vreemd vuur in het heilige gebracht en stierven. Op het feest van de in gebruikname van de tabernakel, gebeurde deze ramp.

Het is begrijpelijk, dat Aäron niet meer in de stemming was om nog feest te vieren. Hij wilde rouw bedrijven. Hij kreeg echter de opdracht, dat hij geen rouw mocht bedrijven, anders zou hij sterven. (Lev. 10:6). Hij mocht zelfs de tabernakel niet verlaten om zijn kinderen te begraven, anders zou hij sterven. (Lev. 10:7). God had hem opgedragen gedurende de volle week dat het feest zou duren, de tempel niet te verlaten. (Lev. 8:35). Dit mocht hij ook niet, nu twee van zijn kinderen dood waren en begraven moesten worden.

Het is mogelijk, dat de zonen van Aäron onder invloed van wijn tot hun zondige daad gekomen waren. Deze indruk wordt gewekt door het feit, dat direct erna geschreven staat, dat de dienstdoende priesters geen wijn mochten drinken, anders zouden zij sterven. (Lev. 10:9).

De hogepriester werd gewaarschuwd, dat hij op geen andere dag in het heilige der heiligen mocht komen, dan alleen op de grote verzoendag, anders zou hij sterven. (Lev. 16:2). Tevens werd hij gewaarschuwd, dat als hij op die ene dag in het jaar het heilige der heiligen zou binnengaan, dat hij dan niet mocht vergeten reukwerk mee te nemen en het heilige der heiligen eerst vol te laten worden door de rook van het reukwerk, zodat de ark in rook gehuld zou zijn, anders zou hij sterven. (Lev. 16:13).

In Numeri 4:1-15 lezen wij, dat de Kehathieten (voetnoot: nakomelingen van Kehath of Kohath, de tweede zoon van Levi. Hij was de grootvader van Mozes, Aäron en Mirjam) de meest heilige voorwerpen mochten dragen, als de Israëlieten door de woestijn reisden. Aäron en zijn zonen (de priesters) moesten alles gereedmaken voor het vervoer, de Kehathieten mochten de heilige voorwerpen dragen. Zij mochten echter niet aan de heilige voorwerpen komen, anders zouden zij sterven. (Num. 4:15). Zij mochten ook niet voortijdig het heilige binnengaan, als de priesters de heilige voorwerpen nog niet bedekt hadden. Zij zouden sterven, als zij de heilige voorwerpen zouden zien. (Num. 4:19,20). Een dergelijke waarschuwing kregen zelfs alle levieten. (Num. 18:3).

Overall waar in deze teksten de waarschuwing klonk: *"Opdat hij niet sterfe"*, was dit een waarschuwing voor de dood door de hand van God.

Opmerkelijk is het om te zien, dat deze waarschuwing steeds gegeven werd aan hen, die direct in de dienst van God stonden. Hoe hoger de dienst, hoe groter en zwaarder de verantwoordelijkheid was en hoe sneller de straf gegeven werd, als men niet deed, wat God wilde.

De gelovigen worden in het Nieuwe Testament priesters genoemd. Dit betekent niet alleen, dat zij in dienst van de Allerhoogste staan en priesterdienst moeten verrichten, maar ook, dat zij onder de priesterlijke verantwoordelijkheid vallen. Dat merkten Ananias en Saffira, die bewust zondigden en direct gedood werden. (Hand. 5:1-11).

De apostel Paulus wees de Korinthiërs erop, dat ook in hun midden het oordeel Gods begonnen was, omdat gelovigen zich bezondigden aan de Here Jezus, door op onwaardige wijze de maaltijd des Heren te gebruiken. Hun straf is begonnen: De één is zwak, de volgende ziek en anderen zijn al vroegtijdig overleden. (1 Kor. 11:27-30). Dit wil natuurlijk niet zeggen, dat ieder die jong sterft, door God gestraft is.

Aan het eind van dezelfde brief schrijft Paulus de waarschuwende

woorden:

"Indien iemand de Here Jezus niet liefheeft, hij zij vervloekt. Maranatha." (1 Kor. 16:22).

Paulus gebruikte hier een vaste uitdrukking: "Anathema, Maranatha", dat is *"Hij is vervloekt, de Heer komt."* Paulus bedoelde met deze uitdrukking te zeggen: "Hij is vervloekt, en hij zal het merken, als de Heer komt!" In de Hebreeënbrief wordt ook op deze wijze geschreven, in verband met een opzettelijk dwalende houding ten aanzien van de Here Jezus.

Het voorbeeld dat daar gebruikt wordt, gaat over mensen, die ontrouw zijn in het bezoeken van de onderlinge bijeenkomsten van de gemeente.

Zij hebben voor de Here Jezus gekozen. Zij hebben dus ook voor Zijn Gemeente gekozen. Zij hebben beleden, dat zij in gemeenschap met Hem en met Zijn volgelingen willen leven. In de praktijk blijkt hiervan niets meer. Na verloop van tijd bezoeken zij de onderlinge bijeenkomsten niet meer zo geregeld. Misschien menen zij, dat zij zonder de bijeenkomsten ook wel volwaardig christen kunnen zijn. Ter verduidelijking: Het gaat hier natuurlijk niet over mensen, die door ziekte niet in staat zijn de bijeenkomsten te bezoeken.

Deze mensen krijgen te horen:

*"Indien wij **opzettelijk zondigen**, nadat wij tot erkenning der waarheid gekomen zijn, blijft er geen offer voor de zonden meer over, maar een vreselijk uitzicht op het oordeel en de felheid van een vuur, dat de wederspanningen zal verteren. Indien iemand de wet van Mozes terzijde heeft gesteld, wordt hij zonder mededogen gedood op het getuigenis van twee of drie personen.*

Hoeveel zwaarder straf, meent gij, zal hij verdienen, die de Zoon van God met voeten heeft getreden, het bloed des verbonds, waardoor hij geheiligd was, onrein geacht en de Geest der genade gesmaad heeft? Want wij weten, Wie gezegd heeft: Mij komt de

wraak toe, Ik zal het vergelden!” (Hebr. I 0:26-30).

Deze zonde wordt in I Johannes 5:16 *”zonde tot de dood”* genoemd. Dat is: zonde, waarop de dood als straf zal volgen. Johannes schrijft er bij, dat je voor mensen, die op deze wijze zondigen, niet meer hoeft te bidden. Wie op deze wijze gezondigd heeft, zal zijn rechtvaardige straf niet ontlopen. Dat betekent niet, dat hij nu ook verloren gaat. Het betekent, dat God in zijn leven zal ingrijpen. God Zelf zal hem straffen.

Het betekent ook, dat de gemeente de opdracht heeft, om maatregelen te nemen tegen hen die opzettelijk Gods Woord ongehoorzaam zijn, die dus Gods Woord negeren. De gemeente van Jezus Christus mag hen niet vrijelijk hun gang laten gaan.

Wet en genade

Wie onopzettelijk gezondigd had en berouw had van zijn zonde, kon een offer brengen en kreeg vergeving. Wie opzettelijk gezondigd had, kon echter ook berouw krijgen, ongeacht of hij door twee getuigen betrapt was en dus door het Sanhedrin veroordeeld was, óf dat hij niet gestraft was.

Wie berouw had, kon altijd tot God terug keren. Ook wie zelf zijn straf moest dragen, omdat hij opzettelijk gezondigd had, kon toch tot God terug keren. Alleen voor wie geen berouw had, gold wat God gezegd had, nadat het volk met opgeheven hand (opzettelijk) gezondigd had:

”Wie tegen Mij gezondigd heeft, zal Ik uit Mijn boek delgen.” (Ex. 32:33).

Men zegt wel eens: *”De Joden leefden onder de wet, maar wij leven onder de genade.”* Het is een ernstige dwaling, als mensen dit zeggen, om daarmee een tegenstelling tussen het leven onder het oude verbond en het leven onder het nieuwe verbond te benadrukken. Het is waar, dat de Joden onder en met de wet leefden. Het is waar, dat wij onder de genade leven. Wie dit zegt, is echter niet volledig. Door deze halve waarheid, is de tegenstelling

een hele leugen geworden. De Joden leefden namelijk ook onder de genade! Zij leefden niet alleen onder de wet, zij leefden ook uit genade. Het Joodse volk heeft nooit anders dan uit genade kunnen leven! Hoewel het Sanhedrin geen genade en geen vergeving kende, was er bij God altijd genade, voor wie zich in berouw tot Hem wendde.

”De HERE geeft genade en ere.” (Psalm 84:12).

God had Zich in het Oude Testament aan het volk Israël reeds geopenbaard als:

”Barmhartig en genadig, lankmoedig, groot van goedertierenheid en trouw, die goedertierenheid bestendigt aan duizenden, die ongerechtigheid, overtreding en zonde vergeeft; maar de schuldige (dat is degene die geen berouw kent en zich niet wil bekeren) houdt Hij zeker niet onschuldig.” (Ex. 34:6,7).

Zó kenden de Joden God als een barmhartig God, Die de zonden van de mensen wil vergeven, als zij berouw tonen. Zo kenden de Joden God als een straffend God, Die de onwillige zeker straft. En hoe kennen de christenen God? Op precies dezelfde manier! Er is geen enkel verschil tussen de manier waarop wij God kennen en de Joden God kenden. Zoals de Israëlieten uit genade moesten leven, zo moeten wij uit genade leven. Vergis u niet: De Israëlieten leefden niet uit een andere genade dan wij. Zoals de Israëlieten voor bewuste zonden gestraft werden, zo maakt het Nieuwe Testament ons duidelijk, zo gebeurt dat ook bij de christenen. God is niet veranderd!

Alle offers uitsluitend voor onopzettelijke zonden

Bij de bespreking van de offers maakt de Bijbel duidelijk, dat het steeds gaat om “onopzettelijke” zonden. Het gaat niet om de zonden van mensen, die geen rekening met God wilden houden.

Hun zonde was in feite het afdwalen van God, hoewel zij zo graag bij God hadden willen blijven. De zonden die deze mensen deden,

waren niet alle gelijk. Daarom was het ook niet mogelijk, dat er één offer was voor alle zonden. Voor de ene zonde was het nodig, dat er een brandoffer gebracht werd, voor de andere zonde moest een zondoffer gebracht worden. De volgende zonde maakte een schuldoffer noodzakelijk.

Ten slotte waren er zonden, waarvoor alleen het offer op de Grote Verzoendag vergeving kon brengen. Iedere zonde had dus zijn eigen offer. Bij de bespreking van de offers zullen wij telkens eerst duidelijk maken, voor welke zonden dit offer gebracht moest worden.

Er kon ook onderscheid gemaakt worden in de wijze waarop je zelf bij de zonde betrokken was. Anders gezegd: Een mens kan zondigen in gedachten, woorden en daden. Het zal duidelijk zijn, dat het een groot verschil maakt, of je in gedachten iemand besteelt, of dat je het daadwerkelijk doet. Dit betekende echter niet, dat het niet zo erg zou zijn, als je het alleen maar in gedachten deed. Ook hierop komen wij bij de behandeling van de verschillende offers terug. Nu reeds willen wij erop wijzen, dat gedachten, woorden en daden bij de offerhandeling en op het altaar duidelijk tot uitdrukking kwamen.

Gedachten, woorden en daden

De zonde als daad werd benadrukt, als de offeraar zijn hand op de kop van het offerdier legde. Op het moment dat hij zijn hand op de kop van het offerdier legde, verrichtte hij een daad. Als vervolgens het vet van het offerdier op het altaar gelegd werd, sprak dit ook van de zonde als daad. De Israëliet dacht hierbij aan de woorden uit het lied van Mozes:

”Toen werd Jesurun (het volk Israël) vet en sloeg achteruit – vet werdt gij, dik en vet gemest – en hij verwierp God, die hem gemaakt had, hij minachtte de Rots van zijn heil.” (Deut. 32:15).

Vet spreekt van de zondige, opstandige daad.

Op het moment dat de offeraar hardop zijn zonde beleet, was dit

ook een heenwijzing naar het feit, dat er niet alleen zonden in gedachten waren, maar ook met woorden.

Bij alles wat de offeraar deed, moest hij nadenken. Hij had zijn gedachten gebruikt om te zondigen, nu moest hij zijn gedachten opnieuw gebruiken, wilde hij vergeving van zonden ontvangen.

In dezelfde lijn liggen de inwendige organen, die op het altaar gebracht werden: maag, nieren en het aanhangsel van de lever, beelden van zijn gedachten, gevoelens en emoties. *"Zelfs bij nacht onderwijzen mij mijn nieren."* (Psalm 16:7). De lever had te maken met je humeur.

Alles moest op het altaar. Alles wat te maken had met je gedachten, je verlangens, je gevoelens, je emoties, je humeur; het moest allemaal geofferd worden. Het sprak van de verbreking van de zondaar. Dit alles kwam tot uiting door het offer dat hij bracht.

5. Verschillende voorwaarden

De offerplaats

”Ieder van het huis Israëls, die een rund, een schaap of een geit in de legerplaats of buiten de legerplaats slacht, maar die niet brengt naar de ingang van de tent der samenkomst, om een offergave aan de HERE te brengen vóór de tabernakel des HEREN – als bloedschuld zal dat de man worden aangerekend; hij heeft bloed vergoten en die man zal uit het midden van zijn volk uitgeroeid worden, opdat de Israëlieten hun slachtoffers brengen, die zij op het open veld plegen te offeren; zij moeten ze brengen voor de HERE, naar de ingang van de tent der samenkomst, tot de priester, om ze als vredeoffers de HERE te offeren.” (Lev. 17:3-5).

Vanaf de zondeval tot aan de wetgeving bij de Sinaï mochten de mensen offeren zo vaak zij wilden en waar zij wilden. Er waren geen voorschriften. Ieder die een offer wilde brengen, kon dit doen.

Vanaf de wetgeving bij de Sinaï was het de Israëlieten niet langer toegestaan te offeren waar en wanneer zij wilden. Vanaf dat moment zijn er duidelijke voorschriften betreffende de offers. De Israëlieten mochten overal dieren slachten, als deze bestemd waren voor consumptie.

Zij mochten de dieren voor de offerdienst uitsluitend slachten in de voorhof, bij het altaar. Wie toch op een andere plaats een dier slachtte om dit te offeren, werd "bloedschuld" aangerekend. (Lev. 17:4). Dat wil zeggen, dat hij beschouwd werd als een moordenaar! Hij werd beschouwd als de moordenaar van een dier. Zijn straf stond tevoren reeds vast: uitroeiing. (Lev. 17:4).

De offertijd

De dag duurde bij Israël van zonsopgang tot zonsondergang. Velen zeggen, dat de dag bij Israël duurde van 6 uur 's morgens tot 6 uur 's avonds. Dat is beslist onjuist. Bij de offerdienst horen wij regelmatig spreken over het 3e en het 9e uur. Men zegt dan, dat het 3e uur 's morgens om 9 uur was en dat het 9e uur 's middags om 3 uur was. Ook dit is onjuist.

Zoals in Nederland de zon niet iedere dag om 6 uur 's morgens opgaat en 's avonds om 6 uur ondergaat, zo is dat ook in Israël niet het geval. (Omdat Israël dichter bij de evenaar ligt dan Nederland, is de variatie in daglengte door het jaar heen in Israël veel geringer dan in Nederland.)

Als de zon om 6 uur opging en om 6 uur onderging, dan was het 3e uur inderdaad 9 uur 's morgens en het 9e uur 3 uur 's middags. Deze dag duurt dus 12 uren.

Als de zon 's morgens pas om 7 uur opging en 's middags al om 5 uur onderging, dan duurde de dag van 7 uur 's morgens tot 5 uur 's middags, dat is voor ons geen dag van 12 uren, maar van 10 uren. In Israël werd deze dag toch verdeeld in 12 uur. Dat betekende, dat elk uur een twaalfde deel van 10 uur duurde, het waren dus uren van 50 minuten. Het 3e uur was dus 3x50 minuten na 7 uur 's morgens, dat is om half tien in de ochtend. Het 9e uur was 9x50 minuten na 7 uur 's morgens, dat is om half drie 's middags.

Als de zon 's morgens al om 5 uur opging en om 7 uur 's avonds onderging, dan duurde de dag van 5 uur 's morgens tot 7 uur 's avonds, dat is 14 uur volgens onze tijdrekening. Elk uur duurde in Israël nu een twaalfde deel van 14 uur, dat is 70 minuten! Het 3e uur was nu 3x70 minuten na 5 uur 's morgens, dat is om half negen in de ochtend. Het 9e uur was 9x70 minuten na 5 uur 's morgens, dat is half vier 's middags.

Gemakshalve spreken wij vaak over 9 uur 's morgens en 3 uur 's middags. U weet nu echter, dat je de precieze tijden alleen kunt zeggen, als je weet hoe laat de zon opging en op welke tijd hij onderging.

Iedere dag werd er 's morgens en ook 's middags een brandoffer

gebracht. Het morgenoffer werd op het 3e uur gebracht, het middagoffer op het 9e uur. Vóór het morgenbrandoffer en ná het middagbrandoffer was het niet mogelijk, offers te brengen. Dat betekende, dat er op "korte" dagen, maar een beperkt aantal uren was, om te offeren. In feite konden de Israëlieten het grootste deel van een etmaal niet terecht om vergeving van zonden te krijgen! Niet iedere Israëliet woonde in Jeruzalem. Wie bijvoorbeeld in Galilea woonde, kon niet op de dag, waarop hij gezondigd had een offer brengen. Om vergeving te krijgen, moest hij de lange reis naar Jeruzalem maken. Had hij echter op vrijdagmorgen gezondigd, dan ging hij die dag beslist niet meer op reis naar Jeruzalem. Op donderdag had het ook geen nut om te vertrekken. Pas na de sabbath kon hij op reis gaan.

Soms moest men eerst sparen om een offerdier te kunnen betalen. Dan kon het gebeuren, dat er weken voorbij gingen, voordat men naar Jeruzalem reisde. Als je dan bij de tempel aankwam en het 9e uur was aangebroken, dan moest je tot de volgende dag wachten om vergeving van je zonde te kunnen krijgen! Wat leeft de mens die het offer van de Here Jezus aanvaard heeft in een geheel andere wereld. Wie vandaag zondigt, kan vandaag nog vergeving ontvangen. Het hemels heiligdom is niet enkele uren per dag geopend voor privé zaken. Iedere dag en elk moment van de dag mag de mens die berouw heeft, bij God om vergeving vragen. Dàt bedoelde de schrijver van de Hebreeënbrief ook, toen hij schreef over de grote zegen voor de gelovige. Wij mogen met vrijmoedigheid het heiligdom binnengaan. (Hebr. 10: 19). De toegang is vrij!

Het offerdier

"Wanneer iemand onder u de HERE een offergave brengen wil, dan zult gij uw offergave brengen van het vee, zowel van het rundvee als van het kleinvee." (Lev. 1:2).

Zoals niet iedereen een offer kon brengen, zo kon men ook niet

naar eigen believen een offergave bedenken, om die naar het altaar te brengen. God had speciale voorschriften gegeven met betrekking tot wat Hem wel en wat Hem niet geofferd mocht worden. Er waren voorwaarden aan het offer verbonden.

Het offer moest een dier zijn. Het was dan ook absoluut verboden om een mens te offeren. De geschiedenis van Jefta en zijn dochter heeft bij velen de vraag opgeroepen, of Jefta werkelijk zijn dochter gedood en geofferd heeft, om haar als een brandoffer aan de Here te brengen (Richt. 11:31). Een mensenoffer aan de Here (Jefta wilde het offer aan de Here brengen) was echter absoluut verboden. In latere tijden heeft men in Israël wel mensenoffers (kinderoffers) gebracht, maar die werden niet aan de Here gebracht, maar aan de Moloch (Lev. 18:21; 20:1-6; Ezech. 16:20 en 20:26). Jefta bracht het offer echter aan de Here. Daarbij kan hij niet anders dan een offer van het vee gebracht hebben (in de plaats van zijn dochter).

Het offerdier moest een rein dier van de kudde zijn. Het moest "kosher" zijn. Eigenlijk hebben wij hier twee bepalingen. Het dier moest zowel rein als van de kudde zijn. In Deuteronomium 14:4,5 worden de koshere dieren genoemd: rund, schaap en geit. Dit zijn de dieren van de kudde. Vervolgens: hert, gazelle, antilope, steenbok, das, wilde os en wild schaap. Al deze dieren waren rein en mochten door de Israëlieten gegeten worden. Voor de offers mochten zij echter niet gebruikt worden. Om te offeren mocht alleen gebruik gemaakt worden van de drie dieren van de kudde: rund, schaap en geit, terwijl duiven ook toegestaan waren.

Geen ander dier mocht ooit als offer aan God gebracht worden, ook al zou de offeraar het met nóg zoveel overgave en toewijding doen. Het criterium was niet de intentie van de offeraar, maar de eis van God. God Zelf had bepaald welke dieren als offer gebracht mochten worden en welke niet. De mens mocht onder geen voorwaarde afwijken van Gods keuze. Het zal duidelijk zijn, dat dieren die de mens niet mocht eten, ook niet geofferd mochten worden. Paarden, ezels, varkens, kippen enzovoorts, mochten niet geofferd worden.

Het offerdier moest je eigendom zijn, van je eigen kudde. Als

iemand geen kudde had, mocht hij een offerdier kopen. Door de koop werd het offerdier dan toch ook weer het eigendom van de offeraar. Het offerdier mocht niet gestolen zijn. (vgl. Mal. 1:13). Dit werd ook geïllustreerd bij het offer van de vogels. Terwijl van de dieren, die eten wat hun baas hen geeft (dat zijn dus de runderen, schapen en geiten), ook de ingewanden geofferd moesten worden, is dat niet het geval bij de dieren, die zich in leven houden met "gestolen" voedsel (dat zijn de vogels). Als een vogel geofferd werd, moest eerst het "gestolen" voedsel verwijderd worden.

"De priester zal de krop met de spijsresten erin verwijderen en die naast het altaar aan de oostzijde op de asbelt werpen." (Lev. 1:16).

Zelfs wie arm was, mocht geen "gestolen" offerdier naar het altaar brengen! Het offerdier moest je wat gekost hebben. Het moest duur zijn. Als je een rund kon betalen, mocht je geen schaap offeren. Als je geen rund kon betalen, maar wel een schaap, dan mocht je geen vogels offeren. Als je zelfs geen vogels kon betalen, mocht je meel offeren. Dan was het meel nog kostbaar voor je. En daar ging het om: het offer dat je bracht, moest kostbaar voor je zijn. Het moest echt "een offer" zijn! Koning David had dit indertijd heel goed begrepen. Toen hem de gelegenheid geboden werd om dieren, die niet zijn eigendom waren te offeren, zei hij tegen de man, die ze aan hem wilde schenken:

"Neen, maar ik wil het in elk geval van u voor de volle prijs kopen, want de HERE, mijn God, wil ik geen brandoffers brengen, die mij niets kosten." (2 Sam. 24:24).

Het blijkt, dat David de offerdieren zelfs niet tegen een billijke prijs wilde kopen. Hij wilde de officiële prijs betalen, want hij wist, dat zijn offer anders geen waarde zou hebben!

Het dier dat je offerde, mocht niet voor onreine zaken gebruikt zijn. Het mocht niet voorheen voor afgoderij of zondige praktijken gebruikt zijn.

Het offerdier mocht geen mens gedood hebben. Het moest een onschuldig dier zijn. Het was dus niet toegestaan je van lastige of gevaarlijke dieren te ontdoen, door ze te offeren!

Het offerdier moest een bepaalde leeftijd hebben. Het mocht niet jonger zijn dan acht dagen (Lev. 22:27). Dit betekende niet, dat men in Israël ook werkelijk zulke jonge dieren offerde. In de praktijk bleek, dat men nooit een dier offerde, dat jonger dan 30 dagen was. Ook mocht een offerdier niet op dezelfde dag geofferd worden als zijn jong (Lev. 22:28).

Het was eveneens verboden om oude dieren te offeren. Daardoor was het niet mogelijk, om oude, minder productieve dieren te bestemmen voor de offerdienst.

Als regel werden grote dieren (koe en stier) geofferd, als zij niet ouder waren dan 3 jaar. Voor de kleinere dieren (schapen en geiten) gold een leeftijdsgrens van 2 jaar. Waar sprake is van een ram (een mannelijk schaap), was deze ouder dan 13 maanden en jonger dan 24 maanden.

De schapen die voor het dagelijks brandoffer geslacht werden, waren echter steeds jonger dan één jaar.

Bij de vogels worden twee soorten genoemd: Tortelduiven en gewone duiven. Als er tortelduiven geofferd werden, moesten dit volwassen dieren zijn. Werden er gewone duiven geofferd, dan moesten het jonge dieren zijn. Het was dus niet toegestaan om jonge tortelduiven of volwassen gewone duiven te offeren.

Het offerdier mocht geen gebrek hebben. *"Het zal gaaf wezen, opdat het welgevallig zij: geen enkel gebrek zal het hebben. Wat blind is of gebroken of een wond, buil, uitslag of huidziekte heeft, dat zult gij de HERE niet offeren... Wat door kneuzen, stoten, uitrukken of snijden verminkt is, zult gij de HERE niet offeren."* (Lev. 22:21,22,24).

"Gij zult voor de HERE, uw God, geen rund en geen stuk kleinvee slachten, waaraan een gebrek is, iets, dat niet deugt: want dat is een gruwel voor de HERE, uw God." (Deut. 17:1). Het offerdier mocht dus niet kreupel of blind zijn, noch een ander gebrek hebben.

De profeet Maleachi vertelt ons, dat er een tijd geweest is, waarin het volk het niet zo ernstig nam met deze voorschriften. Hij vertelt ons van een gesprek van God met Zijn volk:

"Gij brengt minderwaardige offerspijze op Mijn altaar. Want,

wanneer gij een blind dier ten offer brengt, is dat niet erg? Wanneer gij een kreupel of ziek dier brengt, is dat niet erg? Bied dat eens uw landvoogd aan; zal hij welgevallen aan u hebben of u goedgunstig gezind zijn? Ik heb geen welgevallen aan u en in een offer van uw hand schep Ik geen behagen. Gij brengt het geroofde, het kreupele en het zieke. Als gij dat offer brengt, zou Ik het uit uw hand met welgevallen aannemen?" (Mal. 1:7,8,10,13).

God had liever gehad, dat er iemand geweest was, die de poorten van de tempel gesloten had en gezegd had: "Er worden helemaal geen offers meer gebracht. Als er geen goede offers gebracht worden, kun je beter helemaal geen offers brengen." (vgl. Mal. 1:10).

Waarom werden er zo veel eisen gesteld aan het offerdier? Omdat het voor het aangezicht des Heren geofferd werd. Het Nieuwe Testament voegt hieraan toe, dat het volmaakt moest zijn, omdat het offerdier een beeld (een type) was van het komende Lam Gods, de Here Jezus. *"Gij zijt vrijgekocht met het kostbare bloed van Christus als van een onberispelijk en vlekkeloos lam."* (1 Petrus 1: 19).

In de Here Jezus bereikte de dienst der verzoening haar hoogtepunt en haar eindpunt, haar doel en haar bestemming.

Wijn en meel

Naast de dieren die geofferd werden, is er ook sprake van wijn en meel.

De wijn vormde geen eigen offer. Het behoorde bij de dieroffers en werd dan ook het bijbehorende plengoffer genoemd. De wijn werd namelijk op het altaar geplengd, uitgegoten. Het meel kon wel een eigen offer vormen, het zogenaamde spijsoffer.

Het is niet eenvoudig om precies uit te rekenen, hoeveel wijn en meel er telkens gebruikt werd. Er worden in de Bijbel immers geen westerse maten gegeven, maar maten die het oude Israël kende. De maten die wij geven, zijn dan ook bij benadering.

Berekeningen

Sla ze gerust over als u niet geïnteresseerd bent:

Enkele veel voorkomende namen zijn: efa, hin en log. Bij de plengoffers van wijn is er sprake van hin. Bij de spijsoffers wordt steeds gesproken over efa. Drie log is even veel als $\frac{1}{4}$ hin. Eén log is net zoveel als 6 kippeneieren. Aangezien de kippen nooit eieren van gelijke grootte leggen, is het niet eenvoudig om de hoeveelheid precies te bepalen. Wij zullen echter niet al te kleine eieren moeten nemen. Zes eieren is dan iets meer dan $\frac{1}{3}$ liter.

Drie log is gelijk aan $\frac{1}{4}$ hin, wat dus weer gelijk is aan 18 eieren. Dit is net iets meer dan 1 liter. Laten wij gemakshalve spreken over een liter.

Bedenkt u echter, dat het net iets meer is. Eén hin is ongeveer 4 $\frac{1}{2}$ liter.

Als $\frac{1}{4}$ hin gelijk is aan (iets meer dan) een liter, is $\frac{1}{2}$ hin gelijk aan iets meer dan 2 liter. Iets nauwkeuriger gezegd: een halve hin is ongeveer 2 $\frac{1}{4}$ liter. Er is ook nog sprake van $\frac{1}{3}$ hin. Dit moet dan gelijk zijn aan 1 $\frac{1}{2}$ tot 1 $\frac{3}{4}$ liter.

In Numeri 15:5-10 en 28:7,14 lezen wij, dat als er een rund geofferd werd, er $\frac{1}{2}$ hin wijn geplengd moest worden, wat overeen komt met 2 $\frac{1}{4}$ liter wijn. Als een schaap geofferd werd, moest er $\frac{1}{3}$ hin wijn geplengd worden, wat overeen komt met 1 $\frac{1}{2}$ tot 1 $\frac{3}{4}$ liter wijn. Als een geit geofferd werd, moest er $\frac{1}{4}$ hin wijn geplengd worden, wat overeen komt met ruim 1 liter wijn.

Wie geen dier offerde, maar meel als spijsoffer bracht, moest zich houden aan de voorgeschreven hoeveelheid, namelijk $\frac{1}{10}$ efa. Dit is net zoveel als 43 $\frac{1}{5}$ ei. Dit komt overeen met 2,6 liter. Gemakshalve noemen wij de hoeveelheid meel voor het spijsoffer 2 $\frac{1}{2}$ liter.

Naast de 2 $\frac{1}{2}$ liter meel moest ook nog eens $\frac{1}{4}$ hin (olijf)olie geofferd worden. Dit komt dus overeen met 1 liter olie. Het spijsoffer bestond dus uit 2 $\frac{1}{2}$ liter meel plus 1 liter olie.

Als het spijsoffer als een aanvulling op de dieroffers gebracht werd, waren er andere voorschriften, zoals u in Numeri 15 kunt lezen.

Zuurdesem en honing

”Geen spijsoffer, dat gij de HERE brengt, zal gezuurd bereid worden, want van zuurdeeg noch honing zult gij iets als een vuuroffer voor de HERE in rook doen opgaan.” (Lev. 2:11).

Terwijl zout het bederf weert, brengt zuurdesem het bederf juist op gang. Zuurdesem of zuurdeeg is gewoon meel, dat met water of melk aangemaakt is. Het is een aantal dagen bewaard, waardoor een proces van gisting ontstaan is. Als nu een beetje van dit zuurdeeg door vers deeg gedaan wordt, trekt dit door het gehele deeg, waardoor dit gaat rijzen. Het gehele deeg heeft nu ook een wat zure smaak gekregen. (vgl. I Kor. 5:6; Gal. 5:9). Ook het brood heeft een wat zure smaak.

Zuurdesem was het ”gist” van de oude tijd.

Het daarmee gemaakte brood was aan bederf onderhevig. Zulk brood mocht niet op het altaar komen, als een offer tot verzoening gebracht werd. Alleen als er een dankoffer werd gebracht, mocht de offeraar ook broden van gezuurd meel meebrengen.

Zuurdesem spreekt niet alleen van het verderf. Als gezuurd meel op het altaar gebracht zou worden, zou het deeg gaan rijzen. Dat zou erop lijken, alsof de zondige offeraar toch nog wat te betekenen had. Hij moest echter zijn eigen kleinheid zien, als hij het offerdier slachtte. Die zag hij ook, als het ongezuurde meel op het altaar gebracht werd. Zijn spijsoffer was klein en bleef klein.

Zuurdesem sprak ook van de neiging ten kwade, die in de mens is en die altijd weer in hem werkt, opdat hij van God zal afwijken, zal menen, dat hij iets groots is en zelf zijn eigen weg kan gaan. Die neiging ten kwade moest op het altaar gebracht worden. Die neiging ten kwade moest gedood worden. Dan is het duidelijk, dat er geen zuurdesem (het beeld van die neiging ten kwade) op het altaar mag komen. Want dat zuurdesem doortrekt het gehele deeg,

wat wil zeggen, dat je weer helemaal in de greep komt van die kwade neiging in je. De apostel Paulus kende deze gedachte. Hij schreef:

"Doet het oude zuurdeeg weg... Laten wij derhalve feest vieren, niet met oud zuurdeeg (dat is niet met je kwade neigingen), noch met zuurdeeg van slechtheid en boosheid, maar met het ongezuurde brood van reinheid en waarheid." (1 Kor. 5:7,8).

Toen de Here Jezus zei: "Wacht u voor de zuurdesem van de farizeeën" bedoelde Hij: "Wees waakzaam bij alles wat je van de farizeeën hoort, anders zal je hele leven doortrokken worden van wat zij je leren!" (zie Matth. 16:6,11,12).

Er mocht ook geen honing in het vuur van het altaar gebracht worden.

Als honing namelijk in het vuur komt, begint het te bubbelen en ook te rijzen. Het zou hetzelfde effect hebben als zuurdesem. De offeraar moet niet menen, dat hij, nu hij bij het altaar staat en zijn offer brengt, iets groots gaat worden. Hij moet juist zijn eigen kleinheid en nietigheid zien. Hij moet Gods grootheid (leren) zien.

Het zout

"En elke offergave van uw spijsoffer zult gij zouten, gij zult het zout van het verbond uws Gods aan uw spijsoffer niet laten ontbreken; bij al uw offergaven zult gij zout voegen." (Lev. 2:13).

Nadat eerst gezegd is, dat bij de spijsoffers geen zout mag ontbreken, wordt daarna in Leviticus 2:13 gezegd, dat bij geen enkel offer zout mag ontbreken. Ook al het vlees dat geofferd werd, moest eerst gezouten worden, voordat het op het altaar gelegd werd.

Zout is bederfwerend. Als voldoende zout aan levensmiddelen wordt toegevoegd, kunnen zij langdurig bewaard worden, terwijl zij anders in korte tijd zouden bederven. Zout onttrekt ook bloed aan het vlees. Bij het slachten was het bloed van het offerdier reeds

in een schaal opgevangen, maar het was mogelijk, dat er nog wat bloed was achter gebleven. Het vlees werd gewassen, zodat je er zeker van kon zijn, dat er geen bloed meer in was. Toch werd voor alle zekerheid het vlees nog gezouten, zodat men er werkelijk van op aan kon, dat er geen bloed in het offervuur terecht zou komen.

Het zout spreekt ook van het verbond, dat God met de Israëlieten gesloten had. Daarom heette het zout dat aan de offers toegevoegd werd: "het zout van het verbond". Het waren de kinderen van het verbond, die de offers brachten. Bij alle offers werd de herinnering van Gods verbond toegevoegd. God had indertijd een "zoutverbond" met hen gesloten (vgl. Num. 18:19). De naam "zoutverbond" wil zeggen, dat het een verbond was, dat niet aan bederf onderhevig was. Met andere woorden: Het was een verbond, dat niet verbroken kon worden. Het was een eeuwig verbond.

Het zout dat aan de offers toegevoegd werd, herinnerde de offeraar eraan, dat hij het offer mocht brengen, dat hij zijn zonden mocht belijden en vergeving van zonden zou krijgen, omdat hij behoorde tot het volk van het verbond. God had het volk eeuwige trouw beloofd.

God zou Zijn verbond en Zijn belofte niet verbreken. God had het immers Zelf beloofd, als een verbond, dat Hij werkelijk nooit zou verbreken. Dat betekent, dat ook in onze tijd Gods verbond met Israël niet verbroken kan zijn, en niet verbroken is. God heeft een eeuwig verbond met hen gesloten. Aan dat verbond werd de zondaar herinnerd, als hij zijn offer bracht. Hierdoor werd hij bemoedigd. God had beloofd, dat Hij de God van dit volk zou zijn. God had ook beloofd, dat Hij de God van deze arme zondaar zou zijn. God had dus ook hem toegezegd, dat Hij groot van genade was (Ex. 34:6). Op grond van deze belofte, kon de offeraar er zeker van zijn, dat hij vergeving van zonden zou ontvangen.

Het zout dat aan de offers werd toegevoegd, was voor de offeraar een teken, dat God eraan herinnerd werd, dat hier niet zo maar een mens van de aarde tot hem naderde. God werd eraan herinnerd, dat hier één van Zijn kinderen tot Hem naderde. God werd eraan herinnerd, dat hier iemand naderde, van wie God

bijzonder veel hield, omdat hij behoorde tot Gods uitverkoren en geliefde volk.

Het hout

Hout, dat voor de offerdienst gebruikt werd, moest altijd eerst zorgvuldig gecontroleerd worden, om te zien of er geen insecten of wormen in zaten. Werden deze gevonden, dan was het hout ongeschikt om voor de offerdienst gebruikt te worden.

Er waren twee houtsoorten, die niet als hout voor het altaar gebruikt mochten worden. Dit waren het hout van de olijfboom en het hout van de wijnstok. Alle andere houtsoorten waren toegestaan.

De rabbijnen vertellen ons, dat er verschillende redenen waren, waarom deze houtsoorten niet gebruikt mochten worden. Er was een praktische reden: Beide houtsoorten brandden niet mooi en verspreidden veel rook. Er zijn echter meer redenen:

Beide houtsoorten mochten niet in het vuur van het oordeel komen, omdat zowel de olijfboom als de wijnstok beeld waren van de zegeningen, die Israël in het beloofde land zou ontvangen. (Ex. 23:11; Deut. 6:11; Jozua 24:13). Zegeningen leg je niet in het vuur van het oordeel.

Beide houtsoorten mochten niet in het vuur van het oordeel komen, omdat de vrucht van beide bomen in de dienst van God voor een bijzonder doel gebruikt zou worden. Als de vruchten van de olijfboom, de olijven, geperst werden, kwam er (olijf)olie. Deze olie werd in de tabernakel en in de tempel gebruikt bij de offers, de heilige zalving en de verlichting van het heilige. De vrucht van de wijnstok (de wijn) werd eveneens bij de offers gebruikt, waarbij wijn als een plengoffer werd uitgegoten. Beide bomen, waarvan de vruchten tot zo'n verheven dienst verkoren waren, konden daarom niet in het vuur van het oordeel gelegd worden.

Beide houtsoorten mochten niet in het allesvernietigende vuur van het oordeel komen, omdat beide bomen een beeld zijn van het volk Israël. Jeremia 11:16 vertelt ons, dat de Here God Zijn volk

Israël "een groene olijf, schoon van prachtige vrucht" noemde. De apostel Paulus spreekt in Romeinen 11 over Israël als "de edele olijf". In Psalm 80:9, Ezechiël 15 en Hosea 10:1 lezen wij over Israël als een wijnstok.

Het vuur van het offer spreekt van het oordeel Gods over zonde en zondaar, waarbij het offerdier de plaats innam van de zondaar. Het plaatsvervangende offerdier werd volledig vernietigd. Zo ook het hout, dat op het altaar lag. Israël had echter Gods belofte, dat het nooit vernietigd zou worden.

Bij de wijnstok gaan onze gedachten zeker ook uit naar twee uitspraken van de Here Jezus. Kort voor Zijn sterven zei Hij eerst: *"Ik ben de ware wijnstok."* (Joh. 15:1). Daarna zei Hij bij de instelling van het avondmaal: *"Dit is het bloed van Mijn verbond, dat voor velen vergoten wordt tot vergeving van zonden."* (Matth. 26:28).

Beide houtsoorten werden tot zo'n verheven dienst verkoren, dat zij niet in het allesvernietigende vuur terecht mochten komen.

De oorsprong van het vuur

Het vuur dat op het altaar brandde, was een bijzonder vuur. Toen bij de inwijding van de tabernakel voor de eerste maal een offer gebracht werd, waarmee het altaar en de gehele tabernakel in gebruik genomen werd, gebeurde er iets zeer opmerkelijks.

"Er ging vuur uit van de HERE en dit verteerde het brandoffer en de vetstukken op het altaar. Toen het volk dat zag, juichten allen en wierpen zich op hun aangezicht." (Lev. 9:24).

God Zelf ontstak het vuur van het altaar. Geen wonder, dat het volk begon te juichen en te zingen tot eer van God, Die met een duidelijk teken aantoonde, dat Hij het offer aanvaardde.

Jaren later, toen de tempel te Jeruzalem gebouwd was en in gebruik genomen werd, geschiedde eenzelfde wonder.

"Zodra Salomo zijn gebed geëindigd had, daalde vuur uit de hemel

neer en verteerde het brandoffer en de slachtoffers; en de heerlijkheid des HEREN vervulde het huis. De priesters konden het huis des HEREN niet binnengaan, want de heerlijkheid des HEREN had het huis des HEREN vervuld. Toen alle Israëlieten het vuur en de heerlijkheid des HEREN op het huis zagen neerdalen, knielden zij met het aangezicht ter aarde op het plaveisel, bogen zich neer en prezen de HERE: Want Hij is goed, want Zijn goedertierenheid is tot in eeuwigheid.” (2 Kron. 7:1-3).

De liederen die hier gezongen werden, vinden wij terug in het lied van David, dat hij gezongen heeft op de dag, dat hij voor het eerst Asaf en zijn broeders opdracht gaf om officieel, in de tabernakeldienst, de Here te loven. (1 Kron. 16:34). Ook zij, die uit de ballingschap waren teruggekeerd, zongen deze woorden, toen het fundament voor de nieuwe tempel gelegd werd. (Ezra 3:10,11). De profeet Jeremia had trouwens vóór het aanbreken van de ballingschap al aangekondigd, dat dit lied eens opnieuw te Jeruzalem zou klinken. (Jer. 33:11). In Psalm 136 zien wij, dat deze woorden zijn uitgewerkt tot een complete Psalm.

Zoals God bij Elia op de Karmel vuur zond, dat het offer aanstak, zo zond God ook vuur bij de ingebruikneming van de tabernakel en later bij de tempel. Het eerste vuur was door God Zelf gezonden. Het was hemels vuur, Goddelijk vuur. Daarom moest dit vuur ook altijd blijven branden. Nooit mocht het gedoofd worden. Hoe hard het soms ook geregend en gestormd zal hebben, dit vuur bleef altijd branden.

Het eerste vuur dat op het altaar kwam, is altijd blijven branden. Alle offers die in de jaren daarna op het altaar gebracht werden, kwamen daardoor terecht in dit eerste vuur. Hierdoor werden alle offers tot één groot offer samengevoegd. De offers in latere tijden waren niet anders dan de offers in vroegere tijden. Ze hoorden bij elkaar en brandden alle door dat ene vuur, dat God gegeven had.

Het feit, dat God Zelf het vuur voor het altaar gaf, wil zeggen, dat God Zelf het fundament voor de verzoening gegeven heeft. Het wil ook zeggen, dat Hij toonde, dat dit de door Hem voorgeschreven manier was om verzoening te krijgen. Het wilde zeggen, dat dit de

weg tot verzoening was, die Hem welgevallig was. Een andere manier om verzoening te verkrijgen, was er niet. De mens hoefde ook niet op zoek te gaan, om wegen tot verzoening te vinden. Niet Mozes of Aäron hadden het fundament voor de verzoening gelegd, maar God Zelf.

De verzoening had geen menselijke, maar een Goddelijke oorsprong.

God Zelf had de weg gegeven en gewezen. God Zelf had ook duidelijk bevestigd, dat dit de enige weg was. Het lag aan de mens, of hij deze zou bewandelen.

In het Nieuwe Testament lezen wij, dat God aan ons ook slechts één weg gegeven heeft. Jezus zei: *"Ik ben de weg en de waarheid en het leven; niemand komt tot de Vader dan door Mij."* (Joh. 14:6). In de Here Jezus bood God ons Zijn weg, de Goddelijke weg tot verzoening.

Vanuit de hemel kwam, als het Goddelijke vuur, de stem van God, Die sprak: *"Deze is Mijn Zoon, de geliefde, in wie Ik Mijn welbehagen heb."* (Matth. 3:17). Zó maakte God duidelijk, dat de Here Jezus niet Zichzelf had aangewezen als het Lam Gods, dat de zonde wegneemt, maar dat God dit gedaan had. Met Goddelijke autoriteit was de Here Jezus naar de aarde gekomen. De apostel Petrus verwoordde het als volgt: *"Jezus is u van Godswege aangewezen door krachten, wonderen en tekenen, die God door Hem in uw midden verricht heeft."* (Hand. 2:22). De apostel Paulus voegde daaraan toe: *"Door de opstanding uit de doden heeft Hij bewezen Gods Zoon te zijn in kracht."* (Rom. 1:4).

Het vuur op het altaar

"Het brandoffer zal op de vuurhaard op het altaar de ganse nacht tot de morgen blijven liggen, en het vuur van het altaar zal daarop blijven branden. Een vuur zal voortdurend brandende gehouden worden op het altaar, het mag niet uitgaan." (Lev. 6:9,13).

Het lijkt, of er op het altaar verschillende vuren brandden. Dit schijnt inderdaad het geval te zijn geweest. Er is namelijk sprake van "de vuurhaard", "het vuur" en "een vuur". Oorspronkelijk was het, bij de ingebruikneming van de tabernakel één vuur. Toen daarop de offerdienst een aanvang nam, werden er drie plaatsen op het altaar bestemd voor een eigen doel.

Het eerste vuur dat genoemd wordt, is het grote vuur van het altaar, dat "de vuurhaard" genoemd werd. Deze "vuurhaard" moeten wij niet verwarren met de "vuurplaats". De vuurplaats was de gehele bovenkant van het altaar. Op deze vuurplaats was één gedeelte bestemd voor de vuurhaard. Op die vuurhaard werden de delen van het offerdier gelegd om te worden verbrand.

Het tweede vuur was kleiner dan de vuurhaard en wordt hier genoemd "het vuur van het altaar". Dit tweede vuur brandde dus ook op de vuurplaats (het bovenstuk van het altaar). Het was echter duidelijk gescheiden van het grote vuur, de vuurhaard. Op dit tweede vuur werd hout tot houtskool gebrand. Wij lezen, dat er "kolen" op het reukaltaar in het heilige gelegd werden. Dit was geen "steenkool", maar "houtskool", afkomstig van het tweede vuur op het altaar.

Het derde vuur wordt "een vuur" genoemd en het wordt duidelijk onderscheiden van het eerste en het tweede vuur. Daarom heet het ook niet "het" vuur, maar "een" vuur. Het is een apart vuur, dat nooit mocht uitgaan. Het was namelijk de "vuurvoorraad" van het oorspronkelijk, door God gegeven vuur. Het was mogelijk, dat, bijvoorbeeld voor schoonmaakwerkzaamheden van het altaar, het eerste of het tweede vuur korte tijd niet brandde. Dan mocht het derde vuur in geen geval gedoofd worden, want hier was de basis. Dit vuur werd namelijk gebruikt om het eerste en het tweede vuur weer aan te steken. Dit derde vuur werd ook gebruikt om "vuur" te geven voor de kandelaar, die in het heilige stond. Terwijl het tweede vuur kolen leverde voor het reukaltaar, leverde het derde vuur licht voor de kandelaar. Zowel het reukaltaar als de kandelaar konden niet functioneren zonder het brandofferaltaar! Het eerste vuur brandde aan de oostkant van het altaar. Het tweede vuur brandde aan de zuidkant en het derde vuur brandde aan de

noordkant van het altaar.

Het feit, dat de kolen voor het reukaltaar afkomstig waren van het brandofferaltaar toont ons, dat het reukaltaar alleen kon functioneren door middel van het brandofferaltaar. Het reukaltaar spreekt van de gebeden der heiligen. De gebeden konden alleen tot God worden opgezonden, omdat er verzoening verkregen was voor de zondaar.

Anders gezegd: Zonder verzoening kunnen gebeden niet opstijgen tot Gods troon. God hoort en verhoort de gebeden der mensen alleen op grond van het werk der verzoening. Dat zien wij ook in het hogepriesterlijk gebed, waar wij de Here Jezus horen bidden: *"Vader, Ik bid U niet voor de wereld, maar voor hen, die Gij Mij gegeven hebt."* (Joh. 17:9).

Jezus bad niet voor "de wereld", Hij bad niet voor mensen, die buiten de verzoening staan. Hij bad alleen voor hen, die de verzoening aanvaarden.

Zonder verzoening is er geen vergeving. Zonder verzoening stijgt je gebed niet op tot Gods troon. Gebedsverhoring is alleen mogelijk op grond van de verzoening.

Het feit, dat het licht voor de kandelaar in het heilige eveneens afkomstig was van het brandofferaltaar, toont ons, dat ook de kandelaar alleen kon functioneren dankzij het brandofferaltaar. De kandelaar verspreidde zijn licht in het heilige, opdat de dienstdoende priesters bij dat licht hun werk in het heilige konden verrichten. Het priesterlijk werk kon alleen verricht worden, omdat het vuur van de verzoening doorlopend brandde.

De Here Jezus heeft eens gezegd:

"Ik ben het licht der wereld, wie Mij volgt, zal nooit meer in de duisternis wandelen, maar hij zal het licht des levens hebben." (Joh. 8:12).

Wie Hem aanvaardt als de Verzoener voor zijn zonden, ontvangt van Hem ook het licht, dat ons leven altijd zal blijven verlichten.

6. De offeraar

"Wanneer iemand onder u de HERE een offergave brengen wil, dan zult gij uw offergave brengen van het vee, zowel van het rundvee als van het kleinvee." (Lev. 1:2).

Wie mochten offers brengen? Bepaalde offers mochten alleen door de hogepriester of de koning gebracht worden. Voor de andere offeraars gold:

"Wanneer iemand onder u de HERE een offergave brengen wil..." (Lev. 1:2).

Het woord "iemand" is de vertaling van het Hebreeuwse woord "Adam". Bij "Adam" denken wij meteen aan de eerste mens, de man van Eva. Hij heette Adam en hij was een Adam, een mens. Wij komen het woord Adam vaker in de Bijbel tegen. Het is dan steeds vertaald als mens. Toch betekent het Hebreeuwse woord Adam niet zo maar "mens". Een Adam is steeds een man.

Er is meer. Zoals Adam een getrouwde man was, zo is een Adam later in de Bijbel ook steeds een getrouwde man.

Het woord "iemand" zoals dit in Leviticus 1:2 in de NBG vertaling gebruikt wordt, is verwarrend. "Iemand" kan een man of een vrouw zijn, maar ook een jongen of een meisje. Het is niet de bedoeling in Leviticus 1:2, dat zowel mannen als vrouwen, zowel jongens als meisjes offers mochten brengen. De bedoeling is, richtlijnen te geven aan mannen, getrouwde mannen, zodat zij weten, dat God van hen vroeg, offers te brengen. Alleen (getrouwde) mannen brachten dus offers, vrouwen en kinderen niet.

Deden vrouwen en kinderen dan geen zonden? Natuurlijk zondigden zij ook en kon het nodig zijn, dat een offerdier de straf van hun zonde droeg. Het offerdier werd dan ook in hun plaats geslacht, maar het slachten gebeurde niet door de vrouw of de kinderen die gezondigd hadden.

In Leviticus 4:2 vinden wij een aanvulling op deze gedachte. Hier

komen wij opnieuw het woord "iemand" tegen, maar nu in een andere betekenis dan in Leviticus 1:2. In dit vers staat: "Wanneer iemand zonder opzet zondigt... ". Er staat niet: "Als een mens, een Adam, een (getrouwde) man zondigt", maar nu staat er letterlijk in het Hebreeuws: "Als een ziel zondigt... " Het offeren mocht alleen door de getrouwde man gedaan worden, maar iedereen kon zondigen. Daarom staat hier "als een ziel zondigt". Dat kan de ziel van een (getrouwde of ongetrouwde) man, van een vrouw en van een jongen of een meisje zijn.

Iedereen zondigde, maar het offer werd alleen gebracht door de man, de getrouwde man, de vader van het gezin. Hij bracht het offer voor zichzelf, voor zijn vrouw, of voor zijn kinderen. Hij alleen kon het offer brengen. Toch konden vrouwen wel zelf met een offerdier naar de tabernakel of tempel gaan. Zij mochten het offerdier dan niet de handen opleggen, noch zelf de verdere handelingen verrichten.

Iemand onder u

Tegen de Israëlieten werd gezegd:

*"Wanneer iemand **onder u** een offergave brengen wil..."*

De twee woorden "onder u" lijken overbodig, zowel in het Nederlands als in het Hebreeuws. Zij zouden gewoon weggelaten kunnen worden. Dan blijft er een normale zin over: "Wanneer iemand... een offergave brengen wil..." Waarom staan die twee woorden er dan toch bij? In de eerste plaats om aan te duiden, dat niet iedere Israëliet, omdat hij een Israëliet was, het recht zou hebben een offer te brengen. Ook al werden de offers opgedragen aan het volk Israël, betekende dit niet, dat alle Israëlieten offers mochten brengen.

Alleen die Israëlieten, die "onder u" verkeerden, mochten offers brengen. Dat wil niet zeggen, dat alleen Israëlieten die te midden van andere Israëlieten WOONDEN mochten offeren. Het wil zeggen, dat alleen Israëlieten, die te midden van andere Israëlieten LEEFDEN dit mochten. Alleen wie deel uitmaakte van de

geloofsgemeenschap van het volk, wie gelovig was, wie werkelijk God diende, mocht offeren. Want *"het offer der goddelozen is een gruwel..."* (Spr. 21:27). Wie er met zijn hart niet bij was, mocht ook geen offer brengen, al behoorde hij tot het volk Israël. Alleen als je God lief had en als gelovige Israëliet leefde, mocht je offeren.

Het spreekt vanzelf, dat wie God niet liefhad en als een ongelovige geleefd had, maar zich bekeerde, nu toch mocht offeren.

Een tweede reden, waarom de woorden "onder u" er zo nadrukkelijk bij staan, is deze: Het was niet voldoende om een Israëliet te zijn om een offer te mogen brengen. Ook niet om een gelovige, meelevende Israëliet te zijn. Het was noodzakelijk, dat men in een bepaalde gezindheid kwam offeren. Als een Israëliet een offer wilde brengen, dan moest hij zich heel goed realiseren, dat het offerdier zijn plaats innam. De offeraar moest bij het altaar staan met de gezindheid, alsof hij kwam om zichzelf te offeren. Iedere offeraar moest, vóór hij het offer bracht, eerst denken: *"Ik ben hier gekomen om eigenlijk mijzelf te offeren."* De twee woordjes "onder u" willen eigenlijk zeggen: "Als iemand van u zichzelf wil offeren." Dat betekent: "Als iemand wil offeren met de bereidheid en de gezindheid zichzelf als een offer te brengen." Bij het offeren moest de offeraar in de eerste plaats denken aan het feit, dat hij zelf had moeten sterven. De offeraar moest bij het altaar staan en denken aan zijn eigen dood, die nu eigenlijk zou moeten komen. De straf moest aan hem voltrokken worden. Daarom was er de voorwaarde, dat je berouw moest hebben en je moest bekeren.

Gods eis aan de zondaar

Van de mens, die gezondigd had, eiste God:

berouw

1. bekering
2. een offer

Wie geen berouw van zijn zonde had, kon geen offer brengen. De

zondaar moest zijn zonde en de ernst van zijn zonde inzien. Wie zijn zondige weg niet verliet en zich niet daadwerkelijk veranderde, mocht geen offer brengen. Zelfs als iemand berouw zou hebben, maar zich niet bekeerde, kon hij geen offer brengen. Berouw en bekering hadden niet alleen te maken met je relatie tot God, maar ook met de gevolgen van je zonde en je relatie met je medemens. Wie tegen zijn broeder gezondigd had, kon geen offer brengen, tenzij hij het eerst met zijn broeder in orde gemaakt had. Daarom zei de Here Jezus ook:

”Wanneer gij dan uw gave brengt naar het altaar en u daar herinnert, dat uw broeder iets tegen u heeft, laat uw gave daar, vóór het altaar, en ga eerst heen, verzoen u met uw broeder en kom en offer daarna uw gave.” (Matth. 5:23,24).

Het gaat hier niet om de één of andere grief, die je broeder tegen je zou kunnen hebben en waaraan je misschien zelf niets kunt doen. Het gaat hier om een broeder, die door jou is benadeeld. Hij heeft schade geleden (zoals wij later bij de bespreking van het schuldoffer zullen zien). Je mag deze benadeelde broeder niet links laten liggen en vroom naar het altaar gaan om met God verzoend te worden, want dat kan niet. Eerst moet je berouw tonen aan je broeder, die je op de één of andere manier benadeeld hebt. Als je het met hem in orde gemaakt hebt, zo zegt de Here Jezus, kun je naar het altaar komen en het met God in orde maken. Verzoening ontvang je dus pas, nadat je op aarde in orde gemaakt hebt, wat fout was! Er mocht pas een offer gebracht worden, als de zondaar echt berouw had en zich werkelijk bekeerde van zijn verkeerde weg. Berouw en bekering gingen dus altijd aan het offer vooraf.

Voor velen van ons zal de volgorde juist andersom geweest zijn. Eerst leerden wij God kennen en ontvingen van Hem vergeving van onze zonden. Door het kruis gingen wij onze zonden en de ernst van onze zonden zien. Hij bracht het offer zelfs nog vóórdat wij zondigden. Zoals in de tijd van het Oude Testament het offer slechts waarde had, als er berouw en bekering waren, zo geldt ook nu, dat het offer van Jezus Christus alleen waarde heeft, voor wie berouw heeft en zich bekeert.

De handoplegging

De offeraar kwam niet zo maar met een dier naar het altaar. Het feit, dat hij een dier meebracht, had een bijzondere betekenis. Hij kwam, om dit dier in zijn eigen plaats te doden. Eigenlijk moest hij zelf sterven, vanwege zijn zonden. Hij bracht echter het dier naar het altaar, opdat dit dier zijn schuld zou overnemen en in zijn plaats gestraft zou worden.

De schuldige mens droeg zijn schuld over aan het onschuldige dier. Het onschuldige dier werd dus schuldig verklaard. De straf werd nu ook niet meer voltrokken aan de zondaar, want die was niet schuldig meer. Hij had zijn schuld immers aan het offerdier, als zijn plaatsvervanger, overgedragen. Dus werd het dier gestraft met de straf, die de zondaar verdiend had. Dat was de doodstraf.

De handeling waarmee de zondaar zijn schuld op het onschuldige dier overdroeg, was de handoplegging. (Lev. 1:4). Staande naast het altaar, legde de offeraar één of twee handen op de kop van het dier en leunde zwaar op de kop van het dier. De zondaar mocht deze handeling met beide handen verrichten, het mocht ook met één hand. Het kwam er op aan, dat hij het met alle kracht, die in hem was, deed. Hij moest zó zwaar leunen, alsof hij helemaal in het offerdier wilde opgaan.

Deze handeling werd verricht aan de noordkant van het altaar, waar het dier daarna ook geslacht werd. Als dit gebeurde, stond het dier met de kop in de richting van het heiligdom. De zondaar stond niet vóór hem, zoals velen menen, maar naast hem, zijn gezicht gericht naar het heiligdom. Het zou Majesteitsschennis jegens de Allerhoogste geweest zijn, als de offeraar bij deze handeling zijn rug naar het heiligdom, dus naar God had toegekeerd. Dat mocht in geen geval. Daarom stonden offeraar en offerdier met hun gezicht naar het heiligdom gewend.

Door met zijn handen op de kop van het offerdier te drukken, draagt de zondaar niet alleen zijn schuld op het dier over, maar verklaart zich in feite één met zijn plaatsvervanger. Dit was ook één van de voorwaarden om vergeving te ontvangen. De zondaar moest zichzelf in het offerdier herkennen. Het ging immers niet

om het dier, het ging om hemzelf. Dat betekende verder, dat hij in de dood van het offerdier zijn eigen dood moest herkennen. Bij de dood van het dier moest hij zich van zijn eigen straf, zijn eigen doodvonnis bewust zijn. Het dier gaf zijn bloed in plaats van de zondaar. Zo is het bloed voor bloed, ziel voor ziel, leven voor leven, kracht voor kracht. Want *”zonder bloedstorting geschiedt er geen vergeving.”* (Hebr. 9:22).

De offeraar dacht bij deze handeling aan zijn neiging ten kwade. Iedere Israëliet was zich bewust, dat hij twee neigingen had: een neiging ten goede en een neiging ten kwade. Het was juist die neiging ten kwade die hij op het offerdier wilde overdragen. Hij wilde graag het goede doen, maar – zoals Paulus het ook eens zei: *”...als ik het goede wens te doen, is het kwade bij mij aanwezig...”* (Rom. 7:21). Ook Paulus kende die neiging om het kwade te doen. Wie verlost je van die neiging? Jezus Christus wil dat voor ons doen, zo schreef hij in Romeinen 7:25.

De belijdenis

De zondaar moest berouw hebben en zich bekeren. Dat berouw en die bekering moest hij openbaar maken, het moest openlijk gezegd worden. Dit kon alleen, als er geen schuld meer was ten aanzien van de naaste. Als de zondaar met één of twee handen op de kop van zijn offerdier leunde en een priester naast hem stond, deed hij ten overstaan van deze priester belijdenis van zijn zonde en maakte hij bekend, waarom hij dit offer kwam brengen. Zo sprak de man de volgende woorden:

”Ik heb gedwaald, ik heb gezondigd, ik ben opstandig geweest. Ik heb... (dan noemde hij letterlijk wat hij gedaan had) gedaan en nu wil ik mij bekeren. Ik breng dit offer als een verzoening voor mijn zonden.”

Zonde belijden betekende letterlijk, dat de zondaar met leed precies vertelde, wat hij gedaan had. Hij zei niet slechts: ”Ik heb gezondigd.” Hij vertelde, wát hij gedaan had. Dàt is zonde belijden. Ook als wij onze zonden aan de Heer belijden, zullen wij

precies moeten vertellen, wát wij gedaan hebben, anders is het geen belijdenis. Wie alleen zegt: "Heer, ik heb vandaag weer gezondigd, wilt U het mij a.u.b. vergeven," heeft niet zijn zonde beleden. Wie met leed de Heer bekendmaakt, wat hij gedaan heeft, die belijdt zijn zonden. Velen menen, dat het belangrijkste is, dat wij vergeving VRAGEN. Dat is niet het belangrijkste. Vergeving KRIJG je, als je je zonden belijdt. Daar hoefje niet steeds om te vragen.

"Indien wij onze zonden belijden, Hij is getrouw en rechtvaardig om ons de zonden te vergeven en ons te reinigen van alle ongerechtigheid." (1 Joh. 1:9).

De verloren zoon beleed zijn zonden. Hij kwam niet eens toe aan het vragen om vergeving. Die kreeg hij onmiddellijk, toen hij zijn zonde beled. (Luk. 15: 11-32). Wij moeten veel meer in vertrouwen op Gods belofte leven. Hij heeft gezegd, dat Hij zo trouw is, dat Hij de zonde vergeeft, als wij deze belijden. Dat moeten wij dan geloven, anders twijfelen wij aan God Zelf. Dat betekent, dat wie zijn zonde belijdt, mag danken, dat God Zijn zonde vergeeft en vergeven heeft.

De doodstraf voltrokken

Wie een offer bracht, mocht dit niet gedachteloos doen. Tijdens het slachten moest de offeraar zich bewust zijn, dat hij bezig was de doodstraf aan zijn plaatsvervanger te voltrekken, alsof hij hem aan zichzelf voltrok! Daarbij ging het om de vier vormen van de doodstraf, zoals die in de oude tijd voltrokken werden: steniging, wurging, met het zwaard en verbranding.

De offeraar moest zelf zijn dier doden. Dat deed de priester niet voor hem. Zo moest hij in feite zijn eigen „beul” zijn, die het doodvonnis via de plaatsvervanger aan zichzelf voltrok.

Er moesten vier handelingen uitgevoerd worden, waarin telkens één van de vier genoemde vormen van de doodstraf terug gevonden werd.

Als de offeraar zelf zijn offerdier slachtte, dacht hij bij alle handelingen aan het feit, dat dit dier nu in zijn plaats stierf. Tevens dacht hij er bij alle handelingen over na, wat dit te maken had met de doodstraf en hoe die eigenlijk aan hemzelf voltrokken had moeten worden. De daad van het slachten had geen waarde, als de offeraar zichzelf niet bij alles voorhield, dat het met hemzelf te maken had.

Nadat de offeraar zijn handen op de kop van het offerdier gelegd had en ten overstaan van de priester zijn zonden beleden had, bond hij de voor- en de achterpoten van het offerdier aan elkaar vast, net zoals Abraham op Moria indertijd zijn zoon Izak de handen en de voeten vastbond.

Nu moest hij iets verschrikkelijks doen. Hij moest de eerste vorm van de doodstraf uitvoeren. Hij moest zijn offerdier stenigen, dat wil zeggen: Hij moest hem op de grond gooien. Terwijl het offerdier zich niet meer kon bewegen, omdat de poten gebonden waren, gaf de offeraar het dier een zet, waardoor het omviel en met een smak op de grond terechtkwam. Als de offeraar het dier op de grond gooide, zei hij tegen zichzelf: "Dit had met mij moeten gebeuren. Ik moest gestenigd worden, maar dit dier wordt nu gestraft in mijn plaats."

Vervolgens moest hij het offerdier bij de keel grijpen. Hij mocht niet zachtjes zijn hand op de keel leggen, maar moest het dier stevig bij de keel vast pakken. Als hij later het mes zou hanteren, mocht hij het dier geen onnodige pijn bezorgen. Daarom mocht het dier zich niet kunnen verroeren en moest hij het heel stevig bij de keel beetpakken. De priester hield toezicht of de man het goed deed. "Ik ben schuldig. Ik zou gewurgd moeten worden. Dit moest aan mij geschieden," is wat de offeraar hierbij dacht.

Dan pakte hij het slachtmes. Hardop zei hij, wat hij ging doen en waarom. Als hij zelf gezondigd had en bijvoorbeeld een stier als brandoffer bracht, zei hij: "Ik slacht deze stier als een brandoffer voor mijn zonde." Als het geen brandoffer maar een zondoffer was en de zonde niet gedaan was door hemzelf, maar door zijn vrouw, dan zei hij: "Ik slacht deze geit als een zondoffer voor mijn vrouw." De offeraar hief het mes op.

Terwijl hij met zijn ene hand stevig de keel van het offerdier vasthield, gleed het vlijmscherpe mes met één beweging door de hals van het offerdier. "Zo had het mij moeten vergaan. Ik ben een kind des doods. Ik ben schuldig. Ik had met de dood gestraft moeten worden," zei hij tegen zichzelf. Als het om een offer voor zijn vrouw ging, dacht hij: "Zo is mijn vrouw des doods schuldig. Zij zou gedood moeten worden, maar dit dier sterft in haar plaats."

Het kon gebeuren, dat een vrouw een offer kwam brengen en dit niet door haar man geslacht werd. Dan gaf zij het offerdier aan de priester en deelde hem mee, waarom zij kwam, waarna het dier door de priester geslacht werd. Dit was echter een uitzondering. Als regel bracht de eigen man het offer.

De priester ving het bloed op in een gouden of zilveren schaal en ging hiermee óf eerst naar het heilige en daarna terug naar het altaar, óf hij ging direct met dit bloed naar het altaar. Dat hing af van welk offer gebracht werd. Nu moest de offeraar het offerdier aan de pezen van de achterpoten ophangen. Hiertoe waren voorzieningen getroffen, direct naast de plek, waar het dier geslacht was. Vervolgens verwijderde hij de huid van het dier en werd het vlees op speciale tafels in stukken verdeeld. De kop en de poten werden eraf gehaald. De ingewanden en het vet werden verwijderd. Het vlees werd gewassen, afgedroogd en naar de tafel gebracht, die naast de opgang naar het altaar stond. Hier werd het vlees gezouten.

De heupspier, die bij het verdelen van het vlees verwijderd was, werd als eerste naar het altaar gebracht en midden op het altaar geworpen. Deze spier, ook wel de verwrongen spier genoemd, herinnerde aan Jacobs gevecht aan de Jabbok, waar hij gezegend werd met zijn nieuwe naam: Israël. (Gen. 32:25-33). Na de verwrongen spier werd de rest van het vlees naar de top van het altaar gebracht en in het vuur gelegd. Eerst de kop, daarna werd het vet van het dier op de kop gelegd (Lev. 1:8). Het vlees was goed gewassen, zodat er geen bloed op het altaar zou komen. Het bloed van offerdieren werd wel tegen het altaar gesprengd, maar mocht beslist niet in het vuur van het altaar komen.

Als het offervlees op het altaar gelegd en verbrand werd, stond de

offeraar bij het altaar en zei tegen zichzelf: "Dit is de plaats van het gericht. Hier wordt de straf voltrokken. Hier kom ik in het oordeel, maar het offerdier heeft mijn plaats ingenomen." Een offer betekende, dat de offeraar in feite het oordeel aan zichzelf voltrok. Daarom stond zo'n offeraar nooit met een juichend of triomfantelijk gezicht bij het altaar. Hij stond daar schuld bewust, ootmoedig. Hij voelde zich verslagen, nederig en klein. Na afloop was hij blij en dankbaar, nu nog niet. Nu realiseerde hij zich alleen maar, dat dit het einde van de zondaar was: Steniging, wurging, het zwaard, verbranding. Dit is het einde: De dood. Er blijft niets van je over, dan een beetje as. Dit was de houding, die David eens beschreef, toen hij er op wees, dat de ware offerande in de geest van de mens voltrokken wordt. Hij zei:

"De offeranden Gods zijn een verbroken geest, een verbroken en verbrijzeld hart." (Psalm 51: 19).

In stilte mogen onze gedachten hier even afdwalen naar het kruis van Jezus Christus. Hij was het Lam Gods en werd als een lam ter slachting geleid. Onze zonden waren op Hem. Wat aan Hem geschiedde, had aan ons voltrokken moeten worden. Hij stond in onze plaats. Hier past alleen stille, eerbiedige dankbaarheid.

7. Priesters en levieten

In de voorhof zijn niet alleen een aantal Israëlieten aanwezig, maar ook de levieten en de priesters. De levieten zijn alle mannelijke nakomelingen van Levi, de zoon van Jacob. Bekende levieten waren Mozes en Aäron. De priesters zijn binnen de stam van Levi de afstammelingen van de eerste Hogepriester, Aäron.

De priesters verzorgden het altaar, deden dienst bij het brengen van de offers, verrichtten hun werk in de dienst der verzoening en waren verantwoordelijk, dat de gehele tempeldienst verliep, zoals God deze had voorgeschreven. Daarom moesten zij ook onderricht geven en het volk leren wat heilig en wat onheilig was, wat rein en wat onrein was. (Lev. 10:10) Zo traden zij ook op als rechters in godsdienstzaken. Zie Deuteronomium 17:9.

Op feestdagen zag je priesters, die op zilveren trompetten bliezen, als er brand- of vredeoffers gebracht werden. (Num. 10:2,10).

De gewone levieten (niet de priesters) waren de bewakers van de tempel. Zij zagen er op toe, dat geen onbevoegden de voorhof betraden en dat een gewone Israëliet in geen geval het heilige binnen ging. Verder deden zij dienst als zangers en musici in de tempel. Ook gaven zij het volk onderricht in de wet van Mozes. (Deut. 33:10; Neh. 8:7,8).

De hoogste onder de priesters was de hogepriester. Terwijl in een koningshuis de oudste zoon automatisch kroonprins is en zijn vader zal opvolgen, was dat bij de hogepriester niet het geval. Je werd niet hogepriester omdat je de oudste zoon van de hogepriester was, maar omdat je met de heilige zalfolie tot hogepriester gezalfd was. De Bijbel omschrijft hem als volgt:

"De priester, die uit zijn zonen in zijn plaats de gezalfde zal zijn." (Lev. 6:22).

Alleen de nakomeling die gezalfd is, zal hogepriester zijn. Waar de Bijbel dan ook spreekt over "de gezalfde priester", gaat het altijd over de hogepriester. De andere priesters werden namelijk niet

gezalfd. Je behoorde door geboorte tot het geslacht der priesters. Als je de leeftijd bereikt had, kon je dienst doen.

Daarvoor behoefde je niet gezalfd te worden. Eigenlijk waren zij "in Aäron en zijn zonen" gezalfd. Zij hadden als eersten de speciale zalving ontvangen, waarbij Aäron gezalfd was tot hogepriester en zijn zonen tot priester. Nadien werden de priesters niet meer gezalfd! Het is net als met de tabernakel en de tempel. Terwijl de gehele tabernakel en alle voorwerpen die erin waren gezalfd werden, behoefde de tempel niet gezalfd te worden! Dit was éénmaal geschied bij de tabernakel en behoefde niet herhaald te worden.

Dit werpt een bijzonder licht op de Here Jezus en Zijn volgelingen.

Onwillekeurig denken wij aan de vrouw die, kort voor het sterven van de Here Jezus, Zijn hoofd zalfde met kostbare mirre, alsof zij Hem vanuit een diep geloof tot hogepriester wilde zalven. (Zie Matth. 26:7). De Hebreeënbrief noemt Hem ook onze hogepriester. De apostel Petrus schrijft in zijn brief, dat wij priesters zijn. (1 Petr. 2:5,9). Jezus is de gezalfde hogepriester, wij zijn gewone priesters. Dat is niet een status, maar een omschrijving van het werk dat wij moeten verrichten. Wij moeten als priesters werkzaam zijn in de dienst van de Heer. Zo moet er de ene keer vuil werk gedaan worden (zoals het schoonmaken van het altaar), de andere keer zwaar werk (zoals het naar de top van het altaar brengen van het offervlees), een volgende keer belangrijk werk (zoals het onderricht geven) en een andere keer heilig werk (zoals de dienst der verzoening - zie 2 Kor. 5: 18, 19).

Jezus is de gezalfde hogepriester. In Hem zijn ook wij gezalfden. (1 Joh. 2:20,27). Wij hebben niet apart een eigen zalving ontvangen. Zoals de priesters "in Aäron" gezalfd waren en zelf niet een aparte zalving nodig hadden, zo hebben ook wij niet een aparte zalving ontvangen, maar zijn wij gezalfden "in Hem." Wij brengen geen verzoening meer tot stand.

Dat is eens en voor altijd geschied. Het woord der verzoening is nu aan ons toevertrouwd. Wij zijn getuigen van Christus, om mensen die Hem nog niet kennen, toe te roepen: *"laat u met God*

verzoenen.” (2 Kor. 5:20).

De priester en het bloed

Er waren veel priesters nodig om al het werk in de voorhof te kunnen doen. Het altaar moest verzorgd worden. As moest worden verwijderd.

Hout moest naar boven gebracht en op het vuur gelegd worden. De stukken offervlees moesten gezouten en naar de top van het altaar gebracht worden. De spijsoffers moesten naar het altaar gebracht worden. Het plengoffer moest worden uitgegoten, enzovoorts.

Het meest belangrijke werk in de dienst der verzoening had te maken met het bloed. Nadat de priester het bloed dat uit het offerdier stroomde in een gouden of zilveren schaal had opgevangen, ging hij met dit bloed verzoening bewerken. Als er een brand- of schuldoffer gebracht werd, zelfs ook als er een vredeoffer gebracht werd, bleef hij met de schaal bloed bij het altaar staan. Als er een zondoffer gebracht werd, ging de priester met de schaal bloed naar het heilige. Onder het lopen roerde hij in de schaal, opdat het bloed onderweg niet zou beginnen te stollen.

Als er een brand-, schuld-, of vredeoffer gebracht werd, ging de priester dus niet met de schaal bloed naar het heilige, maar bleef hij met de schaal bloed bij het altaar staan. Nu ging hij het meest belangrijke werk verrichten. Hij ging nu het bloed tegen het altaar sprengen. Dit deed hij niet door heel voorzichtig een aantal druppels tegen het altaar te sprenkelen, maar door op een bijzondere manier het bloed tegen het altaar te spatten.

Terwijl het offerdier aan de noordkant van het altaar geslacht was, deed de priester een paar stappen in de richting van de poort van de voorhof, zodat hij kwam te staan bij de noordoostelijke hoek van het altaar. Nu moest hij met één beweging een plas bloed tegen twee zijkanten van het altaar werpen. In één keer werpen moest het bloed zowel tegen de noordkant als tegen de oostkant van het altaar geworpen worden.

Daarbij mocht de schaal na deze ene sprenging niet leeg zijn, want hij moest ook nog bloed tegen de beide andere zijanten van het altaar werpen. De priesters moesten dus een goede vaardigheid bezitten om op deze wijze het bloed te kunnen werpen.

Nadat het bloed aan de noordoostelijke hoek tegen het altaar geworpen was, liep de priester om het altaar heen naar de zuidwestelijke hoek.

Opnieuw moest de priester met één beweging het bloed tegen de twee zijanten van het altaar werpen. Zo gehoorzaamden de priesters aan de opdracht: *"De priesters zullen het bloed brengen en dat sprengen rondom op het altaar."* (Lev. 1:5). Het zal duidelijk zijn dat de priesters voor dit sprengen niet eerst de opgang beklommen en het bloed bovenop het altaar sprengden. Het gebeurde aan de buitenkant van het altaar, aan de onderkant, terwijl de priester gewoon op de grond stond.

Als er daarna nog bloed in de schaal was overgebleven, werd dit aan de voet van het altaar op de grond uitgestort.

Als er een zondoffer gebracht werd, handelde men op een andere wijze met het bloed. Dan ging de priester met de schaal bloed naar het heiligdom. Hij ging er mee naar het eerste vertrek, het heilige. Daar bleef hij staan voor de voorhang, die het heilige scheidde van het heilige der heiligen. In het heilige der heiligen stond de ark des verbonds. Daar woonde God. Alleen de hogepriester mocht hier slechts één keer per jaar komen, namelijk op de grote verzoendag. Staande voor de voorhang, doopte de priester een vinger in de schaal bloed en sprenkelde nu echt het bloed. Zeven maal doopte hij zijn vinger in het bloed om het te sprenkelen op de grond vóór de voorhang, in de richting van de ark (dat is in de richting van God!). Daarna bracht hij wat bloed aan de vier hoeken van het reukaltaar, aan de horens van dit altaar.

Hierna verliet hij het heilige en keerde hij terug naar het altaar, waar de rest van het bloed aan de voet van het altaar werd uitgestort.

Terwijl bij de brand-, zond- en vredeoffers het bloed met kracht

tegen het brandofferaltaar geworpen werd, werd bij het zondoffer het bloed voorzichtig in het heiligdom gesprenkeld.

De verzoening

De vraag kan gesteld worden, wanneer en waardoor de eigenlijke verzoening tot stand kwam. Was dit op het moment, dat de offeraar met zijn offerdier bij het altaar kwam, of als hij zijn handen op de kop van het dier legde? Was het, als hij zijn zonde beleet, of als hij de poten van het dier vastbond? Was het, als hij het dier doodde, of als hij zei: "Zo had ik gedood moeten worden!"? Was het als hij het dier in stukken sneed, of als het vlees op het altaar in het vuur verbrandde? Of was het als het bloed uit het offerdier stroomde, als het dier zijn bloed gaf en de priester dit in de schaal opving? Wanneer en waardoor vond de eigenlijke verzoening plaats?

Er was geen verzoening, toen de offeraar zich vereenzelvigde met het offerdier en zijn handen op de kop van het dier legde. Er kwam geen verzoening, toen hij het dier doodde. Zelfs het feit dat het bloed uit het offerdier stroomde, bracht geen verzoening! Ik benadruk dit nogmaals: Het feit dat het offerdier stierf en het feit dat het offerdier zijn bloed gaf, betekende niet, dat er nu verzoening tot stand gekomen was. Pas op het moment dat het bloed bij God gebracht werd, kwam de verzoening tot stand. Dat betekende bij het brand- en het schuldoffer, dat op het moment dat het bloed tegen de vier zijden van het altaar geworpen was, er verzoening tot stand gekomen was. Dat betekende bij het zondoffer, dat op het moment waarop het bloed in het heilige op de grond gesprenkeld en aan de vier horens van het reukaltaar gestreken was, er verzoening was.

Alleen als het bloed "bij God", als het bloed "voor Gods aangezicht" gebracht was, kwam er verzoening. Alle andere handelingen waren wel noodzakelijk, maar de eigenlijke verzoening kwam pas op het moment dat het bloed bij God gebracht was, op het moment waarop God getoond werd, dat de straf voltrokken was en het plaatsvervangende bloed gevloeid had.

Het was niet belangrijk, dat de omstanders in de voorhof op de hoogte gebracht werden van het feit dat het offer gebracht was. Het was niet belangrijk dat de hogepriester wist dat het offer gebracht was. Het was belangrijk, dat God het wist. Hij is de Rechter van de ganse aarde. Tegen Hem was gezondigd. Hij had bepaald dat de mens gestraft moest worden. Nu moest Hij weten, dat de straf voltrokken was; plaatsvervangend voltrokken aan het offerdier.

Daarom moest het bloed bij God gebracht worden.

Hoewel de offeraar zelf het dier doodde, was hij niet degene, die het bloed van het offerdier bij God bracht. Hij moest zelf de straf aan het offerdier voltrekken. Hij mocht in feite zijn eigen dood beleven, als hij het offerdier slachtte, maar het werk der verzoening kon hij niet doen. De verzoening kwam alleen tot stand door het werk van de priester. Daarom staat er ook meerdere keren: *"Zo zal de priester over hem verzoening doen."* (Zie bijvoorbeeld Lev. 4:31). De priester is de man, *"die verzoening doet."* (Lev. 7:7).

Jezus en de verzoening

Dit alles is op een bijzondere wijze in vervulling gegaan. De Here Jezus is het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. Waardoor kregen wij van Hem de verzoening? Wat was het meest belangrijke wat Hij voor ons deed? Toen Hij stierf aan het kruis werd aan Hem de straf voltrokken, die aan ons voltrokken had moeten worden. Hij stierf in onze plaats, zoals het offerdier stierf in de plaats van de zondaar. Zoals het vlees van het offerdier op het altaar gelegd werd, zo werd Hij aan het kruis gehangen. Eigenlijk was het kruis Zijn altaar.

Maar de Here Jezus heeft toch Zijn bloed gegeven? Wat betekent dat dan? Wat is er met Zijn bloed gebeurd? Hoe heeft Hij voor ons de verzoening bereikt? De Hebreeënbrief geeft op deze vraag het antwoord:

"Maar Christus, opgetreden als hogepriester der goederen, die gekomen zijn, is door de grotere en meer volmaakte tabernakel, niet

met handen gemaakt, dat is, niet van deze schepping, en dat niet met het bloed van bokken en kalveren, maar met Zijn eigen bloed, eens voor altijd binnengegaan in het heiligdom, waardoor Hij een eeuwige verlossing verwierf.” (Hebr. 9: 11, 12).

U leest het goed: De Here Jezus heeft Zijn eigen bloed ook "bij God" gebracht. Hij is het hemels heiligdom binnen gegaan en heeft God de Vader getoond, dat Hij de straf gedragen had in de plaats van de mensen. Zo bracht Hij Zijn verzoenend bloed voor het aangezicht van de Vader, waardoor Hij eens en voor altijd een eeuwige verlossing voor ons verwierf! Als de Here Jezus alleen naar de aarde gekomen was om zieken te genezen en doden op te wekken, was er geen verzoening voor ons geweest. Als Hij alleen geleden had, gepest was, bespot en geslagen, als Hij aan het kruis had gehangen en aan dat kruis gestorven, ja, als Hij ook nog uit de dood was opgestaan, dan had Hij daar wel onze straf kunnen dragen, maar dan was het niet voldoende geweest. Dan hadden de mensen van Jeruzalem geweten wat er gebeurd was. Maar het ging niet om de mensen van Jeruzalem, het ging om God. Daarom moest aan God getoond worden, dat de straf gedragen was. Het was niet voldoende dat Hij stierf; Zijn bloed moest in het heiligdom gebracht worden, net zoals dit in de tabernakel en in de tempel geschiedde. Nu dit gebeurd is, nu is er verzoening. Nu is er een eeuwige verlossing! Het waren onze zonden, die de Here Jezus aan het kruis deden sterven.

Zoals de offeraar in zekere zin mee stierf als zijn offerdier stierf; zoals de offeraar in zekere zin zijn eigen dood beleefde als zijn offerdier geslacht werd, zo zijn wij ook gestorven, toen de Here Jezus aan het kruis stierf. Wij zijn met Hem gestorven. (Gal. 2:20). Zijn dood was onze dood. Zijn opstanding is zelfs onze opstanding geworden. Door onze zonden waren wij betrokken bij Zijn sterven. Maar wij hebben geen deel aan het werk van de verzoening. Het was de priester die het heiligdom binnenging. Als de grote hogepriester ging de Here Jezus het hemels heiligdom binnen om het bloed, dat Hij als offerlam gegeven had, bij de Vader te brengen. Zo waren op dat moment hogepriester en offerlam in Hem verenigd.

Voorwaarden voor de priesters

Zoals de offeraar niet gedachteloos een offer mocht brengen, zo mocht een priester ook niet gedachteloos zijn werk verrichten. Bij alles wat hij deed, moest hij steeds met zijn gedachten gericht zijn op het bijzondere werk dat hij verrichtte. Als hij een brandoffer bracht, moest hij zijn gedachten bepalen bij het brandoffer. Hij mocht niet met zijn gedachten afdwalen naar een zond- of schuldoffer. Hij mocht zeker niet met zijn gedachten afdwalen naar andere zaken. Een priester, die bij het brengen van een offer dacht aan een heerlijke maaltijd of een vrije avond, was niet geschikt voor zijn bijzondere bediening! Als hij met het bloed van het offerdier verzoening ging bewerken voor de man die nog altijd bij het altaar stond, mocht hij alleen nog aan die man denken en niet aan andere mensen. Als hij het bloed aan de horens van het reukaltaar streek, moest hij zichzelf voorhouden voor wie hij dit deed. Als hij het bloed tegen het brandofferaltaar in de voorhof wierp, moest hij denken aan de man die bij hem stond en ten behoeve van wie hij dit nu deed. Hij verrichtte een handeling voor een ander. Daarom mocht die ander ook niet uit zijn gedachten verdwijnen.

Toen de Here Jezus Zijn leven aan het kruis van Golgotha gaf en later in het hemels heiligdom met Zijn eigen bloed binnenging, deed Hij dat ook niet gedachteloos. Toen dacht Hij aan een verloren wereld. Hij dacht aan verloren mensen. Hij dacht aan u. Hij dacht aan mij. Hij had ons lief. Hoewel wij nog niet geboren waren, kende Hij ons reeds.

Hoewel wij nog niet gezondigd hadden, omdat wij nog niet geboren waren, gaf de Heer Zich reeds volledig over, ook voor u en mij, omdat Hij ons liefhad.

De priester moest niet alleen denken aan waar hij mee bezig was en ten behoeve van wie hij het werk der verzoening verrichtte, hij moest zich ook steeds bewust zijn, dat hij in heilige dienst stond, dat hij aan het werk was in de tabernakel of de tempel van God. Hij verrichtte zijn werk niet in het huis van een mens, of in het paleis van een koning, maar in het huis van God. Hij moest zich

bewust zijn, dat als hij met het bloed het heilige binnenging, of als hij met het bloed naar het brandofferaltaar ging, dat hij dan in feite "naar God" ging. Hij bracht het bloed "voor God", voor Gods aangezicht. Geen ogenblik mocht hij God vergeten.

Geen ogenblik mocht hij vergeten dat dit offer voor God was. Geen ogenblik mocht hij vergeten welk een eer het was, dat hij voor God mocht naderen om voor een zondig mens verzoening te bewerken. Geen ogenblik mocht hij vergeten, dat de Here een welbehagen in het offer had en dat Hij met welbehagen het offer, dat de zondaar zou vrijpleiten, zou aanschouwen en aanvaarden. God verheugde Zich in de offers die gebracht werden, omdat de offers de relatie tussen God en Zijn kind herstelden. Zo waren de offers een liefelijke reuk voor de Here. De Hebreeënbrief vertelt ons, dat de Here Jezus Zich ook verheugd heeft over het resultaat van Zijn verzoeningswerk. (Hebr. 12:2). De profeet Jesaja had daar in vroeger tijden reeds van geprofeteerd, toen hij schreef:

"Het behaagde de HERE (dat is God de Vader) Hem (dat is Zijn eigen Zoon) te verbrijzelen." (Jes. 53:10).

8. Het altaar

Wie nadenkt over de offers, die in de tabernakel en in de tempel gebracht werden, moet ook nadenken over het altaar, waarop deze offers werden gebracht. Wij moeten zowel het altaar uit de tabernakel als het altaar uit de tempel bestuderen.

Bij de bestudering van het altaar uit "de" tempel, kan de vraag gesteld worden: "Uit welke tempel?" Er worden in de Bijbel namelijk verschillende tempels genoemd. Na de tijd van de tabernakel kwam de tempel van Salomo: de eerste tempel. Deze tempel werd verwoest door Nebucadnezar, toen de inwoners van Juda en Jeruzalem in ballingschap gingen naar Babylonië.

Na de terugkeer uit de ballingschap werd er ten tijde van Ezra direct een begin gemaakt met de bouw van een nieuwe tempel, de tweede tempel. Deze tempel was niet zo mooi als de prachtige tempel die Salomo had laten bouwen. Koning Herodes heeft echter veel aandacht aan deze tweede tempel besteed, waardoor het een prachtig bouwwerk werd. Daarom kreeg deze tempel ook wel de naam "de tempel van Herodes".

Deze tweede tempel werd verwoest, toen de Romeinen de stad Jeruzalem en de tempel verwoestten. Dit gebeurde in het jaar 70 na Christus. Na die tijd is er geen nieuwe tempel meer gebouwd.

Toen het volk nog in ballingschap was in Babylonië, had de profeet Ezechiël al gezien, dat er een nieuwe tempel gebouwd zou worden, waarin de heerlijkheid des Heren net zo duidelijk aanwezig zou zijn als in de tabernakel en in de tempel van Salomo. (Ezech. 40:1 e.v.). Ezechiël beschreef zelfs precies hoe deze tempel er uit zou zien. Het zou de tempel zijn, die te Jeruzalem zou staan in de tijd, dat er blijvende vrede op aarde zou zijn, dat wil zeggen in de Messiaanse tijd. Terecht hebben zij, die uit de ballingschap terugkeerden, de tweede tempel niet gebouwd, zoals Ezechiël had gezegd. De tempel zoals de profeet Ezechiël heeft beschreven, is de tempel van de toekomst, die eens te Jeruzalem gebouwd zal

worden. Wanneer deze tempel gebouwd zal worden, is niet te zeggen. Dàt deze tempel gebouwd zal worden, is zeker. Gods Woord zegt het!

Voordat wij het altaar uit de tabernakel willen bestuderen, willen wij eerst wat meer aandacht besteden aan de altaren, die in de eerste en tweede tempel stonden, evenals aan het altaar, dat eens in de toekomstige tempel zal staan. De studie van deze altaren kan ons namelijk helpen bij de studie van het altaar uit de tabernakel. Wie namelijk zonder verdere studie, en zonder vergelijking met de andere altaren en zonder vergelijking met de verschillende woorden en betekenissen die daar gegeven worden, het altaar van de tabernakel gaat bestuderen, komt tot heel andere resultaten, dan hij die er wat meer studie van maakt.

Bij de bestudering van de verschillende altaren wordt als maat steeds opgegeven de "el". Deze maat wordt "el" genoemd, omdat wij in onze taal geen woord hebben voor de bedoelde maat en omdat hij een beetje in de buurt ligt van de Nederlandse el. Wij zullen ook steeds spreken over deze el. Bedenkt u dan wel, dat het bij tabernakel en tempel gaat om de heilige "el", die 60 cm bedraagt.

Het altaar moest veilig zijn

Wie aan een altaar denkt, denkt meestal aan een altaar, zoals de aartsvaders ze gebouwd zullen hebben: een aantal stenen op elkaar gestapeld tot een hoogte van ongeveer 1,50 meter. De offeraar heeft zelf het altaar gebouwd. Op dit altaar zal hij één offer brengen. Het altaar hoeft dus geen bijzondere afmetingen te hebben, want het is niet bedoeld, om er doorlopend offers op te brengen. Het altaar in de tabernakel was echter bedoeld om er doorlopend offers op te brengen, waarbij de mensen in de voorhof zich niet zouden mogen bezeren aan de hitte van het vuur. Een altaar dat niet hoger was dan zo'n 1½ meter, zou veel te gevaarlijk zijn. Wie ziet, hoe God steeds voorschriften gaf, opdat de mensen van Israël ook in het gewone leven geen gevaar zouden lopen, zal zeker geloven, dat God ervoor gezorgd heeft, dat de mensen in de

voorhof geen gevaar zouden lopen.

Wie iets van dieren en hun angst voor vuur weet, zal zich realiseren, dat het onmogelijk is, dat een offeraar met bijvoorbeeld een stier direct naast het altaar gaat staan, waarop een groot vuur brandt. Zodra zo'n stier dat vuur ziet, is hij niet meer te houden. Een op hol geslagen stier, zou in de tabernakel alles vernield hebben.

Op het altaar brandde doorlopend vuur, dag en nacht, bij mooi weer en als de wind hard waaide. Vuur is onverzadigbaar, het wil altijd de omgeving in vlam zetten. Dat gevaar was ook aanwezig in de voorhof van de tabernakel. Het heiligdom was immers een tent, gemaakt van brandbaar materiaal. Als het altaar slechts 1½ meter hoog was, zouden de vlammen bij een beetje wind, gemakkelijk in de richting van de tent kunnen lekken en vonken zouden door de wind direct naar het heiligdom worden gedreven. Zo'n laag altaar, dichtbij de tent, zou brandgevaarlijk voor het heiligdom zijn. Hoe kon er dan een altaar zijn, waarop doorlopend offers gebracht werden, waarop doorlopend het vuur brandde, zonder dat de mensen zich aan dit vuur bezeerden, zonder dat de dieren angstig werden, zonder dat het heiligdom brandschade opliep?

Wie de altaren uit de eerste en de tweede tempel bestudeert, ontdekt, dat deze altaren zó gebouwd waren, dat niemand te dicht bij het vuur kon komen. Ook was het vuur niet zichtbaar voor de offerdieren als zij naast het altaar stonden, zodat zij er niet angstig door werden. Bij sterke wind leverde het vuur van deze altaren geen gevaar voor de directe omgeving op. Uit de beschrijving die Ezechiël geeft van de toekomstige tempel, blijkt, dat ook in die tempel het altaar zo gebouwd zal worden, dat hierdoor geen problemen ontstaan.

Wij willen deze verschillende altaren eens nader bekijken en vooral aandacht besteden aan de afmetingen van deze altaren. Wij beginnen bij het altaar van de toekomst en komen dan vanzelf terug bij het altaar in de tabernakel.

Het altaar in de toekomstige tempel

”Dit nu zijn de maten van het altaar in ellen, elk van een gewone el en een handbreedte: zijn goot is een el diep en een el breed en de opstaande rand langs de buitenkant eromheen is één span hoog. En dit is de onderbouw van het altaar: van de goot in de grond tot de onderste omloop is het twee el, en de breedte één el. En van de kleine omloop tot de grote omloop is het vier el; en de breedte één el. De vuurhaard is vier el en van de vuurhaard steken naar boven de vier horens uit. En de vuurhaard is twaalf el lang bij twaalf el breed, vierkant naar zijn vier zijden. De omloop is veertien el lang bij veertien el breed naar zijn vier zijden; de opstaande rand eromheen is een halve el en zijn goot is een el in het rond, en zijn trappen zijn naar het oosten gekeerd.” (Ezech. 43:13-17).

Uit deze beschrijving leren wij, dat het altaar uit drie lagen zal bestaan.

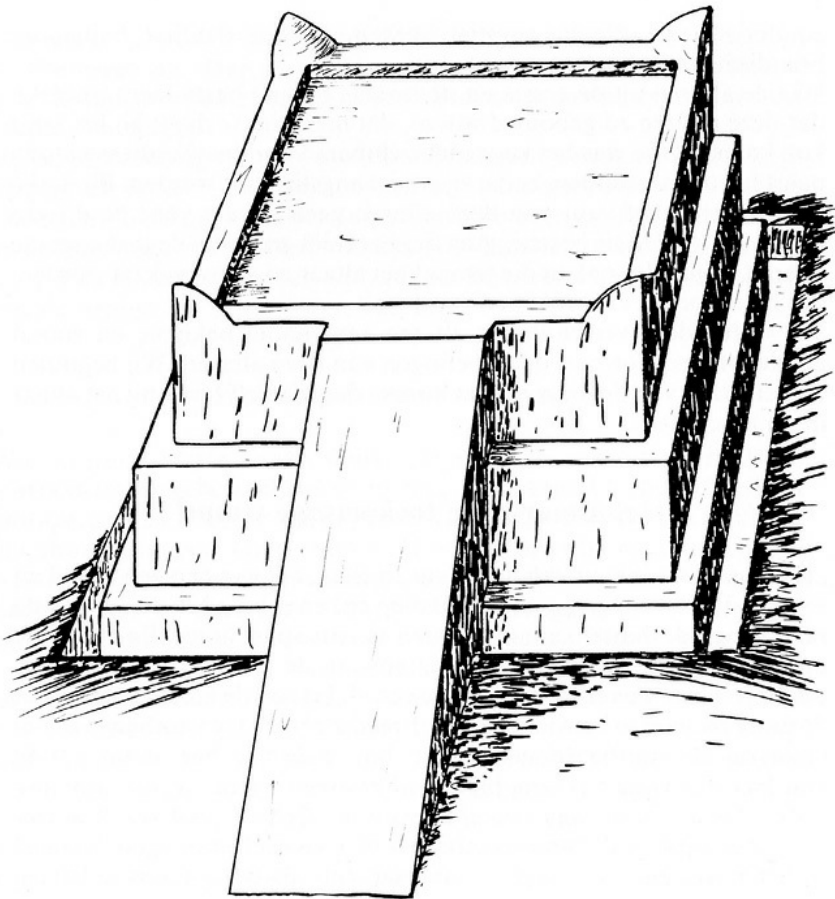
De eerste laag is de zogenaamde onderbouw. Dit is de basis of het fundament van het altaar. Deze onderbouw ligt op de grond en is 9.60 meter lang en breed. De onderbouw is 1.20 meter hoog.

Op de onderbouw ligt een tweede laag, die wij het midden of de bovenbouw zullen noemen. Deze is in de lengte en de breedte wat kleiner dan de onderbouw. Hij is 8.40 meter lang en even breed. Dit betekent, dat de onderbouw er aan alle kanten 60 cm uitsteekt. Deze 60 cm geeft een kleine omloop. Deze bovenbouw is 2.40 meter hoog.

Boven de bovenbouw komt de top van het altaar, de zogenaamde vuurplaats, die hier bij Ezechiël ook wel meteen de vuurhaard genoemd wordt. Deze top van het altaar is 7.20 meter lang en even breed. Dit betekent, dat er naast deze top - en dus op de bovenbouw - weer een omloop is van 60 cm. Deze omloop heet de grote omloop. De top zelf is opnieuw 2.40 meter hoog.

Tellen wij de verschillende hoogten op, dan blijkt, dat de totale hoogte van het altaar maar liefst 6 meter zal bedragen! Op deze hoogte kunnen zonder problemen vele offers gebracht worden. Geen mens zal, als hij dicht bij het altaar komt, zich branden. Geen dier zal angstig worden voor het felle en grote vuur op het altaar.

Terwijl er boven op het altaar een groot vuur zal branden, zal er aan de voet van het altaar rust zijn. Het altaar zal geen gevaar opleveren voor de mensen in de voorhof.

-- Altaar uit de Tempel van Ezechiël --

Het altaar uit de tweede tempel

De tweede tempel, ook wel de tempel van Herodes genoemd, was de plaats, die vele keren door de Here Jezus bezocht werd. Vele malen is hij in de voorhof geweest. En hoewel Hij de tempel "het

huis van Zijn Vader” noemde (Luk. 2:49), heeft Hij nooit een bezoek mogen brengen aan het heilige der heiligen, noch aan het heilige. In het huis van Zijn Vader mocht Hij niet verder komen dan de voorhof, omdat Hij geen nakomeling van Aäron was. Terwijl Hij in het hemels heiligdom vrije toegang had tot de troon van de Vader, had Hij deze vrije toegang niet in het aardse heiligdom.

Vele keren zal Hij bij het altaar in de voorhof gestaan hebben en gekeken hebben naar de offers, die een voorafschaduwing waren van het grote offer, dat Hij in de volheid der tijd zou brengen. (Gal. 4:4).

Wij weten, dat het altaar in de tweede tempel eveneens uit drie lagen bestond en ook 6 meter hoog was. Terwijl het altaar uit de tweede tempel net zo hoog was als het door Ezechiël beschreven altaar, was het langer en breder dan het door hem genoemde altaar. Het voetstuk, dat is de onderbouw, was maar liefst 19.20 meter lang en net zo breed. Dit voetstuk was echter niet zo hoog. Het was maar 60 cm hoog.

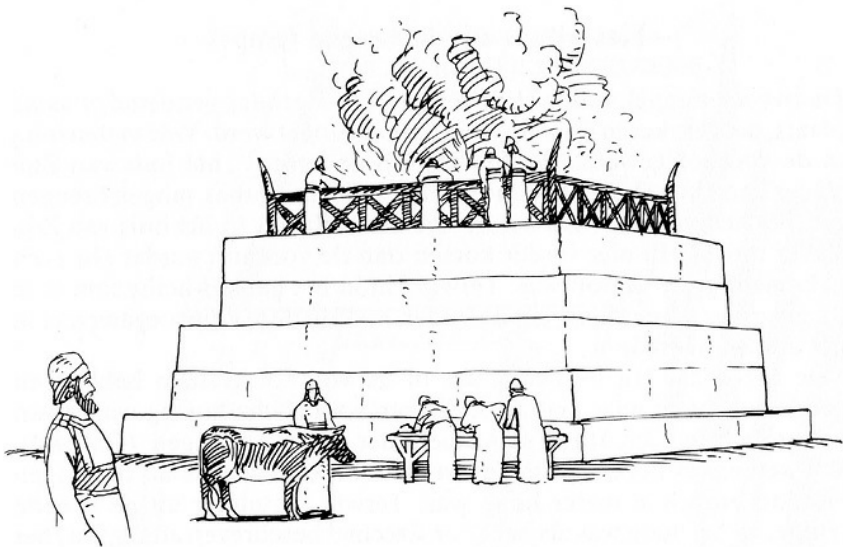
De tweede laag van dit altaar, het zogenaamde altaarblok (dat is dus de middelste laag) was 3 meter hoog en 18 meter lang en breed. Ook bij dit altaar was er dus op de onderste laag een omloop van 60 cm.

De bovenste laag, de top van het altaar, dat is de vuurhaard, was 2.40 meter hoog en 16.80 meter lang en net zo breed. Ook daar was er op de tweede laag weer een omloop van 60 cm. De totale hoogte van dit altaar was, net als het door Ezechiël beschreven altaar: 6 meter! Hoe kwamen de priesters van de grond helemaal boven op de top van het altaar bij de vuurplaats? Er was geen trap. Een trap (met treden) mocht niet bij het altaar gemaakt worden, had God gezegd. (Ex. 20:26).

Wel mocht er een opgang van beneden naar boven gemaakt worden. Zo'n opgang is een soort trap zonder treden; een hellingbaan. Deze hellingbaan was 19.20 meter lang en 9.60 meter breed. Via deze hellingbaan konden de priesters boven op de top van het altaar komen.

Het altaar uit de tempel van Salomo

"Ook maakte hij een koperen altaar; het was twintig el lang, twintig el breed en 10 el hoog." (2 Kron. 4:1). Wij hebben hier een beknopte beschrijving van het altaar uit de tempel van Salomo, waaruit blijkt, dat dit altaar op de grond 12 meter lang en 12 meter breed was, terwijl het ook weer 6 meter hoog was.

-- Altaar uit de Tempel van Salomo --

Het altaar uit de tabernakel

De altaren die hiervoor genoemd zijn, waren steeds 6 meter hoog en bestonden uit drie lagen, waarbij de bovenste laag de eigenlijke vuurplaats was. De middelste en de onderste laag hoorden wel bij het altaar, maar zij waren niet de eigenlijke vuurplaats. De eigenlijke vuurplaats was steeds maar 2.40 meter hoog. Bij deze 2.40 meter moeten wij dan ook de horens van het altaar meetellen. Deze horens waren steeds 60 cm lang. De afmeting van de bovenste laag, de top van het altaar, de vuurplaats, was, als wij de horens niet meetellen, iedere keer maar 1.80 meter hoog.

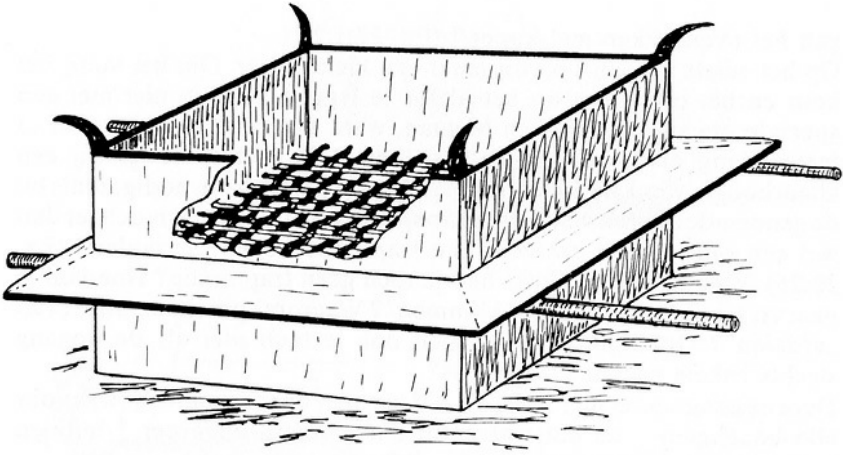
Wonderlijk, dat wij iedere keer bij de bovenste laag dezelfde hoogte tegenkomen. Hoe kwam men er bij, daarvoor iedere keer deze hoogte te kiezen? Was dit "toeval" of had God misschien indertijd een opdracht gegeven, waaraan men zich hield? Het antwoord op deze vraag zullen wij krijgen, bij de bestudering van het altaar uit de tabernakel. Hier komen wij namelijk de opdracht tegen om het altaar op een bepaalde hoogte te bouwen. Wie nauwgezet leest, komt tot de ontdekking, dat het hierbij slechts om één laag gaat; alleen de vuurplaats.

"Gij zult het altaar van acaciahout maken, vijf el lang en vijf el breed, zodat het altaar vierkant is, en drie el hoog. Gij zult hoornen aan de vier hoeken maken; de hoornen zullen daarmee één geheel vormen, en gij zult het overtrekken met koper." (Ex. 27: 1,2).

Op het eerste gezicht lijkt dit maar een klein altaar. Om het vuur, het hout en het offervlees op het altaar te leggen, hoef je niet met een speciale opgang naar boven te gaan, want het altaar is maar 5 el (3 meter) lang en breed en slechts 3 el (1.80 meter) hoog. Bij een altaarhoogte van 1.80 meter heb je geen speciale opgang nodig, zoals bij de genoemde altaren van 6 meter hoogte. Maar... waarom mocht er dan wel een opgang zijn en werd een trap (met treden) verboden? (Ex. 20:26). Voor zo'n laag altaar had je toch geen trap nodig? Hoe kun je naar zo'n geringe hoogte "opklimmen"? Waarom spreekt de Bijbel van "afdalende"? Opklimmen en afdalen doe je toch niet als de opgang slechts enkele decimeters hoog is? Deze opgang was echter zó hoog, dat je vanaf de top zichtbaar was voor alle Israëlieten - en dat waren op dat moment ongeveer 3 miljoen mensen!

De Bijbel vertelt ons, dat bij de ingebruikneming van de tabernakel, Aäron boven op het altaar een zondoffer, een brandoffer en een vredeoffer gebracht heeft. Ook vertelt de Bijbel ons, dat hij toen vanaf het altaar (dus staande boven op het altaar) het gehele volk gezegend heeft.

"Toen hief Aäron zijn handen op over het volk en zegende het; daarna daalde hij af, nadat hij het zondoffer, het brandoffer en het vredeoffer gebracht had." (Lev. 9:22).

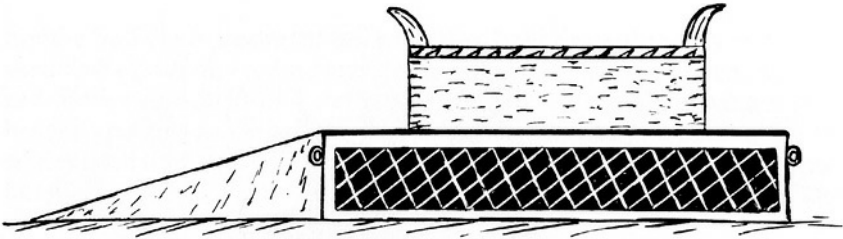
-- Altaar met traliewerk als rooster in het altaar. Ten onrechte nemen velen aan, dat het traliewerk als een rooster in het altaar geplaatst was. --

Aäron "daalde af". Hij moet dus op een behoorlijke hoogte gestaan hebben. Als de top van het altaar slechts op 1.80 meter hoogte was, zou van "af dalen" geen sprake kunnen zijn. Willen wij hiermee de cijfers uit Exodus 27: 1,2 als onjuist van de hand wijzen? Geen sprake van! Die getallen zijn juist. Hoe valt een en ander dan met elkaar te rijmen?

Het traliewerk

Wij komen nu bij één van de moeilijkste gedeelten uit de beschrijving van het altaar. Dit gedeelte kun je op verschillende manieren uit het Hebreeuws in het Nederlands vertalen. Het gevolg is, dat je dan ook iedere keer een ander resultaat krijgt. In de Nieuwe Vertaling is het als volgt weergegeven:

"Gij zult een traliewerk ervoor maken, een koperen netwerk, en op het net vier koperen ringen maken aan de vier einden. Gij zult het onder de rand van het altaar van onderen bevestigen, zodat het netwerk halverwege het altaar reikt." (Ex. 27:4,5).

-- *Altaar met traliwerk als omloop buiten het altaar. Ten onrechte nemen velen aan, dat het traliwerk van de halve hoogte van het altaar naar beneden liep. --*

Vers 4 wordt meestal als volgt gelezen: "Voor" (in de zin van: ten behoeve van) het altaar zul je ook een traliwerk maken. Er staat echter niet: "Voor het altaar.....", maar "ervóór". Niet ervoor, maar ervóór. Dat wil zeggen, dat hier niet het doel, maar de plaats, waar dat traliwerk moet komen genoemd wordt. Vóór het altaar komt het traliwerk, niet in het altaar, waar velen het tekenen, omdat ze het als een "rooster" voor het hout en het vlees beschouwen! Waar moest dit netwerk bevestigd worden? Mozes moest het koperen netwerk aan de onderkant van het altaar bevestigen. Dus niet halverwege het altaar, zoals velen menen, maar aan de onderkant.

Er staat niet, dat het traliwerk in het altaar gemaakt moest worden (dus aan de binnenkant van het altaar), maar ervóór (dat is aan de buitenkant)! Ook moest het traliwerk niet halverwege bevestigd worden, maar aan de onderkant. Een betere vertaling van dit vers is: "Maak een netwerk van koper om er omheen te gaan." Dat wil zeggen, maak een netwerk van koper aan de buitenkant van het altaar, zodat je rondom het altaar kunt lopen.

Wij zagen reeds, dat het altaar volgens de beschrijving van Exodus 27:1,2 drie meter breed was. Dat was dus de eigenlijke vuurhaard. De omloop moet breder geweest zijn, anders kon je er niet op lopen. Het traliwerk was dus breder dan de vuurhaard. Als het altaar 3 meter lang en breed was, zoals de Bijbel zegt, dan zal dit traliwerk waarschijnlijk 4.20 meter lang en breed geweest zijn, zodat je een omloop van 1 el (60 cm) had, om er omheen te gaan.

Waar bevond zich die omloop? Uw eerste gedachte zal misschien zijn: "Als het netwerk niet aan de binnenkant van het altaar zat, dan zal het wel aan de buitenkant, van de onderkant tot

halverwege het altaar gezeten hebben.” In dat geval zou de bovenkant van de omloop op 90 cm hoogte, dat is halverwege de hoogte van het altaar, gezeten hebben.

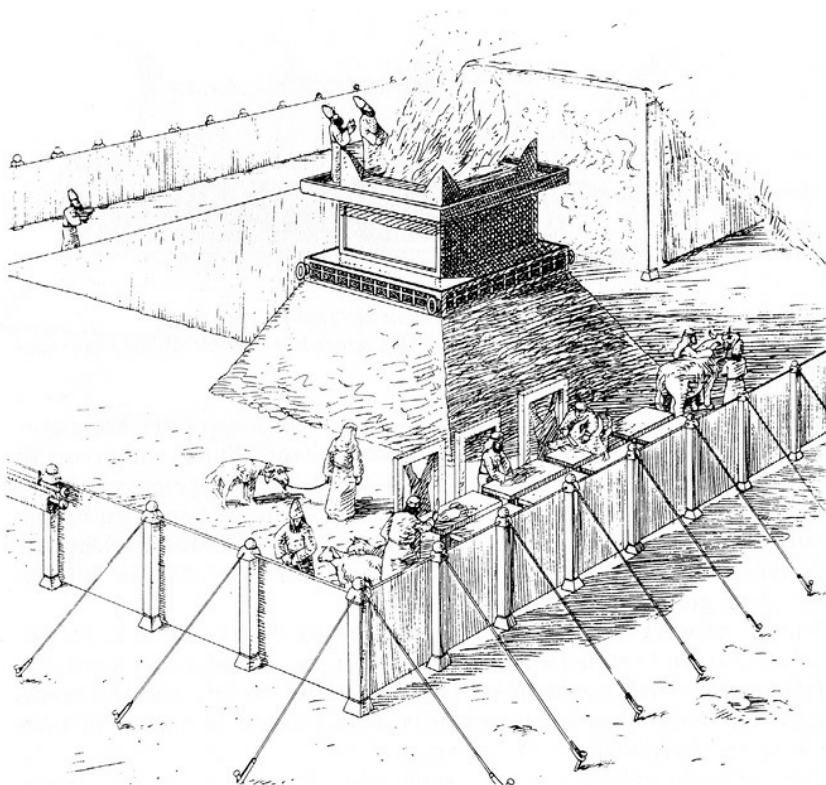
Hier, op 90 cm hoogte moet Aäron dan gestaan hebben, toen hij het volk zegende. Maar... zou hij op zo'n geringe hoogte zichtbaar geweest zijn voor ongeveer drie miljoen mensen? En "daalde" hij dan van deze geringe hoogte af? Van dit netwerk zegt Exodus 27:5 (zie ook Ex. 38:4) duidelijk, dat het "onder de rand van het altaar, van onderen, bevestigd moest worden." Het kon dus niet aan de bovenkant van het altaar, als een opstaande rand die omhoog stak, gemaakt zijn. Dan zouden de horens van het altaar verdwenen zijn achter deze rand.

Het kon ook niet aan de onderkant van het altaar gemaakt zijn als een opstaande rand, die omhoog stak. Het traliewerk zat óf aan de bovenkant van het altaar en liep vandaar naar beneden, óf het zat aan de onderkant van het altaar en liep vandaar naar beneden.

De rabbijnen vertellen ons, dat dit netwerk niet aan de bovenkant van het altaar bevestigd was, maar aan de onderkant. Het was aan de onderkant van het altaar bevestigd en was onder het altaar gemaakt. Zij vertellen ons, dat dit netwerk 1 el hoog was. De horens staken één el boven het altaar uit en het netwerk was één el onder het altaar. Het altaar zelf was 3 el (180 cm) hoog.

De totale hoogte van altaar, horens en netwerk bedroeg 5 el, dat is 3 meter.

Exodus 27:5 zegt, dat het netwerk halverwege het altaar reikte. Dat wil zeggen, dat wij met deze 3 meter op de helft van de totale hoogte van het altaar gekomen zijn! Wij moeten onder dit netwerk dus nog eens 5 el (3 meter) denken, zodat de totale hoogte waarop de top van het altaar zich bevond 10 el (6 meter) was. Dat is dezelfde hoogte, die wij zagen bij de altaren in de verschillende tempels, namelijk 10 el, dat is 6 meter.

-- Altaar uit de tabernakel Correct: De omloop is **onder** het altaar geplaatst. --

Is dit betrouwbaar?

Is dit alles nu vanuit de Bijbel zelf als betrouwbaar te aanvaarden? Denken wij nogmaals aan Aäron, die het gehele volk zegende, dan realiseren wij ons, dat dit inderdaad vanaf zo'n hoogte mogelijk was.

Ook begrijpen wij waarom in hetzelfde vers (Lev. 9:22) staat, dat Aäron van het altaar "afdaalde". Afdalen doe je van iets dat hoog is. Van zo'n hoog altaar kon Aäron inderdaad afdalen! Nu begrijpen wij ook, waarom Exodus 20:26 spreekt over het "opklimmen" naar het altaar! Zo ook is het nu begrijpelijk, waarom er geen trap (Ex. 20:26) mocht zijn, maar er een opgang,

een "hellingbaan" moest zijn.

Als de priesters over een trap omhoog klommen, zou men onder hun priesterkleed kunnen kijken. Dat is onmogelijk, als de grootste hoogte van het altaar slechts 3 el (1.80 meter) zou bedragen. Bij zo'n geringe hoogte had Gods opdracht om geen trap (met treden) te maken, zodat niemand onder de kleding van de priesters zou kunnen kijken, weinig nut. Zo'n voorschrift had wel nut, als de top van het altaar op 6 meter hoogte zou zijn en de opgang hen naar deze hoogte zou leiden. Nu er echter geen trap, maar een opgang naar de top van het altaar leidde, was het niet mogelijk, dat de Israëlieten onder het priesterkleed keken, als de priesters naar de top van het altaar gingen.

In Exodus 20:24,25 wordt gesproken over twee altaren, die de Israëlieten moesten maken; één van aarde en één van steen. Vergis u niet: Hier wordt niet gesproken over altaren, die de Israëlieten privé mochten maken, want dat mochten zij niet. De Israëlieten mochten uitsluitend offeren op de plaats, die God had aangewezen.

Bij aankomst in het beloofde land, op de berg Ebal (Deut. 27:4-8) en later in de voorhof van de tempel stond een altaar van stenen. Hiernaar verwijst vers 25. Waar heeft dan ooit een altaar van aarde gestaan? Het altaar in de tabernakel was immers van koper? Gedeeltelijk! Het bovenste deel (de vuurplaats en het netwerk) was inderdaad van koper.

Dit koperen gedeelte werd echter steeds gevuld met aarde en geplaatst op het onderste deel van... aarde! Dat onderste deel was niet slechts een verhoging, maar behoorde wezenlijk tot het altaar. Daarom wordt het ook "altaar" genoemd! Vanwege deze vulling en verhoging (die waarschijnlijk door planken gestut werd), werd het altaar in de tabernakel ook wel het "altaar van aarde" genoemd. De priesters moesten het offervlees naar de vuurplaats (op 6 meter hoogte) brengen.

Hiervoor moest er dus een opgang gemaakt worden. De lengte van deze opgang bedroeg 30 el (18 meter). In deze 18 meter lengte moest een hoogte bereikt worden van 6 meter! Deze opgang was

dus behoorlijk steil! De opgang was 3 el (1.80 meter) breed en gemaakt van aarde, gestut door planken. De planken staken boven de aarde uit, zodat de opgang een rand had, waardoor de priesters beschermd waren en niet van de opgang konden vallen. Bovenop de vuurplaats was een omloop van waarschijnlijk 1 el (60 cm) breed, met een opstaande rand, om de priesters te beveiligen, zodat ze niet van het altaar zouden vallen. Over deze omloop konden de priesters lopen, als zij het altaar moesten verzorgen, als zij het vlees op het altaar moesten leggen, en ook, als zij bij sommige offers het bloed van het offerdier aan de vier horens van het altaar moesten sprengen.

Het koperen netwerk, gaf een tweede, lagere omloop. Deze tweede omloop was bedoeld als sieraad, maar diende ook als opvang voor wat eventueel van de vuurplaats viel.

Is het belangrijk, dat wij dit weten?

Is het belangrijk, dat wij de afmetingen van het altaar zo precies weten? Maakt het wat uit, of de top van het altaar in de tabernakel 1,80 meter of 6 meter hoog was? Kan het ook maar iets betekenen voor ons geloof? Is dit niet slechts dode theorie? Bedenk, dat het altaar spreekt van het kruis van de Here Jezus. Wie keek naar de plaats van het gericht, waar de stukken offervlees lagen, moest omhoog kijken. Wie keek naar de plaats, waar aan het offerdier de straf werd voltrokken in plaats van aan de zondaar, waardoor die zondaar nu vrij was, moest omhoog kijken! De zondaar moest omhoog kijken, net als indertijd bij de koperen slang, waar de mensen omhoog moesten kijken om in leven te blijven.

Omhoog kijken wil zeggen: Naar God kijken en je heil van Hem alleen verwachten. Dat werd reeds uitgebeeld door de hoogte van het altaar. De plaats waar het offerdier de straf droeg voor de zondaar, was een verhoogde plaats. Het offer werd naar een verhoogde plaats gebracht. Anders gezegd: Het offer werd verhoogd! Ook de koperen slang werd op een verhoogde plaats gebracht. De Here Jezus zei eens:

"En gelijk Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, zó moet ook

de Zoon des mensen verhoogd worden, opdat een ieder, die gelooft, in Hem eeuwig leven hebbe.” (Joh. 3:14,15).

Het evangelie van Johannes noemt de kruisdood van de Here Jezus meerdere keren Zijn verhoging! (zie bijvoorbeeld Joh. 8:28; 12:32,34). De Here Jezus werd ook verhoogd, opdat de mensen, die aan de voet van Zijn kruis stonden, zouden opzien naar de Here Jezus Zelf en ook tot God. Wie bij het kruis omhoog kijkt en zijn heil van God verwacht, zal het ook zeker ontvangen!

Er is nog een reden om aandacht te besteden aan de hoogte van het altaar. Stel u voor, dat u degene bent, die met zijn offer bij het altaar geweest is. U keert weer terug naar uw tent, die in de buurt van de tabernakel staat. Of u verlaat de tempel, om via de Olijfberg naar uw huis terug te keren. U loopt de voorhof uit en wandelt terug naar uw tent. Of, als u liever aan de tempel te Jeruzalem denkt, dan gaat u via het Kidrondal naar de Olijfberg, vanwaar u een prachtig gezicht hebt op Jeruzalem en de tempel. Nu kijkt u terug naar de plaats, waar u kort geleden geweest bent. U ziet het hoge altaar als een monument omhoog rijzen.

U weet, dat er inmiddels weer andere zondaars staan op de plaats, naast het altaar, waar u met uw offerdier gestaan hebt. Ook ziet u een priester lopen, boven op het altaar. U ziet, hoe hij opnieuw stukken vlees van een offerdier in het vuur legt en u weet, dat er opnieuw verzoening gedaan wordt van een zondaar. Wat u zojuist gekregen hebt, krijgt hij nu. U zou misschien geneigd zijn om even te twijfelen, of u wel echt vergeving ontvangen hebt. Of het allemaal wel echt gebeurd is. Op dit moment richt u vanuit de verte uw ogen naar het altaar en u wordt bemoedigd, vertroost en versterkt in uw geloof. Wèg is uw twijfel; u weet het zeker: u hebt vergeving ontvangen. Zoals nu de volgende zondaar vergeving ontvangt, zo hebt u het ook ontvangen. U mag er zeker van zijn: uw zonden zijn echt vergeven! Door het kijken naar het altaar, de plaats waar zonden gestraft en zondaars verzoend worden, wordt uw geloof versterkt.

Als het ‘s avonds donker geworden is, is het misschien ook even donker geworden in uw hart, doordat een gevoel van twijfel u besluipt. U zit eigenlijk een beetje droevig in uw tent. Kom dan

nog eens even uw tent uit! Richt uw oog nog eens op het altaar. Ook al is het donker, u ziet het altaar meteen. Het schijnt als een lamp in de donkere nacht. Er lopen nu geen priesters meer op het altaar, want er worden geen offers meer gebracht. Wel brandt het vuur nog steeds. Dat vuur zal de gehele nacht blijven branden. Het is goed zichtbaar. Het geeft een rode gloed in de donkere nacht. Zelfs in de donkere nacht blijft het teken, dat uw zonden vergeven zijn, zichtbaar.

U weet, dat in dit vuur nog steeds stukken offervlees liggen. Ook het vlees van het offerdier dat in uw plaats gestorven is, dat de straf voor uw zonden gedragen heeft, ligt op het altaar. U hoeft niet te twifelen. Zelfs al is het overal donker om u heen, in uw hart mag het licht van Gods liefde blijven schijnen. De hele nacht blijft het vuur branden, het gaat niet uit en u ziet het. Waar u ook bent, of u in het tentenkamp van de Israëlieten in de woestijn woont, of dat u later in het beloofde land vanaf de Olijfberg kijkt, u ziet, dat het vuur blijft branden.

Niet "een" vuur, maar "het" vuur blijft branden. Het is het vuur van God. God heeft dit vuur gegeven. Het is een teken van Zijn aanwezigheid, van Zijn liefde en genade. God bewijst u, dat er verzoening is voor uw zonden. U mag het weten: "mijn zonden zijn vergeven. Ik ben gereinigd." Laat uw oog daarom gericht zijn op het altaar.

De Hebreeënbrief neemt deze gedachte over en past die toe op de Here Jezus. Daar lezen wij:

"Laat ons oog daarbij alleen gericht zijn op Jezus, de leidsman en voleinder des geloofs, Die, om de vreugde welke vóór Hem lag, het kruis op Zich genomen heeft, de schande niet achtende en gezeten is ter rechterzijde van de troon Gods." (Hebr. 12:2).

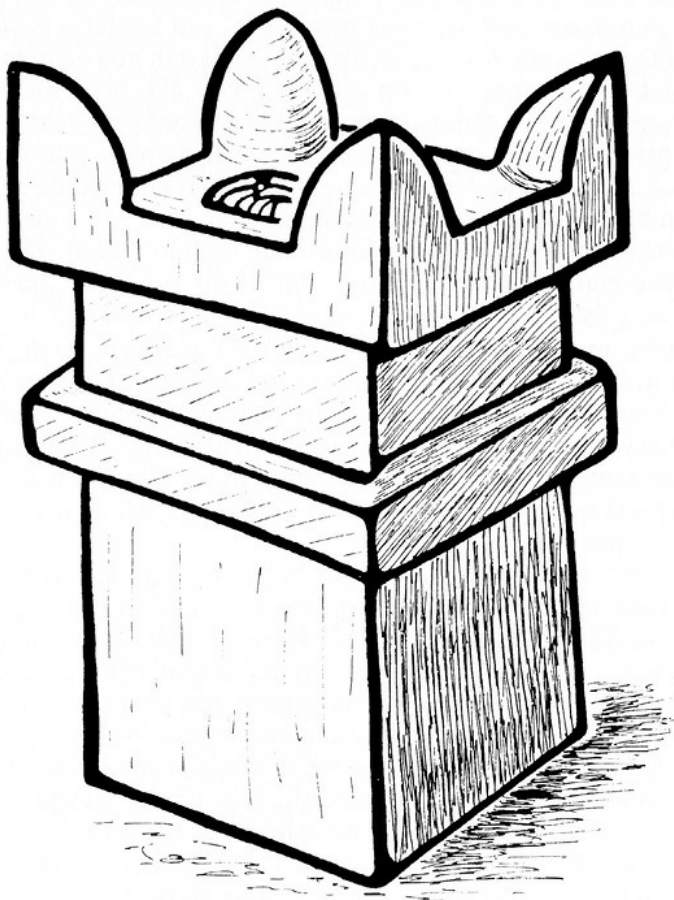
De Hebreeënbrief zegt eigenlijk:

"Kijk naar de Here Jezus als de Verzoener van je zonden, zie naar Zijn kruis, zoals de mensen uit de tijd van het Oude Testament altijd weer keken naar het altaar; bij dag en bij nacht, in voorspoed en in tegenspoed, als de zon scheen of als de lucht verduisterd was,

als het licht was in hun ziel of als het er donker was.

Het lichtgevende teken van Gods aanwezigheid, van Zijn genade, liefde en trouw, was er altijd. Het was een monumentaal teken; opvallend en voor iedereen duidelijk zichtbaar, als een licht in de nacht. Vestig daarom uw aandacht op Hem en laat uw oog altijd gericht zijn op Jezus alleen.”

Wie dat doet, zal met vreugde en goede moed de levensreis voortzetten en voltooien.

-- Altaar gevonden te Megiddo Let op de “horens” van het altaar. --

9. Op bezoek in de tempel

Wie indertijd de tabernakel binnenging, kwam onder de indruk van zijn eenvoud, grootheid en schoonheid. Wie een bezoek aan de tabernakel bracht, naderde deze, al lopend tussen de tenten van de Israëlieten, die rond de tabernakel opgesteld waren. Rondom de tabernakel was een omheining, een "muur". In die muur was een poort. De poort stond overdag altijd open, net als later de deuren van de tempel. Wat vreemd, dat veel christenen zeggen, dat deze deur of poort het beeld is van de Here Jezus, Die Zichzelf eens "de deur" genoemd heeft (Joh. 10:7), terwijl zij de deur van de tabernakel altijd dicht tekenen. Door een dichte deur komt niemand binnen! Hoe kan de deur het beeld zijn van de Here Jezus, door Wie wij tot God kunnen naderen, als die deur gesloten is? De deur van de tabernakel was niet gesloten. Hij stond uitnodigend open.

Door de poort komen de offeraars de voorhof binnen. Zij gaan naar het brandofferaltaar. Eigenlijk komen zij voor de Here. Hoewel zij het heiligdom niet mogen binnengaan, zullen zij bij het altaar God ontmoeten. Hier zullen zij door middel van het offerdier tot God naderen.

De poort van de voorhof was altijd naar het oosten gericht. Wie binnenkwam zag recht vóór zich het altaar, met aan de rechterkant (dat was dus ook altijd de noordkant) de plaats waar de dieren geslacht werden. Links van het altaar zag hij altijd de opgang naar het altaar.

Buiten de tempel

Wij gaan nu een bezoek brengen aan de tempel van Herodes, dat is de tempel waar de Here Jezus regelmatig kwam. Vóóordat wij de tempel binnengaan, kijken wij eerst nog even naar de stad Jeruzalem, die voor ons ligt.

Als vertrekpunt nemen wij de put Rogel, die in de tijd van David en Salomo nog een bron was. Wij staan ongeveer in het hart van

drie dalen: het dal Ben-hinnom, het dal van de kaasmakers en het Kidrondal. Als wij rond kijken, zien wij van links naar rechts: het dal Ben-hinnom, de bovenstad met in de verte de kamer van gehouwen stenen, de benedenstad met het dal van de kaasmakers, de vijver van Hizkia en die van Siloam, de oude Davidsstad met de tempelberg, het Kidrondal met de bron Gihon en ten slotte de Olijfberg.

In de benedenstad, links van het dal van de kaasmakers, bevindt zich het industriegebied van Jeruzalem. De naam van het dal maakt reeds duidelijk, dat er kaas gemaakt werd. Er waren pottenbakkerijen, er werd wol verwerkt, er werden zeep en parfum gemaakt, er waren smeden en zelfs edelsmeden.

Aan het eind van de benedenstad waren twee bruggen, die de bovenstad met de tempel verbonden. De brug die het dichtst bij ons is, wordt Robinsons brug genoemd. Daarachter lag de brug van Wilson. De brug dankt zijn naam aan de Amerikaanse onderzoeker Edward Robinson, die hem in 1838 ontdekte. Hij bevond zich ongeveer 12 meter ten noorden van de zuidwestelijke hoek van de tempelberg. Met één boog vormde hij een verbinding tussen het paleis van Herodes in de bovenstad en de koninklijke zuilengangen van de tempel. De brug was alleen bestemd voor hen, die tot het paleis van Herodes behoorden. Hij was 20 meter hoog, 15,5 meter lang en 13,4 meter breed. Onder de brug liep de hoofdweg langs de westelijke muur van de tempel. Deze straat was 12,5 meter breed. Aan het eind van de tempelmuur gekomen, boog de weg zich in oostelijke richting, om langs de zuidelijke muur verder te gaan naar de Huldapoorten, die de toegang boden tot het terrein van de tempel.

Wilsons brug werd in 1835 door Tobler ontdekt en in 1865 door de Engelse officier Wilson onderzocht, waarna hij naar hem genoemd werd.

De brug verbond de tempel met de bovenstad, in het bijzonder met de kamer van gehouwen stenen. Over deze brug werd het water uit Arrub, van het laag-niveau-aquaduct, de tempel binnengebracht. Over deze brug kwamen ook de priesters de tempel binnen. Vandaar de naam van de toegangspoort naar het

tempelterrein: De poort van de priesters.

Onder de Wilsons brug liep eveneens de al eerder genoemde hoofdweg. De brug had meerdere bogen, die 22 meter hoog waren. De lengte van de brug was maar liefst 90 meter! De weg die onder beide bruggen doorliep, kwam aan de zuidkant van de tempel uit op een plein. Hier bevonden zich de toegangspoorten naar de tempel, genoemd naar de profetes Hulda (2 Kon. 22:14; 2 Kron. 34:22), omdat haar graf dicht bij deze poorten was. De ene poort had een dubbele, de andere een drievoudige ingang.

Tussen de beide Huldapoorten bevonden zich, buiten de tempelmuur, een aantal rituele baden. Pelgrims die de tempel bezochten, dompelden zich hier eerst onder in het mikwe, om zich zo te heiligen, vóór het betreden van de gewijde grond.

-- Overzicht van Jeruzalem In het midden: het dal van de kaasmakers. Rechts: de oude stad van David. Helemaal rechtsboven is een deel van de tempel zichtbaar. --

Wij gaan de tempel binnen

Wij maken ons op om de tempel binnen te gaan. Vanaf het 80

meter brede plein vóór de Huldapoorten, betreden wij de 30 treden naar de Huldapoorten. Wij gaan één van de poorten door en betreden de tempelberg. Rond het gehele complex is een muur. In het noorden is deze 313 meter lang, in het oosten 470 meter, in het zuiden (waar wij nu staan) 280 meter en in het westen 485 meter. De totale lengte van de muur rond het tempelcomplex bedraagt bijna 1550 meter.

Onvoorstelbaar, zo mooi als de tempel is. Er is ook 46 jaar aan gebouwd (Joh. 2:20) door tienduizend mensen! Wij staan in de buitenste voorhof, dat is de voorhof der heidenen. Dit is een groot plein, omgeven door een prachtige zuilengang. In het noorden, oosten en westen staan twee rijen marmeren zuilen van 12,5 meter hoogte. Waar wij staan, in het zuiden, staan vier rijen zuilen. De middelste vormen een centrale hal, die twee verdiepingen hoog is. Er staan 162 pilaren in deze zuidelijke hal. Deze hal is 15 meter breed. Dit is de koninklijke zuilengang. Hier kwamen de rabbijnen bijeen. Je trof er de geldwisselaars en de duivenverkopers aan. (Joh. 2:13-25). Hier kon je ook de Here Jezus aantreffen, wandelend in de zuilengang van Salomo. (Joh. 10:23).

Een eind verderop, tien meter vóór de 20 meter hoge muur van de voorhof der vrouwen, bevond zich een muurtje van 1½ meter hoogte, dat rondom de voorhof der vrouwen was gebouwd. Overal stonden bordjes met een waarschuwing in het Grieks en Latijn, waarmee vreemdelingen (niet-Joden) gewaarschuwd werden, dit muurtje niet te passeren, omdat zij dan des doods schuldig waren.

Wij gaan het muurtje echter voorbij en via de oostelijke poort de voorhof der vrouwen binnen. Vier vertrekken zijn er in deze voorhof, in elke hoek één. Meteen rechts van ons is het vertrek van het hout. Hier inspecteren onreine priesters het hout, om te zien of er geen insecten in zitten. Rechts vóór ons is het vertrek van de melaatsen. Zij die van melaatsheid genezen zijn, laten zich hier door een priester controleren.

Links vóór ons is het vertrek waar de olie bewaard wordt. Meteen links is het vertrek, waar de nazireeërs komen, om hun haar te scheren, vóór zij hun offer brengen.

Recht vóór ons zien wij de prachtige Nicanorpoort met de 15 treden vóór de poort. Op deze treden, die een halve cirkel vormen, stonden de levieten, als zij de 15 psalmen (120-134) zongen en op de muziekinstrumenten speelden.

Wij gaan de 15 treden op naar het hogere gedeelte van de tempelberg.

Wij passeren de Nicanorpoort en staan nu in de voorhof der Israëlieten (67,5 meter breed en slechts 5 meter lang) met daarachter de voorhof der priesters (67,5 meter breed en 93,5 meter lang). Behalve de priesters komen hier alleen Israëlieten, die een offer brengen. Vrouwen mogen hier in geen geval komen.

Vóór ons zien wij het prachtige tempelgebouw. Het bestaat uit drie delen: Een 50 meter brede voorhal, met daarachter het heilige en het heilige der heiligen. Het gebouw is gemaakt van marmer en goud.

Twaalf treden leiden naar de ingang van het gebouw. Naast de ingang staan twee enorme pilaren, Boaz en Jachin genaamd. De deuren van de ingang zijn 27,5 meter hoog en 8 meter breed. Het heiligdom zelf is 30 meter hoog.

Wij staan nog steeds in de voorhof van de Israëlieten en kijken rond.

Vóór ons zien wij het altaar, met aan de rechterkant (dat is de noordkant) de plaats, waar de offerdieren geslacht werden. Aan de linkerkant van het altaar zien wij de opgang naar het altaar.

De slachtplaats

De dieren die bestemd waren voor het brand-, zond-, of schuldoffer werden alle op dezelfde plaats geslacht (zie Lev. 6:25 en 7:2), namelijk aan de noordkant van het altaar. Uit de verte kon niemand zien, of de offeraar een brand-, zond-, of schuldoffer bracht. Anders gezegd: Men kon niet zien wat voor soort zonde iemand gedaan had. Alle zondaars slachtten hun offerdier namelijk op dezelfde plaats. De offeraar werd dus niet in

verlegenheid gebracht. Hij had zijn zonde aan God beleden en het was niet nodig, dat de mensen om hem heen op de hoogte waren van zijn verkeerde daden.

Wie echter een vredeoffer bracht, hoefde dit niet aan de noordkant van het altaar te doen. Het vredeoffer mocht overal in de voorhof geslacht worden.

Het feit, dat de dieren aan de noordkant van het altaar geslacht werden, heeft een bijzondere betekenis. Het noorden spreekt in de Bijbel namelijk van de richting, waar God in de hemel woont. Zo lezen wij in Jesaja:

"Ik zal ten hemel opstijgen, boven de sterren Gods mijn troon oprichten en zetelen op de berg der samenkomst ver in het noorden." (Jes. 14:13).

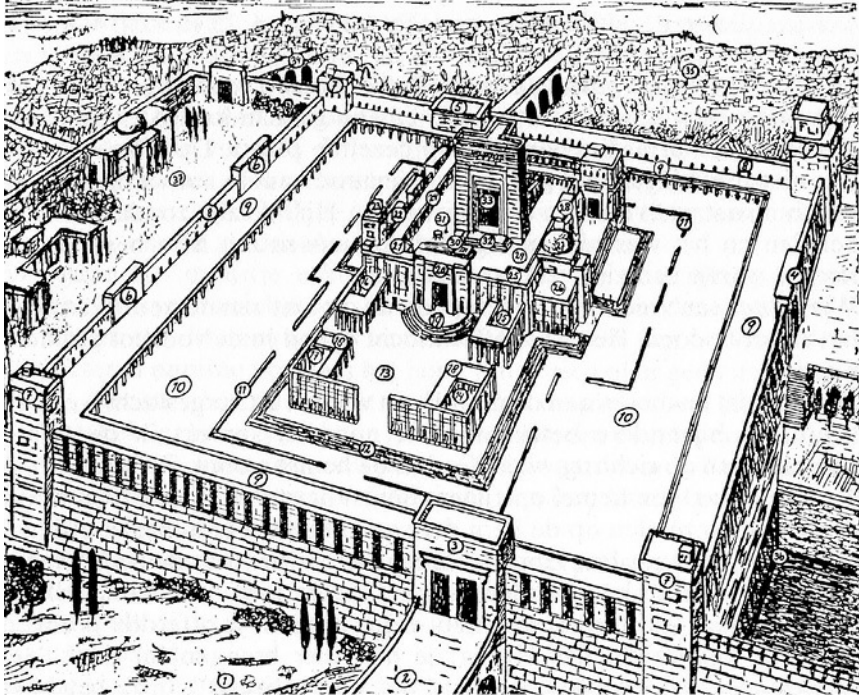
De profeet Ezechiël kreeg een visioen van de heerlijkheid des Heren, die uit het noorden kwam. (Ezech. 1:4). Aan de noordkant van het altaar je offerdier slachten, wilde zeggen: je offerdier brengen voor het aangezicht des Heren; je offerdier brengen bij God. Het Hebreeuwse woord voor noorden, dat hier gebruikt wordt, betekent niet alleen "noorden", maar ook "verborgen". Hierbij dachten de Israëlieten aan Izaks verdienste, die verborgen was en bewaard werd bij God. Wij mogen hierbij denken aan de grote verdienste van de Here Jezus Christus. Zijn verdienste wordt bewaard en is verborgen bij God.

Nooit zal Zijn plaatsvervangend sterven aan de aandacht van God ontsnappen. Altijd weer kunnen wij op grond van die verzoening tot God terugkeren! De betekenis van dit woord "noorden" duidt er ook op, dat de zondaar, die hier met zijn offerdier voor God verschijnt, zich nu verborgen mag weten bij God. Hij mag zich verborgen weten in de schuilplaats van de Allerhoogste! Waar het plaatsvervangend sterven aanvaard wordt, mag de mens zich bij God verborgen weten. *"Want gij zijt gestorven (in en met de dood van Christus) en uw leven is verborgen met Christus in God."* (Col. 3:3). Hij is onze Schuilplaats!

Aan de oostkant van het altaar, naast de opgang naar de

vuurplaats, was de asbelt, waarop het overblijfsel van de offers geworpen werd. (Lev. 1:16).

Aan de zuidkant van het altaar bevond zich de opgang, de hellingbaan, die leidde naar de top van het altaar. Rechts van de hellingbaan lag dus de asbelt.

-- De Tempel van Salomo 1.Kidrondal 2.Brug van de tempel over het Kidrondal naar de Olijfberg 3.Oostpoort 4.Noordpoort 5.Westpoort 6.Zuidpoorten 7.Wachttorens 8.Tempelmuur (ongeveer 4 meter dik) 9.Zuilengang 10.Voorhof der heidenen 11.Stenen muur van 1½ meter hoogte 12.Twaalf treden 13.Voorhof der vrouwen 14.Vertrek van de Nazireeërs 15.Vertrek van de genezen melaatsen 16.Vertrek van de olie 17.Vertrek van het hout 18.Galerij voor de vrouwen 19.Vijftien treden in een halve cirkel 20.Poort naar de voorhof der Israëlieten 21.Bakkerij voor de broden van het spijsoffer, opslagplaats van zout, vertrek voor de reiniging van de huiden 22.Waterpoort 23.Kantoor van de hogepriester, mikwe (ritueel bad) van de hogepriester, vertrek waar het reukwerk bereid werd 24.Zuilengang 25.Privé vertrek van de hogepriester 26.Vertrek van het Sanhedrin (de hoge raad) 27.Vertrek van het vuur 28.Offerpoort 29.Voorhof van de Israëlieten en van de priesters 30.Altaar met opgang. 31.Wasvat 32.Twaalf treden naar het

tempelgebouw 33.Ingang van het tempelgebouw (voorportaal) 34.Latere brug tussen de stad en de paleistuin 35.De stad Jeruzalem 36.Vijver Birkat Israil 37.Paleistuin --

Het wasvat

Tussen het altaar en het heiligdom staat het wasvat. Het is een groot reservoir, gevuld met water. Het staat niet precies in het midden van de voorhof, tussen het heilige en het altaar. Het staat wat dichterbij de plaats, waar de opgang naar het altaar begint. Aan de onderkant van het wasvat zien wij 12 tapkranen, wat ons duidelijk maakt, dat er 12 priesters tegelijk bij het wasvat terecht kunnen. In vroeger tijden waren er slechts 2 kranen. De hogepriester Ben Katien, wiens naam niet in de Bijbel voorkomt, heeft indertijd het aantal kranen tot 12 laten uitbreiden.

Steeds opnieuw zien wij priesters naar het wasvat gaan en daar laten zij het water uit de kraan over hun handen en voeten lopen. Op een wonderlijke manier wassen zij hun handen en voeten gelijktijdig. Niemand wast zittend zijn voeten. Zitten was in de tempel verboden! Ze staan zich de handen en voeten te wassen. Dat doen ze als volgt: Voorover gebogen gaan ze met hun linker hand naar hun linker voet en gelijktijdig met hun rechter hand naar hun rechter voet. Zo wassen zij gelijktijdig hun handen en voeten. Het is niet voldoende om alleen de handen te wassen, zij moeten ook steeds hun voeten wassen. De priesters droegen immers geen schoenen of sandalen. Zij liepen op blote voeten, als zij hun werk deden.

Iedere keer als een priester naar het heilige ging, om daar het bloed der verzoening te brengen, om reukwerk te branden, of om de kandelaar te verzorgen, waste hij eerst zijn handen en voeten. Als hij daarna uit het heilige kwam, waste hij opnieuw zijn handen en voeten. En iedere keer als een priester naar het altaar ging, of van het altaar afdaalde, waste hij eveneens zijn handen en voeten. (zie Ex. 30:17-21). Als u bedenkt, dat er overal bloed kon liggen, begrijpt u dat het noodzakelijk was, dat zij steeds hun voeten wassen. Wie naar het toilet geweest was, moest eveneens de handen en de voeten wassen, voordat hij de dienst in het

heiligdom mocht hervatten. Wie niet slechts "een kleine verrichting" deed (zoals dat genoemd werd), maar "zijn voeten moest bedekken", (in de NBG51-vertaling wordt dit "afzonderen" genoemd, zie Richt. 3:24 en 1 Sam. 24:4) moest daarna zelfs eerst een bad nemen. Op deze wijze moesten de priesters zich heiligen om in de dienst van God te kunnen staan.

Twaalf tafels

Wij tellen 12 tafels in de voorhof. (In het heilige stond nog een tafel; een gouden tafel. Op deze tafel lagen de toonbroden.) Vlak voor de ingang van het heilige stonden 2 tafels. Eén tafel was van marmer, de andere was van goud. Op de marmeren tafel werden iedere vrijdag de toonbroden gelegd, voordat zij de volgende dag (sabbath) naar het heilige gebracht werden, waar zij een week bleven liggen. Op de gouden tafel werden op sabbath de toonbroden gelegd, die een week in het heilige gelegen hadden. Deze toonbroden werden daarna onder de priesters verdeeld.

Verder waren er 8 marmeren tafels, die op de slachtplaats aan de noordzijde van het altaar stonden. Deze marmeren tafels stonden tussen twee zogenaamde "dwergzuiltjes" in. Hieraan zaten ijzeren haken. Na het slachten werd het offerdier aan de pezen van de achterpoten aan deze ijzeren haken opgehangen. Het offerdier hing dan met de kop naar beneden. Vervolgens stroopte de offeraar de huid van het offerdier af.

Als er veel offeraars aanwezig waren, was het niet mogelijk om alle geslachte offerdieren aan de dwergzuiltjes op te hangen. Dan legde de offeraar een dunne gladde stok met het ene eind over zijn eigen schouder en met het andere eind over de schouder van iemand anders, en werd het offerdier hieraan opgehangen en gestroopt. Het spreekt vanzelf, dat alleen een schaap of een geit op die manier gestroopt konden worden. Een rund zou te zwaar zijn om zo op te tillen.

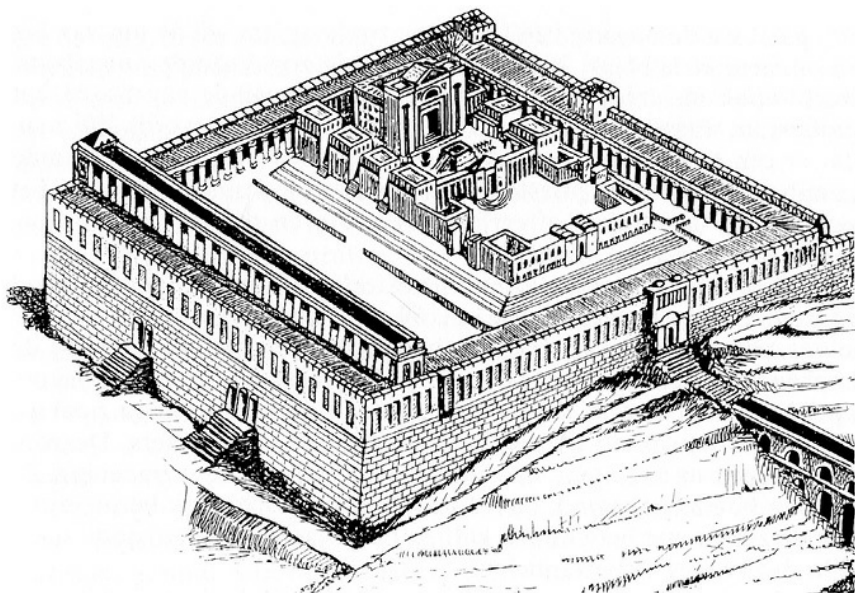
Na het verwijderen van de huid werd het offerdier in stukken gedeeld en werden de inwendige delen afgespoeld. Dit gebeurde op de marmeren tafels, die tussen de beide dwergzuiltjes stonden.

Het vlees werd hier ook gezouten.

De laatste twee tafels stonden aan de westzijde van de opgang naar het altaar. Eén van deze tafels was van marmer. Daarop werden de lichaamsdelen van het offerdier gelegd, voordat zij via de opgang naar de top van het altaar gedragen werden. Naast de marmeren tafel stond nog een zilveren tafel, waarop de 93 gouden en zilveren dienstvoorwerpen lagen, die de priesters bij hun dagelijkse dienst nodig hadden.

Naar het altaar

Wij gaan een stapje dichterbij naar het altaar in de tempel. Een gevoel van heilig onzag vervult ons. Wij staan op heilige grond. Hier, precies hier, waar nu het altaar staat, is de plaats, waar Abraham zijn zoon Izak op het altaar legde. Hier is de plaats, waar God indertijd zei, dat Hij in de nood van de mens zou voorzien. Hier is de plaats waar koning David eens zijn altaar bouwde op de dorsvloer van Arauna. Hier stond ook eens het altaar in de tempel van Salomo.

-- De Tempel van Herodes --

Terwijl wij hier staan en onze gedachten laten teruggaan naar al die bijzondere momenten uit Israëls geschiedenis, lijkt het of de tijd herleeft. In gedachten zien wij Abraham weer staan bij zijn altaar. Wij zien de ram, die hier vlakbij moet hebben gestaan, met zijn horens verward in de struiken. Wie hier komt, moet vervuld worden van een gevoel van heilige eerbied voor Gods grote daden. Wie hier komt, moet God danken, voor de wonderen van genade, die Hij aan de mens betoond heeft.

Halverwege het altaar zien wij een rode lijn, die rondom het altaar getrokken is. Deze rode lijn verdeelt het altaar in boven- en onderkant.

Als de priester het bloed tegen het altaar wierp, staande naast het altaar (zoals bij het brandoffer), dan moest hij het bloed onder deze rode lijn tegen het altaar werpen. Het bloed mocht niet boven de rode lijn komen.

Het bloed dat op de top van het altaar uitgestort werd, kwam aan de bovenzijde van de rode lijn.

Het bloed van vogels die als brandoffer geofferd werden en het bloed van het vee, dat als zondoffer geofferd werd, werd boven de rode lijn tegen het altaar gesprengd.

Het bloed van vogels die als zondoffer geofferd werden en het bloed van het vee, dat als brandoffer geofferd werd, werd onder de rode lijn gesprengd.

Wij gaan via de opgang van het altaar omhoog, tot wij de top van het altaar bereikt hebben. Nu staan wij op de zogenaamde vuurplaats.

Recht voor ons, midden op de vuurplaats, zien wij de vuurhaard, het grote vuur, waarop het vlees van de offerdieren gelegd wordt. Wij zien, dat er een soort pad is, aan de rand van het altaar, de zogenaamde "omloop", waarop de priesters rondom het vuur kunnen lopen. In het vuur liggen de stukken offervlees. Deze blijven op het altaar liggen, totdat ze helemaal verteerd zijn.

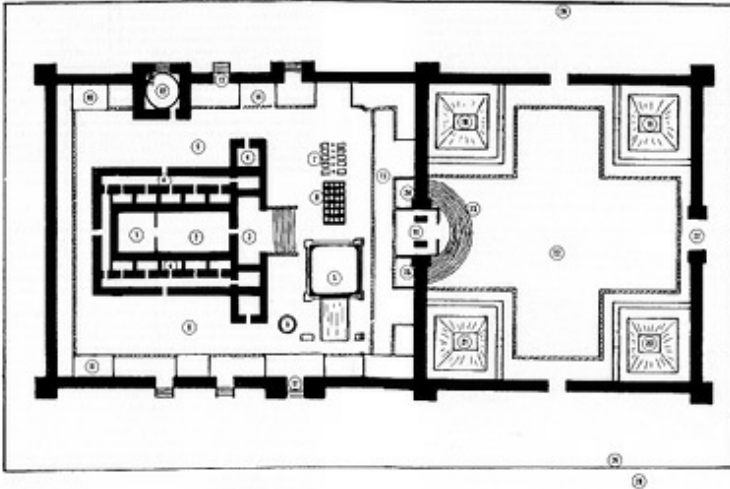
Op de hoeken van het altaar zien wij uitsteeksels, die "horens" genoemd worden. Deze uitsteeksels zijn 1 el (60 cm) lang. Ze zijn gelijk met het altaar gemaakt. Het zijn dus geen horens van een dier, die later op de hoeken van het altaar aangebracht zijn. Eigenlijk lijken ze ook niet erg op horens. Hun vorm is niet rond, maar hoekig. Aan deze hoekige uitsteeksels streek de priester het bloed van de zondoffers. Daarom zitten ze ook op het altaar. Ze zijn nodig bij de dienst der verzoening. Ze worden horens genoemd, omdat ze Aäron waarschijnlijk herinnerden aan de zonde met het gouden kalf en hem waarschuwden, nooit meer zo'n dwaze weg te bewandelen.

Naar deze horens, bovenop het altaar, vluchtte Adonia, toen hij bang was, dat Salomo hem zou doden en hij greep in zijn angst de horens van het altaar vast. (1 Kon. 1:50). Door te vluchten naar het altaar van God, plaatste Adonia zich onder bescherming van de Here God. Hij zocht zijn veiligheid bij God, bij Gods altaar. Zo werd het altaar hem tot schuilplaats in gevaar.

In de linker hoek, dicht bij ons, zien wij de meeloffers in het vuur liggen. De meel- of spijsoffers liggen niet bij het vlees, midden op het altaar, maar in de zuidwest hoek van de vuurplaats. God had namelijk van het spijsoffer gezegd:

"De zonen van Aäron zullen het voor het aangezicht des HEREN vóór het altaar brengen." (Lev. 6: 14).

"Vóór het altaar" wil zeggen: Aan de voorkant van het altaar. Dat is dié kant van het altaar, die gericht is naar het heiligdom; dat is dus de westkant. Het spijsoffer werd echter niet in het midden van de westkant geofferd, maar in de zuidwest hoek.

Plattegrond van de Tempel van Herodes 1.Heilige der heiligen 2.Heilige 3.Voorhal 4.Kamers rond het tempelgebouw 5.Altaar 6.Wasvat 7.Tafels en dwergzuiltjes 8.Ringen om dieren vast te zetten 9.Voorhof van de priesters 10.Kamer voor zout 11.Kamer voor hout 12.Vuurhuis, vertrek van het vuur 13.Offerpoort 14.Parwa-vertrek 15.Voorhof der Israëlieten 16.Nicanorpoort 17.waterpoort 18.Vertrek der melaatsen 19.Vertrek van het hout 20.Vertrek van de nazireeërs 21.Vertrek van de olie 22.Voorhof der vrouwen 23.Vijftien treden 24.Vertrek van de priesterkleding 25.Vertrek waar het dagelijks spijsoffer van de hogepriester bereid werd 26.Muurtje van 1,5 meter hoogte 27.Oostelijke poort 28.Voorhof der heidenen

Twee gleuven

In deze linker hoek zien wij ook nog een paar gleuven. De ene is bestemd voor dagelijks gebruik, de andere om slechts één week per jaar gebruikt te worden, namelijk op het loofhuttenfeest, dat ook wel "het feest" genoemd werd. (zie Joh. 7:37). Dit feest was een herinnering aan de woestijnreis, toen het volk in tenten woonde, toen zij geleid werden door de wolk- en vuurkolom (vgl. Num. 9:15-23) en zij water dronken uit de rots.

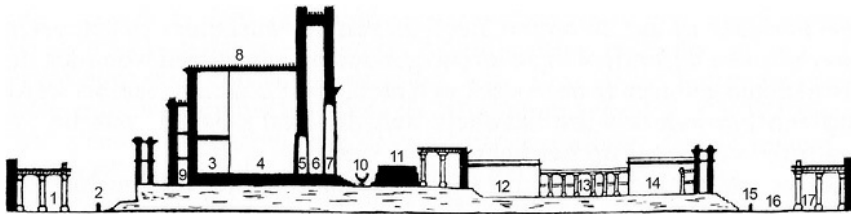
De herinnering aan de tenten, het licht van de vuurkolom en het water werd op een bijzondere wijze levend gehouden. Niet alleen woonden de Israëlieten gedurende deze week in tenten, maar ook in de tempel werd op een bijzondere wijze aandacht aan dit feest besteed, waarbij de nadruk vooral viel op het licht en het water.

Aan het eind van de eerste dag van het loofhuttenfeest verzamelden de priesters en de levieten zich in de voorhof der vrouwen, waar aan de kanten voorzieningen getroffen waren, opdat Israëlieten als toeschouwers aanwezig konden zijn. Voor mannen en vrouwen waren er plaatsen ingericht, vanwaar zij een goed zicht hadden op de dingen die komen zouden. Het is bekend, dat er tijdens de feesten regelmatig tot 210.000 mensen een plekje in de voorhof konden bemachtigen! Er stonden twee grote gouden kandelaars in de voorhof. Iedere kandelaar had vier gouden schalen, waarin dikke pitten zaten, gemaakt van de versleten broeken en gordels van de dienstkleding van de priesters. Er werden geen versleten hemden en mutsen gebruikt – waarschijnlijk werden die bewaard om pitten van te maken voor het dagelijks gebruik van de kandelaar in het heilige.

Er stonden lange ladders bij de kandelaars, waarmee jonge priesters bij de gouden schalen konden komen, om ze met olie te vullen. De gouden schalen bevonden zich op een hoogte van ongeveer 26½ meter! Het is niet zeker, of de kandelaars zelf zo hoog waren, of dat zij op een stellage gezet waren, waardoor zij deze hoogte bereikten. In ieder geval brandden de acht grote lampen op deze enorme hoogte. Zij gaven zoveel licht, dat niet alleen de voorhof verlicht was, maar ook een groot deel van het lager gelegen deel van Jeruzalem. De tempel lag immers op een berg. De jonge priesters, die langs de ladders omhoog klommen, goten 30 log, dat is ongeveer 11¼ liter olie in iedere schaal! Leden van het Sanhedrin, leraren en andere geleerden voerden in het midden van de voorhof dansen op, waarbij zij brandende fakkels in hun handen hadden, die zij omhoog wierpen en weer opvingen. Ook zongen zij lofliederen tot eer van God. De toeschouwers mochten niet deelnemen aan de dans en niet meezingen.

Op de vijftien treden naar de volgende voorhof, waarin zich het eigenlijke tempelgebouw bevond, stonden levieten met harpen, citers, cimbalen, trompetten en andere muziekinstrumenten. Zij musicerden en zongen hun liederen. Bij hen, bij de poort naar de andere voorhof, stonden twee priesters met zilveren trompetten. (vgl. Num. 10:2). Op deze trompetten bliezen zij geen bepaald lied, maar gaven zij verschillende keren enkele lange en/of korte stoten,

die bedoeld waren als een teken voor de mensen. Eén van deze trompetstoten was het sein om water te halen uit de bron van Siloam. Nu begaven de beide priesters zich op weg en wandelden langzaam door de voorhof, gevolgd door de anderen.

-- Doorsnede van het tempelgebied 1.Zuilengang rondom de voorhof der heidenen 2.Muurtje van 1½ meter hoogte 3.Heilige der heiligen 4.Heilige 5.Deur tussen voorhal en heilige 6.Voorhal of vestibule. 7.Deur naar voorhal 8.Gouden spijkers op het dak om te voorkomen dat de vogels op het dak gaan zitten 9.Vertrekken rondom het tempelgebouw 10.Wasvat 11.Altaar 12.Vertrek van olie en wijn en vertrek van de melaatsen 13.Toegang naar de voorhof der vrouwen 14.Vertrek van de Nazireeërs en vertrek van het hout 15.Muurtje 16.Voorhof der heidenen 17.Zuilengang rondom de voorhof der heidenen --

Buiten de poort, dus ook buiten het tempelterrein gekomen, draaiden zij zich om, met hun gezicht naar de tempel, naar het huis des Heren, ja, eigenlijk naar de Here Zelf. Daarop zeiden zij: "Op deze plaats keerden onze voorouders hun rug naar de tempel van God. Zij wendden hun gezicht naar het oosten en bogen zich voor de zon. Maar wij... wij richten onze ogen op God." (Zie Ezech. 8:16).

Vervolgens gingen de priesters naar de bron van Siloam om water te halen. Iedere dag van dit feest ging men op deze wijze naar de vijver van Siloam, waar de priesters een gouden kruik vulden met water. Daarna keerde men naar de tempel terug, waar het water onder bazuïngeschal, via de waterpoort, de voorhof werd binnen gebracht. Het water werd naar het altaar gebracht en bovenop het altaar in die ene gleuf uitgegoten. Dan werd Jesaja 12:3 geciteerd: "Dan zult gij met vreugde water scheppen uit de bronnen des heils" en werden er lofzangen gezongen. In hoofdstuk 1 zagen wij reeds, dat de Joden bij het water van Jesaja 12:3 aan de Heilige Geest dachten. Het is geen wonder, dat de Here Jezus eens op zo'n

Loofhuttenfeest hierop inhaakte. Toen de feestgangers in optocht met het water van Siloam voorbij gingen, riep Hij:

”Indien iemand dorst heeft, hij kome tot Mij en drinke! Wie in Mij gelooft, gelijk de Schrift zegt, stromen van levend water zullen uit zijn binnenste vloeien. Dit zei Hij van de Geest, welke zij, die tot geloof in Hem kwamen, ontvangen zouden; want de Geest was er nog niet, omdat Jezus nog niet verheerlijkt was.” (Joh. 7:37-39).

Na afloop van het feest – waarschijnlijk direct de volgende dag – kwam de Here Jezus naar de voorhof van de tempel. (Zie Joh. 8:20). Waarschijnlijk stond alles in de voorhof nog net zo, als de dagen ervoor, of was men net begonnen met het opruimen van alles wat voor het loofhuttenfeest gebruikt was. De kandelaars stonden er misschien nog, maar zij gaven geen licht meer. Nu vergeleek de Here Jezus Zichzelf met deze kandelaars, die het beeld moesten zijn van de vuurkolom uit de woestijn. Eigenlijk vergeleek de Here Jezus Zich ook met die vuurkolom. Hij zei:

”Ik ben het licht der wereld. Wie Mij volgt zal nooit meer in de duisternis wandelen, maar hij zal het licht des levens hebben.” (Joh. 8:12).

Hij was niet slechts het licht voor Jeruzalem of Israël, maar voor de gehele wereld. Zijn licht wilde de mensen niet slechts gedurende een korte periode verlichten, maar voor altijd. Zoals de Israëlieten tijdens de woestijnreis de wolk- en vuurkolom moesten volgen en moesten blijven waar de vuurkolom bleef, omdat zij anders zijn licht niet ontvingen, zo zegt de Here Jezus, moeten de mensen Hem volgen en bij Hem blijven. Dat is de voorwaarde om het blijvende licht in je leven van Hem te ontvangen.

De tweede gleuf

De tweede gleuf in de linker hoek van het altaar was bestemd voor de wijn, die als plengoffer bij de offers gebracht werd. (Num. 15:5-10; 28:7,14). Het plengoffer was dus niet een apart offer, maar een onderdeel van een ander offer. Als een geit geofferd werd, was het

bijbehorende plengoffer ongeveer 1 liter wijn. Als een schaap geofferd werd, was het plengoffer $1\frac{1}{2}$ – $1\frac{3}{4}$ liter wijn. Bij een rund was het plengoffer ongeveer $2\frac{1}{4}$ liter wijn.

Het is opmerkelijk om te lezen, dat de apostel Paulus zijn naderende dood vergeleek met een plengoffer. Hij wist, dat hij spoedig zou sterven. Het zou geen gewone dood zijn. Hij zou sterven als een martelaar. Zijn dood zou eigenlijk een offerdood zijn. Maar geen verzoenend sterven. Geen plaatsvervangend offer zou zijn dood zijn. Zijn dood zou een plengoffer zijn. Een plengoffer is geen op zichzelf staand offer. Het is een “bijbehorend” offer (Num. 28:7,14) bij een ander offer.

Zo ziet Paulus zijn naderend einde ook. Het gaat niet om zijn dood. Zijn offerdood hoort bij een veel belangrijker offer. Zijn sterven mag een bijbehorend offer zijn bij het verzoenend offer van de Here Jezus. Het gaat om Hem en om Zijn dood. *“Reeds word ik als plengoffer geofferd en het tijdstip van mijn verscheiden staat voor de deur.”* (2 Tim. 4:6). Zoals water langzaam uit een kruik kan lopen, zo ging het leven langzaam uit Paulus weg. Was hij nu moedeloos of teleurgesteld? Zeker niet. *“Ik heb de goede strijd gestreden, ik heb mijn loop ten einde gebracht”*, zo voegde hij eraan toe. (2 Tim. 2:7). Reeds vroeger had hij geschreven: *“Maar ook indien ik geplengd word bij de offerande en de eredienst van uw geloof, verblijd ik mij.”* (Fil. 2: 17).

De beide gleuven bevonden zich dus, als je de opgang beklommen had, direct in de linkerhoek van het altaar. Het dichtst bij was de gleuf voor de dagelijkse wijnplenging. Iets verder was de gleuf voor de waterplenging, die alleen in de week van het loofhuttenfeest gebruikt werd.

Boven elke gleuf was een zilveren schaal. Het waren schalen met een gat aan de onderkant, zodat de wijn of het water eruit kon stromen. Als het water of de wijn door de schaal in de gleuf stroomde, kwam het terecht in een buis, die naar de onderkant van het altaar leidde. Er waren twee buizen; één voor het water en één voor de wijn.

Als het water geplengd werd, gebeurde dit gelijktijdig met de plenging van de wijn. De priesters stonden rechtop en goten het water en de wijn in de zilveren schalen, zodat iedereen in de tempel het uitgieten goed kon zien.

-- Mikwe in Speyer, gebouwd omstreeks 1128. --

10. Het brandoffer

Vóór de wetgeving bij de Sinai horen wij niets van zond- en schuldoffers, maar wel van brandoffers. Mannen als Noach (Gen. 8:20), Job (Job 1:5 en 42:8) en Jetro (Ex. 18:12) brachten reeds brandoffers. Soms werden deze brandoffers als teken van eerbied en dankbaarheid voor God gebracht. Dit zal zeker het geval geweest zijn bij Noach, nadat hij de ark verlaten had.

Na de wetgeving op de Sinai werden brandoffers soms ook samen met zondoffers gebracht. Het zondoffer werd dan gebracht om verzoening te ontvangen in verband met de zonde. Daarom werd in zo'n geval het zondoffer eerst gebracht. Daarna werd het brandoffer gebracht. Het brandoffer was dan bedoeld als een geschenk aan God. Daarom moest eerst het zondoffer gebracht worden. Het is immers niet mogelijk, dat God een geschenk aanvaardt, als God en de mens door de zonde van elkaar gescheiden zijn! Soms werden de brandoffers ook in verband met bepaalde zonden gebracht. Dit zullen wij hierna zien.

Het brandoffer dankt zijn naam aan het feit, dat het gehele offerdier volledig verbrand werd. Niets van het offerdier mocht door de priester of de offeraar gegeten worden. Bij andere offers werd het offerdier niet volledig verbrand. De Hebreeuwse naam voor dit offer betekent "opstijgen", of "opklimmen", "rijzen". De Israëlieten dachten bij dit offer aan de gedachten, die in je hart oprijzen.

Zonde in gedachten

In de eerste plaats moest een brandoffer gebracht worden als men in gedachten gezondigd had, als men iets kwaads gedacht had. Als men in gedachte een zonde beraamd had, zonder die zonde echter uit te voeren, dan moest men een brandoffer brengen. Wie iets verkeerd had willen doen, maar het bij nader inzien toch niet deed, was reeds schuldig en was verplicht om een brandoffer te brengen, omdat hij in zijn gedachten gezondigd had.

"Gij zult uw broeder in uw hart niet haten." (Lev. 19: 17).

Een duidelijk voorbeeld van het offeren voor zonden in gedachten vinden wij in het boek Job. In Job 1:5 lezen wij, dat Job brandoffers bracht als zijn zonen een feest gehad hadden. Vanwege de mogelijkheid, dat zij in gedachten gezondigd hadden, bracht Job brandoffers voor zijn kinderen.

De Here Jezus wees er ook op, dat verkeerde gedachten óók zonden zijn.

"Ik zeg u: Een ieder, die een vrouw aanziet om haar te begeren, heeft in zijn hart reeds echtbreuk met haar gepleegd." (Matth. 5:27).

Een zonde "in je hart" is ook een zonde! Dit zondigen in gedachten komen wij ook tegen in de geschiedenis van de vrouw, die op heterdaad betrapt was bij overspel. (Zie Joh. 8). Met de woorden *"Wie van u zonder zonden is"* houdt de Here Jezus de aanklagers eigenlijk een spiegel voor; een spiegel waarmee zij in hun eigen hart moeten kijken.

"Wie van u is zonder zonden?" dat wil zeggen "Wie van u is rein in zijn gedachten? Wie van u heeft niet in gedachten gezondigd?" zo vraagt Hij hen. Vervolgens gingen alle aanklagers weg. De Bijbel vertelt niet, waar zij naar toe gingen. Zij zouden er verstandig aan gedaan hebben, direct naar de tempel te gaan en een brandoffer te brengen. Zij hadden immers in gedachten gezondigd! De Israëliet die wist, dat hij door in zijn gedachten te zondigen, verplicht was om een offer te brengen, wist ook, dat hij ervoor moest zorgen, dat hij zijn gedachten rein en zuiver hield.

Zo brachten de offers een grote mate van reinheid en toewijding aan God in Israël. Naast de offers die mensen zelf brachten, werd er iedere dag een morgen- en een middagbrandoffer gebracht. Het dagelijks morgenbrandoffer was ter verzoening van de verkeerde gedachten van de Israëlieten de nacht ervoor. Het dagelijks middagbrandoffer was voor de verkeerde gedachten, die de mensen die dag gehad hadden.

Een gebod niet uitgevoerd

In de tweede plaats moest een brandoffer gebracht worden, als een Israëliet nagelaten had te doen, wat de Here geboden had.

Er staan twee "soorten" geboden in de wet: positieve en negatieve. De positieve vertellen wat de mens moet doen ("Gij zult..."). De negatieve maken duidelijk, wat hij beslist niet moet doen ("Gij zult niet..."). De positieve noemen wij **geboden**. De negatieve noemen wij **verboden**.

Terwijl het bij de **zondoffers** gaat om overtredingen van de **negatieve** geboden, gaat het hier bij de **brandoffers** juist om overtredingen van de **positieve** geboden.

Wie niet gedaan had, wat hij had moeten doen, was schuldig aan nalatigheid en moest daarvoor een brandoffer brengen. Waar de Bijbel een opdracht geeft en deze niet werd uitgevoerd, daar was men verschuldigd een brandoffer te brengen ter verzoening van de zonde der nalatigheid! Soms worden in de Bijbel een verbod en een gebod direct aan elkaar verbonden. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de paasmaaltijd. Eerst komt het verbod:

"Gij zult daarvan niets overlaten tot de morgen."

Dit is duidelijk een verbod. Wat gebeurt er, als je je niet aan dit verbod houdt? Moet er dan een zondoffer gebracht worden? Neen, want het verbod wordt direct gevolgd door een gebod:

"Wat ervan overblijft tot de morgen, dat zult gij met vuur verbranden." (Ex. 12:10).

Er wordt dus een mogelijkheid gegeven, alsnog iets te doen aan wat je verkeerd deed.

Dit betekent niet, dat de zaak nu afgelopen is. Je bent ontrouw geweest. Er moet een brandoffer gebracht worden.

Als brandoffer kon een rund, schaap of geit geofferd worden. Het moest dan echter een mannelijk exemplaar zijn (dat is dus een stier, een ram of een bok). Ook mochten één of twee duiven

geofferd worden. Bij de grootste armoede was het zelfs toegestaan meel te brengen als een spijsoffer voor de Here.

De huid van het offerdier was bestemd voor de priester, die het werk voor het offer gedaan had. (Lev. 7:8). In de praktijk kwam het er op neer, dat de huiden verdeeld werden onder de dienstdoende priesters.

Al het vlees werd, na gewassen te zijn, op het altaar gelegd en verbrand. (Lev. 1:8,9,12,13). Als een vogel geofferd werd, werd alles van de vogel (met uitzondering van de krop en de voedselresten – het was immers "gestolen voedsel") op het altaar verbrand. (Lev. 1:15-17). Het bloed van de vogel werd bovenaan het altaar uitgestort, waarbij het bloed van boven naar beneden langs de buitenkant van het altaar vloeiende. (Lev. 1: 15). Het bloed van stieren, rammes en bokken werd aan de onderkant van het altaar tegen de zijanten gesprengd. (Lev. 1:5,11).

Jezus, het brandoffer

Bij het brandoffer denken wij in het bijzonder aan zonden, die een mens in zijn gedachten doet en aan nalatigheid en ontrouw. De mens heeft de opdrachten die God hem gegeven had, naast zich neergelegd. Hij heeft niet gedaan, wat hij moest doen.

De Here Jezus is gekomen om de straf te dragen voor onze al onze zonden, voor de zonden die wij deden in gedachten, met woorden en met daden. Hij heeft de straf gedragen voor de zonden waarin wij niet deden, wat wij wel hadden moeten doen, en voor de zonden, waarin wij wel deden, wat wij niet hadden moeten doen.

In Hebrëen 9:14 lezen wij, dat Hij ook gestorven is voor de zonden, die wij in onze gedachten deden:

*"Hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die door de eeuwige Geest zichzelf als een smetteloos offer aan God gebracht heeft, ons **bewustzijn** reinigen van dode werken, om de levende God te dienen."*

De Here Jezus gaf Zijn leven, opdat ook onze gedachten, ons geweten, onze herinnering aan de zonden en de herinnering aan het verleden door Hem gereinigd zouden worden. Zo betekent de reiniging die Hij geeft, dat een mens met een schone lei kan beginnen. De zonden zijn vergeven en vergeten. Je mag opnieuw beginnen, werkelijk opnieuw!

Het dagelijks brandoffer

Naast de brandoffers die door de individuele Israëlieten gebracht werden, werden er dagelijks brandoffers voor het gehele volk gebracht.

Iedere morgen en iedere middag werd er een eenjarig schaap als brandoffer voor het gehele volk geofferd. (Num. 28:3,4). Het morgenbrandoffer was het eerste offer van de nieuwe dag. Het middagbrandoffer was het laatste offer van de dag. Vóór het morgenbrandoffer en ná het middagbrandoffer konden er geen offers gebracht worden. De offerdienst werd geopend en gesloten met het dagelijks brandoffer voor het gehele volk. Aansluitend aan dit offer en als deel van dit offer werd telkens een spijsoffer gebracht door de hogepriester.

De offers die de Israëlieten zelf in de tempel brachten, werden door hen zelf betaald. Het offerdier (als dit van het vee was) werd ook door hen zelf geslacht. Het dagelijks morgen- en middagbrandoffer werd echter steeds door een priester geslacht. Deze dagelijkse offers werden betaald uit de opbrengsten van de jaarlijkse betaling van de halve shekel, waartoe iedere mannelijke Israëliet van 20 jaar en ouder jaarlijks verplicht was. (Zie Ex. 30:11-16 en 38:25,26). Uit de opbrengst daarvan werden ook de speciale offers betaald, die op sabbath, nieuwe maand en feestdagen gebracht werden. Wijn, olie, meel, hout en zout werden eveneens uit deze opbrengst betaald, evenals de ambtskleding van de hogepriester en de gewone priesters. Iedere Israëliet wist zich hier mede-eigenaar van en betrokken bij dit alles. Iedere Israëliet, arm of rijk, was voor het zelfde bedrag bij al deze dingen betrokken. Zo waren zij allen mede-eigenaren van de offers die

gebracht werden. Zo mochten rijken en armen met vreugde kijken naar het prachtige ambtsgewaad van de hogepriester en weten: "Daar heb ik ook aan meebetaald!"

Betekenis van deze offers

Het dagelijks morgen- en middagbrandoffer was van grote betekenis voor de Israëlieten. In dit offer werden zij dagelijks herinnerd aan de ram, die indertijd geofferd werd in de plaats van Izak. God had toen gezegd, dat Hij zou voorzien in de nood van Abraham en Izak, ja, in de nood van Zijn kinderen. Van God werd sindsdien gezegd: "De Here zal voorzien." Als een herinnering aan wat er toen gebeurd is en wat God toen gezegd had, werden deze offers gebracht.

De beide offers waren ook een teken van Gods liefde en genade voor Zijn volk. In de offers kende de Israëliet zijn zonde en ongerechtigheid.

Dagelijks werd hij ook herinnerd aan Gods liefde en trouw, Gods genade en vergeving.

Zoals later, door het offer van de Here Jezus, door Zijn striemen genezing ontvangen werd, zo ontving het volk Israël door deze dagelijkse offers genezing van hun ongerechtigheden. In het offer dat 's morgens gebracht werd, beleefde de Israëliet, dat hij vergeving ontving van de zonden, die hij in de nacht ervoor gedaan had. In het offer dat aan het eind van de middag gebracht werd (en daarom ook wel avondoffer genoemd wordt), beleefde hij de vergeving van de zonden, die hij overdag gedaan had. In beide gevallen ging het niet om zonden waarvan hij zich bewust was, want dan zou hij zelf een offer moeten komen brengen. Het ging om zonden, die hij onbewust gedaan zou kunnen hebben.

De dagelijkse morgen- en middagbrandoffers waren ook een teken van dankbaarheid voor de Israëlieten. Elk offer liet iets zien, van wat God in vroeger dagen als een geschenk aan het volk gegeven had.

Het morgenoffer was in het bijzonder een herinnering aan de wet,

die God aan het volk gegeven had, toen het op de derde dag 's morgens bij de Sinaï verzameld was. (Ex. 19: 16).

Het avondoffer was in het bijzonder een herinnering aan de redding uit Egypte, toen het paaslam in de avondschemering geslacht moest worden. (Ex. 12:6).

In deze dagelijkse offers beleefde Israël telkens weer de redding uit Egypte en Gods zorg voor hen gedurende de reis door de woestijn. In de woestijn kregen de Israëlieten het manna als dagelijks voedsel. Ieder kreeg dezelfde hoeveelheid: één omer. (Ex. 16:16). Eén omer is evenveel als 1/10 efa.

Iedere dag werd aan het dagelijks brandoffer 1/10 efa meel toegevoegd. Deze hoeveelheid is gelijk aan de hoeveelheid manna, die ieder dagelijks in de woestijn ontving. Zó herinnerde dit dagelijks offer hen aan Gods liefdevolle zorg en leerde hen vertrouwen, dat God in al hun behoeften zou voorzien. Het is zeer opmerkelijk, dat de apostel Paulus een zelfde uitdrukking gebruikt, als hij eerst over een offer schrijft:

"... een welriekend, een aangenaam, Gode welgevallig offer. Mijn God zal in al uw behoeften naar Zijn rijkdom heerlijk voorzien, in Christus Jezus." (Fil. 4:18,19).

Iedere dag moesten er olie en wijn aan het offer worden toegevoegd. Olie laat zich niet met andere vloeistoffen vermengen. Dat was een aanwijzing voor de Israëlieten, dat zij zich niet met andere volken mochten vermengen, maar gescheiden van hen moesten leven. Wijn verheugt het hart van de mens, zo zegt Psalm 104:15. Wijn spreekt van vreugde. De mens moest blij en dankbaar zijn, vanwege alle zegeningen die God hem schonk.

Bij ieder offer moest de offeraar aanwezig zijn. Het dagelijks brandoffer werd voor het hele volk gebracht. Dat was dus eigenlijk de offeraar. Het hele volk zou iedere morgen en iedere middag dus aanwezig moeten zijn als dit offer gebracht werd. Dit was onmogelijk. Daarom waren er iedere keer een aantal rechtvaardigen bij deze offers aanwezig. Zij waren de afgevaardigden en vertegenwoordigers van het volk. Deze rechtvaardigen deden een

week lang dienst als vertegenwoordigers van het volk. Zou Simeon ook als vertegenwoordiger van het volk in de tempel aanwezig geweest zijn? Hij wordt in ieder geval "*rechtvaardig*" genoemd! (Luk. 2:25).

Hoe laat?

Het tijdstip waarop de beide offers gebracht moesten worden, is niet in de Bijbel vermeld. Numeri 28:1 zegt slechts, dat de offers "op de bepaalde tijd" gebracht moesten worden. Toch weten wij, hoe laat dat gedaan werd.

Het morgenoffer werd op het 3e uur gebracht (dat is 3 uur na zonsopgang) en het avondoffer werd op het 9e uur gebracht (dat is 9 uur na zonsopgang). Omdat de voorbereidingen voor de offers veel tijd in beslag namen, was men voor het morgenoffer van zonsopgang tot het 3e uur aan het werk om dit offer te kunnen brengen.

De tijden waarop het morgen- en avondoffer gebracht werden, zijn momenten, waarop vaker bijzondere dingen gebeurden. Toen de Heilige Geest werd uitgestort, was dit op het derde uur van de dag. De Heilige Geest kwam op het tijdstip, waarop in de tempel het morgenbrandoffer gebracht werd.

Het middagoffer werd omstreeks het 9e uur gebracht. Tevoren was het schaap geïnspecteerd en had het te drinken gekregen. Geen schaap werd ooit dorstig geslacht. Toch was dit wel het tijdstip, waarop de Here Jezus, het Lam Gods, vanaf het kruis riep: "Mij dorst!".

De beide schaapjes van het dagelijks brandoffer vinden hun vervulling in de Here Jezus. Op het tijdstip waarop het eerste schaapje geofferd werd, werd de Here Jezus aan het kruis genageld.

"Het was het derde uur, toen zij Hem kruisigden." (Mark. 15:25).

Op het moment waarop het schaapje in de tempel op het altaar gelegd werd, werd de Here Jezus aan het kruis geslagen. Op dat moment gingen de woorden van Jesaja in vervulling:

”Als een lam werd Hij ter slachting geleid.” (Jes. 53:7).

Van het 6e tot het 9e uur was er een dikke duisternis over het land. Rond het 9e uur wikkelden de gebeurtenissen zich versneld af. De Here Jezus riep:

”Mijn God, mijn God, waarom hebt Gij Mij verlaten” en ”Het is volbracht.”

De straf voor de zonden van de gehele wereld werd op Hem gelegd. Hij heeft deze straf gedragen. Hij stierf als een onschuldige voor schuldigen. Hij bracht verzoening. Zijn kruislijden begon toen het morgenbrandoffer gebracht werd. Zijn kruislijden eindigde, toen het avondbrandoffer gebracht werd. Zo droeg Hij als het Lam Gods de straf voor al onze zonden.

11. Het zondoffer

Wie een **negatief** gebod overtreden had, dat wil zeggen wie iets gedaan had, wat hij **niet mocht doen**, omdat God het verboden had, was schuldig en moest een zondoffer brengen. Wij zagen reeds eerder, dat wie nalatig was geweest en niet gedaan had wat de Here opgedragen had, een brandoffer moest brengen. Wie echter gedaan had, wat de Here verboden had, moest een zondoffer brengen. (Vgl. Lev. 4:2,13,22 en 27).

Wie een zondoffer bracht, had zwaarder gezondigd, dan wie een brandoffer bracht. Hij had zó zwaar gezondigd, dat hij eigenlijk met "uitroeiing" gestraft moest worden. Hij had echter niet "met opzet" gezondigd en had berouw van zijn verkeerde daad. Daarom kon zijn zonde bestraft worden door middel van het zondoffer, waarbij het offerdier de straf van de zondaar onderging. Zo kwam het zondoffer in de plaats van de uitroeiing, de afsnijding, de verbanning uit de gemeenschap der gelovigen.

Enkele voorbeelden

Ik geef u enkele voorbeelden, zodat het u duidelijk zal zijn, na welke zonde men een zondoffer moest brengen. Een voorbeeld van het overtreden van een gebod des Heren, was bijvoorbeeld het overtreden van de sabbathswetten. Op sabbath mocht niet gewerkt worden.

Maar... wat is werken? Anders gezegd: Wat mocht wèl en wat mocht niet op sabbath? Men mocht op sabbath niet de tuin verzorgen. Dat betekende, dat je helemaal niets aan je tuin mocht doen. Stel u voor, iemand loopt door zijn tuin en ziet ineens ergens wat onkruid groeien.

Vóór hij het in de gaten heeft, heeft hij zijn hand al uitgestoken en het onkruid geplukt. Geen moment dacht hij eraan, dat het sabbath was en het daarom verboden was ook maar het kleinste sprietje onkruid uit de tuin te halen. Hij heeft gezondigd,

weliswaar zonder opzet, maar hij heeft gezondigd. Voor deze (kleine) overtreding moet hij nu een zondoffer brengen.

Op sabbath was het ook verboden je nagels te knippen. Nu moet het woord "knippen" verduidelijkt worden. Je kunt je immers afvragen: "Als je op sabbath je nagels niet mag knippen met een schaar, mag je ze dan wel korter maken met een vijl?" Neen, dat mocht ook niet. Stel je voor, dat iemand op zijn nagels zat te bijten op sabbath. Geen moment dacht hij eraan, dat het sabbath was en dat hij zijn nagels niet korter mocht maken, noch met een mes, noch met een schaar, noch met een vijl. Maar ook niet met de tanden! Nagelbijten was op sabbath verboden. Had je per ongeluk toch op je nagels gebeten, dan moest er een zondoffer gebracht worden ... ! Het zal u waarschijnlijk bekend zijn, dat licht en vuur maken op sabbath verboden was. Op sabbath mocht dus ook geen eten gekookt worden.

Op sabbath mocht wel gegeten, maar niet gekookt worden. Ook weet u waarschijnlijk, dat de sabbath op vrijdagmiddag bij zonsondergang begint. Stel je voor, dat er ergens een vrouw op vrijdagmiddag bezig is de warme maaltijd gereed te maken. Zij haast zich om alles op tijd gereed te hebben, want vóór zonsondergang moet de maaltijd gereed zijn. Op een gegeven ogenblik gebeurt er wat met de kinderen, of komt er bezoek, waardoor zij in tijdnood komt. Snel gaat zij verder en hoopt, de maaltijd nog net vóór zonsondergang gereed te hebben. Maar dan gaat de zon onder, terwijl zij nog aan het koken is. Ze heeft echt niet met opzet de sabbathswet overtreden, maar ze hééft hem overtreden. Haar man moet nu voor haar een zondoffer brengen. U begrijpt, dat men op dit soort voorvallen bedacht was en daarom de maaltijd vroeg in de middag bereidde. Maar het kon gebeuren, dat je net te laat was en dan moest er een zondoffer gebracht worden.

Wie zonder opzet de sabbathsgeboden overtrad, omdat men er niet aan dacht, dat het sabbath was, of omdat men niet wist (of er niet aan dacht), dat wat men deed, op sabbath niet gedaan mocht worden, moest een zondoffer brengen. Men had niet de bedoeling gehad de geboden van de Here te overtreden. Het was beslist geen

opzet. Toch had men de geboden des Heren overtreden. Nu moest een zondoffer gebracht worden.

Na de behandeling van het zondoffer in het algemeen (Lev. 4), beschrijft het vijfde hoofdstuk van Leviticus enkele speciale zonden, waarvoor een speciaal offer gebracht moest worden.

Niet voor het Sanhedrin verschenen

Het eerste voorbeeld, dat genoemd wordt, gaat over een man, die als getuige voor het Sanhedrin had moeten verschijnen, omdat hij met een eed hiertoe was opgeroepen. Hij is echter niet voor het Sanhedrin verschenen. In onze vertaling staat, dat hij een luide vervloeking gehoord heeft. (Lev. 5:1). De bedoeling van dit vers is echter niet om te vertellen, dat de man voor het Sanhedrin moet komen vertellen, dat hij iemand heeft horen vloeken. De bedoeling is, dat er een bij God gezworen eed tegen hem uitgesproken is, dat hij voor het gerecht moet verschijnen om te getuigen. Als de man dan niet wil komen, hoewel hij hiertoe verplicht is door de voor Gods aangezicht uitgesproken eed, dan is hij schuldig. Hij heeft dus niet een overluid gesproken "vervloeking" gehoord, maar hij heeft de "eed" gehoord en zich er niets van aangetrokken.

In Mattheüs 26 lezen wij een voorbeeld van zo'n eed. Toen de Here Jezus voor het Sanhedrin stond, wilde Hij niet spreken. (zie: 62-64). Op het moment, dat de overpriester een overluid gesproken eed tegen Hem sprak met de woorden: *"Ik bezweer U bij de levende God, dat Gij ons zegt, of Gij zijt de Christus, de Zoon van God"*, dwong hij de Here Jezus om voor het Sanhedrin te getuigen. Als de Here Jezus toen gezwegen zou hebben, zou Hij Zich schuldig gemaakt hebben aan de zonde, die in Leviticus 5:1 genoemd wordt.

Verontreiniging

Een tweede voorbeeld dat in Lev. 5 genoemd wordt, betreft verontreiniging.

Het betreft hier verontreinigingen, die in latere hoofdstukken van het boek Leviticus beschreven worden. Het kan zijn, dat iemand per ongeluk op een dood beestje getrapt heeft, of dat iemand per ongeluk een ander, die onrein was, heeft aangeraakt. Nu moet hij er rekening mee houden, dat hij zelf ook onrein geworden is. Dit betekent niet, dat hij "vies" is, maar dat hij niet in staat is, om in een zuivere relatie tot God te staan. Hij heeft niet gezondigd. Hij hoeft dus ook geen offer te brengen. Toch is hij onrein en dat zal hij blijven tot de avond. Als hij zich vóór die tijd in het rituele bad heeft ondergedompeld (onze vertaling noemt dit "wassen", maar het heeft niets met wassen te maken. Het is een heilige handeling), dan is hij 's avonds weer rein.

Als onreine mocht hij deze dag echter geen rein voedsel eten en hij mocht ook niet in de tabernakel of de tempel komen. At hij die dag zonder nadenken toch rein voedsel, of ging hij zonder nadenken toch de voorhof binnen, dan was hij schuldig en moest hij een offer brengen. (Lev. 5:2,3). Als hij "met opzet" rein voedsel gegeten zou hebben, of naar de voorhof zou zijn gegaan, dan moest hij worden uitgeroeid! Als hij het echter niet opzettelijk gedaan had, mocht hij een offer brengen, waardoor zijn zonde, die hij in dwaling gedaan had, hem vergeven werd.

Een eed gezworen

Het derde voorbeeld betreft het zweren van een eed. Als iemand een eed gezworen heeft – het doet er niet toe wat hij gezworen heeft – als hij gezworen heeft en hij vergeet zijn eed en doet dus niet wat hij gezworen heeft, dan is hij schuldig. (Lev. 5:4). De enige die niet altijd aan een uitgesproken eed gebonden was, was een vrouw. Als een ongetrouwde vrouw een eed gezworen had en haar vader maakte bezwaar, dan gold deze eed niet. Zo ook als een getrouwde vrouw een eed gezworen had en haar man maakte bezwaar, dan gold de eed evenmin. (Zie Num. 30: 1-16).

Wie één van deze drie zonden begaan had, moest een schaap of geit als zondoffer brengen. Mocht hij geen schaap of geit kunnen betalen, dan moest hij twee duiven brengen, waarvan de eerste

duif als zondoffer gebracht werd en daarna de tweede duif als brandoffer. (Dus niet in omgekeerde volgorde).

Als hij zelfs geen duiven kon betalen, mocht hij ook meel offeren. Er werd dan echter geen olie en geen wierook aan zijn offer toegevoegd. (Lev. 5:5-13).

De hogepriester

Het boek Leviticus geeft enkele voorbeelden van mensen, die een zondoffer kwamen brengen. Als eerste wordt de gezalfde priester genoemd. Vervolgens de gehele vergadering Israëls. Daarna komt de vorst, de koning. Als laatste is er sprake van iemand uit het volk des lands, dat wil zeggen de gewone Israëliet. (zie Lev. 4:3,13,22,27).

Wij zagen reeds eerder, dat de gezalfde priester geen gewone priester is, maar dat dit de speciale aanduiding voor de hogepriester is. Hij is de gezalfde priester. Van hem staat er nu, dat hij zó gezondigd heeft, dat hij een zondoffer moet brengen. Dat wil zeggen, dat hij niet slechts in gedachten gezondigd heeft, maar dat hij daadwerkelijk ongehoorzaam geweest is. Hij heeft een verbod des Heren overtreden. Hij had eigenlijk uit de gemeente des Heren gestoten moeten worden.

Het is heel erg, als een hogepriester zondigt. De hogepriester moet in de dienst van de verzoening staan. Hij moet meewerken, opdat de zonde wordt weggedaan. Als hij zondigt, doet hij juist het tegenovergestelde. Dan brengt hij de zonde mee. Hoe kan hij dan nog meewerken, dat de zonde van anderen wordt weggedaan? Hoe kan hij dan nog bidden voor het volk? Dat is dan immers niet meer mogelijk? Het volk zag de hogepriester als een beschermend schild voor hen.

Maar een hogepriester die zondigt, kan niet langer een beschermend schild voor het volk zijn. Zo'n hogepriester kan geen verzoening bewerken voor het volk, waardoor het volk in zonde blijft! Een zondigende priester laadt zijn schuld dan ook op het gehele volk! (Lev. 4:3). Om de hogepriester de ernst van zijn zonde

duidelijk te maken, wordt er niet verteld, dat hij vergeving kan krijgen, als hij gezondigd heeft. Natuurlijk krijgt hij die vergeving wel, maar de Bijbel noemt het niet, terwijl het de vergeving wel aankondigt bij de gehele vergadering, de vorst en de gewone Israëliet. (Lev. 4:20,26,31,35).

Een hogepriester die zondigt, laadt niet alleen schuld op het volk, hij is ook een slecht voorbeeld voor de mensen. Hij staat in hoge dienst en moet daarnaar leven. Toch kan een zondigende hogepriester ook wel eens een bemoediging betekend hebben voor de mensen. Wie weet, dat de hoogste priester in Israël een gewoon mens was, die ook zonden deed, die ook zijn zonde moest belijden, een offer brengen en daarna verzoend was en zijn werk als hogepriester in dienst van God mocht voortzetten, zal hieruit zeker hoop putten. Als deze man na gezondigd te hebben, bruikbaar bleef voor God, dan kan ook de gewone mens bruikbaar blijven voor God, als hij zijn zonde belijdt.

Sommige gelovigen menen, dat bepaalde predikers zo "heilig" zijn, dat zij (bijna) niet meer zondigen. Men meent dan, dat God om die reden deze predikers zo goed kan gebruiken. Dat zou fijn zijn voor deze predikers en frustrerend voor u! Alle predikers zijn echter mensen zoals u en ik. Zij kennen dezelfde verleidingen. Zij doen soms dezelfde zonden, zowel in hun gedachten als hun daden! Toch gaat God ook met hen verder. Dat is de troost en bemoediging voor ieder, die gebukt kan gaan onder de last van zijn eigen zonden.

Natuurlijk is het heel erg, als Gods dienstknechten zondigen. Toch verwijdt God hen niet, als zij berouw tonen en hun zonde belijden. Hij heeft hen lief en blijft hen liefhebben. Laten wij daarom oppassen voor roddel en kritiek. Het is erg makkelijk om je predikant te veroordelen. Wie dat doet, laadt op dat moment zonde op zichzelf. Het is niet aan ons te oordelen. Wie zijn zonde inziet en belijdt, mag niet meer aan zijn zonde herinnerd worden. Dat doet God ook niet. Vandaar, dat de Here Jezus tegen de overspelige vrouw (wier zonde bewezen was) zei: "*Ook Ik veroordeel u niet.*" (Joh. 8:11). Laten wij in die houding leven.

Het Sanhedrin – de gehele vergadering

Velen menen, dat met "de gehele vergadering Israëls" (Lev. 4:13) het volk in zijn geheel bedoeld wordt. Men denkt hierbij aan een zonde, die gelijktijdig door het gehele volk zou zijn bedreven. Nu is het misschien in theorie mogelijk een zonde te bedenken, die op een bepaalde dag door het gehele volk gedaan zou worden, in de praktijk zal zo iets niet voorkomen. Het wordt ook wat moeilijk, als alle mensen uit het gehele land gelijktijdig naar de tempel zouden komen, om daar een offer te brengen.

"De gehele vergadering Israëls" is een speciale uitdrukking, waarmee niet "het gehele volk" bedoeld wordt, maar "de 70 oudsten" van het volk. Zie Leviticus 4:15. Het zijn de rechters van het volk, die wij in latere tijd kennen als het Sanhedrin, ook wel de Raad genoemd. Ook van hen is er sprake, dat zij zó gezondigd hebben, dat zij een zondoffer moeten brengen. Zij hebben dus niet in gedachten gezondigd, maar daadwerkelijk een gebod van de Here overtreden. Als zij met opzet ontrouw geweest waren, hadden zij uit de gemeente des Heren gestoten moeten worden. Leviticus 4:13 zegt van hen, dat zij "tegen één van al de geboden des HEREN iets gedaan hebben, dat niet gedaan mocht worden en dat zij dus schuldig geworden zijn." Zij hebben als Sanhedrin een verkeerde beslissing genomen, waardoor zij schuld geladen hebben op het gehele volk. Zij vertegenwoordigen immers het volk en treden namens het volk op. Het kan zijn, dat het Sanhedrin een wet voor het gehele volk uitvaardigt. Als deze wet een verkeerde opdracht inhoudt, laat het Sanhedrin het gehele volk zondigen. De schuldige is dan in de eerste plaats het Sanhedrin zelf en niet het volk.

Van het Sanhedrin mag toch zeker verwacht worden, dat zij een eerlijke rechtspraak hebben. Dit zou niet altijd zo zijn. Ook het Sanhedrin kon zondigen, waarbij alle leden schuldig waren en het volk de dupe werd, net zoals dit bij de hogepriester het geval was.

Als wij denken aan het Sanhedrin uit de tijd van de Here Jezus, dan hebben wij een duidelijk voorbeeld van een schuldig Sanhedrin. De leiders van Israël verklaarden de Onschuldige

schuldig en veroordeelden Hem ter dood. Hierdoor laadden zij niet alleen schuld op zichzelf, maar ook op het volk, dat in feite niets met deze rechtspraak van doen had. Deze mensen hadden direct daarna naar de tempel moeten gaan, om hun zonde te belijden en een stier te offeren. Als zij hun dwaling inzagen en geen zonde wilden belijden, hadden zij zelfs buiten de gemeenschap geplaatst moeten worden!

Hoewel het Sanhedrin dat de Here Jezus veroordeelde, zich niet bewust was van zijn dwaling en zijn zonde niet inzag, hadden zij wel een schuld op zich geladen en stonden zij als opstandige overtreders voor God. Er moest een zondoffer voor hen gebracht worden, net zoals er een zondoffer voor de dwalende hogepriester gebracht moest worden. De dwalende hogepriester had nog wel gezegd: *"... dat het in uw belang is, (dat is in belang van het volk), dat één mens (namelijk Jezus) sterft voor het volk en niet het gehele volk verloren gaat."* (Joh. 11:50).

De apostel Johannes voegt aan deze woorden van de hogepriester toe:

"Dit zei hij niet uit zichzelf, maar als hogepriester van dat jaar profeteerde hij, dat Jezus zou sterven voor het volk." (Joh. 11:51).

Jezus stierf en het zondoffer voor het Sanhedrin werd gebracht. Jezus was het zondoffer, dat gebracht werd voor het Sanhedrin, voor het volk, ja, voor de gehele wereld. De door het Sanhedrin veroordeelde, werd hun eigen zondoffer! De Heiland gaf Zijn leven, ook voor hen.

Offer naar positie

Terwijl bij het brandoffer de keuze van het offerdier bepaald werd door het vermogen van de offeraar (wie een stier kon betalen, mocht geen schaap offeren), werd bij het zondoffer de keuze van het offerdier bepaald door de positie van de offeraar.

Als de hogepriester of de vergadering gezondigd had, moest een jonge stier geofferd worden. Had de vorst gezondigd, dan moest

een geitenbok geofferd worden. Had de individuele Israëliet gezondigd, dan moest hij een schaap of een geit offeren. Alleen de man uit het volk offerde dus een vrouwelijk dier. De eerstgenoemden brachten een mannelijk dier.

Soms lezen wij ook, dat er vogels als zondoffer gebracht werden. Dat is bijvoorbeeld het geval bij de reiniging na een geboorte (Lev. 12:6-8), na een vloeijing bij een man (Lev. 15:14,15) of vrouw (Lev. 15:29,30) en na verontreiniging van een nazireeër (Num. 6:9-12).

Terwijl bij het brandoffer de huid van het offerdier aan de priester gegeven werd, werd bij het zondoffer de huid van het offerdier samen met de kop, de poten en de ingewanden naar een reine plaats buiten de legerplaats gebracht, waar zij verbrand werden. (Lev. 4:11,12). Het vet van de maag en van de ingewanden, de nieren en het aanhangsel van de lever werden op het altaar gebracht en verbrand.

Offer van hogepriester en Sanhedrin

Als de hogepriester of het Sanhedrin gezondigd had werd een stier geofferd. Alleen van het bloed van de stier werd een deel in het heilige gebracht, waar de priester (als het Sanhedrin gezondigd had, was dit de hogepriester zelf, zie Leviticus 4:16) zijn vinger in het bloed doopte en zevenmaal bloed sprenkelde voor het aangezicht des Heren. De priester sprenkelde dit bloed vóór de voorhang, in de richting van het heilige der heiligen, waar God woonde. Het was, alsof het bloed aanklopte op de "deur" (de voorhang) van het heilige der heiligen. Het was, alsof het bloed aanklopte bij God.

Hierna streek de priester van het bloed aan de horens van het reukaltaar, dat in het heilige stond. Het reukaltaar spreekt van het gebed. Het bloed, dat aan de horens van het reukaltaar gestreken was, bereidde de weg van het gebed. De zondaar kon weer tot God naderen. Hij kon weer bidden. Hij mocht weten, dat God hem weer accepteerde. Daarna verliet de priester het heilige en keerde terug naar de voorhof, waar hij de rest van het bloed aan de voet van het brandofferaltaar uitstortte. (Lev. 4:6,7,17, 18).

Nu het bloed van de stier in het heilige gebracht was, mocht het vlees van de stier niet door de dienstdoende priester gegeten worden. Het vlees van de stier werd op dezelfde reine plaats buiten de legerplaats verbrand. (Lev. 4:11,12 en 6:30). De Hebreeënbrieff verwijst hiernaar:

”Wij hebben een altaar, waarvan zij, die de dienst voor de tabernakel verrichten, niet mogen eten. Want van de dieren, waarvan het bloed als zondoffer door de hogepriester in het heiligdom werd gebracht, werd het lichaam buiten de legerplaats verbrand. Daarom heeft ook Jezus, ten einde zijn volk door zijn eigen bloed te heiligen, buiten de legerplaats geleden.” (Hebr. 13: I 0-12).

Offer van vorst en Israëliet

Als de vorst of een gewone Israëliet gezondigd had, werd een deel van het bloed aan de horens van het brandofferaltaar gestreken, waarna de rest van het bloed aan de voet van het brandofferaltaar werd uitgegoten. (Lev. 4:25,26,30,34). Het bloed van het offerdier dat de vorst of de gewone Israëliet bracht, werd niet in het heilige gebracht. Het vlees van deze offerdieren mocht nu wel in de voorhof gegeten worden door de priester, die het offerde. (Lev. 6:26,28;7:6).

Het feit, dat de priesters in hun levensonderhoud voorzien werden als gevolg van hun werkzaamheden in de tempel, was aanleiding voor de apostel Paulus om aan de gelovigen te Korinthe te schrijven, dat het daarom niet meer dan normaal is, dat predikers van het evangelie ook in hun levensonderhoud voorzien worden. Hij schrijft:

”Weet gij niet, dat zij, die in het heiligdom de dienst verrichten, van het heiligdom eten, en zij, die het altaar bedienen, hun deel ontvangen van het altaar? Zo heeft de Here ook voor de verkondigers van het evangelie de regel gesteld, dat zij van het evangelie leven.” (1 Kor. 9:13,14).

Deze woorden zijn niet alleen van toepassing voor het vlees van de zondoffers, maar ook voor de spijsoffers, die de Israëlieten brachten.

Eten van het zondoffer

Als bij het zondoffer het bloed alleen naar het brandofferaltaar en niet in het heilige gebracht was, dan mocht het vlees van het zondoffer gegeten worden. (Lev. 6:26). Dat betekent, dat het vlees van het zondoffer van de hogepriester en van het Sanhedrin niet gegeten mocht worden. Alleen als de vorst of de gewone Israëliet een zondoffer bracht, mocht het vlees gegeten worden door de priester, die het offer gebracht had. In de praktijk betekende dit, dat alle dienstdoende priesters samen aten van het vlees van deze zondoffers.

Het vlees werd niet, zoals sommigen weleens denken, op het altaar gebraden. Het werd in een aarden vat of in een koperen vat gekookt. (Lev. 6:28). Als het in een metalen pot gekookt was, moest deze met kokend water gereinigd worden. Daarna mocht hij opnieuw gebruikt worden voor de bereiding van voedsel. Als het vlees in een aarden pot gekookt was, moest deze na gebruik vernietigd worden. De geur van het vlees zou in de aarden pot blijven hangen, waardoor hij ongeschikt was om nog gebruikt te worden. Zo'n aarden pot moest op een speciale plaats in de voorhof worden stukgeslagen.

Het zondoffer was allerheiligst (Lev. 6:25), evenals het schuldoffer. (Lev. 7:6). Dit betekende, dat het alleen door de priesters gegeten mocht worden en niet door hun vrouwen. De priesters mochten het vlees van het zondoffer niet mee naar huis nemen. Het moest in de voorhof gegeten worden. (Lev. 6:26).

Jezus, het zondoffer

De zondoffers werden gebracht voor die zonden, waarop als straf "uitroeiing" stond, als zij "met opzet" gedaan waren. Als deze zonden "onopzettelijk" gedaan waren, kon een zondoffer gebracht

worden, waarbij de straf voor de zondaar gedragen werd door het offerdier. Het ging dus om zonden, waarbij de zondaar eigenlijk verbannen zou moeten worden uit de gemeenschap van de gelovigen, als ook uit de gemeenschap met God. Hij was niet in staat om met God te leven.

De apostel Paulus heeft geschreven, dat alle mensen gezondigd hebben en niet in staat zijn om in gemeenschap met God te leven. Zij zijn de heerlijkheid Gods kwijt geraakt en zullen die voor eeuwig moeten missen. (Rom. 3:23).

Als Paulus in 2 Kor. 5:21 schrijft: *"Hem, die geen zonde gekend heeft, heeft Hij voor ons tot zonde gemaakt,"* dan denkt Paulus bij de woorden *"tot zonde gemaakt"* aan het zondoffer. Hij bedoelt met deze woorden te zeggen: "De Here Jezus is ons zondoffer geworden." Onze zonden werden op Hem gelegd. Hij heeft de straf, die wij hadden moeten ondergaan, voor ons gedragen. De zonden, die door het zondoffer verzoend werden, waren op Hem gelegd, toen Hij aan Golgotha's kruis hing. Daar stierf Hij voor onze zonden, onze ontrouw en ongehoorzaamheid aan Gods geboden en heilige wil. God had de mens gezegd, hoe hij leven moest. God had hem duidelijk gemaakt, wat Hij van hem vroeg. Maar de mens deed het niet. De mens, ook u en ik, wij gingen onze eigen weg. Wij zondigden. Eigenlijk zouden wij voor eeuwig buiten de gemeenschap met God gestoten moeten worden. Maar de Here Jezus droeg onze straf. Hij nam onze plaats in.

"Om onze overtredingen werd Hij doorboord; om onze ongerechtigheden verbrijzeld; de straf die ons de vrede aanbrengt, was op Hem, en door Zijn striemen is ons genezing geworden. Wij allen dwaalden als schapen, wij wendden ons ieder naar zijn eigen weg, maar de Here heeft ons aller ongerechtigheid op Hem doen neerkomen." (Jes. 53:5,6).

Zo nam de Here Jezus onze plaats in om onze straf te dragen. Wie dat gelooft en aanvaardt, mag weten, dat zijn zonden vergeven zijn en hij met God verzoend is.

Als de hogepriester of het Sanhedrin gezondigd had, werd het

bloed van de stier in het heilige gebracht en mocht het vlees van de stier niet gegeten worden. Het vlees werd dan buiten de legerplaats op een heilige plaats verbrand. Dat maakte duidelijk, dat de stier, als plaatsvervanger van de zondaar, buiten de gemeenschap geplaatst werd. Hij werd uitgeroeid. Hij hoorde er niet meer bij.

Ook dit werd door de Here Jezus vervuld. Ook Hij werd buiten de samenleving gebracht. Hij stierf buiten de stad Jeruzalem, zoals het offerdier buiten de legerplaats gebracht werd. Dit wilde zeggen, dat de straf van uitroeiing, van eeuwige verlorenheid, ook door Hem gedragen is.

”Want van de dieren, waarvan het bloed als zondoffer door de hogepriester in het heiligdom werd gebracht, werd het lichaam buiten de legerplaats verbrand. Daarom heeft ook Jezus, ten einde Zijn volk door Zijn eigen bloed te heiligen, buiten de poort geleden.” (Hebr. 13:11,12).

Golgotha lag buiten Jeruzalem. Zo stierf de Vredenvorst buiten de stad des vredes.

12. Het schuldoffer

Bij de bespreking van de schuldoffers in het boek Leviticus valt op dat er bepaalde woorden genoemd worden die bij de andere offers niet worden genoemd. Bij de schuldoffers lezen wij over "ontrouw", "vergoeden" en "boete" betalen.

Schuld aan God

Het eerste voorbeeld dat genoemd wordt, betreft een man die tegen het heiligdom (de tabernakel, de tempel, of de voorwerpen daaruit), dan wel de dienst van God gezondigd heeft. Hij heeft zich bezondigd aan het heilige, dat is: aan dat, wat aan God is toegewijd. Hij heeft voor persoonlijke doeleinden gebruikt wat van God is. Hij heeft zich iets van God toegeëigend. (Lev. 5:14-16). De schuldige moest nu niet alleen een offer brengen, hij moest eerst het gestolene vergoeden en boete betalen. Wat hij voor eigen gebruik van God ontvreemd had, moest hij vergoeden. Tevens moest hij 20% van de waarde als boete hieraan toevoegen. Ten slotte moest hij als schuldoffer een tweejarige ram offeren, waarvan de waarde minstens twee zilveren sikkels moest bedragen.

Wanneer kon een mens iets ontvreemden dat eigendom was van God? Dat kon al in je eigen huis gebeuren. Stel je voor dat iemand gezondigd had. Hij moest een offer brengen en daarom had hij thuis een spaarpotje waarin hij spaarde, om na verloop van tijd het offerdier te kunnen kopen. De dag breekt aan waarop de man het offerdier zal kopen om zijn offer te brengen. Hij neemt zijn spaarpot en koopt een offerdier. Nu blijkt dat hij meer geld gespaard had dan het offerdier kostte. Wat moet hij nu met het geld dat "over" is? Het zit in zijn spaarpot, maar het was bestemd voor de dienst van God. Van wie is dit geld nu? Van God! Als de man er nu niet aan denkt, dat dit geld aan God is toegewijd en dus van God is, en hij gebruikt het om iets voor zichzelf te kopen, dan heeft hij God bestolen en moet een schuldoffer brengen. Ook moet hij het "gestolene" vergoeden, vermeerderd met 20% boete!

Twijfelachtige schuld

Een tweede voorbeeld betreft de man, die MOGELIJK een zonde gedaan heeft, waarvoor hij een zondoffer zou moeten brengen. Als hij de overtreding met opzet gedaan zou hebben, zou hij met uitroeiing gestraft moeten worden.

Het is echter niet zeker of hij deze zonde gedaan heeft. Het kan zijn, dat hij in overtreding was; het is net zo goed mogelijk dat hij niet in overtreding was. Zijn schuld valt niet te bewijzen; zijn onschuld ook niet. Het gaat hier om twijfelachtige schuld. Dit kan in de volgende situatie het geval zijn. Iemand zit bij een ander aan tafel om te eten. Zijn gastheer verklaart dat al het voedsel "kosjer" (rein) is. Er zijn twee stukken vlees; één voor de gastheer en één voor de gast. Na de maaltijd komt een verslagen dienstbode met de mededeling dat zij zich vergist heeft. Eén van de stukken vlees was niet kosjer, maar wie van de beide mannen heeft dit stuk vlees gegeten? Heeft deze man onrein vlees gegeten of niet? Daar komt hij nooit meer achter. Hij heeft het vlees gegeten in de veronderstelling dat het kosjer was. Misschien was het ook wel kosjer, misschien was het niet kosjer. Er wordt getwijfeld. Nu moet een schuldoffer gebracht worden voor twijfelachtige schuld. (Lev. 5:17 -19). Als er later zekerheid komt dat hij de zonde inderdaad gedaan heeft, dan moet hij alsnog een zondoffer brengen!

Schuld aan de naaste

Een derde reden waarom een schuldoffer gebracht moest worden had te maken met oneerlijkheid. (Lev. 6:1-3). Er worden enkele voorbeelden genoemd.

Iemand moest iets voor een ander bewaren. Toen de ander na verloop van tijd zijn eigendom kwam terughalen, zei de eerste, dat hij het nooit in bewaring had genomen.

Een man geeft zijn knecht geld mee om inkopen te doen. Later komt de knecht terug en heeft geen inkopen gedaan. Ook beweert hij geen geld meegekregen te hebben.

Iemand heeft een ander bestolen. Hij zweert echter dat hij geen dief is en niets gestolen heeft.

Iemand werkt bij een baas. Als het moment van uitbetalen aanbreekt, zegt de baas dat hij hem al betaald heeft en dat de knecht dus nergens meer recht op heeft. De baas is in staat om onder ede te verklaren dat hij reeds betaald heeft, hoewel hij nog niets betaald heeft.

Iemand vindt een gevulde portemonnee op straat. De man die de portemonnee verloren heeft, komt echter naar de vinder en vraagt zijn eigendom terug. De vinder zegt dat hij geen portemonnee en geen geld gevonden heeft. Ook is hij in staat een (valse) eed te zweren.

Als deze mensen berouw krijgen van hun zonde en weer met God en medemensen in een reine verhouding willen staan, moeten zij eerst goed maken, waarin zij de ander benadeeld hebben. Dit betekent dat zij eerst moeten betalen. Zij moeten het gestolene teruggeven. Ook in deze situatie moet 20% van de waarde van het gestolene aan de eigenaar vergoed worden. Zij moeten dus vergoeden en boete betalen. Daarna kunnen zij een schuldoffer brengen en zal hun zonde vergeven zijn. (Lev. 6:1-7).

In Leviticus 19:20-22 wordt gesproken over een man, die geslachtsgemeenschap gehad heeft met een slavin. Zij is tevens aan een man "ondergeschikt". Gedacht wordt hier aan een heidense vrouw die getrouwd is met een Hebreeuwse slaaf. Als een Joodse man geslachtsgemeenschap heeft met zo'n vrouw, dan heeft de Joodse man een ernstige schuld op zich geladen. Hij kan alleen vergeving krijgen door een schuldoffer. Hieruit blijkt wel dat het bij het schuldoffer ging om ernstige overtredingen.

Het was niet voldoende dat de schuldigen alleen aan degene die zij benadeeld hadden de genoemde vergoeding gaven, vermeerderd met de 20% boete. Dat zou voldoende zijn geweest, als hun zonde alleen een zonde tegen de naaste was.

Hun zonde was echter ook een zonde tegen God. Daarom staat er ook: *"Wanneer iemand een zonde doet en **ontrouw wordt jegens de***

HERE..." (Lev. 6:1). Degene die een ander benadeelde en er van uitging, dat niemand het gezien had en dus een eed durfde zweren op zijn zogenaamde onschuld, vergat dat er Eén was, Die alles gezien had.

Eigenlijk was het nog erger. Hij vergat niet dat God het gezien had, hij hield gewoon geen rekening met God. Terwijl hij zijn broeder benadeelde, weigerde hij rekening met God te houden. Daarin zondigde hij ook tegen God en was hij verplicht een offer aan God te brengen om ook van Hem vergeving te ontvangen.

Het volgende voorbeeld is hier een mooie illustratie van. Een rabbijn reed eens met iemand mee in een wagen. Zij reden langs een appelboom. De bestuurder stopte. Hij had trek in een lekkere appel. Hij wist niet dat hij een rabbijn vervoerde. Hij zei tegen de man die met hem meereed: "Ik ga even een appeltje halen. Let u op of iemand mij ziet. Als iemand mij ziet, moet u mij meteen roepen." De bestuurder stapte van de wagen en liep naar de appelboom. Op het moment dat hij zijn hand uitstak om een appel te stelen, riep de rabbijn: "Er kijkt iemand naar je." Verschrikt trok de man zijn hand terug, sprong in de wagen en reed snel weg. Onder het weggrijden keek hij om, maar zag niemand. "Ik zie niemand", riep hij. "Waarom hebt u mij voor de mal gehouden?" "Ik heb je niet voor de mal gehouden", zei de rabbi. "Er was echt iemand, die naar je keek en zag wat je deed. God keek naar je."

Niet alleen een offer brengen

Wie een ander benadeeld had, ook al was dit maar tijdelijk, werd niet met God verzoend, als hij alleen een offer bracht. In feite kón hij niet eens een offer brengen, als hij niet eerst de weg van vergoeding en het betalen van boete betreden had. Het was onmogelijk met God verzoend te worden zo lang je het niet met je naaste in orde gemaakt had! Zelfs als je het gestolene had teruggegeven, kon je niet met God verzoend worden. Je moest ook eerst boete betalen. Berouw was niet voldoende om met God verzoend te worden. De zondaar moest de door God aangewezen weg bewandelen. Die weg was: berouw, vergoeden (teruggeven of de

waarde betalen), 20% boete betalen, een offer brengen.

Het berouw moest wel "echt" zijn, dat wil zeggen: De dief moest niet alleen tegen God zeggen, dat hij berouw had van zijn zonde. Hij moest ook naar de bestolene toegaan en eerlijk opbiechten wat hij misdaan had en de bestolene om vergeving vragen. Als de bestolene zó gegriefd was dat hij weigerde de dief vergeving te schenken, dan moest de dief drie mensen meenemen en opnieuw naar de bestolene toegaan. Tot drie keer toe moest hij hem nu om vergeving vragen. Als de bestolene dan nog zou weigeren hem te vergeven, dan was de dief vrij en werd de bestolene beschouwd, alsof hij zelf de dief was.

Als de zondaar iets van het aan God gewijde voor eigen gebruik genomen had, dan moest hij de vergoeding en de boete betalen aan de "penningmeester" van de tempel. Wie bijvoorbeeld thuis uit zijn spaarpotje voor een bepaald offer iets voor eigen gebruik genomen had, mocht de vergoeding en de boete niet weer in zijn eigen spaarpotje stoppen, maar moest het naar de tempel brengen.

Bij het schuldoffer was geen keuze in offerdier mogelijk. Er moest steeds een ram geofferd worden. (Lev. 5:15,16,18; 6:6).

De zondaar had zwaarder gezondigd dan de man die een zondoffer kwam brengen. Zelfs bij de man met twijfelachtige schuld werd zijn zonde hem zwaarder aangerekend, dan bij de man die een zondoffer kwam brengen! Het offer dat hij bracht, was van hogere waarde dan het brand- of zondoffer. Het schuldoffer wordt namelijk "*allerheiligst*" genoemd. (Lev. 7:1). Ook al heeft het schuldoffer niet zo'n grote financiële waarde als het rund van het brand- of zondoffer, de zondaar heeft wel grote waarde voor God. Hij heeft gezondigd, hij heeft berouw. God heeft hem lief en aanvaardt ook zijn offer.

Het bloed van het schuldoffer werd, net als bij het brandoffer, tegen het brandofferaltair gesprengd. (Lev. 7:2). Vet, vetstaart, nieren, enzovoorts werden weer op het altaar verbrand. (Lev. 7:3,4).

Het vlees van het schuldoffer werd, net als het vlees van het zondoffer dat door de vorst of de gewone Israëliet gebracht was,

door de priesters gegeten. (Lev. 7:6,7).

Jezus, het schuldoffer

Juist in verband met de overtredingen die door dit offer verzoend worden, heeft de profeet Jesaja geprofeteerd:

”Wanneer hij zichzelf ten schuldoffer gesteld zal hebben, zal hij nakomelingen zien.” (Jes. 53:10).

De Here Jezus is gekomen om als schuldoffer onze zonden te verzoenen. Hij kwam als het brandoffer en stierf voor de zonden die wij begingen in onze gedachten, en voor de zonden waarbij wij ontrouw en nalatig waren en niet deden wat God ons had opgedragen. Hij kwam als het zondoffer en stierf voor de zonden, waarbij wij gedaan hadden wat door God verboden was. Hij kwam ook als het schuldoffer en stierf voor de zonden waarin wij als mensen God benadeeld hadden, maar ook waarin wij elkaar benadeeld hadden. Hij was het schuldoffer om de zonden van dieven en leugenaars weg te nemen! De Here Jezus heeft Zijn leven gegeven voor al deze zonden en zondaars; ook voor u en mij.

Wie uit Zijn vergeving wil leven, moet dan ook werkelijk berouw hebben, moet het met God en medemensen in orde maken en mag dan leven uit de vergeving die Hij schenkt. God kan ons geen vergeving schenken als wij op onze manier vergeving willen ontvangen. Hij kan het alleen geven als wij het op Zijn manier willen ontvangen. Dat is via berouw en belijden. Zonde belijden doe je tegen degene tegen wie je gezondigd hebt. Dan is er ook werkelijke vergeving van God te verkrijgen.

13. Het offer op de Grote Verzoendag

De belangrijkste en heiligste dag van het jaar was en is de grote verzoendag, Jom Kippoer. Deze dag viel altijd op de tiende van de zevende maand. (Lev. 16:1-34; 23:27-32 en Num. 29:7-11). Deze dag bracht verzoening van alle zonden van het gehele volk, zodat zij allen rein werden voor God. (Lev. 16:17,33).

Tegen U alleen heb ik gezondigd

De offers die eenmaal op grote verzoendag gebracht werden, hadden een ander doel dan de brand-, zond-, of schuldoffers, die iedere Israëliet zelf kon brengen, nadat hij gezondigd had. De offers, die op deze dag gebracht werden, werden uitsluitend door de hogepriester gebracht. Op deze dag ging het ook niet om zonden, die een mens in gedachten, woorden of daden gedaan zou hebben, waarbij hij zichzelf verontreinigd en een medemens benadeeld zou hebben, maar om zonden, die een mens tegen God Zelf begaan had. Zonden, die David samenvatte met de woorden:

"Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd." (Psalm 51:6).

Verzoening met medemens

Terwijl het op de grote verzoendag ging om zonden, die in diepste zin zonden tegen God waren, betekent dit niet, dat het niet ook ging om zonden tegen de medemens. In Psalm 51 beschreef David zijn zonde, die in feite een zonde tegen God alleen was. Toch had hij ook tegen Uriä gezondigd. David was schuldig aan de dood van Uriä! Wie tevens tegen een medemens gezondigd had, moest dit vóór het aanbreken van de grote verzoendag met de medemens in orde gemaakt hebben, anders kon hij op deze dag geen vergeving van God ontvangen.

Hoewel op de grote verzoendag vergeving ontvangen werd voor zonde, waarbij ook een medemens betrokken kon zijn, lag de

nadruk toch op de zonde, die men tegen God gedaan had. Op deze dag ging het niet om overtredingen tegen de spijs-, huwelijks- of sabbathswetten, maar om de mens die gefaald had tegenover God, ook in de onderlinge menselijke relaties. De grote verzoendag was een dag van berouw, verootmoediging en vasten: Deze dag schonk verzoening voor ernstige zonden.

David en de grote verzoendag

Slechts één dag in het jaar konden zonden, die een mens tegen God gedaan had, verzoend worden. Ook al had een Israëliet, lang vóór het aanbreken van de grote verzoendag berouw, zijn zonden werden pas vergeven als het offer van de grote verzoendag gebracht werd.

Een duidelijk voorbeeld vinden wij in Psalm 51, waar David zijn situatie beschrijft, nadat hij met Bathseba gezondigd heeft en de oorzaak geworden is van de dood van Uria (de echtgenoot van Bathseba). In de eerste tijd had David in een soort roes geleefd met Bathseba. Hij dacht blijkbaar niet eens na over de ernst van de zonden, die hij begaan had.

Toen de profeet Nathan kwam, overtuigde deze David van zijn zonden en van de consequenties, die hij moest aanvaarden. Toen zag David in wat hij gedaan had en kwam tot inkeer. Hij kreeg berouw. Daarop kon de profeet Nathan hem zeggen, dat de Here zijn leven zou sparen, hoewel David de doodstraf verdiend had. Met Davids berouw en Nathans woorden zijn Davids zonden nog niet vergeven. Voor de werkelijke vergeving van zijn zonden, moet hij wachten op het offer, dat de hogepriester op de grote verzoendag zal brengen.

In die tijd, waarin David zijn zonde beleed, doch wachtte op het aanbreken van de grote verzoendag, schreef hij Psalm 51. In deze Psalm omschreef hij de ernst van de zonden die tegen God gedaan worden, met drie verschillende woorden. Hij schreef:

”Wees mij genadig, o God, naar Uw goedertierenheid, delg mijn overtredingen uit naar Uw grote barmhartigheid; was mij geheel

van mijn ongerechtigheid, reinig mij van mijn zonde. Want ik ken mijn overtredingen, mijn zonde staat bestendig vóór mij. Tegen U, U alleen, heb ik gezondigd en gedaan wat kwaad is in Uw ogen.” (Psalm 51:3-6).

De drie verschillende woorden, die David in deze verzen gebruikt, zijn: overtreding, zonde en ongerechtigheid. Deze verschillende woorden werpen telkens een ander licht op dezelfde zaak. Wat betekenen deze woorden eigenlijk? Overtreding spreekt van onwilligheid, weerspanningheid en boosheid. Het woord wil zeggen: Je losrukken van, vertrekken, je afscheiden van, apart gaan staan. Davids overtreding was, dat hij zich losrukte van God.

Hij vertrok uit Gods nabijheid. Hij bleef niet bij God, maar ging apart staan. Hierdoor kwam er niet alleen een breuk met God, maar in feite ook met de medegelovigen; een breuk met de geloofsgemeenschap waarin David verkeerde. Hij ging bij God en de andere gelovigen vandaan. Zo kwam hij in feite alleen te staan, alleen met zijn zonde. Zonde wil zeggen, dat je een verkeerde daad gedaan hebt in je leven, je bent verdwaald en afgedwaald van God. Je bent God kwijt, je bent Zijn weg kwijt, je bent het spoor bijster en je mist het doel in je leven.

Ongerechtigheid heeft te maken met bewuste oneerlijkheid. Je verkeerde daad was niet per ongeluk, maar opzettelijk. Nooit kun je zeggen: "Ik wist het niet" of: "Het was mijn bedoeling niet..." De zondaar wist heel goed wat hij deed. Misschien schakelde hij doelbewust zijn verstand uit.

Willens en wetens heeft David gezondigd. Hij wist wat hij deed. Het was puur bedrog, onoprechtheid. Dit woord spreekt van de overtreding en zegt, dat het een misdad was; dat het heel erg verkeerd was. Als overtreding was het een zondige daad, die duidelijk een zonde tegen God was. Als zonde benadeelde de mens zichzelf, want hij raakte zelf het spoor kwijt, ging dwalen en miste het doel. Als ongerechtigheid wijst het erop, dat de mens zich niets heeft aangetrokken van Gods Woord, dat tot hem sprak, terwijl hij evenmin wilde luisteren naar de stem van zijn geweten.

Op de grote verzoendag ging het om de zonden, die hier genoemd

worden. In Psalm 51 vraagt David, of God deze zonden wil uitdelgen, wassen, hem ervan reinigen.

In Psalm 32 noemt David dezelfde zonden en bidt hij met andere woorden om vergeving. Hij zegt:

"Welzalig hij, wiens overtreding vergeven, wiens zonde bedekt, welzalig de mens, wie de HERE de ongerechtigheid niet toerekent." (Psalm 32:1 ,2).

Hier vertelt David wat er op de grote verzoendag, als het offer gebracht wordt, met de zonde gebeurt. Vergeven wil zeggen: (weg)dragen). Zoals God tijdens de woestijnreis het volk *"op arendsvleugelen gedragen en tot Zich gebracht heeft"* (Ex. 19:4), zo draagt Hij de overtreding weg. God neemt de overtreding op en brengt die weg.

Bedekken doet denken aan het verzoendeksel, dat op de ark des verbonds lag. Dit verzoendeksel bedekte de ark en zijn inhoud – onder andere de twee stenen tafelen – zodat deze niet zichtbaar waren. Nu zal God de zonde bedekken, zodat deze niet meer zichtbaar zal zijn. De zonde wordt onzichtbaar voor Gods heilige ogen en het is alsof de zonde nooit heeft bestaan.

Niet toerekenen wijst erop, dat God de zonde niet in rekening zal brengen. Er was een schuld, die betaald moest worden. Maar de rekening is betaald en God beschouwt de schuld als vereffend. De schuld is betaald, de rekening is voldaan. De zaak kan als afgedaan beschouwd worden.

In Leviticus 16, waar wij de beschrijving van de grote verzoendag hebben, worden dezelfde woorden voor de zonden gebruikt:

"Aäron zal zijn beide handen op de kop van de levende bok leggen en over hem al de ongerechtigheden der Israëlieten en al hun overtredingen in al hun zonden, belijden; hij zal die op de kop van de bok leggen en die door iemand, die daarvoor gereed staat, naar de woestijn laten brengen. Zo zal de bok al hun ongerechtigheden op zich dragen naar een onvruchtbaar land. Op deze dag zal over u verzoening gedaan worden, om u te reinigen; van al uw zonden zult

gij gereinigd worden voor het aangezicht des Heren.” (Lev. 16:21,22,30).

Op de grote verzoendag ging het om alle overtredingen, zonden en ongerechtigheden. Deze werden weggedragen naar de woestijn. Ze werden weggedragen, dat wil zeggen ze werden vergeven. God nam ze weg. Er werd verzoening gedaan over de Israëlieten en zij werden gereinigd van al hun zonden. In Psalm 51 was ook reeds sprake van wassen en reinigen. Zoals een bevuild kledingstuk gereinigd wordt, zo wordt de bevuilde zondaar gereinigd. Zijn zonden worden weggewassen. De mens wordt schoon gewassen.

De grote verzoendag bracht reiniging voor **alle** zonden van **alle** Israëlieten. Geen wonder, dat in het bijzonder het offer van de grote verzoendag in het Nieuwe Testament gebruikt wordt als beeld van de Here Jezus, Die het offer bracht voor **alle mensen van de gehele wereld** (vgl. Joh. 1:29 en Joh. 3:16).

Verootmoedigen en vasten

Wie gezondigd had, kon alleen verzoening ontvangen als hij werkelijk berouw had. Elk offer diende gepaard te gaan met oprecht berouw. Dat was dus ook het geval op de grote verzoendag. De hogepriester deed al het werk. Hij bracht verzoening en reiniging, maar die kwamen alleen over de mensen die oprecht berouw hadden en dat berouw moest getoond worden door verootmoediging en vasten. (Lev. 16:31). Alle mannen van 13 jaar en ouder en alle vrouwen van 12 jaar en ouder dienden zich volledig te onthouden van alle eten en drinken.

Verootmoediging en vasten brachten echter geen verzoening. Leviticus 16:33 leert dat de hogepriester verzoening teweeg bracht door het werk, dat hij verrichtte in het heilige der heiligen, in het heilige en bij het brandofferaltaar. De verzoening geschiedde ook op deze dag uitsluitend door het bloed! De Nieuwe Vertaling wekt de indruk, als zou de hogepriester op deze dag verzoening bewerken over het heiligdom. De bedoeling is echter, dat hij op deze dag verzoening bewerkt in het heiligdom en over de

Israëlieten. Alleen de Israëlieten die zich vastend verootmoedigden, konden deze verzoening ontvangen.

Slechts eenmaal per jaar

Slechts eenmaal per jaar verrichtte de hogepriester de gehele dienst in de tempel. Alleen op de grote verzoendag deed hij alles zelf en alleen.

Alleen op die dag mocht hij het heilige der heiligen binnengaan. Niet op het moment, dat hij zelf uitkoos, maar alleen, op het moment waarop de dienst in de tempel dit van hem verlangde. Als hij zich hier niet aan hield, zou hij zeker sterven! (Lev. 16:2).

De hogepriester moest er op letten, dat hij alleen in het heiligdom was, niemand mocht bij hem zijn. (Lev. 16: 17) en niemand kon zien wat hij deed.

Niemand zag wat er gebeurde. Niemand kon toezien, of hij zich hield aan wat God bevolen had, maar de hogepriester wist, dat God hem zag. Hij wist, dat wie in het heiligdom iets anders deed dan wat God gezegd had, zeker zou sterven. Dat heeft Aäron gezien, toen zijn eigen zonen met vreemd vuur het heilige binnen gingen. (Lev. 10:1-7). De grote verzoendag was de dag, waarop de hogepriester al het werk verrichtte en een volkomen verzoening bereidde voor het gehele volk.

Twee bokken

De grote verzoendag was de dag waarop het offer van de twee bokken gebracht werd. Twee geitenbokken, die even groot waren, er hetzelfde uit zagen, even duur waren, werden gelijktijdig naar de tempel gebracht. Ze moesten als een tweeling op elkaar lijken.

Eén van de beide bokken zou in de voorhof van de tempel sterven, waarna zijn bloed verzoening zou brengen voor de zonden van het gehele volk. De andere bok zou in de woestijn sterven, nadat de zonden van het gehele volk op hem geladen waren. Hij zou als de

zondebok de zonden wegbrengen. In deze bok zouden de zonden van het volk weggedaan, vernietigd worden.

Om te kiezen welke bok in de tempel geslacht zou worden en welke bok naar de woestijn gezonden zou worden, plaatste de hogepriester de ene bok aan zijn ene kant en de andere bok aan zijn andere zijde. Vervolgens ging hij met beide handen in een bus en haalde er met elke hand een lot uit. Het ene lot legde hij op de bok, die aan zijn linker kant stond, het andere lot legde hij op de bok, die aan zijn rechter kant stond. Op de ene bok lag nu het lot met de woorden "voor de Here", op de andere bok lag het lot met de woorden "voor Azazel". De bok "voor de Here" zou in de tempel geslacht worden. De bok "voor Azazel" zou naar Azazel gezonden worden.

Er zijn de wonderlijkste gissingen gemaakt, wat "Azazel" zou betekenen. Er zijn zelfs mensen geweest, die meenden, dat de ene bok voor de Here was en dat de andere voor de duivel bestemd zou zijn. Zij dachten, dat "Azazel" misschien wel een ander woord voor duivel was. Azazel was echter de naam van een steile, scherpe rots in de woestijn. De bok voor Azazel werd naar deze verheven piek gebracht en daar werd hij van de rots geworpen. Vóór de bok beneden was, was hij volkomen vernietigd. Dit was het beeld van wat er met de zonden gebeurd was: volkomen vernietigd.

Aan het sterven van de zondebok en het vernietigen van de zonde, herinnert Jesaja ons: *"Al waren uw zonden rood als karmozijn, zij zullen worden als witte wol."* (Jes. 1:18). Men neemt aan, dat dit een toespeling was op wat er op de grote verzoendag gebeurde.

Oorspronkelijk bevestigde men op grote verzoendag een strook karmozijnrode wol aan de ingang van de tempel. In een latere tijd bond men ook een strook rode wol tussen de horens van de zondebok. Bij aankomst op de rots Azazel, werd de strook in tweeën verdeeld. De ene helft werd opnieuw tussen de horens van de bok gebonden, de andere helft werd aan de rots bevestigd. Men zegt, dat als de bok in de woestijn was aangekomen en van Azazel was geworpen, dat de strook karmozijnrode wol in de tempel dan plotseling wit werd. Dit was voor de mensen het teken, dat God hun berouw en offer aanvaard had en hen verzoening geschonken

had. Hun zonden waren als karmozijn zo rood, maar zij waren nu als witte wol.

Vele offers op één dag

Behalve de beide bokken die op de grote verzoendag geofferd werden, werden er nog veel andere offers gebracht. Al deze offers werden door de hogepriester gebracht. Het was een zware en vermoeiende dag voor de hogepriester. Vergeet niet, dat ook hij op deze dag niets mocht eten of drinken. Van zonsondergang de vorige avond tot zonsondergang op de grote verzoendag moest hij zich onthouden van alle voedsel en toch de hele dag veel werk verrichten.

Op de grote verzoendag werd, net als op alle andere dagen van het jaar, het dagelijks brandoffer gebracht. 's Morgens werd het ene schaapje geofferd en 's middags het andere. Bij dit dier behoorde het bijbehorende spijsoffer, evenals het bijbehorende plengoffer (wijn). Ook moest het dagelijks spijsoffer van de hogepriester gebracht worden. Op de grote verzoendag moest een speciaal offer gebracht worden voor de hogepriester en zijn gezin. (Lev. 16:3,6). Dit offer bestond uit een stier als zondoffer en een ram, die als brandoffer gebracht werd. Beide dieren waren door de hogepriester zelf betaald.

De hogepriester moest eerst het offer voor zichzelf brengen, anders kon hij geen verzoening bewerken voor het volk. Eerst moest hij voor zichzelf en zijn gezin een offer brengen, daarna het offer voor het gehele volk. Eerst moest hij zelf rein zijn, daarna kon hij de reiniging van het volk bewerken.

Op de grote verzoendag moesten twee bokken als zondoffer en een ram als brandoffer voor het volk gebracht worden. (Lev. 16:5). Van de bokken zou de ene geslacht worden en de andere in de woestijn sterven.

Ten slotte moest er op deze dag een speciaal "aanvullend" offer gebracht worden, het "moessafoffer" genoemd. Als moessafoffer moest eveneens als brandoffer geofferd worden: een jonge stier,

een ram en zeven éénjarige schapen, tezamen met het bijbehorende spijs- en plengoffer (wijn). Als zondoffer moest nog een bok geofferd worden. (Num. 29:7-11). Hoewel er reeds twee bokken als zondoffer geofferd werden, moest deze bok als moessafoffer gebracht worden. Deze bok is de enige van de drie waarvan het bloed tegen het brandofferaltaar gesprengd werd. Hij is zelfs de enige van alle offerdieren van de grote verzoendag, waarvan het vlees gegeten mocht worden. 's Avonds, na de grote verzoendag, werd het door de priesters gegeten.

Velen denken slechts aan "de" twee bokken, als er over de grote verzoendag gesproken wordt, maar het blijkt, dat er veel meer dieren geofferd werden. Zeven schapen, drie rammen en een stier als brandoffer; drie bokken en een stier als zondoffer. Deze dieren werden door de hogepriester geofferd. Slechts bij enkele handelingen werd hij door andere priesters geassisteerd.

De kleding van de hogepriester

Alle dagen van het jaar was de hogepriester duidelijk te herkennen aan zijn prachtige gouden gewaad. Alleen op de grote verzoendag droeg hij een groot deel van de dag dezelfde kleding als de overige priesters, de werkkleding van de priesters. Deze bestond uit een linnen hemd, een broek, een tulband of muts en een gordel of riem. (Lev. 16:4). Op de andere dagen droeg de hogepriester ook nog het borstschild, het sierkleed, de mantel en de voorhoofdsplaat. (zie Ex. 28:1-43 en 39:1-31).

Werkzaamheden, die ook op de andere dagen van het jaar door andere priesters verricht werden, deed de hogepriester nu in zijn gouden kleding. Het werk dat alleen op de grote verzoendag gedaan werd, verrichtte hij in de witte kleding. In de gouden kleding bracht hij het dagelijks morgen- en middagoffer en verzorgde hij het reukwerk en de kandelaar in het heilige. In de witte kleding offerde hij zijn eigen stier, deed hij de loting tussen de beide bokken, ging hij met het reukwerk en daarna met het bloed naar het heilige der heiligen, offerde hij de stier en de bok en las hij voor uit de wet.

Aan het eind van de dag, als hij zijn dienst in de witte kleding beëindigde, liet hij deze in het heiligdom achter. (Lev. 16:23). Deze kleding zou hij nooit meer dragen, ook niet een volgend jaar op grote verzoendag.

De witte kleding was niet alleen de gewone priesterkleding, de "werkkleding" voor de priesters in het heiligdom, zij betekende op deze dag ook iets bijzonders. Het was vreemd, de hogepriester in witte kleding te zien lopen. Zij was echter een symbool van de reinheid, waarin de hogepriester verkeerde. Hij moest de verzoening voor het volk tot stand brengen. Dit deed hij als een reine hogepriester. Door het offer, dat hij eerst voor zichzelf gebracht had, was hij rein. Na de reiniging voor zichzelf tot stand gebracht te hebben, verrichtte hij de reiniging voor het gehele volk. Zo was hij reeds een beeld van Hem die komen zou, Die als de absoluut reine Hogepriester een volkomen verzoening teweeg zou brengen. Hij, de Here Jezus, hoefde niet eerst een offer voor Zichzelf te brengen, want in Hem was geen zonde! De Hebreeënbrief zegt: Eenmaal in het jaar kwam de hogepriester in het heilige der heiligen.... , *"niet zonder bloed, dat hij offerde voor zichzelf en voor de zonden door het volk in onwetendheid bedreven."* (Hebr. 9:7).

Jezus Christus verrichtte het werk als de volmaakte hogepriester. (Hebr. 7:28).

"Zulk een hogepriester hadden wij ook nodig: heilig, zonder schuld of smet, gescheiden van de zondaren en boven de hemelen verheven; die niet, gelijk de hogepriesters, van dag tot dag eerst offers voor zijn eigen zonden behoeft te brengen en daarna voor die van het volk, want dit laatste (namelijk een offer brengen voor het volk) heeft Hij eens voor altijd gedaan, toen Hij Zichzelf ten offer bracht." (Hebr. 7:26,27). Hij kan dan ook volkomen behouden, wie door Hem tot God gaan. (Hebr. 7:25).

Geen ark, maar een steen

De grote verzoendag was de enige dag in het jaar, waarop de

hogepriester het heilige der heiligen mocht binnengaan om verzoening voor het volk te verkrijgen. Nadat hij eerst reukwerk in het heilige der heiligen geplaatst had, kwam hij zelf binnen. Dan sprenkelde hij het bloed der verzoening zowel op het verzoendeksel van de ark, als er voor.

Maar... hebben de hogepriesters het bloed altijd vóór en op de ark gesprengd? Deed de hogepriester dit ook in de tijd van de Here Jezus? Wij zeggen altijd, dat de ark des verbonds in het heilige der heiligen stond. Dat is juist, als wij denken aan de tabernakel en de tempel van Salomo. Het is niet juist, als wij denken aan de tweede tempel, dat is de tempel waarin ook de Here Jezus kwam.

De tempel van Salomo werd verwoest door Nebucadnezar en de Babyloniërs. De profeet Ezechiël had tevoren reeds gezien, dat de heerlijkheid des Heren de tempel zou verlaten en pas in de Messiaanse tempel zou terugkeren! (Ezech. 10:18,19; 11:22,23 en 43: 1-4).

Toen de ballingen uit Babel terugkeerden, hebben zij opnieuw een tempel gebouwd. Er was weer een altaar, een wasvat, tafel met toonbroden, kandelaar, enzovoorts. De voorhof was weer gevuld, evenals het heilige. Maar... het heilige der heiligen bleef leeg. De ark des verbonds was verdwenen. Men weet niet of hij weggevoerd is naar Babel (vgl. 2 Kron. 36:10), of dat hij ergens in Jeruzalem verborgen of begraven is. In ieder geval was de ark verdwenen. De Joden hebben geen nieuwe ark gebouwd, zodat van dat moment af, het heilige der heiligen leeg was. De ark was er niet, er waren geen cherubs, het verzoendeksel was niet aanwezig, de staf van Aäron, de kruik manna en de twee stenen tafelen ontbraken allemaal.

Ook was de wolkkolom niet meer aanwezig. De heerlijkheid des Heren was niet in de tempel, precies zoals Ezechiël het gezien had. De hele tempel was er, alles was er, behalve Gods heerlijkheid en de ark des verbonds! Dit was ook zo in de tijd, dat de Here Jezus op aarde was! Wat opmerkelijk, dat Hij toen over Zichzelf sprak als de tempel en dat in Hem Gods heerlijkheid wel aanwezig was! (Joh. 1:14; 2:11,19).

In het heilige der heiligen lag in die tijd alleen de steen, waarop de ark neergezet had moeten worden. Deze steen was slechts 6½ cm hoog. Omdat hierop de ark geplaatst had moeten worden, noemde men deze steen: fundament, grondslag, ook wel: steen van het fundament, steen van de grondslag.

Als de hogepriester op de grote verzoendag het heilige der heiligen binnenging, kon hij het bloed niet vóór en op de ark sprengen. In die tijd sprenkelde hij het bloed vóór en op de steen van het fundament! Wij moeten deze steen niet verwarren met de rots, die tot op heden te zien is in "de dom van de rots", die ten onrechte de "moskee van Omar" genoemd wordt. De steen die in de dom van de rots te zien is, wordt óók "de rots van de fundering" of "rots van het fundament" genoemd. Deze rots is niet enkele centimeters hoog, zoals de steen in het heilige der heiligen was, maar één tot drie meter hoog! Deze rots moet in het verleden een natuurlijke offerplaats geweest zijn. Dit moet de plaats zijn, waar Abraham Izak geofferd heeft en waar Arauna zijn dorsvloer had. Hier kan het altaar in de tempel gestaan hebben. Ook de plaats van het altaar zal een rots van het fundament geweest zijn. Dit kan echter niet de rots uit het heilige der heiligen geweest zijn.

Samenvatting

In de tijd van het Oude Testament had de zondaar ALLE offers nodig.

Geen mens kon leven met alleen een brandoffer, een zondoffer of een schuldoffer. Geen mens kon leven met alleen het offer van de grote verzoendag. Elke sfeer waarin gezondigd was, vereiste zijn eigen offer.

Toen de Here Jezus stierf, stierf Hij niet slechts voor de zonden waarvoor vóór die tijd een brandoffer nodig was. Ook stierf Hij niet slechts voor de zonden, waarvoor vóór die tijd een zond-, of schuldoffer nodig was. Zelfs stierf Hij niet alleen voor de zonden, die vóór die tijd op de grote verzoendag verzoend werden. Hij stierf voor ALLE zonden, op ieder gebied. Hij stierf voor onze zonden, die wij in gedachten, woorden en daden begaan hebben.

Hij stierf voor de zonden, waarmee wij onze medemensen getroffen hebben, maar ook voor de zonden, waarmee wij onszelf benadelen. Hij stierf voor de zonden tegen God en voor de zonden tegen Zijn Woord. Hij stierf werkelijk voor alle zonden.

”Want door één offerande heeft Hij voor altijd hen volmaakt, die geheiligd worden.” (Hebr. 10:14).

14. Het vredeoffer

Het vredeoffer was een heel ander offer dan het brand-, zond- of schuldoffer. Bij deze offers ging het om verzoening in verband met een zonde die men gedaan had. Bij het vredeoffer ging het niet om een zonde en ook niet om verzoening. Dit offer werd om een andere reden gebracht.

Uit de verschillende namen die aan dit offer gegeven werden, blijkt reeds, waarom het offer gebracht werd. Dit offer heette namelijk niet alleen vredeoffer, maar werd ook dankoffer of loffer genoemd. Het ging bij dit offer dus om vrede, dankbaarheid en het loven van God.

Vredeoffer

Het was een vredeoffer, omdat het gebracht werd als er vrede was tussen God en de mens. De mens kwam niet als zondaar dit offer brengen, hij kwam als een rechtvaardige. Er was vrede in zijn hart en hij leefde in vrede met God. Daarom kon hij nu dit offer brengen. Als er een onverzoende zonde zou zijn, zou hij dit offer niet mogen brengen. Dan had hij eerst een offer voor zijn zonde moeten brengen. Wie een vredeoffer bracht, deed dit, omdat hij zich gerechtvaardigd wist met God.

Het heette ook vredeoffer, omdat dit offer eigenlijk een gebed was. In dit offer riep de offeraar tot God en vroeg Hem om vrede te geven in de gehele wereld. Het was een roep om de komst van het vrederijk, van het Messiaanse rijk. Het was dus ook een roep om de komst van de Messias, de Vredevorst. Het vredeoffer was een gebed tot God, om spoedig met Zijn heerlijkheid de ganse aarde te vervullen. Het was een gebed om vrede tussen hemel en aarde. De vervulling van dit gebed mocht in het klein al ervaren worden, nadat het offer gebracht was. Dan mochten priester en offeraar weten, dat de vrede van God bij hen was.

Het mocht ervaren worden door het hele gezin van de offeraar, als zij na het brengen van het offer, met elkaar de maaltijd gebruikten.

Deze maaltijd was aan het vredeoffer verbonden en stond in het teken van het vredeoffer. Deze maaltijd betekende, dat allen die er aan deelnamen, de vrede van God in hun leven mochten ervaren.

Lof- of dankoffer

Het was een lofoffer of dankoffer, omdat de offeraar op een heel bijzondere wijze zijn dankbaarheid aan God tot uitdrukking wilde brengen. Hij had iets bijzonders van God in zijn leven ervaren en wilde nu aan God en aan de mensen om hem heen tonen, hoe dankbaar hij was voor wat God voor hem betekend had. Daarom bracht hij dit offer. Ook nu stond dit offer in het teken van het gebed. Het was geen vragend gebed (zoals bij het vragen om vrede), maar een dankend gebed. De offeraar dankte God voor wat Hij gedaan had.

In Psalm 107 hebben wij een opsomming van allerlei redenen, waarom een mens een lof- of dankoffer zou brengen. Er waren mensen verdwaald in de woestijn. Zij dachten, dat ze nooit meer een stad of een dorp zouden vinden. Zij kwamen bijna om van honger en dorst. Maar God redde hen. (Psalm 107:4-9). Dit was een reden, om de Here een dankoffer te brengen.

Anderen zaten in de gevangenis, maar God bevrijdde hen. (Psalm 107:10-16).

Er waren mensen ziek, de dood nabij. Zij waren bang, dat ze nooit meer beter zouden worden. Maar God genas hen. (Psalm 107:17-20).

Anderen waren op zee. Er was noodweer en zij meenden, dat hun einde gekomen was. Maar God greep in. De wind ging liggen en de zee werd kalm. (Psalm 107:23-32).

Allen, die op één van deze manieren de hulp van God in hun leven ervaren hadden, werden opgeroepen "dat zij de HERE loven om Zijn goedertierenheid en om Zijn wonderen aan de mensenkinderen; dat zij lofoffers offeren en Zijn werken met gejubel vertellen." (Psalm 107:21 ,22).

De man die het lofoffer bracht, moest dit al zingend en jubelend doen. Het was niet voldoende, dat hij God een offer bracht, hij moest ook anderen vertellen, wat God in zijn leven gedaan had. Zoals de man die gezondigd had, bij het brengen van zijn offer zijn zonde moest belijden, zo moest deze offeraar ook de reden van zijn offer vertellen. Daarbij maakte hij God groot en prees Hem voor Zijn wonderdaden.

Terwijl zij, die een offer kwamen brengen omdat zij gezondigd hadden, met bedrukte gezichten de voorhof moeten zijn binnen gekomen, zal de man die het dankoffer kwam brengen, zeker met een vrolijk en blij gezicht naar het altaar zijn gegaan. Hij was blij en had reden tot dankbaarheid. Hij kwam niet om alleen met woorden te zeggen, hoe blij en dankbaar hij was. Dat is goedkoop. Hij kwam om het God te tonen.

Het leek wel, of hij het God kwam bewijzen. Hij toonde zijn dankbaarheid en bood God een geschenk aan. Dit offer was bedoeld als een geschenk aan God. Het brand-, zond- of schuldoffer was niet bedoeld als een geschenk aan God.

In Psalm 50 lezen wij over dit offer:

"Offer Gode lof en betaal de Allerhoogste uw geloften." (Psalm 50:14).

Dit offer betekende, dat de offeraar zijn eerbetoon aan de Allerhoogste bracht. Hij offerde lof en aanbidding, niet met de lippen, maar met een offerdier. Het lofoffer dat hij bracht, was niet een gebed, dat hij thuis bad, maar een openlijke belijdenis van Gods genade en trouw. Zo werden de woorden, waarmee hij getuigde van Gods liefdevolle daden, tot een bemoediging van de omstanders. Zijn lofverheffing was tot eer van God, maar ook tot versterking van het geloofsleven van de mensen om hem heen.

Ook wij worden opgeroepen om lofoffers te brengen.

"Laten wij dan door Hem (dat is door Jezus Christus) Gode voortdurend een lofoffer brengen, namelijk de vrucht onzer lippen, die Zijn naam belijden. En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want in zulke offers heeft God een

welgevallen.” (Hebr. 13:15, 16).

Gelovigen worden opgeroepen om openlijk bekend te maken, wat God in hun leven gedaan heeft. Zij worden opgeroepen om Hem lofoffers te brengen, dat wil zeggen om openlijk te verklaren, dat Hij hen gered heeft. God danken voor de redding die Hij gaf, kan een mens natuurlijk in een stil gebed. Wie het echter alleen in een stil gebed doet en niet openlijk, brengt God geen lofoffer, want een lofoffer kun je niet in je eentje brengen. Dat kan alleen in het midden van de gelovigen. Daarom voegt Hebreëen 13:16 er meteen aan toe, dat wij de onderlinge hulp niet mogen vergeten. Zoals de man, die een lofoffer bracht, zijn hele familie mee liet eten, zo moeten wij, als wij een lofoffer brengen, ook de hele "familie", dat is de geloofsgemeenschap, erin betrekken, door hen te helpen.

Het geschenk

Als geschenk mocht de offeraar de Here God dezelfde dieren van het vee aanbieden, als bij het brandoffer: rund, schaap of geit. Het deed er niet toe of het een mannelijk dier, of een vrouwelijk dier was. Bij dit offer was er echter geen sprake van vogels of meel. Wel werd aan het offerdier een geschenk van meelspijzen toegevoegd. Er konden echter niet uitsluitend meelspijzen geofferd worden.

Van het offerdier werden de gebruikelijke delen weer op het altaar gebracht. (Lev. 3:3,4,9,10,14,15). De priester mocht de borst en de schenkel eten. (Lev. 7:31-36). Zij werden door God aan de priester gegeven. God had gezegd, dat Hij dit vlees als een altoosdurende inzetting aan de priesters zou schenken. (Lev. 7:34). Zo aten de priesters van de tafel des Heren. Hiernaar verwees de apostel Paulus in 1 Korinthiërs 9:13,14, zoals wij ook bij het zondoffer reeds zagen. De offeraar en zijn gezin mochten de rest van het offerdier in een feestelijke maaltijd eten, echter alleen die leden van het gezin, die rein waren. (Lev. 7:20,21). Zij, die onrein waren, mochten niet van het vlees van het vredeoffer eten. Als zij dit toch deden, moesten zij worden "uitgeroeid".

Had iemand echter vergeten dat hij onrein was en daarom niet van

het vlees van het vredeoffer mocht eten, dan had hij onopzettelijk gezondigd. In dat geval mocht hij een schuldoffer brengen, waarna zijn schuld verzoend was.

Als het offer gebracht was als een vrede- of dankoffer, dan mocht er alleen op de dag waarop het offer gebracht was, een feestelijke maaltijd gehouden worden. (Lev. 7:15). Als het offer gebracht was omdat de offeraar, toen hij in nood was de Here beloofd had Hem een offer te brengen als de Here hem zou helpen, dan was zijn dankoffer tevens een gelofte-offer. In dat geval mocht hij twee dagen van het vlees eten. (Lev. 7:16). Wat op de derde dag nog overgebleven was, moest verbrand worden. (Lev. 7: 17).

Terwijl de dieren voor het brand-, zond- en schuldoffer altijd aan de noordkant van het altaar geslacht moesten worden, staat er niet in de Bijbel, dat het offerdier dat als vredeoffer geslacht moest worden, ook aan de noordkant van het altaar geslacht moest worden. Dit hoefde niet. Het mocht overal in de voorhof geslacht worden! Het bloed werd ook bij dit offer tegen de zijkanten van het altaar gesprengd. (Lev. 3:2).

Behalve een offerdier had de offeraar ook nog veertig koeken (ook wel broden genoemd) bij zich. Tien koeken waren gebakken van meel, dat gerezen was. Dit waren dus gezuurde koeken. Hiernaar verwijst Leviticus 7:13. Dertig koeken waren gebakken van meel, dat niet gerezen was, dus ongezuurde broden. Hiernaar verwijst Leviticus 7:12.

Van deze dertig koeken waren er tien gebakken in een oven; tien waren gebakken als platte koeken (zogenaamde matzes) en tien van meel, dat eerst gekookt was. De man had dus 10 gezuurde en 30 ongezuurde koeken bij zich. Van elke soort zal er telkens één gegeven worden aan de Here, die dan door de priester gegeten zal worden. (Lev. 7:13,14). Van elke soort blijven er dus negen over, die door de offeraar en zijn familie gegeten zullen worden.

Heffen...

Nu kwam de offeraar samen met een tweede priester in actie.

Terwijl de offeraar zijn beide armen uitgestrekt naar voren hield, stak een tweede priester zijn armen onder de armen van de offeraar en hield zijn handen vast. Later zal er nog een derde priester komen, om het vlees van het offerdier naar het altaar te brengen.

De eerste priester legde wat van het vet in de handen van de offeraar. Op het vet legde hij de borst en de schenkel. Daar bovenop de nieren en het aanhangsel van de lever.

Als het om een dankoffer ging, legde de priester boven op het vlees nog eens vier broden. Van elk van de vier soorten werd er één brood op het vlees gelegd. Zo stond die offeraar daar dan met stukken vlees en brood in zijn armen. Nu bracht de priester de armen van de offeraar in beweging. Eigenlijk bewogen priester en offeraar samen de armen. Zo werd het vredeoffer een beweegoffer, waarbij de bewegingen zowel horizontaal als verticaal geschieden. Zij bewogen het offer naar boven en naar beneden, omhoog en omlaag, ter ere van de Schepper van hemel en aarde. Zij bewogen het offer ook naar links en naar rechts, naar voren en naar achteren, ter ere van God, Die de macht heeft over de vier windstreken van de aarde.

Het offer werd omhoog en omlaag gebracht. Zo mocht de offeraar zelf zijn offer als een geschenk aan de Here aanbieden. Geen zondaar, die een brand-, zond- of schuldoffer bracht, mocht ooit zelf zijn offer aan de Here aanbieden. Al het werk werd bij de zondaar door de priester gedaan. De man die een vredeoffer kwam brengen, kwam niet als zondaar, maar als een rechtvaardige. Daarom mocht hij worden ingeschakeld in de dienst van God. De priester deed het werk nu niet alleen. Hij betrok de offeraar erbij. Samen hieven zij de handen omhoog, samen toonden zij God het geschenk, dat zij Hem aanboden, samen lieten zij de armen zakken, alsof zij wilden tonen: Zo krijgen wij dit offer, dat wij U eerst aangeboden hebben, weer van U terug. Zo mocht deze offeraar naderen tot God. Hij mocht dichterbij komen. Zo mocht hij de vrede van God in zijn leven ervaren .

... en bewegen

Het heffen en bewegen, dat priester en offeraar samen deden, geschiedde in verschillende richtingen. Niet alleen omhoog en omlaag, alsof zij het offer aan God aanboden en van God weer terugkregen, maar ook naar alle windrichtingen. De bedoeling hiervan was meer, dan alleen aan de mensen om hem heen te tonen, wat hij God aanbood. Er zat een diepere betekenis in het bewegen van het vredeoffer naar de vier windrichtingen: noord, oost, zuid en west.

Met het bewegen naar de vier windrichtingen wilden priester en offeraar de kwade winden tegenhouden. Het was, alsof zij de boze winden lieten zien: "Hier is een vredeoffer, er moet vrede zijn. Ga weg, boze winden, laat ons met rust." De wind was voor de Israëliet namelijk een verschijnsel van straf en oordeel. De vier windstreken zijn de gebieden, waar zij, die door de Here verstrooid werden, terechtkwamen. Zij werden door de vier winden des hemels naar de vier windstreken weggeblazen. (Jer. 49:36). In de profetische boeken lezen wij ook over de vier winden, die bepaalde gebeurtenissen inzetten. (Dan. 7:2). De vier windstreken zijn de gebieden, waarheen eens het volk Israël verdreven zou worden, als straf voor de vele zonden die het volk bedreven had en die een hoogtepunt bereikten in de tijd van koning Manasse. (2 Kon. 23:26,27; zie ook Lev. 26 en Deut. 28). Het volk zou uit het land verdreven worden en verspreid worden over de gehele wereld. (Zach. 2:6; 6:5). De vier winden staan onder de macht van God, Die Zijn engelen geplaatst heeft aan de vier hoeken der aarde, waar zij de macht hebben over deze winden. (vgl. Openb. 7:1). De vier windstreken zijn ook de gebieden, waar vandaan de Israëlieten eens naar het beloofde land zullen terugkeren, zo zei de Here Jezus. (Matth. 24:31).

Als nu de priester en de offeraar hun offer bewogen in de richting van de vier winden, was dat eigenlijk ook een gebed om vrede.

Het vredeoffer was gebracht, laat er dan nu vrede zijn, vrede in de gehele wereld. Het bewegen van het offer was dan ook een teken voor de vier winden, om niet te komen. Zij moesten wegblijven en

de mensen die in vrede leefden, ook in vrede laten leven.

Het Hebreeuwse woord voor "borst", één van de delen van het offerdier dat de offeraar in zijn handen had, is verwant met "zien". Hierbij dacht men aan het feit, dat God je altijd ziet, waar je ook bent. Niets is voor Hem verborgen.

"Zijn ogen slaan gade, Zijn blikken doervorsen de mensenkinderen."
(Psalm 11:4).

Daarom werd de borst in alle richtingen bewogen.

Ook de nieren werden bewogen, om tot uiting te brengen, dat God in het diepst van je ziel kijkt. Niets is voor Hem verborgen. Waar je ook bent, Hij weet, wat er in je hart omgaat.

Het bewegen van de schenkel wilde tonen, dat de mens weet, dat hij voor zijn gaan en staan, volkomen afhankelijk is van God. God geeft kracht en Hij maakt machteloos.

In alles wist de offeraar zich afhankelijk van Zijn God. In volle vreugde en dankbaarheid bracht hij zo zijn eerbetoon aan zijn Schepper en toonde Hem, dat hij wist, dat hij volkomen afhankelijk van Hem was.

De maaltijd

Na het heffen en bewegen, nam de priester eerst de vier broden, die boven op het vlees lagen. Deze vier broden waren een geschenk voor de priester. De 36 broden die overbleven, waren voor de offeraar en zijn familie.

Nadat het deel, dat op het altaar gebracht moest worden, daar gebracht was, mocht de offeraar een feestelijke maaltijd houden, met zijn hele gezin. Zo hield het gezin een maaltijd, in het teken van het dienen van God.

In 1 Samuël 1 lezen wij, dat Elkana (de vader van Samuël) ieder jaar naar de tabernakel ging om de Here een dankoffer te brengen, waarbij zij met elkaar ook de feestelijke maaltijd gebruikten.

Wie weet, dat de Here zijn Herder is, kan zeggen:

"Gij richt voor mij een dis aan voor de ogen van wie mij benauwen."
(Psalm 23:5).

Dat was het getuigenis van het volk Israël, nadat het Egypte verlaten had en in de woestijn terecht gekomen was, waar de hongerdood op hen leek te wachten.

"Kan God een dis aanrichten in de woestijn?" (Psalm 78: 19)

Zo vroegen het volk Israël en de vijandige volken zich af. Maar voor de ogen van alle vijanden die hen benauwden, richtte God voor hen in de woestijn een dis aan. Hij redde hen en gaf hun dagelijks brood. Wie zo de redding in zijn persoonlijk leven had ervaren, mocht de tempel binnengaan. Wie in vrede kwam om het vredeoffer te brengen, mocht het ervaren: God richt voor mij een dis aan! Zo mogen zij, die de Here Jezus leerden kennen als het lam Gods, dat de zonde wegneemt, in vrede deelnemen aan de viering van de maaltijd des Heren, het avondmaal.

Jezus, het vredeoffer

Toen de Here Jezus geboren was, zongen de engelen hun lied, waarin zij God loofden en vertelden, dat er bij de mensen op aarde vrede zou komen. (Luk. 2:14). Toen de Here Jezus onderweg was, om in Jeruzalem aan het kruis te sterven, begonnen de discipelen te prijzen en maakten zij bekend:

"Gezegend Hij, Die komt, de Koning, in de naam des Heren; in de hemel vrede en ere in de hoogste hemelen." (Luk. 19:38).

Terwijl bij Jezus' geboorte het accent lag op de vrede op aarde, lag bij Zijn sterven het accent op de vrede in de hemel. Nemen wij die beide samen, dan ging het bij de Here Jezus om vrede in hemel en op aarde, om vrede tussen hemel en aarde, om vrede tussen God en mensen en om vrede tussen mensen onderling. Dat is dezelfde vrede, waar de offeraar met het vredeoffer om bad. Hij bad om deze vrede.

Zoals de offers, die verzoening brachten, hun vervulling vonden in de Here Jezus, zo ook heeft het vredeoffer zijn vervulling gevonden in Hem.

"Want Hij is onze vrede." (Eph. 2:14). "Wij dan, gerechtvaardigd uit het geloof, hebben vrede met God door onze Here Jezus Christus." (Rom. 5:1).

Ziet die vrede ook op Christus als vredeoffer? Jazeker, zo laat Paulus ons merken, als hij schrijft, over *"Hem, Die vrede gemaakt heeft door het bloed Zijns kruises."* (Col. 1:20).

De vrede, die Jezus als vredeoffer verworven heeft, is nu nog steeds alleen verticaal zichtbaar. Het lijkt, of alleen nog het "heffen" te zien is van het vredeoffer. Er kan vrede zijn tussen God en mens. Eenmaal, zal ook het "bewegen" in horizontale lijn te zien zijn. Dit zal een feit zijn, als de Here Jezus wederkomt als de grote Vrededorst en Hij Zijn rijk van vrede en gerechtigheid op aarde zal oprichten. (Openb. 20:1-6).

Wij en de offers

De offers, die gebracht werden in verband met de zonde (dat zijn dus het brandoffer, het zondoffer en het schuldoffer, evenals het offer van de grote verzoendag), hebben alle hun vervulling en voltooiing gevonden in de Here Jezus. Hij is het lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt. De Here Jezus heeft de straf gedragen voor de zonden, die wij in gedachten deden; Hij heeft de straf gedragen voor de zonden, waarbij wij God tekort deden of Zijn wetten overtraden; Hij heeft de straf gedragen voor de zonden, waarbij wij elkaar benadeelden; Hij heeft zelfs de straf gedragen voor de ergste zonden, waarbij wij tegen God alleen gezondigd hadden. Hij heeft al die straffen gedragen en in Hem zijn al die offers vervuld. Geen mens kan dus nog zijn leven geven als een brand-, zond- of schuldoffer. Geen mens kan een offerdier nemen als plaatsvervanger en dit als brand-, zond- of schuldoffer offeren.

Toch zijn er nog twee offers, die niet hun eindpunt bereikt hebben in de Here Jezus. Terwijl er nergens in het Nieuwe Testament

staat, dat wij nog brand-, zond-, of schuldoffers moeten brengen, (er wordt juist gezegd, dat dit niet meer kan!) is er nog wel sprake van plengoffers en looffers. Deze offers hebben niet hun voltooiing bereikt in de Here Jezus. Het loffer heeft te maken met ons leven. Het plengoffer kan met ons te maken hebben in verband met ons sterven. De apostel Paulus bracht Gode looffers tijdens zijn leven. Toen hij ging sterven, wist hij, dat zijn dood een plengoffer zou zijn. (2 Tim. 4:6). Na hem hebben velen hun leven gegeven als een plengoffer voor God. Hun sterven hoorde bij het verzoenend sterven van de Here Jezus. Zij stierven, omdat zij geloofden in Hem, Die Zijn leven gegeven had als het lam Gods. Zij werden vervolgd en gedood. Zij waren de martelaren om hun geloof. Beter gezegd: Zij waren de martelaren om hun Heer. Velen van hen gaven met vreugde zichzelf als een plengoffer voor de Meester.

Zo werden, en worden nog steeds, mensen vervolgd en gedood en is hun sterven een "bijbehorend plengoffer", een offer horende bij het grote offer van de Here Jezus.

Hoewel niet alle gelovigen hun leven als martelaar gegeven hebben of zullen moeten geven, worden allen wel opgeroepen om dóór te gaan met het brengen van looffers!

"Laten wij dan door Hem (dat is door de Here Jezus) Gode voortdurend een loffer brengen, namelijk de vrucht onzer lippen, die Zijn naam belijden. En vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet, want in zulke offers heeft God een welgevallen." (Hebr. 13:15, 16).

Wie een loffer brengt, moet niet vergeten anderen deelgenoot te maken van zijn dankbaarheid. Zoals de Oud-Testamentische offeraar bij het loffer met zijn hele familie genoot van de spijs die hij mocht uitdelen, zo mogen wij in onze dankbaarheid daarvan ook iets aan anderen laten blijken.

"Vergeet de weldadigheid en de mededeelzaamheid niet"

Dit wil zeggen: Denk aan anderen. Help hen. Zorg er voor, dat je iets voor hen kunt betekenen. Bezoek zieken en eenzamen,

enzovoorts. Dat het lofoffer nu niet een gebed geworden is, dat je in de binnenkamer kunt bidden, toont Hebréeën 2:12.

”Uw naam zal ik aan mijn broeders verkondigen, in het midden der gemeente zal ik U lofzingen.”

Hier gaat het om het blijde lied, dat degene die het lofoffer bracht, zong. Openlijk eerde en dankte hij God. Zouden wij, die zoveel rijker zegen ontvangen hebben, het dan in stilte doen?

15. Daar komen de offeraars

Om een indruk te krijgen van wat er gebeurde, als iemand een offer bracht, willen wij ons nu indenken, dat wij in de voorhof staan en kijken naar enkele mensen, die daar een offer komen brengen. Wij bepalen ons bij de volgende gaven: rund, vogels en meel. In plaats van een rund zou u ook aan een schaap of een geit kunnen denken. In de tweede plaats bepalen wij ons bij het brandoffer. Met enkele wijzigingen, zouden wij ook aan een zond- of schuldoffer kunnen denken.

De man met de stier

Er komt een man met een stier in de voorhof. Hij is gekomen om de barrière op te ruimen. Dat betekent, dat hij hardop aan de priester moet vertellen, wat hij gedacht heeft. Niemand weet het nog. Niemand zou ook van hem verwachten, dat er zulke slechte gedachten door zijn hoofd gespeeld hadden. Maar het was gebeurd.

Langzaam nadert hij het brandofferaltaar. Hij heeft moeite de stier mee te krijgen. Het dier ruikt onraad. Het proeft de dood en is angstig. Het wil niet. Zachtjes praat de man tegen het dier, als wil hij het geruststellen.

Samen houden ze halt aan de zijkant, de noordkant van het altaar. Tegen de priester die er bij komt, zegt de man, dat hij een brandoffer komt brengen. De priester komt naast hem staan. Terwijl de stier met zijn kop in de richting van het heiligdom staat en de man in dezelfde richting kijkt, legt hij zijn hand precies tussen de horens van de stier en drukt stevig op zijn kop. Het lijkt wel, of hij de kop van de stier naar beneden wil drukken.

De man heeft zelf ook zijn hoofd gebogen. Zijn gezicht is gewend naar het heiligdom waar God woont. Hij zou kunnen kijken in de richting van God, maar hij durft het niet en hij kan het niet. Hij buigt zijn hoofd voorover en slaat zijn ogen neer. Hij begint te praten en zegt: "Ik heb gezondigd, ik heb gedwaald, ik ben

opstandig geweest. Ik heb ... gedaan. (Hier noemt de man letterlijk de zonde, die hij gedaan heeft.) Ik heb berouw. Ik wil mij nu bekeren. Daarom breng ik dit offer als een verzoening voor mijn zonde.” De priester luistert geduldig. Hij ziet, dat de offeraar zich schaamt en dat zijn berouw oprecht is. Hij knikt hem toe, dat hij het offer kan gaan brengen. Zijn offer mag inderdaad een brandoffer zijn en de man voldoet aan de voorwaarden, om het offer te mogen brengen.

Nu bindt de man de poten van de stier. Hij denkt na, bij alles wat hij doet. Iedere handeling moet hij immers op zichzelf betrekken. Hij bindt de stier de poten vast. Gooit hem op de grond. Grijpt hem stevig bij de keel. Nu spreekt hij de volgende woorden: ”Ik slacht deze stier als een brandoffer voor mijn zonde.” Voorzichtig, maar zeker glijdt het slachtmes in de hals van de stier. Direct komt het bloed. Ongelooflijk, wat een hoeveelheid bloed. Zeker wel 20 liter! De priester staat er bij met een grote schaal, om al het bloed op te vangen. Terwijl het bloed in de schaal vloeit, sterft de stier. Hij sterft de dood, die deze offeraar had moeten sterven. Hij sterft in de plaats van deze man, die in zijn hart een zonde gedaan had.

Inmiddels is de priester naar één van de hoeken van het altaar gelopen.

Hij zwaait de schaal met bloed heen en weer. Dan schiet er een straal bloed uit de schaal en treft het altaar precies op de hoek, waarbij het bloed aan de zijkanten van het altaar terecht gekomen is.

De priester loopt om het altaar heen en herhaalt zijn handeling aan de andere kant van het altaar. De rest van het bloed giet hij aan de voet van het altaar uit de schaal op de grond.

De man zelf hangt de stier met de pezen van de achterpoten aan de ijzeren haken van de dwergzuiltjes. Nu kan hij de stier de huid afstropen. Hij snijdt de stier in stukken en verwijdt de nieren, het aanhangsel van de lever, enzovoorts. De stukken vlees worden zorgvuldig afgewassen en gedroogd en naar de tafel bij de opgang van het altaar gebracht. Hier wordt het vlees gezouten. Ten slotte brengen verschillende priesters de stukken vlees naar de top van

het altaar en leggen ze in het vuur.

Het offer is gebracht. De straf is voltrokken. De verzoening is teweeg gebracht. Opgelucht haalt de man adem. God heeft zijn zonde vergeven. Hij kan weer in gemeenschap met God leven. Hij mag bij het altaar blijven, hij mag in de voorhof blijven. Hij mag weten, dat hij mag meezingen en juichen tot eer van God. Hij mag bidden en weten, dat God hem ziet en naar hem luistert. De relatie is hersteld. De hemel is weer open!

De man met de vogels

Even later komt een andere man de voorhof binnen. Hij is arm. Hij komt bij het altaar en zegt de priester, dat hij een brandoffer komt brengen, omdat hij gezondigd heeft. Hij zegt de priester, dat hij geen stier, ram of bok kan betalen en dat hij daarom twee duiven heeft meegebracht. Ook hij vertelt welke zonde hij gedaan heeft.

Wat gebeurt er nu? Hij moet de twee vogels afgeven. De man heeft de vogels niet de handen opgelegd. Worden ze ook niet geslacht? Toch wel, maar de arme man mag het niet zelf doen. Hij brengt het offer van de armen en mag daarom zijn offer niet zelf slachten. Hoewel hij nog eens met zijn neus gedrukt wordt op het feit, dat hij arm is, ervaart hij dat niet als kwetsend.

De priester, die de beide vogels van hem heeft overgenomen, houdt de vogels op een wonderlijke manier vast. Ze liggen met hun buik in de hand van de priester en met hun pootjes tussen zijn vingers.

Met de levende vogels in zijn handen, bestijgt de priester nu de opgang naar het altaar. De man, die naast het altaar staat, is wat opzij gegaan, zodat hij goed kan zien, wat de priester doet. Hij ziet de priester de opgang beklimmen, meter na meter, tot hij de top van het altaar bereikt heeft. Op een hoogte van 6 meter staat de priester nu met de twee levende vogels in zijn hand.

Zoals de stier de plaatsvervanger was van de zondaar, zo zijn deze vogels de plaatsvervangers van deze man. Zoals de rijke man

zichzelf herkende in de stier, zo herkent de arme man zichzelf ook in de beide vogels. Ze laten hun kopjes hangen. Ze worden gedragen door de handen van de priester, maar hun kopjes laten ze hangen. Dan heft de priester met zijn wijsvinger de kopjes van de vogels omhoog, zodat ze wel omhoog moeten kijken. Het is net, of de priester wil zeggen: "Kijk nou eens omhoog. Kijk naar de hemel. Kijk naar God."

Het is, alsof de priester de man, die aan de voet van het altaar staat, wil leren: "Jij arme man, jij die met je hoofd gebogen loopt, kijk eens omhoog. Kijk eens naar God. Je bent zo arm, dat je je eigen offer niet eens mag brengen, maar jouw vogels kijken wel naar de hemel. Jouw vogels zijn hoog, boven op het altaar. Hier is de levende stier van de rijke man niet geweest. Jij bent wel arm, maar jouw offerdieren mogen dan toch maar levend boven op het altaar komen. Een klein beetje dichterbij God mogen ze zijn! God heeft jou lief. God houdt echt van je. Daarom zijn jouw vogels boven op het altaar!"

Nu loopt de priester met de levende vogels over de top van het altaar, tot hij aan de zuidoost hoek gekomen is. Hier blijft hij staan. Nu zal hij de vogels slachten. De offeraar op de grond slacht de vogels niet, de priester op de top van het altaar zal dit doen. Maar... de priester heeft geen mes bij zich. Hoe moet hij die kleine vogels slachten? De priester zet de nagel van zijn duim op de nek van de vogels. In een flits schiet zijn duim dwars door de nek van de vogel, tot zijn duim zijn eigen wijsvinger raakt. De priester is met zijn nagel dwars door de slokdarm en de luchtpijp van de vogel gegaan. De vogel is dood.

Nu verwijdt hij de kop van de vogel en laat het bloed uit de vogel vloeien. Het wordt niet in een schaal opgevangen. Een vogel heeft zo weinig bloed en de priester staat al op het altaar. Dus houdt hij de vogel ondersteboven tegen de zijkant van het altaar, waarbij het bloed van de vogel langs het altaar stroomt. Zie je dat, arme man? De stier had veel meer bloed en die offeraar mocht zelf de stier doden. Maar het bloed van jouw offerdier, hoe weinig het ook is, wordt niet aan de onderkant van het altaar gebracht, maar aan de bovenkant! Nu neemt de priester de kop van de vogel, doet er zout

op en werpt hem midden in het vuur van het altaar. Hij verwijderd de krop met de spijsresten en werpt die op de asbelt, die aan de oostkant naast de opgang van het altaar ligt.

Het lijfje van de vogel scheurt hij half in, te beginnen bij de vleugels, zonder deze eraf te trekken. De huid en de veren van de vogel blijven zitten. God accepteert zelfs de huid van het offer van de arme, terwijl de rijke de huid van zijn stier moest verwijderen! Als het offer gebracht is, daalt de priester af van het altaar. De arme man heeft verzoening gekregen. Zijn zonde is vergeven. Hij mag blij naar huis terugkeren. Al het oude is voorbij. Hij mag leren doen, wat zijn vogels hem voorgedaan hebben: Naar de hemel kijken. God houdt van hem.

De man met het meel

Even later zien wij weer iemand de voorhof binnenkomen. Deze man is nóg armer, dan die man, die met de twee vogels de voorhof binnenkwam. Deze heeft niet eens geld genoeg om een paar vogels te kopen. Daarom heeft hij wat meel bij zich, om een spijsoffer te brengen.

Zouden ze bij hem thuis een dag niet eten, omdat hij het eten van thuis meegebracht heeft, om dat aan de Here te offeren? Hij gaat staan naast het altaar en vertelt de priester, dat hij gezondigd heeft en daarom een brandoffer komt brengen. Hij deelt de priester mee, welke zonde hij gedaan heeft. Ook vertelt hij, dat hij geen geld heeft voor een schaap of een geit, zelfs niet voor een paar vogels.

Daarom heeft hij wat meel meegebracht. Dit meel betekent voor hem heel veel. Dit meel was voor zijn eigen brood bestemd. Maar hij wil het graag als een offer aan de Here brengen, opdat hij weer in een goede relatie met God mag komen. Hij heeft de vergeving van zijn zonde zo hard nodig.

De man pakt een schaal en doet er wat olie in. Vervolgens doet hij er wat meel in en giet daar weer olie boven op. Nu roert hij het meel en de olie door elkaar. Dan giet hij er weer olie bovenop. Ten

slotte legt hij wat wierook boven op het meel. Ook nu vindt er geen handoplegging plaats.

Hij gaat met de schaal meel naar één van de priesters. Deze schuift de wierook voorzichtig naar één kant van de schaal. Dan strekt hij de drie vingers van zijn hand, zodat ze in zijn handpalm liggen. Alleen zijn duim en pink steken nog uit. De priester legt zijn hand op het meel en schuift met zijn duim en pink het meel, dat buiten zijn hand uitsteekt, weg. Het meel, dat onder zijn hand blijft, dat hij dus met deze drie vingers kan pakken, neemt hij uit de schaal en deponeert het in een andere schaal.

Nu pakt hij de wierook uit de eerste schaal en legt die boven op de handvol meel, die in de tweede schaal ligt. De priester gaat naar het altaar. Hij loopt de opgang op naar boven, totdat hij op de top van het altaar gekomen is. Daar blijft hij staan en strooit zout over de spijs (het meel) en de wierook. Daarna plaatst hij het spijsoffer aan de zuidwest kant van het altaar, dat is dus direct links van de opgang. Hierna keert de priester terug naar de man, die nog steeds met zijn schaal in de handen staat te wachten.

Nu zien wij iets opmerkelijks gebeuren. De priester en de man met het meel lopen samen door de voorhof. Waar gaan zij naar toe? Zij lopen verschillende bezoekers voorbij, passeren enkele priesters. Dan blijven zij staan voor de hogepriester. Nu biedt de arme man de hogepriester iets aan. De hogepriester mag wat meel nemen uit de schaal van die arme man. De hogepriester krijgt wat voedsel van de armen aangeboden.

En hij mag het niet weigeren! Hij mag het ook niet weggooien of weggeven! Hij moet het opeten. Hij is verplicht het geschenk van de arme man in ontvangst te nemen en het op te eten. Hij mag net zoveel nemen als hij wil. Wil hij één handvol nemen, dan mag dit. Wil hij twee keer zoveel, dan is dat ook toegestaan. De hogepriester eet niet het voedsel der rijken, maar dat van de armen. Je zou bijna zeggen: de hogepriester hoort bij de armen. Hij staat aan de kant van de arme zondaars. Hij leeft met hen mee en eet hun voedsel. Hij hoort juist ook bij die armen! De hogepriester kijkt de arme man vriendelijk aan, nadat hij wat meel uit zijn schaal genomen heeft en bedankt hem.

Er is nog meer spijs in de schaal. Dit wordt verdeeld onder de andere priesters. Niemand van hen zegt: "Dat voedsel van die arme man, dat hoef ik niet." Allemaal nemen zij dankbaar zijn geschenk aan. Zoals God het offer van de arme man aanvaard had, zo moesten de priesters eveneens zijn geschenk aanvaarden.

Als deze man na verloop van tijd de voorhof verlaat, is het met een stralend gezicht. Hij had gezondigd. Hij kwam om een offer voor zijn zonde te brengen. Er is echter zo iets moois gebeurd. Hij is zijn zonde al bijna vergeten. Hij ziet alleen nog maar dat vriendelijke gezicht van de hogepriester voor zich. De hogepriester die zo rijk is en toch van zijn meel wilde nemen en eten. De hogepriester die hem zo vriendelijk bedankte. De hogepriester die even de tijd voor hem nam, speciaal voor hem alleen.

Dat had die zondaar met zijn stier niet eens meegemaakt. De hogepriester keek niet naar hem. De hogepriester keek ook niet naar de man met de twee vogels. Maar naar de arme man met zijn meel had de hogepriester gekeken. Wat een wonderlijke ervaring. Dat móet hij thuis vertellen. Ze hebben vandaag misschien allemaal een beetje geleden, omdat er weinig of geen eten was. Maar ze moeten ook weten, dat de hogepriester hun meel zal eten en dat de hogepriester even tijd voor hem had. De hoogste priester had speciaal voor hem even de tijd genomen... ! Men hoefde niet per se meel te brengen als een spijsoffer, zoals deze man het deed. Het was ook toegestaan om het meel thuis te bereiden en het te bakken. Men mocht in een oven platte koeken bakken, de zogenaamde matzes. (Lev. 2:4). Men mocht die platte koeken ook wel op een bakplaat bakken. (Lev. 2:5,6). Ook mocht het meel in een pan of pot bereid zijn en daarna in die pan of pot gebakken zijn. (Lev. 2:7-10). Het moest echter steeds van ongezuurd deeg gemaakt zijn. (Lev. 2:11).

De koeken werden als volgt bereid. Eerst werd het meel met olie en lauw water vermengd en goed gekneet. Direct daarna werden er 10 koeken van gebakken. Dit moest meteen na het mengen en kneden geschieden, zodat er geen enkele mogelijkheid was, dat het deeg ook maar iets zou rijzen.

Elke koek werd nu in vier stukken gebroken. Alle brokken werden

in een schaal gelegd. Boven op de gebroken koeken werd wierook gelegd.

De priester nam de schaal met brokken mee naar de top van het altaar en legde een handvol van deze brokken (die hij op dezelfde manier met drie vingers pakte, als het meel uit de schaal) aan de zuidwest kant van het altaar in het vuur. Vervolgens werd de rest van de brokken onder de priesters verdeeld. De priesters mochten het spijsoffer niet mee naar huis nemen. Het moest hier gegeten worden.

Nu ook deze laatste man uit de voorhof vertrokken is, gaan er allerlei gedachten door ons heen. Wij zien nog steeds die hogepriester, met dat vriendelijke gezicht voor die arme man. Wij denken aan de woorden uit de Hebreeënbrief:

"Want elke hogepriester, die uit de mensen genomen wordt, treedt voor de mensen op bij God, om gaven en offers te brengen voor de zonden. Hij kan tegemoetkomend zijn jegens de onwetenden en dwalenden, daar hij ook zelf met zwakheid omvangen is, die hem verplicht evenzeer als voor het volk, voor zichzelf offers voor de zonden te brengen." (Hebr. 5:1-3).

Wij denken aan de Messias-Koning, van wie in het boek der Psalmen geschreven staat:

"Hij zal zich ontfermen over de geringe en de arme, hij zal de zielen der armen verlossen." (Psalm 72:13).

Wij denken aan de Here Jezus, Die gezegd heeft:

"De Geest des Heren is op Mij, daarom, dat Hij Mij gezalfd heeft, om aan armen het evangelie te brengen." (Luk. 4:18). *"Wij hebben geen hogepriester, die niet kan medevoelen met onze zwakheden... Laten wij daarom met vrijmoedigheid toegaan tot de troon der genade."* (Hebr. 4:15,16).

Terwijl al die woorden door onze gedachten gaan, weten wij het: Deze hogepriester is inderdaad een prachtig beeld van Jezus Christus. Hier worden Zijn liefde en Gods genade ons op een

bijzondere wijze getoond.

16. Het dagelijks brandoffer

Aan het eind van de dag, als de geluiden op het tempelterrein verstomden, maakten de priesters die hun dienst verricht hadden, zich op om naar huis terug te keren. Zij wisselden hun priesterkleed voor hun burgerkleding. De priesters die de volgende dag de dienst in de tempel moesten verrichten, begaven zich naar de tempel. Als zij binnen waren, werden de tempelpoorten gesloten. Zij bleven 's nachts in één van de vertrekken van de tempel.

Vóór het aanbreken van de dag moesten zij hun eigen kleren uittrekken, baden en het priestergewaad aantrekken. Dit baden was niet het zelfde als het nemen van een bad. Het was een rituele reiniging. De priesters dompelden zich onder in het mikwe, een groot doopbassin, bestemd voor rituele reiniging. Ook in de tempel was zo'n mikwe. Nadat allen zich in dit bad hadden ondergedompeld, afgedroogd en de priesterkleding hadden aangetrokken, keerden zij terug naar het vertrek, waarin zij de nacht hadden doorgebracht. Hier wachtten zij tot de heraut het begin van de dag aankondigde. Er moest veel in de tempel gedaan worden.

Voor alle taken had men mensen aangewezen. De priester die 's morgens de andere priesters met luide stem moest oproepen tot de dienst, werd de heraut genoemd.

De heraut kwam en riep: "Allen die gereed zijn, moeten komen om te loten." De priesters verlieten het vertrek. In twee groepen inspecteerden zij bij het licht van fakkels het tempelterrein. Daarna kwamen zij samen in het vertrek, waar het dagelijks spijsoffer van de hogepriester gereed gemaakt werd. Hier brachten zij verslag uit van hun bevindingen.

Als alles in orde was, gingen zij, die aangewezen waren om het dagelijks spijsoffer van de hogepriester gereed te maken, aan het werk.

De anderen verzamelden zich in het vertrek van gehouwen stenen,

waar ook het Sanhedrin altijd vergaderde. In dit vertrek werd geloot, om te bepalen wie welke dienst mocht verrichten.

Waarom werd er geloot?

De offerdienst begon 's morgens met het nemen van de heffing van het brandofferaltaar. Dit hield in, dat er wat as van het altaar gehaald werd en neergelegd werd op de ashoop bij de opgang naar het altaar. Ieder die wilde, mocht dit doen. Aangezien bijna alle priesters dit graag wilden doen, was er 's morgens een wedloop, om als eerste bij het altaar te komen, de opgang te beklimmen en als eerste de laatste meters van de opgang af te leggen. Die laatste meters waren namelijk bepalend voor wie de heffing mocht nemen. Als er twee tegelijk waren werd er geloot.

De man die de leiding had, noemde een groot getal. Vervolgens liet hij de beide priesters één of twee vingers opsteken. Daarna begon hij bij één van beiden te tellen. Hij telde de vingers, totdat hij bij het door hem genoemde getal kwam. De priester bij wie de telling stopte, mocht de heffing verrichten.

Deze wedstrijd heeft een keer tot een ongeluk geleid. Twee priesters waren even snel in het beklimmen van de opgang. Om toch maar de eerste te zijn, duwde de één de ander. Deze viel en brak zijn been. Toen heeft men ingesteld, dat de verschillende diensten bij het brengen van het offer voortaan door loting bepaald zouden worden.

Er waren meer priesters in de tempel dan er dienst konden doen. Om elkaar niet voor de voeten te lopen, waren zij in 24 afdelingen verdeeld.

Iedere afdeling had een week lang dienst. Van Zacharias lezen wij, dat hij *"in de beurt zijner afdeling"* de priesterdienst verrichtte en toen *"door het lot werd aangewezen om volgens de regels van de priesterdienst, de tempel des Heren binnen te gaan en het reukoffer te brengen."* (Luk. 1:8,9). Dit wil zeggen, dat Zacharias in de tempel was, toen zijn afdeling aan de beurt was. Eenmaal per 24 weken was iedere afdeling aan de beurt.

Over iedere afdeling was een beambte aangesteld, die de verantwoordelijkheid droeg. In 1 Kronieken 9:23-31 komen wij deze beampten reeds tegen. Ieder had een eigen taak en verantwoordelijkheid. Zo was er ook een beambte, die aangesteld was voor de lotingen. Hij riep de priesters op om te loten en zorgde ervoor, dat de loting naar behoren verliep.

In totaal werd er vier keer geloot, iedere keer op dezelfde wijze.

De eerste loting

De beambte die de leiding van de loting had, riep de in de zaal van de gehouwen stenen verzamelde priesters toe: "Laten wij loten voor hem, die de as van het brandofferaltaar zal verwijderen." Hierop gingen alle priesters in een kring staan. De beambte liep naar een willekeurige priester toe, nam hem de muts van het hoofd en gaf hem direct weer terug. Dit was het teken, dat de telling bij deze priester zou beginnen.

Hij wees vervolgens een andere priester aan en vroeg hem een getal te noemen, een willekeurig getal, hoger dan het aantal aanwezige priesters. Als er bijvoorbeeld 70 priesters aanwezig waren, moest het getal minstens 71 zijn.

Dan werd er geteld, om de priester aan te wijzen, die de heffing van het altaar zou nemen. Als je het aantal aanwezige priesters wist, zou je door het noemen van een getal de telling gemakkelijk kunnen beïnvloeden, waardoor er geen eerlijke loting zou zijn. De loting geschiedde daarom als volgt.

Het was bekend bij wie de telling zou beginnen en het getal was ook bekend. Dan riep de beambte: 'Vingers omhoog!' Iedere priester mocht zelf bepalen, of hij één of twee vingers opstak. Niemand wist hoeveel vingers de ander zou opsteken. Het aantal vingers dat omhoog ging, was dus niet te voorzien.

Dan begon de eigenlijke telling bij de man, van wie hij de muts afgenomen had. De beambte telde nu de opgestoken vingers. Hij ging de kring rond, tot hij aan het getal kwam, dat tevoren genoemd was. De priester bij wie hij dan stond, was volgens loting

aangewezen om de heffing van het altaar te nemen.

Het werk dat deze priester mocht verrichten, was in feite één van de kleinste taken. Hij moest wat as van het altaar afhaken, enkele stukken hout op het altaar leggen en later een pan vol vuur naar het reukaltaar in het heilige brengen.

In Leviticus 6:10 en 11 wordt dit werk beschreven. Er staat duidelijk bij, dat de priester speciale kleding voor dit werk moest aantrekken. De aangewezen priester trok zijn kostbare kleding uit en speciale kleding aan. Bij het wasvat waste hij handen en voeten. Met een zilveren vuurpan ging hij de opgang van het altaar op. Hij vulde de vuurpan met as, daalde daarna af en leegde de pan op de asbelt naast het altaar. Als er teveel as op het altaar lag, verkleepte hij zich weer, verwijderde de as en bracht het op een reine plaats buiten de voorhof.

Nadat de priester de heffing naast het altaar had gestort, kwamen er andere priesters. Ook zij wisten eerst hun handen en voeten. Dan gingen zij met scheppen en poken naar de top van het altaar. Overblijfsels van het offer van de vorige dag legden zij opzij. Zij verzamelden de as, hakten hout en brachten dit naar het altaar. De priester die door de loting aangewezen was om de heffing te nemen, legde hout op het altaar en verzorgde de verschillende vuren, die op het altaar brandden. Wat overgebleven was van het offer van de vorige dag legde hij hier bovenop.

Het eerste deel van het werk was gebeurd. Alle priesters verzamelden zich in de zaal van gehouwen stenen, voor de tweede loting.

De tweede loting

De beambte riep: "Komt, laten wij loten, wie het bloed zal sprengen, wie de as van het reukaltaar zal verwijderen en het zal reinigen en wie de offerdelen naar de opgang van het altaar zal brengen." De tweede loting geschiedde op dezelfde wijze als de eerste loting. Bij deze loting werden 13 priesters aangewezen, die ieder een eigen taak kregen. De man die als eerste werd

aangewezen kreeg de eerste taak. De 12 priesters die naast hem stonden kregen een volgende taak. Daarvoor werd niet geloot. Er werd één keer geloot. Daarna werd er afgeteld en kreeg ieder één van de volgende taken toegewezen.

- De eerste priester mocht het schaapje slachten.
- De tweede priester mocht het bloed opvangen en het bloed tegen het altaar sprengen.
- De derde priester mocht de as van het reukaltaar verwijderen.
- De vierde priester mocht de kandelaar in het heilige reinigen.
- De vijfde priester mocht de kop en de rechter achterpoot van het lam naar de opgang van het altaar brengen. In zijn rechterhand de kop en in zijn linker hand de rechter achterpoot.
- De zesde priester mocht de beide voorpoten naar de opgang van het altaar brengen.
- De zevende priester bracht de staart en de linker achterpoot, de achtste priester de borst, de hals met enkele ribben, de luchtpijp, het hart en de longen, de negende priester de lendenen, de ruggenwervel, de milt en de lever.
- De tiende priester mocht de ingewanden in een gouden schaal naar de opgang van het altaar brengen.
- De elfde priester bracht het bijbehorende spijsoffer, wat bestond uit 1/10 efa meel en 3 log olie.
- De twaalfde priester mocht de helft van het spijsoffer van de hogepriester naar de opgang brengen. De andere helft zou bij het middagoffer gebracht worden. Het offer van de hogepriester was een spijsoffer van broden, die dezelfde morgen gebakken waren (Lev. 6:20-23) en gelijk aan het spijsoffer van de armen. De armen in Israël hoefden zich nooit beschaamd te voelen, dat zij maar een spijsoffer brachten. Hun offer was hetzelfde als het spijsoffer van de hogepriester!

- De dertiende priester mocht het bijbehorende drankoffer naar de opgang van het altaar brengen. Deze priester bracht $\frac{1}{4}$ hin wijn.

-- De Tempel van Herodes
Op de voorgrond de grote voorhof der heidenen --

Aan het werk

Na de loting was de tijd aangebroken om te slachten. De beambte zei dan: "Ga uit en breng een jong schaap uit het vertrek van de lammeren." Het lam werd gehaald en kreeg eerst te drinken. Vervolgens werd het bij het licht van een fakkel geïnspecteerd om te zien, of het werkelijk gaaf was. Inmiddels waren uit het vertrek van de voorwerpen 93 gouden en zilveren voorwerpen gehaald.

De priester die het lam mocht slachten ging er in processie mee naar de slachtplaats. Voorop liepen de priesters die door het lot aangewezen waren om het reukaltaar en de kandelaar te reinigen. Zij hadden een gouden schaal, een kom en twee sleutels bij zich. Achter hen liep de priester met het schaapje. Daarna kwamen de 10 priesters die door het lot voor één van de andere taken waren

aangewezen.

De priester die het reukaltaar mocht reinigen, ging het heilige binnen. Hij droeg de gouden schaal in zijn hand, liep naar het reukaltaar en zette de schaal ervoor. Hij haalde de as van het reukaltaar en deponeerde deze in de gouden schaal. Dan knielde hij neer, stond op en verliet het heilige.

Nu ging de priester die de kandelaar moest reinigen naar binnen. Hij droeg de gouden kom. De kandelaar was zo groot, dat men een steen, in de vorm van een trap met drie treden, voor de kandelaar geplaatst had. De priester beklom de treden en reinigde de kandelaar. Hij knielde neer, stond op en verliet het heilige.

Het moment waarop het schaapje geslacht zou worden, was nu aangebroken. Het lam werd gebonden en geslacht. De priester die aangewezen was om het bloed op te vangen, ving het bloed op in een schaal en liep ermee naar het brandofferaltaar. Hier sprengde hij het bloed tegen de noordoost kant en tegen de zuidwest kant. De rest van het bloed goot hij aan de zuidkant van het altaar, aan de voet ervan.

De huid werd van het lam gestroopt, het vlees in stukken verdeeld, gezouten en aan het begin van de opgang naar het altaar gelegd.

De priesters keerden terug naar de zaal van gehouwen stenen. De beambte zei: "Spreekt één zegen uit." Er werd een zegenbede uitgesproken, gevolgd door het citeren van enkele gedeelten uit de Bijbel, zoals Deuteronomium 6:4-9 (waaronder het "Shema": *"Hoor Israël, de HERE is onze God, de HERE is één."*), Deuteronomium 11:13-21 en Numeri 15:37-41. Vervolgens werd een drievoudige zegenbede uitgesproken.

Hierna konden de derde en de vierde loting beginnen. Hoewel het twee verschillende lotingen waren, werden zij direct na elkaar gehouden, waarbij het leek, alsof het slechts om één loting ging.

De derde en de vierde loting

De derde loting was de meest belangrijke loting. Wie nu

aangewezen werd, mocht het meest eervolle werk verrichten. Dit is de loting waarnaar Lukas 1:8,9 verwijst in verband met Zacharias. Bij de derde loting mochten alleen zij meedoen, die nooit eerder door de derde loting aangewezen waren. Als iemand ooit in zijn leven door deze derde loting was aangewezen, mocht hij later nooit meer meeloten. De beambte liet dat ook heel duidelijk blijken, door het gebruik van het woord "nieuwelingen". Hiermee bedoelde hij de priesters, die nooit eerder waren aangewezen.

De beambte riep: "Nieuwelingen, komt om te loten, wie het reukwerk mag branden." Op dezelfde wijze als bij de vorige lotingen werd er nu geloot, wie het reukwerk op het reukaltaar mocht brengen.

Direct hierna kwam de vierde loting. De beambte riep nu weer alle priesters op om te loten. Hij riep: "Voor wie het nieuw en voor wie het oud is, komt om te loten, wie de delen van het offer van de opgang van het altaar naar het altaar mag brengen om het op het vuur te leggen." Bij deze loting werden niet meerdere priesters aangewezen, maar slechts één. Hij mocht alle delen van het offerdier van het begin van de opgang van het altaar naar de top ervan brengen.

Na de vierde loting kon de priester die bij de derde loting aangewezen was met zijn werk beginnen. De priesters die het reukaltaar en de kandelaar moesten reinigen, hadden het heilige reeds verlaten. De priester die bij de eerste loting was aangewezen om de heffing van het brandofferaltaar te nemen, was ook aangewezen om met een pan vuur naar het heilige te gaan om vurige kolen op het reukaltaar te leggen.

Ook hij heeft zijn werk verricht en heeft het heilige verlaten.

Alle priesters verzamelden zich nu in de voorhof bij de trap naar het heilige. Dan brak het grote moment aan, waarop twee belangrijke zaken zouden gebeuren. Het vlees van het lam zou op het brandofferaltaar en het reukwerk op het reukaltaar gelegd worden. Alles leek nu gelijktijdig en in versneld tempo gedaan te worden.

Er werd een teken gegeven. Iedereen in de voorhof moest weten,

dat het grote ogenblik was aangebroken. Eén van de priesters pakte een gong en gooide deze in de voorhof, tussen het altaar en het heilige, op de grond. Het geluid van de gong werd overal in de voorhof gehoord. De priesters die zich nog niet naar de trap naar het heilige begeven hadden, haastten zich nu naar deze plaats. De levieten verzamelden zich bij hen.

Nu zou het lam op het altaar gelegd worden. Nu zou het reukoffer gebracht worden. Alles was gereed. De priesters gingen op de trappen naar het heilige staan. Iedereen wachtte gespannen op de beambte.

Deze zei: "Breng het reukwerk." De priester die het reukwerk mocht brengen haastte zich nu naar het heilige. Hij had een gouden schaal met reukwerk bij zich. Hij legde het reukwerk op het altaar, knielde neer en bad: "God der barmhartigheid, kom in het heiligdom en neem in welgevallen het offer van Uw volk aan." Hierna verliet hij het heilige en kwam bij de priesters, die op de treden van de trap naar het heilige verzameld waren.

De priester die aangewezen was om de offerdelen naar de top van het brandofferaltaar te brengen, haastte zich om dit te doen. Alle offerdelen lagen al op het onderste deel van de opgang naar het altaar, aan de linker kant (de westkant) van de opgang. De priester die de offerdelen in het vuur moest leggen, liep langs de rechterkant (de oostkant) van het altaar omhoog en omlaag. Hij legde het vlees in het grote vuur, dat ook aan de oostzijde op het altaar brandde.

Dan hieven alle priesters, staande op de treden naar het heilige, hun handen op om het volk te zegenen. Hierbij hieven zij hun handen boven hun hoofd uit. Dan spraken zij de woorden, die alleen de priesters mochten uitspreken: *"De HERE zegene u en behoede u. De HERE doe Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig. De HERE verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede."* (Num. 6:24-26). Terwijl wij hier iedere keer "HERE" hebben staan, spraken de priesters de Naam van God op dat moment werkelijk uit. Zo legden zij de Naam van God op het volk. (zie Num. 4:27).

Hierna werd het spijsoffer, dat bij het offer van het schaapje

behoorde, naar het altaar gebracht. Vervolgens bracht de hogepriester zelf zijn spijsoffer op het altaar. Daarna werd hem de wijn van het drankoffer overhandigd, zodat hij zelf de wijn van het bijbehorende drankoffer kon plengen.

Nadat ook de hogepriester zijn offer had gebracht, zwaaide zijn assistent met vlaggen. Er was aan de hogepriester een assistent toegevoegd, die hem kon vervangen, als hij door omstandigheden (zoals ziekte, onreinheid) zijn werk niet kon verrichten. Deze assistent was, na de hogepriester, de hoogste onder de priesters. Daarom wordt hij ook wel "de tweede priester" genoemd. (zie Jer. 52:24). Officieel heette hij de Sagan.

Als de Sagan met vlaggen zwaaide, stelden twee priesters zich op, op de tafel van de vetstukken. Zij hadden trompetten in de hand en gaven drie signalen: Eén lange, één korte en één lange stoot. Hierna gingen zij bij de andere priesters staan, op de treden naar het heilige. De levieten zongen een Psalm, begeleid door harpen en citers. Het was een Psalm van vreugde voor God, Die redding bracht; voor God, Die het volk de zonden van de afgelopen nacht vergaf; voor God, Die leeft en Zijn volk zo bijzonder liefheeft. Bij elk nieuw couplet bliezen de priesters op de trompetten en boog het volk zich aanbiddend terneer. Zij wisten: "Welzalig het volk, waarmee het zo gaat! Welzalig het volk, welks God de HERE is." (Psalm 144:15).

-- De Tempel van Herodes

Op de voorgrond de voorhof der vrouwen met het vertrek van de olie en het vertrek van de melaatsen. De 15 treden leiden naar de Nicanorpoort waarachter de voorhal van de Tempel oprijst. --

Immanuël

God had beloofd, dat Hij op grond van de offers van het volk bij hen zou zijn om naar hen te luisteren en tot hen te spreken, niet af

en toe, maar voortdurend. Zo mocht het dagelijks offer de Israëlieten verzekeren, dat God dagelijks bij hen was. Zij werden opgeroepen om in dagelijkse gemeenschap met Hem te leven. Vanuit het heilige der heiligen zou Hij tot hen spreken en naar hen luisteren. Zo zou Israël door God geheilgd worden.

Wie de Here Jezus heeft leren kennen als het Lam Gods, dat de zonde der wereld wegneemt, mag weten, dat deze zegen van de offerdienst nu ook zijn deel geworden is. Als u de Here Jezus aanvaard hebt als uw Heiland en Heer, mag u weten, dat God ook met u in harmonie wil leven, tot u wil spreken en naar u luisteren. God wil u heiligen, zodat duidelijk zal blijken, dat u Zijn kind bent.

Het dagelijks morgen- en middagbrandoffer bereikte zijn hoogtepunt en vervulling in de Here Jezus. Toen Hij aan het kruis geslagen werd, werd in de tempel van Jeruzalem het lam op het altaar gebracht. Op dat moment stond er een priester in het heilige, die reukwerk op het reukaltaar legde. De priester bad: "God der barmhartigheid, kom in het heiligdom en neem in welgevallen het offer van Uw volk aan." Urenlang hing de Here Jezus aan het kruis. Toen kwam het moment, waarop Hij zei: "Het is volbracht." Het offer was gebracht. Het was hetzelfde moment, waarop in de tempel het schaap van het middagbrandoffer op het altaar werd gelegd. Het was hetzelfde moment, waarop in het heilige weer een priester bad: "God der barmhartigheid, kom in het heiligdom en neem in welgevallen het offer van Uw volk aan."

Deze woorden klinken profetisch. Jezus is het offer, dat door en voor het volk gebracht werd. De mensen waren zich niet bewust van de diepe betekenis van deze woorden. Namens het volk had de hogepriester de opdracht voor dit offer gegeven. (Joh. 11:49,50; 18:14; Matth. 26:65,66; 27:1). De dood van de Here Jezus was niet voor een enkeling, maar voor het gehele volk. Vóór Zijn geboorte had een engel tegen Jozef in een droom gezegd, dat Hij Zijn volk zou verlossen van hun zonden. (Matth. 1:21). Daarom is Jezus ook Immanuël: God met ons. "God met ons" was in de eerste plaats: God met het volk Israël.

"God met ons" geldt nu ook ieder, die in Hem gelooft. Hier dient

ieder ootmoedig het hoofd te buigen en Hem te aanbidden.

Diep, diep aan Uwe voeten
o Jezus, buig ik neer
en voel de troost, de zoete,
dat Gij mij aanneemt, Heer.
(S.S. Wesley)

In de Here Jezus gingen de offers van het Oude Testament in vervulling. Er behoeven geen offers meer gebracht te worden voor de redding van de mens. Terwijl Israëls verzoenende offers niet verder reikten dan het eigen volk, is de reikwijdte van het offer van de Here Jezus: de gehele wereld.

Nu mag ieder gelovig en aanbiddend naderbij komen. God nodigt om te komen. Hij wacht af, wie het offer van de Here Jezus wil aanvaarden. Hebt u dat reeds gedaan?

”Allen, die Hem aangenomen hebben, hun heeft God macht gegeven om kinderen Gods te worden, hun, die in Zijn Naam geloven.” (Joh. 1:12).

Mikwe in Worms

17. De grote verzoendag

Een belangrijke dag als de grote verzoendag kon niet op de juiste wijze verlopen, als daarvoor niet de nodige voorbereidingen waren getroffen.

Deze raakten vooral de hogepriester, die op deze dag het belangrijke werk moest verrichten. Hij moest werk doen, waaraan hij niet gewend was. Hij slachtte op de andere dagen van het jaar geen offerdieren en bracht geen reukwerk naar het heilige. Dat mocht wel, maar hij deed het niet. Alle werkzaamheden geschiedden volgens de loting en de gewone priesters deden het werk. Op deze dag moest hij alles zelf doen.

In dit hoofdstuk willen wij bezien, hoe de grote verzoendag voorbereid werd en wat er op die dag allemaal gebeurde in de tijd van de tweede tempel. Nauwkeuriger gezegd: In de tijd, dat de Here Jezus op aarde was.

De voorbereiding

De voorbereidingen voor de grote verzoendag namen een week in beslag. Een week vóór deze bijzondere dag kwamen een aantal leiders, zoals de "vorst" van het Sanhedrin (die de leiding had over de burgerlijke rechtspraak), de voorzitter van het Sanhedrin (die de leiding had over de godsdienstige rechtspraak), de Sagan (de assistent van de hogepriester, in de Bijbel ook wel "de tweede priester" genoemd, zie Jeremia 52:24), evenals het voltallige (70 man tellende) Sanhedrin naar het huis van de hogepriester. Er waren tevoren reeds stoelen voor hen en voor de hogepriester neergezet.

Nadat allen hadden plaats genomen, stonden de oudsten van het Sanhedrin op en spraken de hogepriester waarschuwend toe:

"Zie voor Wie u binnengaat om de dienst van de grote verzoendag te verrichten. Zie er nauwgezet op toe, dat u deze dienst vol eerbied en ontzag en nauwkeurig verricht. Wees voorzichtig. Doe

geen verkeerde dingen, zodat u zou sterven, want u gaat niet een gewone plaats binnen. Als u een fout maakt, zult u geen verzoening voor geheel Israël bewerken. De verzoening van gans Israël hangt van u af. Let op wat u doet, zodat u niet over een onbeduidend lijkende zonde zult struikelen. Als u een zonde zou doen, die in de ogen van de mens maar een kleine zonde is, dan zal die tóch zeer zwaar wegen. De weegschaal is in Gods handen. Hij alleen kent het gewicht van onze daden en van onze zonden, zoals geschreven staat: *"De HERE immers is een alwetend God."* (1 Sam. 2:3). Zie er op toe, dat ook de andere priesters niet zondigen. Zorg er voor, dat zij berouw hebben. Wees u er steeds van bewust, voor Wie u de dienst zult verrichten, namelijk voor de Koning der koningen, de Heilige, Die – Gezegend is Hij – zit op de troon van het gericht. Wees waakzaam en voorzichtig, dat de vijand, dat is de zonde van de mens, niet met u gaat. Er is geen grotere vijand dan de zonde."

De hogepriester antwoordde, dat hij zijn hart doorzocht en zijn daden beproefd had en zich bekeerd had van zijn verkeerde wegen.

In optocht naar de tempel

Hierna verlieten de oudsten als eersten het huis van de hogepriester. Op straat maakten zij de mensen bekend, dat de hogepriester nu naar de tempel zou vertrekken. Zij riepen het volk op hem eer te bewijzen.

Daarop kwam de hogepriester naar buiten om zijn tocht naar de tempel te beginnen. Op zijn tocht naar de tempel werd hij niet alleen vergezeld door allen, die in zijn huis bijeengekomen waren, maar ook anderen waren gekomen om hem naar de tempel te vergezellen. Zelfs de mensen op straat zouden zich later bij de stoet aansluiten.

Het was een prachtige optocht. Men liep in verschillende groepen, waarbij iedere groep voorafgegaan werd door een heraut, die het volk opriep eer te bewijzen aan de mensen die achter hem in de stoet liepen.

De eerste groep bestond uit twee delen. Voorop liepen de nakomelingen van de koningen van Israël. Achter hen kwamen de nakomelingen van Koning David. De heraut riep: "Eert het huis van David."

De tweede groep bestond uit de nakomelingen van Levi. Hun leiders waren te herkennen aan hun wit en blauw zijden kleding.

-- De Koninklijke zuilengang

Aan de zuidkant van de voorhof der heidenen was de dubbele, koninklijke zuilengang. --

De derde groep bestond uit nakomelingen van Aäron. Dit waren de priesters. Zij droegen witte zijden kleding.

De vierde groep bestond uit drie delen. Eerst kwamen de Levitische zangers, daarna de musici, ten slotte de trompettisten. (De trompetten werden niet als muziekinstrument bespeeld, zoals bij ons, maar werden gebruikt om signalen te geven. Vandaar, dat deze trompettisten niet bij de musici liepen.)

In de vijfde groep liepen allerlei beambten uit de tempel. Bepaalde werkzaamheden waren indertijd aan bepaalde mensen opgedragen, die zeer kundig waren in het aan hen opgedragen

werk. Zo liepen in deze groep: zij die het reukwerk bereidden, zij die de toonbroden bakten, de tempelwacht en de schatbewaarders.

De zesde groep werd gevormd door het voltallige Sanhedrin.

De zevende groep bestond uit 250 priesters, die de weg bereidden voor de hogepriester. Zij hadden allen een staf in de hand.

De achtste groep bestond uit slechts één man: de hogepriester.

De negende groep werd gevormd door de oudsten van de priesters. Zij liepen twee aan twee naast elkaar.

Van enkele van deze groepen is bekend, hoeveel mensen er in liepen. De tweede groep bestond uit 30.000 mensen. De derde groep bestond uit 24.000 mensen. De zesde groep bestond uit 70 mensen. In de zevende groep liepen 250 mensen. In totaal moet het een ongelooflijk aantal mensen zijn geweest, dat in optocht van het huis van de hogepriester naar de tempel onderweg was. Achter al deze groepen sloten de inwoners van Jeruzalem zich aan en liepen mee naar de tempel.

Een week van voorbereiding

Als de hogepriester bij de tempelpoort aankwam, bad hij eerst om vrede voor de koning uit het geslacht van David, voor de priesters en voor de tempel. Daarna ging hij naar één van de bijvertrekken van de tempel, waarin hij de komende zeven dagen zou verblijven. Dit vertrek werd de kamer der raadsheren genoemd. De ingang hiervan lag buiten de ringmuur van de tempel, zodat het vertrek niet gerekend werd tot het eigenlijke tempelgebied. In dit gebied kon de hogepriester niet zo'n lange tijd blijven, want zitten en slapen was daar verboden. In de kamer der raadsheren was dat echter wel toegestaan. Hier zou de hogepriester zich de komende zeven dagen voorbereiden op zijn dienst op de grote verzoendag.

De oudsten van het Sanhedrin stonden deze week de hogepriester terzijde bij zijn studie van de werkzaamheden op de grote verzoendag.

Zij namen een aantal keren alles wat hij op de grote verzoendag moest zeggen en doen met hem door. Zij lazen hem Leviticus 16:1-34; 23:26-32 en Numeri 29:7-11 voor. Daarna moest hij deze gedeelten voorlezen aan de oudsten van het Sanhedrin. Er mocht op de grote verzoendag niet één fout gemaakt worden! Tijdens deze week verrichtte de hogepriester een aantal werkzaamheden, die anders door andere priesters gedaan werden. Hij nam deel aan de dienst van het dagelijks morgen- en middagbrandoffer. Hij spatte het bloed van het schaap tegen het brandofferaltaar. Hij bracht de kop en de rechter achterpoot naar de top van het altaar en legde ze in het vuur. Hij brandde reukwerk in het heilige en verzorgde de kandelaar.

Op de grote verzoendag zou hij dit werk ook allemaal moeten doen.

In deze week werd de hogepriester niet alleen technisch op de grote verzoendag voorbereid, zodat hij alle handelingen goed zou kunnen verrichten, hij werd ook geestelijk voorbereid. Hij was immers een mens als iedereen. Hij kon gezondigd hebben, zonder dat hij zich ervan bewust was. Hij kon onrein zijn, zonder het te weten. Wilde de hogepriester op de grote verzoendag reiniging voor het gehele volk bewerken, dan moest hij zelf een man zijn, die dit werk zonder zonde en zonder onreinheid kon doen. Op de grote verzoendag zou een offer voor zijn zonden gebracht worden. Vóór het aanbreken van de grote verzoendag moesten de handelingen tot reiniging van de hogepriester uitgevoerd worden, hoewel een laatste handeling ook op de verzoendag zelf zou plaatsvinden, als de hogepriester zich in het reinigingsbad zou onderdompelen.

De reiniging van de hogepriester

In de week vóór de grote verzoendag werd de hogepriester besprengd met het reinigingswater, dat bestemd was voor een ieder, die het lijk van een mens aangeraakt had. (Num. 19:11).

God had bevolen, dat de Israëlieten buiten de stad een rode koe moesten slachten. Dit gebeurde op de Olijfberg. Velen spreken

over "het offer van de rode vaars (koe)". Dit is beslist onjuist. Deze koe werd niet als offer geslacht. Offers mochten alleen in de voorhof geslacht worden. Deze koe werd op de Olijfberg geslacht. Zijn bloed werd niet in een schaal opgevangen en ook niet tegen het altaar in de tempel gesprengd.

Het moest een koe zijn, die zuiver rood was. Twee zwarte of witte haren maakten de koe al ongeschikt. Hij mocht geen gebrek hebben. Hij mocht nooit een juk gedragen hebben. De koe moest ongeveer 3-4 jaar oud zijn. Hij mocht wel ouder, maar niet jonger zijn. (Num. 19:2).

Het slachten hoefde niet door de priester, maar wel in tegenwoordigheid van de priester te geschieden. (Num. 19:3). Op het moment dat het bloed uit de koe stroomde, hield de priester zijn hand onder de bloedstroom. Een hand vol bloed sprenkelde hij vanaf de Olijfberg zevenmaal in de richting van de tempel. Daarna veegde hij zijn handen aan de huid van de koe af.

Vervolgens maakte hij een vuur en legde de koe daarop. Na verloop van tijd legde hij cederhout, hysop en scharlaken op de koe in het vuur. De ceder is de grootste boom in het oosten. Hysop is de kleinste plant.

Cederhout en hysop leerden de Israëliet, dat, hoe groot hij ook was, hij klein moest worden voor God. Het is dezelfde gedachte als Johannes de Doper eens uitsprak: "Hij (de Here Jezus) moet groter en ik moet kleiner worden." (vgl. Joh. 3:30).

De Israëliet was zich bewust, dat hij vanwege zijn zonden klein moest worden voor God. Dat werd ook gesymboliseerd in de draad scharlakenrode wol. Scharlaken spreekt van de zonde. (Jes. 1:18). Deze draad was rond het cederhout en de hysop gebonden en hield de beide takken bij elkaar.

Nadat de koe tot as verbrand was, werd de as weggenomen. Eén deel van de as werd naar de tempel gebracht en daar bewaard. Als later anderen met het reinigingswater besprengd moesten worden, lag de as voor het reinigingswater gereed. (Num. 19:9).

Eén deel van de as bleef op de Olijfberg en werd gebruikt tot

reiniging van de priesters, die de koe verbrand en de as verzameld hadden. (Num. 19:7,10). Zeven dagen bleven deze priesters afgezonderd in één van de vertrekken van de tempel, net als de hogepriester in de week voor de grote verzoendag.

Eén deel van de as werd direct gebruikt tot reiniging van hen, die onrein waren. De as werd in een vat met levend water vermengd. (Num. 19: 17).

Zij die een lijk van een mens hadden aangeraakt, werden gedurende de bepaalde week op de derde en de zevende dag met dit water besprenkeld. De priester doopte een bundel hysop in het reinigingswater en besprenkelde hen (en alles wat zij na hun verontreiniging hadden aangeraakt) zevenmaal met het reinigingswater. (Num. 19:17-19).

Dit water werd niet alleen "reinigingswater" genoemd, maar ook "zondofferwater". Numeri 19:9 noemt het een middel tot ontzondiging.

In Psalm 51:9 bidt David ook:

"Ontzondig mij met hysop, dan ben ik rein, was mij, dan ben ik witter dan sneeuw."

David noemt hier de beide handelingen, die voltrokken werden aan degene, die het lijk van een mens had aangeraakt. Eerst moest hij op de derde en de zevende dag "ontzondigd" worden. Daarna moest hij op de zevende dag "gewassen" worden. Deze wassing was de rituele wassing, waarbij de mens zich onderdompelde in het doopbassin, het mikwe. Numeri 19:19 zegt ook dat, na de besprenging met het reinigingswater, de man zowel zichzelf als zijn kleding in het mikwe moest "wassen", dat is onderdompelen.

Dit voorschrift tot reiniging zal zijn vervulling bereiken, als de Messias komt. Dan gaan de woorden van God in vervulling:

"Ik zal over het huis van David en over de inwoners van Jeruzalem uitgieten de Geest der genade en der gebeden; zij zullen Hem aanschouwen, die zij doorstoken hebben, en over Hem een rouwklacht aanheffen als de rouwklacht over een enig kind, ja, zij

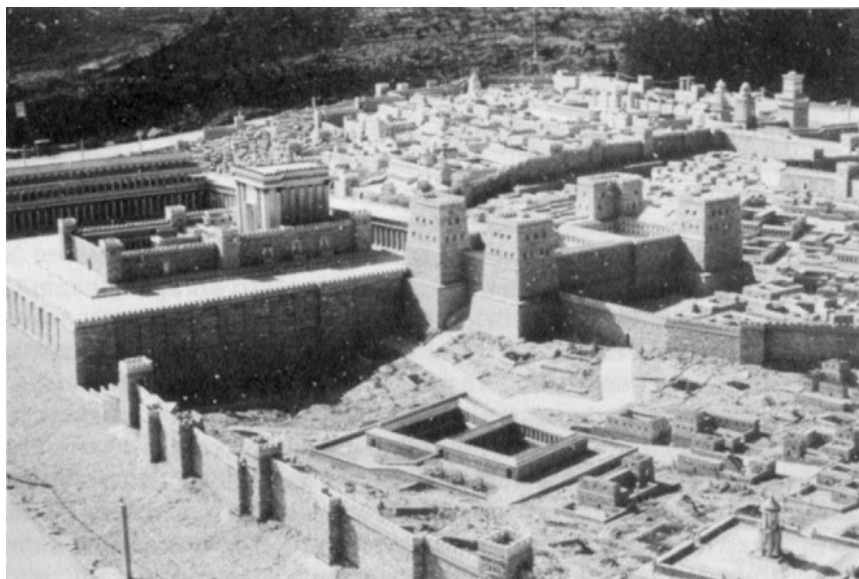
zullen over Hem bitter leed dragen als het leed om een eerstgeborene. Te dien dage zal er een bron ontsloten zijn voor het huis van David en voor de inwoners van Jeruzalem ter ontzondiging en reiniging.” (Zach. 12:10,11; 13:1).

Er zal niet alleen een bron, een mikwe, een doopbassin zijn in Jeruzalem, waarin de mensen zich als voltooiing van de ontzondiging en reiniging zullen onderdompelen, er zal ook een reinigende besprenging zijn, net zoals dit vroeger gebeurde. Als de Here Jezus wederkomt en Israël Hem zal aanschouwen en aanvaarden, dan zal Hij ”rein water over hen sprengen en zij zullen rein worden; van al hun onreinheden en van al hun afgoden zal Hij hen reinigen. Een nieuw hart zal Hij hen geven en een nieuwe geest in hun binnenste... De Heilige Geest zal Hij hen geven.” (vgl. Ezech. 36:25-27).

Zoals ieder, die het lijk van een mens aangeraakt had, ontzondigd en gereinigd werd, zo werd dit nu ook met de hogepriester gedaan, als voorbereiding voor het werk der verzoening, dat hij zou verrichten. Op de derde en de zevende dag van de voorbereidingsweek werd hij met het reinigingswater besprengd.

De laatste dag voor de grote verzoendag

Op de zevende dag van de voorbereidingsweek, dat is de dag vóór de grote verzoendag, lieten de oudsten van het Sanhedrin de hogepriester ‘s morgens bij de oostelijke poort van de voorhof (de eigenlijke ingang) staan, om hem nog eens extra vertrouwd te maken met alle offerdieren.

-- Overzicht van Jeruzalem en de Tempel Op de voorgrond Bethesda, daarachter de tempel met de burcht Antonia. --

Ten slotte stelden zij hem onder ede en lieten hem zweren, dat hij zich de volgende dag volledig zou houden aan de officiële dienst van de grote verzoendag, zoals zij hem gedurende deze week onderwezen hadden.

Zij zeiden: "Mijnheer de hogepriester, wij zijn de vertegenwoordigers van het Sanhedrin en u bent de vertegenwoordiger van ons en van het Sanhedrin. Wij bezweren u bij Hem, Die Zijn Naam laat tronen in dit huis, dat u niets anders zult doen, dan alles wat wij u gezegd hebben." Er was namelijk verschil van mening over de wijze, waarop de hogepriester het heilige der heiligen op de grote verzoendag mocht binnengaan. De gebruikelijke manier, zoals wij zullen zien, was om pas in het heilige der heiligen reukwerk te ontbranden. De Sadduceeën meenden echter, dat dit al in het heilige moest gebeuren, waarna de pan met reukwerk eerst in het heilige der heiligen gezet werd. Pas als deze ruimte vol van de rook van het reukwerk was, zo meenden zij, mocht de hogepriester het heilige der heiligen betreden. Het Sanhedrin waarschuwde de hogepriester echter, dat hij niet mocht afwijken

van alles wat zij hem geleerd hadden.

Na deze eed weende de hogepriester. Hij weende, omdat er aan hem getwijfeld kon worden, dat hij deze hoge dienst op een eigen wijze zou verrichten. De oudsten van het Sanhedrin weenden met hem, omdat zij aan de hogepriester konden twijfelen.

De laatste nacht bracht de hogepriester door in een bovenkamer van de voorhof, boven de waterpoort. Deze nacht mocht hij niet slapen, zodat er in zijn slaap geen onreinheid over hem zou kunnen komen en hij ongeschikt zou zijn om de heilige dienst op de grote verzoendag te verrichten. (vgl. Lev. 15:16,17). Hij moest wakker zijn en zich bezig houden met de studie van het Woord van God (de wet, de Torah). Er waren jonge priesters bij hem, die met de vingers knipten, als zij bang waren, dat hij in slaap zou vallen. Soms vroegen zij hem, om even te gaan staan en met zijn voeten op de grond de slaap uit zijn lichaam te drijven.

Voor de hogepriester zou de nacht duren tot het eerste licht aan de hemel verscheen. Voor de andere priesters die deze dag dienst hadden, zou de nacht veel korter duren. Rond middernacht werd namelijk al begonnen met de loting. Want hoewel de hogepriester alle belangrijke werkzaamheden moest verrichten, moesten er genoeg andere werkzaamheden door de andere priesters verricht worden. De heffing moest al vroeg van het altaar genomen worden (Lev. 6:10), waarna de andere werkzaamheden een aanvang konden nemen. Hierdoor kwam rond middernacht de bedrijvigheid in de tempel al op gang.

Eerst in het mikwe

Op de grote verzoendag moest de hogepriester meerdere keren een bad nemen en zich verkleden. Dit wekt de indruk, als zou de hogepriester zich verschillende keren moeten wassen om zich van allerlei vuil te reinigen. Deze gedachte wordt nog versterkt door Leviticus 8:6, waar wij lezen, dat Mozes de hogepriester en diens zoon ging wassen.

Mensen hebben wel gedacht, dat Aäron en zijn zonen zó vuil

waren, dat zij door Mozes in bad gestopt moesten worden. Dat is echter in het geheel niet de bedoeling van dit vers. Het gaat hier niet om een reiniging van stof en vuil, maar om een godsdienstige handeling, een rituele reiniging. De hogepriester moest zich onderdompelen in het reinigingswater.

Eigenlijk kunnen wij gewoon zeggen: hij moest door onderdompeling gedoopt worden. Deze onderdompeling geschiedde in het mikwe, dat is het bad, dat bestemd is voor deze rituele handeling. Zo'n mikwe was niet alleen in de tempel aanwezig, maar ook in iedere goede synagoge. Nog altijd dompelen Joodse mensen zich onder in het mikwe, om hierdoor geestelijke reiniging te ontvangen. In feite ligt deze onderdompeling in het mikwe ten grondslag aan de doop.

In Leviticus 11:36 lezen wij, dat *"een bron, een put of een vergaarbak* (letterlijk: een mikwe, dat is een verzameling) *van water rein zal zijn."* De hogepriester moest zich op de grote verzoendag meerdere keren onderdompelen in zo'n "verzameling van water", in zo'n mikwe. Het was een heilige handeling en moest op een heilige plaats geschieden. (Lev. 16:4,24).

Zodra 's morgens het eerste licht aan de hemel verscheen, ging de hogepriester zich gereed maken voor zijn dienst op de grote verzoendag. Nog eenmaal dacht hij na of er iets was, dat hem verhinderde zijn werk te doen. Dan trok hij zijn burgerkleding uit en dompelde zich voor de eerste maal op die dag onder in het mikwe. Deze onderdompeling vond plaats in het badhuis, dat boven de waterpoort, naast de kamer der raadsheren was. Zoals deze kamer (waar hij de afgelopen week doorgebracht had) buiten het eigenlijke tempelterrein lag, zo bevond zich ook dit mikwe buiten het eigenlijke tempelterrein. Vóór de hogepriester het gewijde gebied van de tempel zou betreden, moest hij zich dus eerst door onderdompeling hebben gereinigd. De volgende onderdompelingen op deze dag konden in het andere mikwe, dat binnen het tempelgebied was, plaatsvinden.

Nadat de hogepriester zich ondergedompeld had, droogde hij zich af en trok het prachtige gouden gewaad aan. Hij begon de dag in

zijn vertrouwde kleding, in het officiële hogepriesterlijke gewaad.

Vervolgens waste hij handen en voeten. Hiervoor ging hij niet, zoals de andere priesters, naar het wasvat in de voorhof. Men had voor deze speciale dag en gouden kom, waaruit het water over de handen en voeten van de hogepriester werd gegoten. Zo zou men op deze dag telkens opnieuw zijn handen en voeten wassen.

Eerst het dagelijks brandoffer

Zoals alle dagen de dienst in de tempel begon en eindigde met het dagelijks morgen en middagbrandoffer, zo gebeurde dit ook op de grote verzoendag. De werkzaamheden voor de hogepriester begonnen op deze dag dan ook met het slachten van het schaapje voor het dagelijks morgenbrandoffer.

Hij moest zowel het schaapje slachten, als het bloed opvangen. Hoe kon hij beide handelingen verrichten? De hogepriester nam het mes en slachtte het schaap gedeeltelijk. Hij sneed de slokdarm en de luchtpijp door, maar raakte niet de halsslagader. Snel nam een priester het mes van hem over en voltooide de slachting. Intussen had de hogepriester een gereedstaande schaal gepakt en ving het bloed van het schaapje hierin op. Met de schaal bloed ging hij naar het brandofferaltaar en wierp het bloed op de gebruikelijke manier tegen de zijanten van het altaar. De rest van het bloed goot hij uit aan de voet van het altaar.

Terwijl andere priesters de huid van het schaapje verwijderden en het vlees in stukken verdeelden, ging de hogepriester verder met zijn dienst.

Hij ging het heilige binnen om daar de dagelijkse dienst (die bij het morgenbrandoffer behoorde) te verrichten. Hij brandde reukwerk op het gouden reukaltaar en verzorgde de grote kandelaar. De oude pitten van de kandelaar verving hij door nieuwe. De lampen vulde hij bij met olie. Niemand was aanwezig op dit moment. Ook later, als hij het heilige der heiligen zou binnengaan, zou niemand bij hem zijn. De dienst in het heiligdom verrichtte hij steeds alleen. (Lev. 16: 17).

Na het verlaten van het heilige, ging hij de offerdelen van het schaapje van het morgenbrandoffer op het altaar leggen. Tevens bracht hij het spijsoffer, dat bij dit offer behoorde. Ook bracht hij de helft van de broden van zijn eigen spijsoffer op het altaar. (Lev. 6:10). Ten slotte verrichtte hij de wijnplenging op het altaar. Hiermee eindigden de werkzaamheden van het dagelijks morgenbrandoffer.

Er is verschil van mening, wanneer het aanvullende offer, dat in Numeri 29:7-11 beschreven wordt, gebracht moest worden. De één meent, dat het nu geschiedde, de ander zegt, dat het later op de dag plaats vond. Er valt niet meer met zekerheid te zeggen, wanneer het juiste moment was. Omdat het genoemd moet worden, behandelen wij het nu.

Het aanvullende offer van de grote verzoendag, ook wel het moessafoffer van de grote verzoendag genoemd, bestond uit één stier, zeven schapen, één ram en één bok. Bij elk dier behoorde het vastgestelde spijsoffer en de voorgeschreven wijnplenging.

Als de grote verzoendag op de wekelijkse sabbath viel, moesten vóór dit moessafoffer eerst het sabbathsoffer gebracht worden. Er werden dan twee extra schapen geofferd. (Num. 28:9,10). Het behoorde tot de taak van de hogepriester al deze offers te brengen.

Aanvang van de dienst van de grote verzoendag

De dienst van het dagelijks offer was nu beëindigd. Vóór de hogepriester aan zijn speciale dienst voor de grote verzoendag begon, moest hij zich opnieuw onderdompelen in het mikwe. Dat hoefde niet buiten het tempelgebied plaats te vinden, maar kon nu binnen het tempelterrein verricht worden.

De hogepriester ging naar het Parwa-vertrek, dat zijn naam te danken had aan de naam van de bouwer. Het was één van de kamers in de hal van de Israëlieten. Naar dit vertrek werden ook de huiden van de offerdieren gebracht.

-- Bethesda in de voorgrond --

De hogepriester waste zijn handen en voeten met het water uit de gouden bokaal, dat over zijn handen en voeten gegoten werd. Hij trok het gouden gewaad uit en dompelde zich onder in het mikwe. Om te voorkomen, dat de mensen de ongeklede hogepriester zouden zien, had men een witte doek tussen hem en de mensen opgehangen. Na zich afgedroogd te hebben, trok hij de witte priesterkleden aan.

Opnieuw waste hij de handen en de voeten. Nu was hij gereed om het eigenlijke werk van de grote verzoendag aan te vangen. Hij haastte zich naar de slachtplaats bij het brandofferaltaar. Hier stond de stier, die voor hemzelf als zondoffer gebracht zou worden, al gereed. (Lev. 16:3,6). De hogepriester had dit offerdier zelf gekocht en betaald.

De stier stond niet helemaal naast het altaar aan de noordkant, maar iets meer in de richting van het heiligdom. Hij stond ook niet zoals de andere dieren altijd stonden, met de kop naar het westen en de staart naar het oosten. Deze stier stond met de kop naar het

zuiden en met de staart naar het noorden. Priesters pakten de kop en draaiden die naar het westen. Ook deze stier moest naar het heiligdom kijken.

De hogepriester stond aan de oostkant van de stier, met zijn rug naar het oosten en zijn gezicht naar het westen, naar het heiligdom. De hogepriester legde beide handen op de kop van de stier, tussen de horens en drukte op de kop van het dier. Hij beleed voor de eerste maal op deze dag openlijk de zonden van zichzelf en zijn gezin. (Lev. 16:6).

Later op de dag zou hij voor de tweede maal een belijdenis van zijnzonden uitspreken, ook voor de andere priesters. (Lev. 16: 11). Zowel in vers 6 als in vers 11 is sprake van "zijn huis". In vers 6 verwijst het naar het gezin van de hogepriester. In vers 11 verwijst het naar "het huis van Aäron"; dat zijn de priesters.

Met de handen op de kop van de stier, beleed de hogepriester de zonden. In dit gebed noemde hij letterlijk de Naam van God: JHWH. Wij schrijven iedere keer, zoals ook de Nieuwe Vertaling dit doet, in plaats van deze Naam: "De HERE" (met hoofdletters). Waar u dus bij dit gebed "de HERE" tegenkomt, weet u, dat de hogepriester de Naam van God uitsprak; de Naam, Die nooit door anderen uitgesproken mocht worden.

De hogepriester bad: "O HERE, ik heb gedwaald, ik heb gezondigd, ik ben opstandig geweest tegen U. Ik en mijn gezin. O HERE, schenk toch verzoening voor de dwaling, de zonden en de opstand, die ik en mijn gezin dwalend, zondigend en opstandig tegen U gedaan hebben. Zoals geschreven staat in het wetboek van Uw knecht Mozes:

"Want op deze dag zal over u verzoening gedaan worden, om u te reinigen; van al uw zonden zult gij gereinigd worden voor het aangezicht des HEREN." (Lev. 16:30).

Op het moment, dat de aanwezige priesters en het volk de hogepriester vol eerbied en ontzag de Naam van God hoorden noemen, bogen zij zich eerbiedig in aanbidding voorover ter aarde en zeiden: "Geprezen is de Naam van de heerlijkheid van Zijn

koninkrijk, voor altoos en eeuwig. Amen.”

De loting

Na de schuldbelijdenis, die de hogepriester vlak naast de slachtplaats had uitgesproken, liet hij de stier hier achter, om pas later op de dag geslacht te worden.

De hogepriester ging nu naar de Nikanorpoort, dat is de poort naar de voorhof der Israëlieten, ten oosten van het altaar gelegen. Hier stonden twee bokken te wachten, ook weer met de koppen naar het westen (naar het heiligdom) gericht.

De hogepriester was nu vergezeld van de Sagan (zijn assistent), die rechts van hem stond, en van het hoofd van de priesterafdeling, aan zijn linkerkant.

De bokken werden naast de hogepriester geplaatst, één aan zijn linkerkant en één aan zijn rechterkant. Nu moest de loting uitmaken, welke bok in de voorhof zou sterven en welke in de woestijn.

De hogepriester werd een houten vaas voorgehouden, waarin twee loten zaten. Op het ene lot stond geschreven: "Voor de HERE" en op het andere: "Voor Azazel". Hij haalde met elke hand een lot uit de vaas. Het lot in zijn rechterhand legde hij op de rechterbok en het andere op de linker bok. Als hij het lot met de woorden "Voor de HERE" op de ene bok legde, zei hij: "Een zondoffer voor de HERE." Op het moment, dat de hogepriester de Naam van God weer uitsprak (eerbiedig en vol ontzag), wierpen de priesters en het volk zich weer aanbeddend ter aarde en baden: "Geprezen is de Naam van de heerlijkheid van Zijn koninkrijk, voor altoos en eeuwig. Amen." Nu werd er een strook rode wol gebonden tussen de horens van de bok die naar Azazel gezonden zou worden. Bij de bok die voor de HERE bestemd was, werd een strook rode wol aan de hals bevestigd. Nu konden ze niet meer verwisseld worden, noch onderling, noch met de bok van het aanvullend offer (het moessafoffer).

De bok die naar Azazel gezonden zou worden, werd naar de

oostelijke poort van de voorhof gebracht, waar hij bleef tot hij naar de woestijn gebracht zou worden. Hij stond daar met de kop weer naar het westen gericht. De hogepriester keerde terug naar zijn eigen stier, om deze voor de tweede maal de handen op te leggen en voor de tweede maal een belijdenis van zonden uit te spreken.

Het slachten van de stier van de hogepriester

De stier stond nog steeds op dezelfde plaats. De hogepriester legde de handen weer op de kop van de stier en sprak opnieuw een belijdenis van zonden uit, bijna gelijk aan de vorige. Het enige verschil was, dat hij deze belijdenis niet alleen uitsprak voor zichzelf en zijn gezin, maar nu ook voor de andere priesters. Hij bad:

O HERE, ik heb gedwaald, ik heb gezondigd, ik ben opstandig geweest tegen U. Ik en mijn gezin en de zonen van Aäron, Uw heilig volk. O HERE, schenk toch verzoening voor de dwaling, de zonden en de opstand, die ik en mijn gezin en de zonen van Aäron, Uw heilig volk, dwalend, zondigend en opstandig tegen U gedaan hebben. Zoals geschreven staat in het wetboek van Uw knecht Mozes:

”Want op deze dag zal over u verzoening gedaan worden, om u te reinigen; van al uw zonden zult gij gereinigd worden voor het aangezicht des HEREN.” (Lev. 16:30).

Opnieuw wierpen de priesters en het volk zich aanbeddend ter aarde, op het moment dat zij de hogepriester de Naam van God hoorden uitspreken. Opnieuw baden zij: ”Geprezen is de Naam van de heerlijkheid van Zijn koninkrijk voor altoos en eeuwig. Amen.” De stier werd nu naar de slachtplaats, direct naast het altaar, geleid. De voorbereidingen voor het slachten werden genomen. Zowel de stier van de hogepriester als de bok van het volk zouden als zondoffer geslacht worden. De bok van het volk was niet de bok, die bij de loting aangewezen was. De bok voor de HERE, herkenbaar aan de strook rode wol aan de hals, zou pas later op de dag geslacht worden.

De hogepriester controleerde het slachtmes, slachtte zijn stier en ving het bloed in een schaal op. Dit slachten geschiedde op dezelfde manier als het slachten van het schaapje van het morgenbrandoffer. Halverwege zal een priester het mes van de hogepriester hebben overgenomen, zodat de hogepriester in staat was zelf het bloed op te vangen. De schaal bloed overhandigde hij aan een priester, die erin moest blijven roeren, zodat het bloed niet kon stollen. Op enkele passen afstand van de ingang naar het heilige moest de priester met de schaal bloed wachten.

De hogepriester was nu bij één van de hoogtepunten van de dienst op de verzoendag aangekomen. Over enkele ogenblikken zou hij voor de eerste maal op deze dag het heilige der heiligen binnen gaan. Een heilig moment. Een bijzonder moment. Eén van de hoogtepunten uit zijn dienst in het heiligdom!

De eerste keer in het heilige der heiligen

Het was de hogepriester niet toegestaan, zonder reukwerk in het heilige te komen. Zonder hier eerst reukwerk te brengen, zou hij zeker sterven. (Lev. 16:12,13). Omdat het niet mogelijk was, het reukwerk en de schaal bloed gelijktijdig mee te nemen naar het heilige der heiligen, moest hij eerst het reukwerk brengen.

Reukwerk moet gebrand worden, dus moest de hogepriester eerst met een gouden vuurpan naar de top van het altaar gaan om daar, aan de westkant van het altaar, zijn vuurpan met kolen te vullen. Deze kolen mochten niet slechts gloeien; de vlammen moesten er nog afkomen.

Nadat hij van het altaar afgedaald was, begaf hij zich rechtstreeks naar de ingang van het heilige. Vóór de ingang stond nog steeds de priester te roeren in de schaal bloed. De hogepriester zette de vuurpan naast hem neer. Een andere priester bood hem voortreffelijk reukwerk aan. Hij nam daarvan twee handen vol en legde het in een lepelvormig schaalje.

Dit schaalje reukwerk hield hij in zijn linkerhand. Met zijn rechterhand pakte hij de gouden vuurpan van de grond en zo ging

hij het heilige binnen. Hij liep nu naar de voorhang, die uit een dubbel gordijn bestond. De gordijnen hingen achter elkaar, met een tussenruimte van ongeveer 55 centimeter. Beide gordijnen hingen van de linker muur tot de rechter muur. Het eerste gordijn kon aan de linker kant (de zuidkant) gepasseerd worden, het tweede aan de rechter kant (de noordkant). De hogepriester ging aan de linker kant de "gang" in, die door de beide gordijnen gevormd werd. Hij liep door de "gang" tot hij aan de andere kant het tweede gordijn passeerde. Hier draaide hij zich om en liep eerbiedig langs het gordijn in het heilige der heiligen.

In de tijd dat de ark des verbonds nog in het heilige der heiligen stond, plaatste hij de vuurpan tussen de draagbomen van de ark. De draagbomen van de ark wezen aan de ene kant naar de voorhang en aan de andere kant naar het westen. Hij plaatste de vuurpan tussen de draagbomen vóór de voorhang. In latere tijd, in de tweede tempel, toen er geen ark meer in het heilige der heiligen stond, plaatste hij de vuurpan op de steen van het fundament. Hij nam reukwerk uit de schaal en legde dit op de brandende kolen in de vuurpan. De rook van het reukwerk zou het gehele heilige der heiligen vervullen. De hogepriester wachtte daar niet op. Zodra de rook omhoog steeg, verliet hij dit vertrek.

Het zou niet eerbiedig geweest zijn, als de hogepriester zich bij het verlaten van het heilige der heiligen omgedraaid had en naar de opening in de voorhang zou zijn gegaan. Zo deed hij het ook niet. Hij keerde de ark des verbonds niet de rug toe. Achterwaarts liep hij stap voor stap eerbiedig terug naar de opening in de voorhang. Het schaalje waar het reukwerk in gezeten had en de gouden vuurpan liet hij in het heilige der heiligen achter. De gouden vuurpan bleef zijn reuk verspreiden. Later op de dag zou hij vuurpan en schaal ophalen.

Eenmaal in het heilige bad hij een kort gebed, waarin hij God vroeg om in het komende jaar Israël bij te staan, op tijd regen te geven, de vrouwen te behoeden voor een miskraam, de bomen hun vruchten te doen geven en de heerschappij van Israël niet weg te nemen. Om het volk niet ongerust te maken, dat er wat met hem gebeurd zou zijn in het heilige der heiligen, dat God hem

misschien voor een zonde gestraft en gedood had, kwam hij zo snel mogelijk weer naar buiten. Nu het volk wist, dat er niets met de hogepriester in het heilige der heiligen gebeurd was, wist het ook, dat hij verzoening voor hen kon bewerken.

Buiten gekomen, ging hij naar de priester, die vóór de ingang van het heilige nog steeds in de schaal met het bloed van de stier van de hogepriester stond te roeren. Hij nam de schaal van deze priester over en ging terug naar het heilige. Hij ging meteen naar de voorhang, liep weer door de gang tussen de beide gordijnen en kwam met de schaal bloed in het heilige der heiligen. Hier ging hij staan op de plaats, waar hij kort tevoren met het reukwerk gestaan had, om het bloed te sprengen. Hij spatte het bloed op een bijzondere manier. Velen denken, dat hij dit bloed, en later ook het bloed van de bok, op het verzoendeksel van de ark sprenkelde. Die indruk wordt gewekt door onze vertaling, waar staat:

"Dan zal hij een deel van het bloed van de stier nemen en dat met zijn vinger sprenkelen op het verzoendeksel, aan de voorzijde; en vóór het verzoendeksel zal hij zevenmaal dat bloed met zijn vinger sprenkelen." (Lev. 16:14).

Het volgende vers versterkt zelfs die indruk:

"...Hij zal het op het verzoendeksel en voor het verzoendeksel sprenkelen." (Lev. 16:15).

De beschrijving van het veertiende vers maakt echter duidelijk, dat wij niet te snel een conclusie moeten trekken. Onze vertaling zegt namelijk niet alleen *"op het verzoendeksel"*, maar ook *"aan de voorkant"*. De beide gedachten: "op" en "voor" worden met deze woorden bij elkaar gebracht. De eerste bloedspreukeling moest namelijk niet echt op het verzoendeksel geschieden, maar ervoor. Doch zó "ervoor", dat het leek, alsof de bloedsparing op het verzoendeksel zelf geschiedde. Een betere vertaling van Leviticus 16: 14 is:

"Dan zal hij van het bloed van de stier nemen en dat met zijn vinger spatten in de richting van het verzoendeksel, naar de voorzijde; en

zevenmaal zal hij met zijn vinger van het bloed spatten vóór het verzoen deksel.”

De hogepriester spatte het bloed niet echt op het verzoendeksel van de ark. Hij spatte het eenmaal omhoog, waarbij het leek, alsof hij het op het verzoendeksel spatte. Eén keer (bij de eerste bloedspatting) zwaaide de hogepriester zijn arm omhoog, waarbij het bloed van zijn hand viel. Bij het spatten kwam hij met zijn hand boven het verzoendeksel uit. De bloedsprenging geschiedde dus wel "boven" het verzoendeksel (in de betekenis van: hoger dan het verzoendeksel), maar niet "bovenop" het verzoendeksel. Aan de voorkant van het verzoendeksel (dat is dus aan de oostkant) bracht hij zijn hand omhoog, hoog boven het verzoendeksel. In deze houding liet hij eenmaal het bloed van zijn vingers vallen.

Hierna verrichtte hij zeven bloedspattingen, waarbij hij iedere keer met zijn hand naar beneden ging. De bloedspattingen geschieden "onder" het verzoendeksel. Niet aan de onderkant van het verzoendeksel, maar lager dan het verzoendeksel. Nadat hij eerst eenmaal een beweging naar boven gemaakt had, maakte hij nu zeven bewegingen naar beneden. Zó spatte hij zevenmaal het bloed naar beneden, vóór de ark des verbonds.

Na de bloedspatting verliet hij het heilige der heiligen. De vuurpan met het reukwerk en de schaal liet hij er staan, maar de schaal bloed nam hij mee terug naar het heilige. Hier zette hij deze schaal op een gouden voetstuk. Daarna keerde hij terug naar de voorhof.

Het slachten van de bok "voor de Here"

Bij het brandofferaltaar werd nu de bok "voor de Here" als een zondoffer geslacht. (Lev. 16:15). Dit was de bok met de strook rode wol aan de hals.

Het slachten en opvangen van het bloed geschiedde op dezelfde manier als de vorige keer. De hogepriester slachtte de bok en ving het bloed op.

Daarna ging hij voor de derde keer naar het heilige der heiligen,

nu met de schaal bloed van de bok "voor de Here". In het heilige der heiligen spatte hij het bloed op dezelfde manier als het bloed van zijn stier; één keer omhoog boven het verzoendeksel en zeven keer omlaag onder het verzoendeksel. Vervolgens keerde hij terug naar het heilige, waar hij de schaal op het gouden voetstuk plaatste, naast de schaal met bloed van de stier. Nu nam hij de schaal die er al stond (met het bloed van de stier), doopte zijn vinger in het bloed en spatte het vóór de voorhang. Deze bloedspatting geschiedde dus niet in het heilige der heiligen, maar in het heilige, echter wel op dezelfde manier: eenmaal omhoog en zevenmaal omlaag. Dit deed hij vóór de voorhang, in de richting van de ark des verbonds, die achter de voorhang was. Hierna zette hij de schaal terug op het gouden voetstuk.

Dan nam hij de tweede schaal, de schaal met het bloed van de bok "voor de Here" en ging er mee vóór de voorhang staan, doopte zijn vinger in het bloed en spatte daarmee acht keer. Eén keer omhoog en zeven keer omlaag. (Lev. 16:19).

Daarna goot de hogepriester de schaal bloed van de stier leeg in de schaal bloed van de bok. Het bloed van de bok en de stier was nu vermengd. Nu goot hij de volle schaal over in de lege. Al het bloed was nu in de schaal, waarin eerst alleen het bloed van de stier was.

De hogepriester nam de volle schaal en ging tussen de kandelaar en het reukofferaltaar staan. Om het reukofferaltaar te ontzondigen van de onreinheden van de Israëlieten en verzoening over het altaar te doen, streek hij van het bloed van de bok en de stier aan de vier horens van het reukaltaar. Hij begon bij de horen aan de noordoost kant, vervolgens de horens aan de noordwest en de zuidwestelijke kant, om te eindigen met de horen aan de zuidoost kant. Vervolgens schoof hij de kolen en de as op het reukaltaar naar de kant, zodat het bovenvlak van het reukofferaltaar zichtbaar werd. Hierop spatte hij zevenmaal het bloed van bok en stier. (Lev. 16:18,19).

Om verzoening voor zichzelf, zijn gezin en de priesters te doen, om de priesters te reinigen van een mogelijke onreinheid, die zij vergeten waren en waarvan zij zich dus niet gereinigd hadden en om verzoening te doen voor de zonden van het volk, verrichtte de

hogepriester al deze werkzaamheden met het bloed. Acht keer spatte hij het bloed van zijn eigen stier in het heilige der heiligen, om verzoening voor zichzelf en zijn gezin te verkrijgen. Acht keer spatte hij het bloed van de bok in het heilige der heiligen, om verzoening voor het volk te verkrijgen. Acht keer spatte hij het bloed van de stier bij de voorhang. Acht keer spatte hij het bloed van de bok bij de voorhang. Vier keer streek hij het bloed van bok en stier tezamen aan een horen van het reukaltaar. Zeven keer spatte hij ten slotte het bloed van bok en stier tezamen op de bovenkant van het reukaltaar. In totaal verrichtte hij 43 handelingen met het bloed, om verzoening voor zichzelf, zijn gezin, de priesters en het gehele volk te verkrijgen. Hoe majestueus klinken dan de woorden uit de Hebreeënbrief:

”Zulk een hogepriester hadden wij nodig: heilig, zonder schuld of smet, gescheiden van de zondaren en boven de hemelen verheven; die niet, gelijk de hogepriesters, van dag tot dag eerst offers voor zijn eigen zonden behoeft te brengen en daarna voor het volk...” (Hebr. 7:26,27)

en

”Christus is met Zijn eigen bloed, eens voor altijd binnengegaan in het heiligdom, waardoor Hij een eeuwige verlossing verwierf.” (Hebr. 9: 12).

Zoals de aardse hogepriester het aardse heiligdom doorging, zo is onze grote hogepriester de hemelen doorgegaan. (Hebr. 4:14).

Na al deze handelingen verliet de hogepriester het heiligdom en goot de rest van het bloed van de bok en de stier uit aan de voet van het altaar, aan de westkant ervan. De westkant van het altaar was het dichtst bij de ingang van het heilige, zodat de hogepriester met de zware schaal met bloed niet verder behoefde te lopen, dan nodig was. Bij de andere offers, werd de rest van het bloed altijd aan de voet van het altaar aan de zuidkant uitgestort.

De bok ”voor Azazel” weggezonden

De hogepriester ging dan naar de bok "voor Azazel", herkenbaar aan de strook rode wol tussen de horens, die nog steeds in het oostelijk deel van de voorhof stond. Hij legde beide handen op de kop van de bok en beleed de zonden van het volk. (Lev. 16:21). Hij bad:

"O HERE, Uw volk, het huis Israëls heeft tegen U gedwaald, gezondigd en is opstandig geweest. O HERE, schenk toch verzoening voor de dwaling, de zonden en de opstand, die Uw volk, het huis Israëls, dwalend, zondigend en opstandig tegen U gedaan heeft. Zoals geschreven staat in het wetboek van Uw knecht Mozes: *Want op deze dag zal over u verzoening gedaan worden, om u te reinigen; van al uw zonden zult gij gereinigd worden voor het aangezicht des HEREN.*" (Lev. 16:30).

Zodra zij de Naam van God hoorden, knielden priesters en volk eerbiedig neer en baden: "Geprezen is de Naam van de heerlijkheid van Zijn koninkrijk voor altoos en eeuwig." De dag vóór de grote verzoendag was er reeds een priester aangewezen, om de bok naar de woestijn te brengen. De hogepriester droeg de bok aan deze priester over en deze bracht hem naar de rots Azazel. (Lev. 16:21). De afstand van de tempel naar deze rots bedroeg ongeveer 12,7 kilometer.

In de woestijn bij de rots aangekomen, bond de priester de helft van de strook rode wol aan de rots en de andere helft tussen de horens van de bok. Daarna duwde hij hem met beide handen achteruit van de rots. De bok viel langs de steile helling omlaag en werd in zijn val, door de scherpe uitsteeksels van de rots, in stukken gereten. Nog voor hij beneden was, was hij al dood. Zó werden de zonden van het volk teniet gedaan. De bok droeg de straf voor het volk. In hun plaats stierf hij de afschuwelijke dood, die de mensen hadden moeten sterven.

In de volheid des tijds stierf Jezus Christus een afschuwelijke dood, die de zondaren verdiend hadden.

De priester, die de bok naar Azazel gebracht had, mocht niet direct naar Jeruzalem terugkeren. (Lev. 16:26). Langs de weg van de tempel naar de rots Azazel was een aantal hutten. Hij bleef de

nacht in één van de hutten, dicht bij de rots Azazel. Hij had "de zondebok" weggebracht en was nu zelf onrein geworden. Zijn kleding was eveneens onrein. Daarom kon hij niet direct naar Jeruzalem terugkeren. Pas nadat hij zich in een mikwe had ondergedompeld, zou hij rein zijn en kon hij naar Jeruzalem terugkeren.

Nadat de bok "voor Azazel" weggezonden was...

Direct nadat de priester met de bok voor Azazel vertrokken was, haastte de hogepriester zich om het offer van zijn stier en van de bok van het volk in gereedheid te brengen. Hij had beide dieren geslacht, hun bloed opgevangen, was met het bloed van beide dieren in het heilige der heiligen en in het heilige geweest en hij had het bloed van beide dieren ten slotte aan de voet van het brandofferaltaar uitgegoten. Hij had echter nog niets met de dieren zelf gedaan. Die bevonden zich nog op de slachtplaats.

De hogepriester sneed de dieren open en haalde de delen eruit, die op het altaar verbrand moesten worden: de vetstukken, het middenrif en de nieren. Dit alles legde hij in een gouden schaal. Hij bracht het nog niet naar het altaar. Dat zou pas later geschieden, als hij zijn gouden kleding weer aanhad.

De huid van de dieren werd niet verwijderd. De dieren werden ook niet in stukken verdeeld. Ze werden namelijk niet op het altaar verbrand. Enkele priesters namen de dieren op en brachten ze buiten Jeruzalem naar de plaats van de as. (Lev. 16:27). Op andere dagen werd ook het vlees van zondoffers daarheen gebracht en verbrand.

Na ontvangst van het bericht, dat de bok in de woestijn van de rots geworpen was, verliet de hogepriester de voorhof van de priesters en ging hij naar de voorhof der vrouwen, om het gedeelte uit de Bijbel, dat de grote verzoendag behandelt, voor te lezen.

Dichtbij de tempel was een synagoge, die ook op de tempelberg stond. De koster van deze synagoge kwam met de schriftrol, waarin Leviticus 16 stond. Hij overhandigde deze aan de

bestuurder van de synagoge, die haar weer doorgaf aan de Sagan, de assistent van de hogepriester. Deze gaf de rol uiteindelijk aan de hogepriester. De hogepriester las daarna het gedeelte van Leviticus 16:1-34 voor. Vervolgens las hij uit dezelfde rol Leviticus 23:26-32, waar aanvullende gegevens over de grote verzoendag vermeld staan.

Na de schriftlezing rolde de hogepriester de rol op en zei: "Meer dan ik u gelezen heb, staat hierin." Daarna citeerde hij het gedeelte uit Numeri 29:7-11, dat handelt over de aanvullende offers, die op de grote verzoendag gebracht moesten worden. Dit deel las hij niet voor, omdat de Israëlieten niet twee keer achter elkaar uit verschillende rollen voorlezen. Daarom zei hij dit gedeelte uit het hoofd op.

Na de schriftlezing sprak de hogepriester nog acht zegenbeden uit: voor de wet, voor de dienst, voor de dankzegging, voor vergeving van zonden, voor de tempel, voor Israël, voor de priesters en voor de verdere gebeden.

Het middagbrandoffer

Al het werk, dat tot nu toe op de grote verzoendag verricht was, vergde zoveel tijd, dat het tijdstip voor het middagbrandoffer snel naderbij kwam. Het middagoffer behoorde bij de dagelijkse dienst in de tempel. De hogepriester moest deze dienst dus in de gouden kleding verrichten. Eerst moest hij weer handen en voeten wassen, de witte kleding uittrekken, zich onderdompelen in het mikwe, de gouden kleding aantrekken en opnieuw handen en voeten wassen.

Vóór het schaapje van het middagoffer gereed gemaakt kon worden, moest eerst nog de schaal met de vetstukken, het middenrif en de nieren van zijn eigen stier en van de bok van het volk naar het altaar gebracht en daar verbrand worden. (Lev. 16:25).

Het is mogelijk, dat de dieren van het aanvullend offer (het moessafoffer) niet direct na het morgenoffer geslacht waren, maar dat zij nu pas geslacht werden. In ieder geval moesten ook nog de

ram van de hogepriester en de bok van het volk, beide als een brandoffer, geofferd worden. (Lev. 16:3,5). Het bloed van beide dieren moest tegen het altaar gesprengd en het vlees op het altaar verbrand worden.

De hogepriester moest zich haasten, om alle offers op tijd gereed te hebben. Direct hierna moest hij immers het middagbrandoffer gereed maken. Het schaapje werd geslacht, het bloed gesprengd, het vlees verbrand, tezamen met het bijbehorende spijsoffer en de helft van het dagelijks offer van de hogepriester, waarna de wijn op het altaar werd uitgegoten. Hierna waste de hogepriester opnieuw handen en voeten, trok het gouden kleed uit, dompelde zich voor de vierde keer onder in het mikwe, trok witte kleding aan en waste nogmaals handen en voeten.

Hij moest nog één keer naar het heilige der heiligen, waar nog altijd de vuurpan met het reukwerk stond, terwijl ook de schaal er nog lag. Nadat hij deze had opgehaald, waste hij opnieuw de handen en de voeten, trok het witte kleed uit, dompelde zich voor de vijfde keer onder in het mikwe, trok de gouden kleding aan en waste de handen en de voeten.

Nu vervolgde hij de dienst van het middagbrandoffer. Hij ging naar het heilige. Hij bracht reukwerk naar het reukaltaar en verzorgde de kandelaar, net zoals dit op de andere dagen van het jaar geschiedde. Hierna waste hij opnieuw de handen, trok het gouden kleed uit, dompelde zich voor de zesde keer onder in het mikwe, trok zijn eigen privé kleding aan en waste nog eenmaal de handen en de voeten. Daarna was de dienst van de grote verzoendag beëindigd.

Wat een wonderlijke gedachte, dat de dienst van de grote verzoendag precies binnen de tijd van het morgen- en het middagoffer viel. Onder verwijzing naar het hoofdstuk over het dagelijks brandoffer kan hier opgemerkt worden, dat de dienst der verzoening op de grote verzoendag binnen hetzelfde tijdsbestek geschiedde, waarin de Here Jezus aan het kruis hing en de verzoening voor een verloren wereld bewerkte. Zo bereikte de grote verzoendag op een bijzondere wijze zijn hoogtepunt en vervulling in de dood van Jezus Christus, Die ook onze zonde

weggenomen heeft. (1 Joh. 3:5). Zijn sterven betekende de grote verzoendag voor de gehele wereld. Ieder die Hem aanvaardt, mag weten, de door Hem verworven verzoening ontvangen te hebben.

Naar huis

De verzoendag was voorbij. De verzoening was bewerkt. Het volk had zich verootmoedigd en had gevast. De hogepriester had de dienst der verzoening voor hen gedaan. God had het gebed verhoord en verzoening geschonken. Dat was een reden om feest te vieren. De mensen waren dankbaar voor de verzoening die zij ontvangen hadden. De mensen waren blij, dat de hogepriester levend het heilige der heiligen had verlaten. Daarom gingen zij in witte kleren de hogepriester tegemoet, als hij aan het eind van zijn dienst de tempel verliet om naar huis terug te keren. Zij hadden kandelaars en brandende fakkels bij zich. Vol eerbied begroetten zij hem en trachtten zijn hand te kussen.

Alle ramen waren prachtig versierd. Overal brandden er lampen in de vensters.

De feestvreugde was zo groot en er waren zoveel mensen op de been, dat de hogepriester pas tegen middernacht bij zijn eigen huis aankwam. Uit dankbaarheid voor wat hij had mogen doen en dat hij levend het heilige der heiligen had mogen verlaten, richtte de hogepriester daarna een groot feest aan voor zijn vrienden en familieleden.

"Welzalig het volk, waarmee het zo gaat! Welzalig het volk, welks God de HERE is." (Psalm 144: 15)

18. En nu...?

Er staat al bijna 2000 jaar geen tempel meer in Jeruzalem. Er worden sinds die tijd geen offers meer gebracht. Er wordt geen verzoenend bloed meer tegen het altaar geplengd. Het Joodse volk heeft al die jaren moeten leven zonder de middelen der verzoening, die God hen geboden had.

Er worden geen brand-, zond-, of schuldoffers gebracht. Er is geen dagelijks offer meer. Er is geen hogepriester, die op grote verzoendag verzoening teweeg brengt voor de zonden van het gehele volk.

De Joden zijn zich bewust, dat het feit, dat er geen tempel meer is, een straf voor de zonden van het volk is. Nog altijd moeten zij de straf dragen van de zonden, die hun verre voorvaderen gedaan hebben. Dat is een zware en verdrietige last om te moeten dragen.

De Joden hunkeren naar de dag, dat er weer een tempel in Jeruzalem zal staan. Toch vangen zij niet aan de tempel te bouwen. Zij weten, hoe de toekomstige tempel er uit zal zien. De profeet Ezechiël heeft deze tempel beschreven. (Ezech. 40 v.v.). Deze tempel zal echter pas door de Messias gebouwd worden.

De grote Joodse geleerde Maimonides schreef: "Als uit het huis van David een koning zal opstaan, die de woorden van de Torah zal overdenken en de geboden Gods zal volbrengen, net zoals zijn voorvader David dit deed, in overeenstemming met de mondelinge en geschreven wet; als hij geheel Israël zal aanmoedigen de geboden te onderhouden, als hij de strijd des Heren zal strijden, dan mogen wij aannemen, dat dit de Messias is. Als hij de omliggende volken zal overwinnen, de tempel op de eigen plaats bouwen en de verstrooiden van Israël in het eigen land bijeen verzamelen zal, dan is hij zeker de Messias. Als hij in dit alles niet zal slagen, of als hij gedood zal worden, dan is hij zeker niet degene, die in de Bijbel beloofd en verwacht werd." De Joden zijn er vast van overtuigd, dat de Messias pas kan komen en verlossing brengen kan, als zij zich eerst met volkomen berouw en toewijding tot God bekeren. Geweldig is het om te zien, dat er in

onze dagen rabbijnen zijn, die het volk oproepen zich te bekeren en zo de komst van de Messias te bespoedigen.

Leven zonder offers

Hoe kunnen Joden leven zonder tempel, offers, priesters en hogepriester? Moeilijk. Zij bidden dagelijks om de komst van de Messias. Zij zien uit naar de herbouw van de tempel. Zo lang er echter geen tempel is, menen zij, dat de studie van de offers gelijk staat aan het brengen van offers. Zij menen, dat God het lezen van de offerdienst gelijk beoordeelt, als het daadwerkelijk brengen van offers en dat Hij hen verzoening schenkt, als zij de offerdienst bestuderen.

Naar aanleiding van Ezechiël 41:22 menen zij, dat de tafel in huis de plaats inneemt van het altaar in de tempel. Daarom hebben zij ook altijd zout op tafel staan als een herinnering aan het zout in de tempel, waarmee het offervlees gezouten werd.

Jaarlijks wordt nog steeds de grote verzoendag, als de belangrijkste en heiligste dag van het jaar, in acht genomen. Het is de dag waarop zonden vergeven en mensen weer verzoend worden met God. De gelovige Joden verootmoedigen zich op die dag en vasten. Openlijk tonen zij, dat zij berouw hebben van hun zonden. In hun hele doen en laten tonen zij, dat zij zich klein willen maken voor God en zich echt voor Hem willen verootmoedigen. Zij eten niet. Zij trekken geen leren schoenen aan, maar lopen bijvoorbeeld op pantoffels. Zij wassen alleen even de vingers en de ogen.

Als zij in het afgelopen jaar tegen iemand gezondigd hebben, moeten zij dit vóór het aanbreken van de grote verzoendag in orde maken.

Zij kunnen niet naar de tempel, maar wel naar de synagoge. Veel mannen hebben daarvoor het witte doodshemd aangetrokken.

In de synagoge vervangt de voorzanger de hogepriester. Hij brengt geen offers. Hij leest alleen de gedeelten voor, die vroeger door de hogepriester voorgelezen werden. Vroegere geleerden hebben gezegd, dat het lezen van de gedeelten over de grote verzoendag,

dezelfde waarde hebben als de vroegere offers op de grote verzoendag. Deze geleerden wezen onder andere op Jesaja 6:7, waar sprake is van Jesaja's verootmoediging en reiniging. Zo geloven zij, dat zij op deze dag reiniging en verzoening van hun zonden ontvangen door hun berouw, verootmoediging en vasten.

Ook wezen deze geleerden op Jesaja 53:10:

"Maar het behaagde de HERE hem te verbrijzelen, Hij maakte hem ziek. Wanneer hij zichzelf ten schuldoffer gesteld zal hebben, zal hij nakomelingen zien en een lang leven hebben en het voornemen des HEREN zal door zijn hand voortgang hebben."

De geleerden pasten deze woorden toe op de Israëlieten die moesten lijden. Na dit lijden zouden zij grote zegen ontvangen, zoals het slot van dit hoofdstuk belooft:

"Daarom zal Ik hem een deel geven onder velen en met machtigen zal hij de buit verdelen, omdat hij zijn leven uitgegoten heeft in de dood, en onder de overtreders werd geteld, terwijl hij toch veler zonden gedragen en voor de overtreders gebeden heeft." (Jes. 53:12).

Hoewel het vasten ook een vorm van lijden is, denken de Joden bij dit lijden niet aan het vasten. Zij denken aan velen uit hun midden, die op gruwelijke wijze geleden hebben. Zij bezien het lijden van de ene Jood als zegenbrengend voor de andere Jood, ja, voor het gehele volk. Zo bezien, is zelfs het afgrijselijke lijden der Joden door de eeuwen heen niet nutteloos of zinloos geweest. Het was doelgericht. Het heeft een zegenende werking gehad voor het gehele volk. Wie kijkt naar onze eigen tijd, weet, dat het gruwelijke lijden van de Joden tijdens de tweede wereldoorlog meegewerkt heeft aan het tot stand komen van een eigen nationaal tehuis: het land Israël. Zo bracht zelfs de tweede wereldoorlog door het lijden van de één een zegen voor de rest van het volk.

Ik moet hier echter in het bijzonder denken aan de Here Jezus. Zijn lijden was ook niet zinloos. In Hem is deze Joodse gedachte werkelijk tot grote hoogte gekomen, ook al wordt dit door vele Joden niet zo gezien. Jezus was een Jood. Zijn lijden is in het bijzonder tot een zegen geworden voor de rest van het Joodse volk.

Vóór Zijn geboorte was immers reeds gezegd, dat Hij Zijn volk zou redden van hun zonden. (Matth. 1:21). Wat zal het een bijzondere dag zijn, als Israël zal zien, dat juist het lijden van Jezus Christus zegenbrengend voor hen geweest is! Op de grote verzoendag wordt in de synagoge ook Jesaja 58:3-9 gelezen. In dit gedeelte wordt er op gewezen, dat God geen vasten-zonder-bekering wil, dat Hij geen vasten zonder echte verootmoediging accepteert.

Als het vasten een teken van werkelijke verootmoediging en terugkeer tot God is, dan zal God Zich door hen laten vinden en zeggen: "Hier ben Ik." (Jes. 58:9).

Maar... Jesaja 58 zegt niet, dat het vasten nu gekomen is in de plaats van het verzoenend werk van de hogepriester. Het zegt alleen, op welke wijze op de grote verzoendag gevast dient te worden. Het is geen vasten in plaats van de offerdienst, maar vasten bij de offerdienst. Want het vasten schenkt geen verzoening. Verzoening is er alleen op grond van het vergoten bloed.

De toekomst

Sinds de ram bij Abraham en Izak met zijn horens in de struiken verward zat (Gen. 22:13), heeft de ramshoorn, de sjofar, een bijzondere plaats ingenomen in het godsdienstig leven van Israël. De ram was door God gezonden. De ramshoorn, de sjofar, is sindsdien een gewijd instrument.

Toen God op de berg Sinaï aan het volk verscheen, was er een zeer sterk geluid van de sjofar, zodat het gehele volk beefde. (Ex. 19:16,19 en 20:18).

God zal nog eenmaal op een bijzondere wijze aan Israël verschijnen. De profetieën spreken duidelijke taal. God heeft Zijn volk Israël niet verstoten. Hij zal tot hen komen, zoals Hij eens voor de eerste maal tot hen kwam. De bazuin, de sjofar zal opnieuw klinken:

"Dan zal de HERE hun verschijnen, en Zijn pijl zal als de bliksem uitschieten, en de Here HERE zal de bazuin (de sjofar) blazen en optrekken in zuiderstormen." (Zach. 9:14).

Jesaja vult hierbij aan:

"En het zal te dien dage geschieden, dat er op een grote bazuin (een grote sjofar) geblazen zal worden, en zij die verloren waren in het land Assur en die verdreven waren in het land Egypte, zullen komen en zich nederbuigen voor de HERE op de heilige berg te Jeruzalem." (Jes. 27:13).

De komst van de Messias zal zijn als het verschijnen van God Zelf. Bij Zijn komst zal Hij de verdreven Joden uit alle landen der wereld bijeen brengen in het beloofde land. Dan zullen zij zich in aanbidding neerbuigen voor God Zelf. Zij zullen samenkomen op de berg Zion, de tempelberg. *"God zal hen verlossen als de kudde die Zijn volk immers is. Zij zullen kroonjuwelen zijn, die zullen blinken in Zijn land."* (Zach. 9:16). Dit is de dag, waarvan de Here Jezus gezegd heeft: *"Hij zal Zijn engelen uitzenden met luid bazuingeschal (met luid geschal van de sjofar) en zij zullen Zijn uitverkorenen verzamelen uit de vier windstreken, van het ene uiterste der hemelen tot het andere."* (Matth. 24:31).

Als de Here Jezus wederkomt om het volk Israël Zijn zegen te brengen, dan zal er luid op de sjofar geblazen worden. De Heer zal de verstrooiden van het huis Israëls verzamelen en hen bijeen brengen in het beloofde land. Moge die dag spoedig komen! Als die dag aanbreekt, zal er een eind gekomen zijn aan de lijdens tijd van het volk Israël. Sinds de Babylonische ballingschap heeft het volk geleefd onder de straf op zijn zonden. Kort vóór de ballingschap verliet de heerlijkheid des Heren de tempel van Jeruzalem. (Ezech. 9:3; 10:4,18,19; 11:23). De heerlijkheid des Heren verdween via de Olijfberg en zal pas bij de tempel van het Messiaanse rijk, de toekomstige tempel, terugkeren en dan opnieuw de tempel vervullen. (Ezech. 43:4,5).

Bij het vertrek van Gods heerlijkheid uit het midden van Israël, deelde God mee, dat het volk ook uit het land zou verdwijnen,

maar dat het eens zou terugkeren.

"Ik zal u uit haar midden (uit Jeruzalem) weghalen, u overgeven in de macht van vreemden en gerichtten aan u voltrekken. Ik zal u vergaderen uit de volken en u bijeenbrengen uit de landen waarin gij verstrooid zijt en Ik zal u het land Israël geven." (Ezech. 11:9,17).

Dan ook zal God een geestelijke ommekeer in het volk teweeg brengen. (Ezech. 11:19,20).

Israël heeft door de eeuwen heen verschrikkelijk moeten lijden, als straf op de zonden van het voorgeslacht, dat overspelig de afgoden achterna liep. Dit lijden begon in de tijd van de Babylonische ballingschap. Dit lijden zal eindigen bij de persoonlijke terugkeer van de Here Jezus. Dan zal de door Ezechiël beschreven tempel herbouwd worden of herbouwd zijn. Dan zal eindelijk de heerlijkheid des Heren weer naar de tempel terugkeren. (Ezech. 43:4). Dan zal God tot in eeuwigheid bij de Israëlieten wonen. (Ezech. 43:7).

Hoe vreemd het velen ook zal klinken: Dan zullen er weer offers gebracht worden. Ezechiël heeft het al gezien:

"In de voorhal der poort stonden aan weerszijden twee tafels om daarop het brandoffer, het zondoffer en het schuldoffer te slachten." (Ezech. 40:39).

Opmerkelijk is het om te zien, dat de apostel Paulus ook over de sjofar spreekt, als het gaat om de toekomst van de Gemeente:

"De Here Zelf zal op een teken, bij het roepen van een aartsengel en bij het geklank ener bazuin Gods (bij het klinken van de Goddelijke sjofar), nederdalen van de hemel. Zij die in Christus gestorven zijn, zullen het eerst (uit de doden) opstaan; daarna zullen wij, levenden, die achterbleven, samen met hen op de wolken in een oogwenk weggevoerd worden, de Here tegemoet in de lucht." (1 Thess. 4:16,17).

Ook in 1 Korintheërs 15:52 schrijft de apostel Paulus:

”De bazuin zal klinken en de doden zullen onvergankelijk opgewekt worden en wij zullen veranderd worden.”

De sjofar die in de toekomst geblazen zal worden, herinnert aan de ram, herinnert aan het offer. De toekomst is hoopvol, vol licht en uitzicht, op grond van het offer. De bazuin brengt ons in herinnering, dat het Lam geslacht is.

”Welzalig is het volk, dat de klank van de sjofar kent. Zij wandelen, HERE, in het licht van Uw aanschijn.” (Psalm 89:16).

En nu...?

Nu u gezien hebt, wat de offers ons vertellen van de aard en de ernst van onze zonden, nu u gezien hebt, hoe God een uitweg bood, om aan de rechtvaardige straf te ontkomen, nu u gezien hebt, dat de Here Jezus het Lam Gods is, dat ook voor uw zonden de straf gedragen heeft, wat doet u daar nu mee? Zijn verzoenend sterven is een geschenk, dat ons door God wordt aangeboden. Dit geschenk moeten wij aanvaarden.

Want allen, die Hem, de Here Jezus, aangenomen hebben, zijn kinderen Gods geworden. (Joh. 1:12). Wie zijn vertrouwen stelt in de Here Jezus, zal behouden worden. (Hand. 16:31). Wie in Hem gelooft, zal niet verloren gaan, maar eeuwig leven hebben. (Joh. 3:16).

Aanvaard dan het offer, dat God u biedt! En nu... ? Nu het volk Israël in de offerdienst ons van Godswege zo'n prachtig beeld heeft nagelaten van de betekenis van Jezus' offerdood, nu mogen wij niet nalaten te doen, waartoe God ons oproept:

”Bidt Jeruzalem vrede toe.” (Psalm 122:6).

Wie bidt voor de vrede van Jeruzalem, zal Gods vrede en rust in zijn eigen leven ervaren. (Psalm 122:6).

”Troost, troost Mijn volk, zegt uw God. Spreekt tot het hart van Jeruzalem, roept het toe, dat zijn lijdenstijd volbracht is, dat zijn ongerechtigheid geboet is, dat het uit de hand des HEREN dubbel

ontvangen heeft voor al zijn zonden.” (Jes. 40:1,2).

Israëls ongerechtigheid is geboet. De Here Jezus heeft de straf gedragen.

En nu... ? Nu breng ik dank aan God, Die in de offers van het Oude Testament het volk Israël reeds de weg bood, om genade te ontvangen en met Hem verzoend te worden. Nu breng ik dank aan God, Die in het offer van de Here Jezus u en mij de weg geboden heeft om genade te ontvangen en met Hem verzoend te worden.